22
Q-76

2004

235-ԱՀ 3840-4-2
22
Ա-76
Printed in Turkey

ՄԱՍՆ
ՆՈՐ
ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Բովանդակէ չորից Աւետարանաց

Ի ԶՄԻՒՌՆԻԱ
Տպագրութեամբ Հոման Հալլոքի
1837

им. А. Мясникяна

2077
40

Ա Զ Դ

Չունելով մեր հարկ զօրինաւոր առաջաբան ինչ կազմել աստանօր, զկարեւորագոյնն և եթ ստիպիմք ազդ առնել Հայազգի ուսումնականաց. այն զի՝ մերս այս տպագրութիւն Նորոյ Կտակարանիս առաջի առնէ ընթերցանելեաց ՚ի տեղիս տեղիս ըզ ծանօթութիւնս, որք ցուցանեն զկարեւոր տարբերութիւնս ընդ մէջ Հայկական Թարգմանութեան՝ և այժմեան ընկալեալ սովորական բնագրին Յունաց :

Թէպէտ և ՚ի վերայ այսր ամենայնի զանց արարաք զբազում տարբեր՚ընթերցուածովք Հայ Թարգմանութենէն ՚ի Յոյն բնագրէն. զի կամ չէին այնոքիկ երեւելիք ոմանք, և կամ զի յայնպիսիս նոքին իսկ օրինակք Յունաց անհամաձայն գտանէին միմեանց :

Printed in Turkey

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ԳԼ. Ա.

1 ԳԻՐՔ ծննդեան յ̃ի ք̃ի որդւոյ դաւ-
2 թի որդւոյ աբրահամու: Աբրահամ
ծնաւ զիսահակ. Իսահակ ծնաւ զյակովբ.
Յակովբ ծնաւ զյուդա, և զեղբարս ն̃ր:
3 Յուդա ծնաւ զփարէս և զզարա 'ի թա-
մարայ. Փարէս ծնաւ զեզրոմն. Եզրոմն
4 ծնաւ զարամ: Արամ ծնաւ զամինադաբ.
Ամինադաբ ծնաւ զնաասոն. Նաասոն
5 ծնաւ զսաղմոն: Սաղմոն ծնաւ զբոոս 'ի
ռաքաբայ. Բոոս ծնաւ զովբէթ 'ի հռու-
թայ. Ովբէթ ծնաւ զյեսսէ. Յեսսէ ծնաւ
6 զդաւիթ արքայ: Դաւիթ արքայ ծնաւ
7 զսողոմոն 'ի կնոջէն ուրիայ: Սողոմոն
ծնաւ զռոբովամ. Ռոբովամ ծնաւ զաբիա.
8 Աբիա ծնաւ զասափ: Ասափ ծնաւ զյով-
սափատ. Յովսափատ ծնաւ զյովրամ. Յով-
9 րամ ծնաւ զոզիա: Ոզիա ծնաւ զյովա-

թամ. Յովաթամ ծնաւ զԱքազ. Աքազ
ծնաւ զԵզեկիա: Եզեկիա ծնաւ զՄանասէ. 10
Մանասէ ծնաւ զԱմոն. Ամոն ծնաւ զՅովսի-
սիա: Յովսիա ծնաւ զՅեքոնիա, և զեղ- 11
բարս նր առ գերութեն բաբելացւոց:
Յետ գերութեն բաբելացւոց ծնաւ Յեքոնիա 12
զՍաղաթիէլ. Սաղաթիէլ ծնաւ զԶօրա-
բաբէլ: Զօրաբաբէլ ծնաւ զԱբիուդ. 13
Աբիուդ ծնաւ զԵղիակիմ. Եղիակիմ ծնաւ
զԱզովր: Ազովր ծնաւ զՍադովկ. Սադովկ 14
ծնաւ զԱքին. Աքին ծնաւ զԵղիուդ: Եղ- 15
իուդ ծնաւ զԵղիազար. Եղիազար ծնաւ
զՄատթան. Մատթան ծնաւ զՅակովբ:
Յակովբ ծնաւ զՅովսէփ զայրն մարեմայ 16
որում խօսեցեալ զմարիամ կոյս * . յորմէ
ծնաւ Յս, որ անուանեցաւ Քս: Արդ 17
ամ ազգք յաբրահամէ մինչև ՚ի դաւիթ՝
ազգք չորեքտասանք. և ՚ի դաւթէ մինչև ՚ի
գերութիւն բաբելացւոց՝ ազգք չորեքտասանք.
և ՚ի գերութենէն բաբելացւոց մինչև ՚ի Քս՝
ազգք չորեքտասանք:
Իսկ ծնդ Քսի ծնունդն էր այսպէս: Խօ- 18
սեցեալ զմայր նր մարիամ՝ յովսեփու,
մինչչև եկեալ առ միմեանս գտաւ յղացեալ

* ՚Ի Յունական բնադրին ոչ գոյ, Որում խօսեցեալ զմարիամ կոյս:

19 'ի Հոգւոյն սրբոյ ։ Եւ Յովսէփ այր նր,
քանզի արդար էր՝ և ոչ կամէր առակել
զնա, խորհեցաւ լռելեայն արձակել զնա ։
20 Եւ մինչդեռ նա զայս ածէր զմտաւ, ահա
հրեշտակ Տն 'ի տեսլեան երևեցաւ նմա և
ասէ · Յովսէփ որդի Դաւթի՝ մի՛ երկնչիր
առնուլ առ քեզ զՄարիամ կին քո · քանզի
որ 'ի նմայն ծնեալ է 'ի Հոգւոյն սրբոյ է ։
21 Ծնցի որդի, և կոչեսցես զանուն նորա
Յս · զի նա փրկեսցէ զժողովուրդ իւր 'ի
22 մեղաց իւրեանց ։ Այլ այս ամ եղև, զի
լցցի որ ասացաւն 'ի Տնէ 'ի ձեռն եսայեայ
23 մարգարէի * ։ Ահա կոյս յղասցի և ծնցի
որդի, և կոչեսցեն զանուն նորա Էմմա
24 նուէլ · որ թարգմանի ընդ մեզ Ած ։ Եւ
զարթուցեալ Յովսէփ 'ի քնոյ անտի, արար
որպէս հրամայեաց նմա հրեշտակն Տն, և առ
25 յինքն զկինն իւր ։ Եւ ոչ գիտէր զնա,
մինչև ծնաւ զորդին իւր զանդրանիկ · և
կոչեաց զանուն նորա Յս ։

ԳԼ · Բ ։

1 Եւ 'ի ծնանելն Յի 'ի Բեթղեհէմ Հրէաստանի յաւուրս Հերովդի արքայի ·
ահա մոգք յարևելից եկին յԵրուսաղէմ,

* 'Ի Յոյնն․ 'Ի ձեռն մարգարէին ։

Եւ ասեն, Ո՞ւր է որ ծնաւ արքայն հրէից. 2
զի տեսաք զաստղն նորա յարեւելս, եւ եկաք
երկիր պագանել նմա: Եւ իբրեւ լուաւ ար- 3
քայն Հերովդէս՝ խռովեցաւ, եւ ա̃մ երուսա-
ղէմ ը̃ն նմա: Եւ ժողովեալ զա̃մ զքա- 4
հանայապետս եւ զդպիրս ժողովրդեանն,
հարցանէր ՚ի նոցանէ՝ թէ ո՞ւր ծնանիցի
ք̃ս: Եւ նոքա ասեն ցնա, ՚Ի բեթ- 5
ղեհէմ հրէաստանի. զի այսպէս գրեալ է
՚ի ձեռն մարգարէին: Եւ դու բեթղեհէմ 6
երկիր յուդայ՝ ոչինչ կրտսեր ես յիշխանս
յուդայ. ՚ի քէն ելցէ ինձ իշխան, որ հով-
ուեսցէ զժողովուրդ իմ զիսրայէլ: Յայն- 7
ժամ Հերովդէս գաղտ կոչեաց զմոգսն, եւ
ստուգեաց ՚ի նոցանէ զժամանակ աստեղն
երեւելոյ: Եւ արձակեալ զնոսա ՚ի բեթ- 8
ղեհէմ, ասէ. Գնացէք ստուգեցէք վ̃ն
մանկանն, եւ յորժամ գտանիցէք՝ ազդ-
արարջիք ինձ, զի եւ ես եկեալ երկիրպա-
գից նմա: Եւ ն̃ք իբրեւ լուան ՚ի թագա- 9
ւորէն՝ գնացին. եւ ահա աստղն զոր տեսին
յարեւելս՝ առաջնորդեաց ն̃ց, մինչեւ եկեալ
եկաց ՚ի վ̃ր՝ ուր էր մանուկն: Իբրեւ 10
տեսին զաստղն, խնդացին յոյժ ուրախութ̃
մե̃ծ: Եւ իբրեւ մտին ՚ի տունն, տեսին 11
զմանուկն հանդերձ մարեմաւ մարբն իւրով,
եւ անկեալ երկիրպագանէին նմա. եւ բացեալ

զգանձս իւրեանց, մատուցին նմա պատա-
12 րագս ոսկի եւ կնդրուկ եւ զմուռս ։ Եւ
հրաման առեալ ՚ի տեսլեան չդառնալ անդ-
րէն առ Հերովդէս, ը այլ ճանապարհ
13 գնացին յաշխարհն իւրեանց ։ Եւ իբրեւ
գնացին նոքա անտի, ահա հրեշտակ տն
երեւէր ՚ի տեսլեան յովսեփու, եւ ասէր .
Արի՛ առ զմանուկդ եւ զմայր իւր եւ փա-
խիր յեգիպտոս, եւ անդ լինիջիր ցորժամ
ասացից քեզ . քանզի ՚ի խնդիր է Հերովդէ
14 կորուսանել զմանուկդ ։ Եւ նա յա-
րուցեալ առ զմանուկն եւ զմայր իւր գի-
շերի եւ գնաց յեգիպտոս, եւ անդ էր մինչեւ
15 զվախճան Հերովդի ։ Զի լցցի ասացեալն
՚ի տնէ ՚ի ձեռն մարգարէին որ ասէ . Յե-
16 գիպտոսէ կոչեցից զորդի իմ ։ Յայնժամ
իբրեւ ետես Հերովդէս թէ խաբեցաւ ՚ի
մոգուց անտի բարկացաւ յոյժ . եւ առաքեաց
կոտորեաց զամ մանկունսն որ էին ՚ի Բեթ-
ղեհէմ եւ յամ սահմանս նր յերկեմենից եւ
՚ի խոնարհ, ը ժամանակին զոր ստուգեաց
17 ՚ի մոգուց ։ Յայնժամ կատարեցաւ ասա-
ցեալն ՚ի ձեռն երեմիայ մարգարէի որ
18 ասէ . Ձայն գուժեաց ՚ի Հռամայ, ողբումն
եւ լալումն եւ աշխարումն յոյժ . Հռաքէլ լայր
զորդիս իւր, եւ ոչ կամէր մխիթարել զի ոչ
19 էին ։ Եւ ՚ի վախճանել Հերովդի, ահա

Հրեշտակ տն՟ 'ի տեսլեան երևէր յովսեփայ
յեգիպտոս, Եւ ասէր. Արի՛ առ զմանուկդ 20
և զմայր իւր, և գնա՛ յերկիրն իսրայէլի. զի
մեռան որ խնդրէին զանձն մանկանդ: Եւ 21
նա յարուցեալ առ զմանուկն և զմայր նր՟,
և եկն յերկիրն իսրայէլի: Եւ իբրև լուաւ 22
եթէ արքեղայոս թագաւորեաց հրէաստա-
նի փոխանակ հերովդի հօրն իւրոյ, երկեաւ
երթալ անդր. և հրաման առեա՛լ 'ի տես-
լեան, գնաց 'ի կողմանս գալիլեացւոց: Եւ 23
եկեալ բնակեցաւ 'ի քաղաքին՝ որ կոչէր
նազարէթ. զի լցցի բան մարգարէիցն, թէ
‘Նազովրեցի կոչեսցի:

ԳԼ. Գ.

Յաւուրսն յայնոսիկ գայ յովհաննէս 1
մկրտիչ քարոզել յանապատին հրէ-
աստանի, Եւ ասել. Ապաշխարեցէք՝ զի 2
մերձեալ է արքայութի՟ն երկնից: Զի սա է՝ 3
վն՟ որոյ ասացաւ 'ի ձեռն եսայեայ մարգա-
րէի, որ ասէ. ‘Ձայն բարբառոյ յանապատի,
պատրա՛ստ արարէք զճանապարհ տն՟, և
ուղի՛ղ արարէք զշաւիղս նր՟: Եւ ինքն 4
յովհաննէս ունէր հանդերձ 'ի ստևոյ ուղ-
տու, և գօտի մաշկեղէն ը՟ մէջ իւր. և կե-
րակուր նորա էր մարախ և մեղր վայրե-
նի: Յայնժամ ելանէին առ նա ամ՟ երու- 5

սաղէմացիք՝ և ամ̃ Հրէաստան՝ և ամ̃ կողմն
6 յորդանանու , Եւ մկրտէին 'ի նմանէ 'ի
յորդանան , և խոստովան լինէին զմեղս
7 իւրեանց : Եւ տեսեալ զբազումս 'ի
սադուկեցւոցն և 'ի փարիսեցւոց եկեալս
'ի մկրտութի̃ նր̃, ասէ ցնս̃. Ծնունդք իժից՝
ո՞ եցոյց ձեզ փախչել 'ի բարկութե̃ն որ գա-
8 լոցն է : Արարէք այսուհետև պտուղ
9 արժանի ապաշխարութե̃ : Եւ մի՛ համարի-
ցիք ասել յանձինս՝ թէ Ունիմք մեք հայր
զաբրահամ. ասեմ ձեզ , զի Կարող է ած̃ 'ի
քարանցս յայսցանէ յարուցանել որդիս
10 աբրահամու : Ահաւասիկ տապար առ
արմին ծառոց դնի. ամենայն ծառ՝ որ ոչ
առնիցէ զպտուղ բարի, հատանի և 'ի հուր
11 արկանի : Ես մկրտեմ զձեզ ջրով յա-
պաշխարութի̃, բայց որ զկնի իմ գայ՝ հզօ-
րագոյն է քան զիս , և ես չեմ բաւական
բառնալ զկօշիկս նր̃. Նա մկրտեսցէ զձեզ
12 'ի հոգին սբ̃՝ և 'ի հուր. Որոյ հեծանոցն
'ի ձեռին իւրում. և սրբեսցէ զկալ իւր , և
ժողովեսցէ զցորեանն 'ի շտեմարանս իւր, և
13 զյարդն այրեսցէ անշէջ հրով: Յայն-
ժամ գայ յս̃ 'ի գալիլեէ 'ի յորդանան
14 առ յովհաննէս՝ մկրտել 'ի նմանէ: Եւ
յովհաննէս արգելոյր զնա և ասէ. Ինձ
պիտոյ է 'ի քէն մկրտել՝ և դու առ ի՞ս

դաս : Պատասխանի ետ Յս՟ և ասէ ցնա. 15
Թո՛յլ տուր այժմ, զի այսպէս վայել է մեզ
լնուլ զա՟մ արդարութի՟. և ապա թողու ետ
նմա : Եւ իբրև մկրտեցաւ Յս՟ , ել 16
վաղվաղակի 'ի ջրոյ անտի. և ահա բացան
նմա երկինք. և ետես զՀոգին ա՟յ՝ զի իջա-
նէր իբրև զաղաւնի , և գայր 'ի վ՟ր ն՟ր:
Եւ ահա ձայն յերկնից՝ որ ասէր , Դա է 17
որդի իմ սիրելի, ընդ որ հաճեցայ:

ԳԼ. Դ.

Յայնժամ վարեցաւ Յս՟ յանապատ 'ի 1
հոգւոյն՝ փորձել 'ի սատանայէ: Եւ 2
պահեալ զքառասուն տիւ և զքառասուն
գիշեր՝ ապա քաղցեաւ: Եւ մատուցեալ 3
փորձիչն՝ ասէ ցնա. Եթէ որդի ես ա՟յ՝ ասա՛
զի քարինքս այսոքիկ հաց լինիցին: Նա 4
պատասխանի ետ և ասէ. Գրեալ է՝ թէ ո՛չ
հացիւ միայն կեցցէ մարդ, այլ ա՟մ բանիւ
որ ելանէ 'ի բերանոյ ա՟յ: Յայնժամ 5
առեալ ածէ զնա սատանայ 'ի քաղաքն ս՟բ,
և կացուցանէ զնա 'ի վ՟ր աշտարակի տա-
ճարին, Եւ ասէ ցնա. Եթէ որդի ես ա՟յ՝ 6
ա՛րկ զքեզ աստի 'ի վայր. զի գրեալ է թէ
հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վ՟ս քո,
և 'ի վերայ ձեռաց բարձցեն զքեզ՝ զի մի՛
երբէք հարցես զքարի զոտն քո: Ասէ 7

ցնա դարձեալ յս. Գրեալ է թէ ոչ փոր-
8 ձեսցես զՏր ած քո։ Դարձեալ առնու
ածէ զնա սատանայ ՚ի լեառն մի բարձր
յոյժ, եւ ցուցանէ նմա զամ թագաւորութիւնս
9 աշխարհի, եւ զփառս նոցա. Եւ ասէ ցնա.
Զայս ամ քեզ տաց՝ եթէ անկեալ երկիր
10 պագանիցես ինձ։ Յայնժամ ասէ ցնա
յս. Երթ յետս իմ սատանայ. զի գրեալ է՝
Տն այ քում երկիր պագցես, եւ զնա միայն
11 պաշտեսցես։ Ապա եթող զնա սատա-
նայ. եւ ահա հրեշտակք մատեան՝ եւ պաշտէին
12 զնա։ Եւ իբրեւ լուաւ յս՝ եթէ յովհաննէս
մատնեցաւ, մեկնեցաւ գնաց ՚ի գալիլեա.
13 Եւ թողեալ զնազարէթ, եկն բնակեցաւ ՚ի
կափառնաում ՚ի ծովեզերին, ՚ի սահմանս
14 զաբուղոնի եւ նեփթաղիմայ։ Զի լցցի
բանն որ ասացաւ ՚ի ձեռն եսայեայ մար-
15 գարէի։ Երկիր զաբուղոնի եւ երկիր
նեփթաղիմայ՝ ճանապարհ ծովու՝ յայն-
կոյս յորդանանու, գալիլեա հեթանոսաց.
16 Ժողովուրդ որ նստէր ՚ի խաւարի՝ ետես
լոյս մեծ. եւ որոց նստէին յաշխարհին եւ ՚ի
ստուերս մահու՝ լոյս ծագեաց նոցա։
17 Յայնմհետէ սկսաւ քարոզել յս՝ եւ ասել,
Ապաշխարեցէք՝ զի մերձեալ է արքայութիւն
18 երկնից։ Մինչ գնայր յս ը եզր
ծովուն գալիլեացւոց, ետես երկուս եղբարս՝

զսիմոն զկոչեցեալն պետրոս և զանդրէաս
եղբայր նր̃, արկեալ ուռկան ՚ի ծով. քանզի
ձկնորսք էին։ Եւ ասէ ցն̃ն. Եկա՛յք զկնի 19
իմ, և արարից զձեզ որսորդս մարդկան։
Եւ նց̃ թողեալ վաղվաղակի զգործիսն՝ գնա- 20
ցին զհետ նր̃։ Եւ մատուցեալ անտի 21
յառաջ, ետես այլ երկուս եղբարս՝ զյա-
կոբոս զզեբեդեայ և զյովհաննէս զեղբայր
նորա ՚ի նաւի՝ զզեբեդեաւ հանդերձ հարբն
իւրեանց, մինչ կազմէին զուռկանս իւր-
եանց. և կոչեաց զն̃ն։ Նոցա թողեալ 22
վաղվաղակի զնաւն և զհայրն իւրեանց,
գնացին զհետ նր̃։ Եւ շրջէր յս̃ ը̃ ա̃մ 23
կողմն գալիլեացւոց. ուսուցանէր ՚ի ժո-
ղովուրդս նց̃՝ և քարոզէր զաւետարանն
արքայութե̃, և բժշկէր զա̃մ հիւանդութիւ̃՝
և զա̃մ ախտս ՚ի ժողովրդեանն։ Եւ ել 24
լուր նր̃ ը̃ ա̃մ երկիրն ասորւոց, և մատու-
ցին առ նա զա̃մ հիւանդս՝ որ նեղեալ էին ՚ի
պէսպէս ցաւս և ՚ի տանջանս, և զդիւահարս
և զլուսնոտս և զանդամալոյծս. և բժշկեաց
զնոսա Եւ երթային զհետ նորա ժողո- 25
վուրդք բազումք ՚ի գալիլեէ և ՚ի դեկապօ-
լեայ և յեէ̃մէ և ՚ի հրէաստանէ, և յայնկոյս
յորդանանու, և բժշկեաց զն̃ն *։

---

* ՚Ի Յոյնն ոչ գոյ, Եւ բժշկեաց զն̃ն։

ԳԼ. Ե.

1 Իբրեւ տեսեալ զժողովուրդսն ել 'ի լեառն.
եւ իբրեւ նստաւ անդ՝ մատեան առ նա
2 աշակերտք նորա. Եւ բացեալ զբերան իւր
3 ուսուցանէր զնս, եւ ասէր։ Երանի աղ-
քատաց հոգւով, զի նց է արքայութի
4 երկնից։ Երանի սգաւորաց, զի նոքա
5 մխիթարեսցին։ Երանի հեզոց, զի նք
6 ժառանգեսցեն զերկիր։ Երանի որ քաղ-
ցեալ եւ ծարաւի իցեն արդարութն, զի նք
7 յագեսցին։ Երանի ողորմածաց, զի նք
8 ողորմութի գտցեն։ Երանի այնոցիկ
որ սբ են սրտիւք, զի նոքա զած տեսցեն։
9 Երանի խաղաղարարաց, զի նոքա որ-
10 դիք այ կոչեսցին։ Երանի որ հալածեալ
իցեն վն արդարութն, զի նց է արքայութի
11 երկնից։ Երանի է ձեզ՝ յորժամ նա-
խատիցեն զձեզ եւ հալածեսցեն. եւ ասիցեն
զամ բան չար զձէնջ սուտ վասն իմ։
12 Ցնծացէք եւ ուրախ լերուք, զի վարձք ձեր
բազում են յերկինս. զի այսպէս հալածե-
ցին զմարգարէսն որ յառաջ քան զձեզ էին։
13 Դուք էք աղ երկրի. ապա թէ աղն անհամի
իւ յաղիցի. ոչ իմիք ազդիցէ այնուհետեւ,
բայց եթէ ընկենուլ արտաքս եւ կոխան
14 լինել 'ի մարդկանէ։ Դուք էք լոյս

աշխարհի. ոչ կարէ քաղաք թաքչել՝ որ
'ի վերայ լերին կայցէ։ Եւ ոչ լուցանեն 15
ճրագ՝ և դնեն ը̅ գրուանաւ, այլ 'ի վ̅ր
աշտանակի. և լոյս տայ ամենեցուն՝ որ 'ի
տանն իցեն։ Այնպէս լուսաւորեսցէ լոյս 16
ձեր առաջի մարդկան, ո̅պ զի տեսցեն
զգործս ձեր բարիս, և փառաւորեսցեն
զՀայր ձեր որ յերկինս է։ Մի՛ համարիք 17
եթէ եկի լուծանել զօրէնս կամ զմար-
գարէս. ոչ եկի լուծանել՝ այլ լնուլ։ Ամէն 18
ասեմ ձեզ՝ մինչև անցցեն երկինք և երկիր,
յովտ մի՝ որ նշանախեց մի է, ոչ անցցէ
յօրինացն և 'ի մարգարէից՝ մինչև ա̅մ ե-
ղիցի*։ Որ ոք լուծցէ մի ինչ 'ի պատուի- 19
րանացս յայսցանէ 'ի փոքունց, և ու-
սուսցէ այնպէս զմարդիկ, փոքր կոչեսցի
յարքայութեն երկնից. իսկ որ արասցէ և
ուսուսցէ, նա մեծ կոչեսցի յարքայութեն երկ-
նից։ Բայց ասեմ ձեզ, զի եթէ ոչ առա- 20
ւելուցու արդարութի ձեր աւելի ք̅ զդպ-
րացն և զփարիսեցւոց, ոչ մտանիցէք
յարքայութի երկնից։ Լուարուք զի ասա- 21
ցաւ առաջնոցն, թէ Մի՛ սպանաներ. զի
որ սպանանիցէ՝ պարտական լիցի դատաս-

---

* 'Ի Յոյնն, Յովտ մի՝ կամ նշանախեց
մի ոչ անցցէ յօրինացն մինչև ա̅մ եղիցի։

22 տանի ։ Բայց ես ասեմ ձեզ, Եթէ ա̃մ
որ բարկանայ եղբօր իւրում տարապար-
տուց, պարտաւոր լիցի դատաստանի. և որ
ասիցէ ցեղբայր իւր քիմա՛ր, պարտաւոր
լիցի ատենի. և որ ասիցէ ցեղբայր իւր *
մորոս, պարտաւոր լիցի 'ի գեհեն հրոյն ։
23 Եթէ մատուցանիցես զպատարագ քո 'ի
վե̃ սեղանոյ, և անդ յիշեսցես՝ եթէ եղբայր
24 քո ունի ինչ խէթ զքէն, Թո՛ղ զպա-
տարագն քո առաջի սեղանոյն. երթ նախ
հաշտեա՛ց ընդ եղբօր քում, և ապա եկեալ
25 մատուսջիր զպատարագն քո ։ Լեր իրա-
ւախոհ ե̃ ոսոխի քում վաղագոյն, մինչդեռ
իցես ե̃ նմա 'ի ճանապարհի. գուցէ մատնի-
ցէ զքեզ ոսոխն դատաւորի, և դատաւորն
26 դահճի †. և արկանիցիս 'ի բանտ ։ Ամէն
ասեմ քեզ, Ոչ ելանիցես անտի, մինչև
27 հատուցանիցես զյետին նաքարակիտն ։
28 Լուարուք զի ասացաւ, Մի՛ շնար ։ Բայց
ես ասեմ ձեզ, Թէ Ա̃մ որ հայի 'ի կին մարդ-
ու 'ի ցանկանալոյ նմա, անդէն շնացաւ ընդ
29 նմա 'ի սրտի իւրում ։ Եթէ ակն քո աջ
գայթակղեցուցանէ զքեզ, խլեա՛ զնա՝ և

---

* 'Ի Յոյնն պակասէ, Յեղբայր իւր ։

† 'Ի Յոյնն, Եւ դատաւորն մատնիցէ զքեզ դահճի ։

ընկեա՛ 'ի քէն. զի լաւ է քեզ եթէ մի յան-
դամոց քոց կորիցէ, և մի՛ ա̃մ մարմինդ քո
անկանիցի 'ի գեհեն: Եւ եթէ աջ ձեռն 30
քո գայթագղեցուցանէ զքեզ, հատ զնա՛ և
ընկեա՛ 'ի քէն. զի լաւ է քեզ եթէ մի յան-
դամոց քոց կորիցէ, և մի՛ ա̃մ մարմինդ
քո արկանիցի 'ի գեհեն: Ապաքէն ասա- 31
ցաւ, եթէ Որ արձակիցէ զկին իւր՝ տացէ
նմա զարձակմանն: Բայց ես ասեմ ձեզ, 32
եթէ Ա̃մ որ արձակէ զկին իւր առանց բանի
պոռնկութե̃՝ նա տայ նմա շնալ, և որ զար-
ձակեալն առնէ՝ շնայ: Դարձեալ լուա- 33
րուք զի ասացաւ առաջնոցն,, Մի՛ երդ-
նուցուս սուտ, բայց հատուսցես տ̃ն զերդ-
մունս քո: Այլ ես ասեմ ձեզ, Մի՛ երդնուլ 34
մի՛ երդնուլ. մի՛ յերկինս՝ զի աթոռ է ա̃յ.
Եւ մի՛ յերկիր՝ զի պատուանդան է ոտից 35
նորա. և մի՛ յե̃մ՝ զի քաղաք է մեծի ար-
քայի. Եւ մի՛ 'ի գլուխ քո երդնուցուս, 36
զի ո՛չ կարես մազ մի սպիտակ առնել՝ կամ
թուխ: Այլ եղիցի ձեր բան, այո՛՝ այո, 37
և ո՛չ՝ ո՛չ. զի աւելին քան զայն 'ի չարէն է:
Լուարուք զի ասացաւ, Ակն ը̃ ական, և 38
ատամն ընդ ատաման: Այլ ես ասեմ 39
ձեզ, Մի՛ կալ հակառակ չարին. այլ եթէ
ոք ածիցէ ապտակ յաջ ծնօտ քո, դարձո՛
նմա և զմիւսն: Եւ որ կամիցի ոք դատել 40

և առնուլ զշապիկս քո, թո՛ղ ՚ի նա և զբաճ-
41 կոն քո: Եւ որ տարապարհակ վարիցէ
42 զքեզ մղոն մի, երթ ընդ նմա և երկուս: Ո-
րում խնդրէ ՚ի քէն՝ տուր. և որ կամի փոխ
առնուլ ՚ի քէն՝ մի՛ դարձուցաներ զերեսս:
43 Լուարուք ապաքէն զի ասացաւ, Սիրեսցես
զընկեր քո, և ատեսցես զթշնամին քո:
44 Այլ ես ասեմ ձեզ, Սիրեցէք զթշնամիս
ձեր. օրհնեցէք զանիծիչս ձեր. բարի արա-
րէք ատելեաց ձերոց. և աղօթս արարէք
՚ի վերայ այնոցիկ որ լլկենն զձեզ և հալա-
45 ծեն: Զի եղիջիք որդիք Հօր ձերոյ որ
յերկինսն է. զի զարեգակն իւր ծագէ ՚ի
վ̄ր չարաց և բարեաց, և աճէ անձրև ՚ի վ̄ր
46 արդարոց և մեղաւորաց: Զի եթէ սիրի-
ցէք զայնոսիկ որ սիրենն զձեզ՝ զինչ վարձք
իցեն, ո՞չ ապաքէն և մաքսաւորք զնոյն
47 գործեն: Եւ եթէ տայցէք միայն ողջոյն
բարեկամաց * ձերոց՝ զինչ աւելի առնէք,
ո՞չ ապաքէն մաքսաւորք և մեղաւորք զնոյն
48 գործեն: Եղերուք դուք կատարեալք.
որպէս և Հայրն ձեր երկնաւոր կատարեալ է:

ԳԼ. Զ:

1 Զգո՛յշ լերուք ողորմութեան ձերում՝ մի՛
առնել առաջի մարդկան, որպէս թէ ՚ի ցոյց

* ՚Ի Յոյնն, Եղբարց:

ինչ նոցա. գուցէ և վարձս ոչ ընդունիցիք
ի Հօրէն ձերմէ՝ որ յերկինսն է։ Այլ 2
յորժամ առնիցես ողորմութիւն, մի՛ հարկա-
ներ փող առաջի քո, որպէս կեղծաւորքն առ-
նեն ի ժողովուրդս և ի հրապարակս, որպէս
զի փառաւորեսցին ի մարդկանէ. ամէն
ասեմ ձեզ՝ այն իսկ են վարձք նոցա։ Այլ 3
դու յորժամ ողորմութիւն առնիցես, մի՛ գի-
տասցէ ձախ քո զինչ գործէ աջ քո։ Որպէս 4
զի եղիցի ողորմութիւն քո ի ծածուկ. և Հայրն
քո որ տեսանէ ի ծածուկ՝ հատուսցէ քեզ
յայտնապէս։ Եւ յորժամ յաղօթս 5
կայցես, մի՛ լինիցիս որպէս կեղծաւորքն. զի
սիրեն ի ժողովուրդս և յանկիւնս հրապա-
րակաց կալ յաղօթս, որպէս զի երևեսցին
մարդկան. ամէն ասեմ ձեզ՝ այն իսկ են
վարձք նոցա։ Այլ դու յորժամ կայցես 6
յաղօթս, մուտ ի սենեակ քո՝ և փակեա՛
զդուրս քո, և կա՛ց յաղօթս առ Հայր քո ի
ծածուկ. և Հայրն քո որ տեսանէ ի ծածուկ,
հատուսցէ քեզ յայտնապէս։ Եւ յոր- 7
ժամ կայցէք յաղօթս, մի՛ շատախօսք լի-
նիք իբրև զհեթանոսսն. զի համարին եթէ
ի բազում խօսից իւրեանց լսելի լինիցին։
Արդ՝ մի՛ նմանիցէք նոցա. զի գիտէ Հայրն 8
ձեր զինչ պիտոյ է ձեզ, մինչչև ձեր խնդ-
րեալ ինչ իցէ ի նմանէ։ Եւ արդ այսպէս 9

կացէք դուք յաղօթս. Հայր մեր որ յեր-
10 կինս, սուրբ եղիցի անուն քո: Եկեսցէ
արքայութիւն քո, եղիցին կամք քո որպէս յեր-
11 կինս և յերկրի: Զհաց մեր հանապա-
12 զորդ տուր մեզ այսօր: Եւ թող մեզ
զպարտիս մեր, որպէս և մեք թողումք մե-
13 րոց պարտապանաց: Եւ մի՛ տանիր զմեզ
'ի փորձութիւն. այլ փրկեա՛ զմեզ 'ի չարէ. զի
քո է արքայութիւն և զօրութիւն և փառք յաւի-
14 տեանս. ամէն: Զի եթէ թողուցուք
մարդկան զյանցանս նոցա, թողցէ և ձեզ Հայրն
15 ձեր երկնաւոր: Ապա թէ ո՛չ թողուցուք
մարդկան զյանցանս նոցա, և ո՛չ Հայրն ձեր
16 թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր: Եւ յորժամ
պահիցէք՝ մի՛ լինիք իբրև զկեղծաւորսն
տրտմեալք, որ ապականեն զերեսս իւր-
եանց, որպէս զի երևեսցին մարդկան թէ
պահիցեն. ամէն ասեմ ձեզ, Առին իսկ են
17 վարձք նոցա: Այլ դու յորժամ պահիցես,
18 օծ զգլուխ քո՝ և լուա՛ զերեսս քո, Զի մի՛
երևեսցիս մարդկան իբրև զպահօղ. այլ
հօրն քում 'ի ծածուկ. և Հայրն քո որ տե-
սանէ 'ի ծածուկ, հատուսցէ քեզ յայտ-
19 նապէս: Մի՛ գանձէք ձեզ գանձս յերկ-
րի. ուր ցեց և ուտիճ ապականեն, և ուր
20 գողք ական հատանեն և գողանան: Այլ
գանձեցէք ձեզ գանձս յերկինս ուր ո՛չ ցեց

և ոչ ուտիճ ապականեն, և ոչ գողք ական
հատանեն և գողանան: Զի ուր գանձք 21
ձեր են՝ անդ և սիրտք ձեր եղիցին: Ճրագ 22
մարմնոյ ակն է. եթէ ակն քո առատ է,
ամ մարմինդ լուսաւոր եղիցի: Ապա 23
թէ ակն ՚ի չար է՝ ամ մարմինդ խաւարին
եղիցի. իսկ արդ եթէ լոյսդ որ ՚ի քեզ
է խաւար է, խաւարն որչափ ևս: Ոչ 24
ոք կարէ երկուց տերանց ծառայել. կամ
զմին ատիցէ, և զմիւսն սիրիցէ. կամ զմին մե-
ծարիցէ, և զմիւսն արհամարհիցէ. ոչ կա-
րէք այ ծառայել և մամոնայի: Վն այսո- 25
րիկ ասեմ ձեզ. Մի հոգայք վն ոգւոց ձերոց՝
զինչ ուտիցէք, կամ զինչ ըմպիցէք. և մի
վն մարմնոց ձերոց՝ թէ զինչ ագանիցիք.
ոչ ապաքէն ոգի առաւել է քան զկերա-
կուր՝ և մարմին քան զհանդերձ: Հայե- 26
ցարուք ՚ի թռչունս երկնից՝ զի ոչ վարեն
և ոչ հնձեն և ոչ ժողովեն ՚ի շտեմարանս,
և հայրն ձեր երկնաւոր կերակրէ զնս. ոչ
ապաքէն դուք առաւել էք քան զնս: Իսկ 27
արդ ո՞ ՚ի ձէնջ առ հոգալ իւրում՝ յաւելուլ
կարիցէ ՚ի հասակ իւր կանգուն մի: Եւ 28
վն հանդերձի զի՞ հոգայք. հայեցարուք ՚ի
շուշանն վայրենի՝ ո՞րպ աճէ. ոչ ջանայ, և
ոչ նիւթէ: Ասեմ ձեզ՝ զի և ոչ սողոմոն 29
յամ ՚ի փառսն իւրում զգեցաւ իբրև զմի ՚ի

30 նոցանէ։ Իսկ եթէ զխոտն 'ի վայրի որ
այսօր է՝ և վաղիւն 'ի հնոց արկանի, ա̃ծ
այնպէս զգեցուցանէ, ո՞րչափ ևս առաւել
31 զձեզ թերահաւատք։ Մի՛ այսուհետև
հոգայցէք՝ և ասիցէք. Զի՞նչ կերիցուք՝ կամ
32 զի՞նչ արբցուք՝ կամ զի՞նչ զգեցցուք։ Զի
զայդ ա̃մ հեթանոսք խնդրեն. քանզի գիտէ
հայրն ձեր երկնաւոր՝ թէ պիտոյ է ձեզ այդ
33 ա̃մ։ Խնդրեցէք նախ զարքայութի̃ն ա̃յ և
զարդարութի̃ նո̃. և այդ ա̃մ յաւելցի ձեզ։
34 Մի՛ այսուհետև հոգայցէք վ̃ն վաղուին՝ զի
վաղիւն վ̃ն իւր հոգասցի. շատ է աւուրն չար
իւր։

ԳԼ. Է։

1 Մի՛ դատէք՝ զի մի՛ դատիցիք։ Զի
2 որով դատաստանաւ դատէք՝ դատելոց
էք. և որով չափով չափէք՝ չափեսցի ձեզ։
3 Զի՞ տեսանես զշիւղ յական եղբօր քո, և
'ի քում ական զգերանդ ոչ տեսանես։
4 Կամ զիա՞րդ ասես ցեղբայր քո, Թո՛ղ
հանից զշիւղդ յականէ քումմէ. և ահա-
5 ւադիկ 'ի քում ական գերան կայ։ Կեղծա-
ւոր հա՛ն նախ զգերանդ յականէ քումմէ,
և ապա հայեսցես հանել զշիւղն յականէ
6 եղբօր քո։ Մի՛ տայք զսրբութի̃ շանց. և մի՛
արկանիէք զմարգարիտս ձեր առաջի խոզաց,
զի մի՛ առ ոտն կոխեսցեն զնո̃, և դարձեալ

երգիծուցանիցեն զձեզ ։ Խնդրեցէք՝ և 7
տացի ձեզ, հայցեցէք՝ և գտջիք, բախեցէք՝
և բացցի ձեզ ։ Զի ա՟մ որ խնդրէ՝ առնու, 8
և որ հայցէ՝ գտանէ, և որ բախէ՝ բացցի
նմ՟ ։ Ո՞ իցէ ՚ի ձէնջ մարդ՝ ցոր խնդրիցէ 9
որդի իւր հաց, միթէ քա՞ր տայցէ նմա։ Եւ 10
կամ խնդրիցէ ձուկն, միթէ օձ տայցէ նմ՟։
Արդ՝ եթէ դուք որ չարդ էք՝ գիտէք պարգևս 11
բարիս տալ որդւոց ձերոց, ո՞րչափ ևս առա-
ւել հայրն ձեր որ յերկինս է տացէ բարիս
այնոցիկ որ խնդրեն զնա ։ Զա՟մ որ մի- 12
անգամ կամիջիք՝ թէ արասցեն ձեզ մարդիկ՝
այնպէս և դուք արարէք նց՟ . զի այն իսկ են
օրէնքն և մարգարէքն։ Մտէք ը՟ն նեղ դուռն. 13
քանզի ը՟նդարձակ է դուռնն՝ և համարձակ
ճանապարհն՝ որ տանի ՚ի կորուստ, և բա-
զումք են որ մտանեն ը՟ն նա ։ Քանզի 14
անձուկ է դուռնն՝ և նեղ ճանապարհն՝ որ
տանի ՚ի կեանս, և սակաւք են որ գտանեն
զնա ։ Զգոյշ լերուք ՚ի սուտ մարգարէիցն՝ 15
որ գան առ ձեզ հանդերձիւք ոչխարաց, և
՚ի ներքոյ են գայլք յափշտակօղք ։ Ի 16
պտղոյ նց՟ ծանիջիք զնս՟ . միթէ քաղիցեն ՚ի
փշոց խաղող՝ կամ ՚ի տատասկէ թուզ ։
Այնպէս ա՟մ ծառ բարի՝ պտուղ բարի առ- 17
նէ, և ծառ չար՝ պտուղ չար առնէ։ Ոչ կարէ 18
ծառ բարի պտուղ չար առնել, և ո՛չ ծառ

19 չար՝ պտուղ բարի առնել։ Ամենայն ծառ
որ ոչ առնէ պտուղ բարի, հատանի եւ ՚ի հուր
20 արկանի։ Ապա ՚ի պտղոյ նոցա ծանիջիք
21 զնոսա։ Ոչ ամենայն որ ասէ ցիս՝ Տէր Տէր,
մտցէ յարքայութիւն երկնից. այլ որ առնէ
22 զկամս Հօր իմոյ որ յերկինսն է։ Բազումք
ասիցեն ցիս յաւուրն յայնմիկ. Տէր Տէր
ո՞չ յանուն քո մարգարէացաք, եւ յանուն
քո դեւս հանաք, եւ յանուն քո զօրութիւնս
23 բազումս արարաք։ Եւ յայնժամ ասա-
ցից ցնոսա եթէ Ոչ երբեք գիտէի զձեզ. ՚ի
բաց կացէք յինէն ամենեքեան *ոյք գործէ-
24 իք զանօրէնութիւն։ Ամենայն որ լսէ զբանս
իմ զայսոսիկ եւ առնէ զնոսա, նմանեսցի
առն իմաստնոյ՝ որ շինեաց զտուն իւր ՚ի վերայ
25 վիմի։ Իջին անձրեւք եւ խաղացին գետք,
շնչեցին հողմք՝ եւ բախեցին զտունն, եւ ոչ
կործանեցաւ. քանզի ՚ի վերայ վիմի հաստա-
26 տեալ էր։ Եւ ամենայն որ լսէ զբանս իմ զայսո-
սիկ եւ ոչ առնէ զնոսա, նմանեսցի առն յի-
մարի որ շինեաց զտուն իւր ՚ի վերայ աւազոյ։
27 Իջին անձրեւք՝ յարեան գետք, շնչեցին
հողմք՝ հարին զտունն, եւ անկաւ. եւ էր
28 կործանումն նորա մեծ յոյժ։ Եւ եղեւ

---

* ՚Ի Յոյնն ոչ գոյ, Ամենեքեան։

իբրեւ կատարեաց յս զծմ* զբանս զայսոսիկ,
զարմանային ժողովուրդքն ընդ վարդա-
պետութի նր ։ Զի իբրեւ իշխանուբ ու- 29
սուցանէր՝ եւ ոչ որպէս դպիրքն։

Գ. Ը.

1 Եւ իբրեւ էջ ’ի լեռնէ անտի, գնացին ըզ-
կնի նր ժողովուրդք բազումք։ Եւ 2
ահա մատուցեալ բորոտ մի, երկիր պագա-
նէր նմ, եւ ասէր. Տէր՝ եթէ կամիս՝ կարող
ես զիս սրբել։ Ձգեաց զձեռն իւր եւ հա- 3
սոյց ’ի նա յս եւ ասէ. Կամիմ՝ սրբեաց. եւ
վաղվաղակի սրբեցաւ ’ի նմանէ բորոտութիւն։
Եւ ասէ ցնա յս, Զգոյշ լեր մի՛ ումեք ա- 4
սիցես. այլ երթ ցոյց զանձն քո քահա-
նային. եւ մատո զպատարագն, զոր հրամա-
յեաց մովսէս, ’ի վկայութիւն նց։ Եւ մը- 5
տեալ ’ի կափառնայում, մատեաւ առ նա
հարիւրապետ մի, աղաչէր զնա, Եւ ասէր. 6
Տէր՝ մանուկ իմ անկեալ կայ ’ի տան անդա-
մալոյծ՝ չարաչար տանջեալ։ Ասէ ցնա 7
յս. Ես եկից՝ եւ բժշկեցից զնա։ Պատաս- 8
խանի ետ հարիւրապետն՝ եւ ասէ. Տէր՝
չեմ բաւական եթէ ըն յարկաւ իմով մըտ-
ցես. այլ ասա՛ բանիւ, եւ բժշկեսցի մանուկն

* ’Ի Յոյնն ոչ կայ, Զծմ։

9 իմ։ Քանզի և ես այր մի եմ ը̄ իշխա-
նութբ, ունիմ ը̄ ինև զինուորս. ասեմ սմա
երթ՝ և երթայ, և այլում թէ եկ՝ և գայ,
և ծառայի իմում թէ արա զայս՝ և առնէ,
10 Իբրև լուաւ Յս՝ զարմացաւ, և ասէ ցայ-
նոսիկ՝ որ զհետն երթային. Ամէն ասեմ
ձեզ՝ և ոչ յիսրայէլի այսպիսի հաւատս
11 գտի երբէք։ Բայց ասեմ ձեզ, Զի բա-
զումք յարևելից և յարևմտից եկեսցեն՝ և
բազմեսցին ը̄ աբրահամու՝ և ը̄ սահակայ՝
12 և ընդ յակոբու յարքայութեան երկնից։ Եւ
որդիքն արքայութեանն ելցեն ՚ի խաւարն ար-
տաքին. անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց։
13 Եւ ասէ Յս ցհարիւրապետն. Երթ՝ և ոպ
հաւատացերդ եղիցի քեզ. և ողջացաւ մա-
14 նուկն նր յաւուր յայնմիկ։ Եւ եկեալ
Յս ՚ի տուն պետրոսի, ետես զի զոքանչ
15 նորա անկեալ դնէր տապացեալ։ Կալաւ
զձեռանէ նորա՝ և եթող զնա ջերմն. յոտն
16 եկաց՝ և պաշտէր զնս։ Իբրև եղև երեկոյ՝
մատուցին առ նա դիւահարս բազումս, և
եհան զայսսն բանիւ. և զամ հիւանդսն
17 բժշկեաց։ Զի լցցի բանն որ ասացաւ
՚ի ձեռն եսայեայ մարգարէի. Նա զհիւան-
դութիւնս մեր վերացոյց, և զցաւս մեր եբարձ։
18 Տեսեալ Յսի ժողովուրդս բազումս զիւրև՝
19 հրամայեաց երթալ յայնկոյս։ Եւ մա-

տուցեալ դպիր մի ասէ ցնա . Վար-
դապետ՝ եկից և ես զկնի քո յոր վայր և
երթիցես : Ասէ ցնա յս. Աղուեսուց որջք 20
գոն՝ և թռչնոց երկնից բոյնք , այլ Որդւոյ
մարդոյ ո՛չ գոյ՝ ուր դիցէ զգլուխ իւր : Եւ 21
մի ոմն յաշակերտացն նր ասէ ցնա . Տէր՝
տո՛ւր ինձ հրաման՝ զի երթայց նախ թա-
ղեցից զհայր իմ : Ասէ ցնա յս . Եկ զկնի 22
իմ , և թո՛յլ տուր մեռելոցն թաղել զմեռեալս
իւրեանց : Եւ իբրև եմուտ ՚ի նաւն , գնա- 23
ցին զկնի նր աշակերտքն նորա : Եւ ահա 24
շարժումն մեծ եղև ՚ի ծովուն՝ մինչ նաւին
ծածկել յալեաց անտի , և ինքն ննջէր :
Եւ մատուցեալ աշակերտքն յարուցին զնա 25
և ասեն . Տէր փրկեա՛ զմեզ՝ զի կորնչիմք :
Եւ ասէ ցնս . Ընդէր վատասիրտք էք սա- 26
կաւահաւատք . յայնժամ յարուցեալ սաս-
տեաց հողմոցն և ծովուն , և եղև խա-
ղաղութի մեծ : Եւ մարդիկն զարմացան՝ և 27
ասէին . Ո՛րպիսի ոք իցէ սա՝ զի և հողմք և
ծով հնազանդ լին սմա : Եւ իբրև անց յայն- 28
կոյս յերկիրն գերգեսացւոց , պատահե-
ցին նմ դիւահարք երկու՝ ելեալք ՚ի գերեզ-
մանացն , չարաչարք յոյժ . որպ զի չէր հնար
անցանել ումեք ընդ այն ճանապարհ : Եւ 29
ահա աղաղակեցին և ասեն . Զի՞ կայ մեր և
քո յս որդի այ , եկիր տարաժամ տանջել

30 զմեզ: Եւ էր հեռագոյն 'ի նոցանէ երա-
31 մակ մի խոզից արօտական: Եւ դեքն
աղաչէին զնա և ասէին. Եթէ հանես զմեզ
աստի, հրամա՛ն տուր մեզ երթալ յե-
32 րամակ խոզիցն: Եւ ասէ ցն̃ա, Երթա՛յք.
և ն̃ք ելեալ գնացին յերամակն խոզից. և
դիմեաց ա̃մ երամակն 'ի դարէ անտի 'ի
33 ծով, և մեռան 'ի ջուրսն: Եւ խոզարածքն
փախեան, և երթեալ 'ի քաղաքն պատմեցին
34 զա̃մ, և զիրս դիւահարացն: Եւ ահա ա̃մ
քաղաքն ել ը̃ առաջ յ̃ի. իբրև տեսին
զնա՝ աղաչեցին զի գնասցէ 'ի սահմանաց ն̃ց:

ԳԼ. Թ.

1 Եւ մտեալ 'ի նաւ անց յայնկոյս, և եկն 'ի
2 քաղաք իւր: Եւ ահա մատուցին
առ նա անդամալոյծ մի, որ դնէր 'ի մահիճս.
և տեսեալ յ̃ի զհաւատս ն̃ց՝ ասէ ցանդա-
մալոյծն. Թողեա՛լ լիցին քեզ մեղք քո*:
3 Եւ ահա ոմանք 'ի դպրացն ասեն ը̃ միտս.
4 Հայհոյէ դա: Եւ ծանուցեալ յ̃ի զխոր-
հուրդս ն̃ց՝ ասէ ցն̃ա. Ընդէ՞ր խորհիք դուք
5 չարիս 'ի սիրտս ձեր: Զի՞նչ դիւրին է.
ասե՞լ՝ Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, թէ ասել

---

* 'Ի Յոյնն, Քաջալերեաց որդեակ, Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո:

արի և շրջեաց: Այլ զի գիտասջիք՝ եթէ 6
իշխանութի ունի Որդի մարդոյ յերկրի թո-
ղուլ զմեղս. յայնժամ ասէ ցանդամալոյծն.
Արի՛ առ զմահիճս քո՝ և երթ ՚ի տուն քո:
Եւ յարուցեալ գնաց ՚ի տուն իւր: Իբ- 7
րև տեսին ժողովուրդքն, զարմացան. և փա- 8
ռաւոր առնէին զԱծ զտուիչն այնպիսի իշ-
խանութեան՝ մարդկան:
Եւ անցեալ ը̅ այն յնի ետես զայր մի, 9
զի նստէր ՚ի մաքսաւորութե՝ Մատթէոս ա-
նուն. և ասէ ցնա՝ Եկ զկնի իմ. և յարուցեալ
գնաց զկնի նր: Եւ եղև իբրև բազմեալ 10
էր նա ՚ի տան, և ահա բզմ մաքսաւորք և
մեղաւորք եկեալ և բազմեալ էին ընդ Յսի
և ը̅ աշակերտս նր: Իբրև տեսին փարի- 11
սեցիքն՝ ասեն ցաշակերտս նր. Ընդէ՞ր ընդ
մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս ուտէ վարդա-
պետն ձեր: Իսկ Յս իբրև լուաւ՝ ասէ ցնս. 12
Ոչ է պիտոյ բժիշկ կարողաց՝ այլ հիւանդաց:
Երթա՛յք՝ ուսարո՛ւք զի՞նչ է. զողորմու- 13
թի կամիմ, և ո՛չ զզոհ. զի ո՛չ եկի կոչել զար-
դարս՝ այլ զմեղաւորս: Յայնժամ մա- 14
տեան առ նա աշակերտքն Յովհաննու՝ և ա-
սեն. Ընդէ՞ր մեք և փարիսեցիքն պահեմք
յաճախ, և քո աշակերտքդ ո՛չ պահեն: Ա- 15
սէ ցնս Յս. Միթէ մարթ ինչ իցէ մանկանց
առագաստի սուգ առնուլ՝ մինչ փեսայն ը̅

նս̃ իցէ. այլ եկեսցեն աւուրք՝ յորժամ բարձ-
ցի 'ի նոցանէ փեսայն, և ապա պահեսցեն:
16 Ոչ ոք արկանէ կապերտ անթափ 'ի վերայ
հնացեալ ձորձոյ. զի առնու ելանէ զլրումն
նր̃ 'ի հանդերձէն, և ևս չար պատառումն
17 լինի: Եւ ոչ արկանեն գինի նոր 'ի տիկս
հինս. ապա թէ ոչ՝ տիկքն պատառին՝ և գինին
հեղու, և տիկքն կորնչին. այլ արկանեն
զգինի նոր 'ի տիկս նորս, և երկոքին պահին:
18 Մինչ դեռ նա զայս խօսէր ը̃ նս̃, ահա
իշխան մի մատուցեալ երկիր պագանէր նմ̃
և ասէր. Դուստր իմ արդ ևս վախճանեցաւ.
այլ եկեալ դիցես զձեռն քո 'ի վր̃ նր̃՝ և կեց-
19 ցէ: Յարեաւ յս̃ և գնաց զկնի նր̃ աշա-
20 կերտօքն հանդերձ: Եւ ահա կին մի տե-
առատես երկոտասանամեայ՝ մատուցեալ յե-
տոյ մերձեցաւ 'ի դրօշակ հանդերձի նորա:
21 Քանզի ասէր 'ի մտի իւրում. թէ Միայն
22 մերձենամ 'ի հանդերձս նր̃ փրկիմ: Իսկ
յս̃ իբրև դարձաւ և ետես զնա՝ ասէ. Քա-
ջալերեա՛ց դուստր՝ հաւատք քո կեցուցին
զքեզ. և փրկեցաւ կինն 'ի ժամէն յայնմա-
23 նէ: Իբրև եկն յս̃ 'ի տուն իշխանին, և
ետես զփողարսն և ամբոխ յոյժ*, ասէ ցնս̃.
24 Ի բաց գնացէք. Զի ոչ եթէ մեռեալ է

---

* 'Ի Յոյնն, Եւ զամբոխն զի լային:

աղջիկդ՝ այլ ննջէ ։ Եւ ծաղր առնէին 25
զնա ․ և իբրև ելամբոխն 'ի բաց , եմուտ
կալաւ զձեռանէ նր՟, և յարեաւ աղջիկն ։
Եւ ել համբաւս այս ը՟ ամ՟ երկիրն ը՟ այն ։ 26
Եւ մինչ դեռ անցանէր ը՟ այն յս՟ , զհետ 27
եղեն նր՟ կոյրք երկու , աղաղակէին՝ և ա-
սէին ․ Ողորմեա՛ց մեզ որդի՛ դաւթի ։ Եւ 28
իբրև եկն 'ի տունն , մատեան առ նա կոյրքն ․
և ասէ ցնս՟ յս՟ ․ Հաւատա՞յք՝ եթէ կարող եմ
առնել ձեզ զայդ ․ ասեն ցնա՝ Այո՛ տէր ։
Յայնժամ մերձեցաւ յաչս նց՟ և ասէ ․ 29
Ըստ հաւատոց ձերոց եղիցի ձեզ ։ Եւ բա- 30
ցան աչք նց՟ ․ և սաստեաց նց՟ յս՟ և ասէ ․
Զգո՛յշ կացէք՝ մի՛ ոք գիտասցէ ։ Եւ նոքա 31
ելեալ համբաւեցին զնա ընդ ամ՟ երկիրն ը՟
այն ։ Եւ յելանելն նոցա արտաքս , ահա 32
մատուցին առ նա այր մի՝ համր դիւահար ։
Եւ յելանել դիւին՝ խօսեցաւ համրն ․ և 33
զարմացան ժողովուրդքն՝ և ասեն ․ թէ և
Ոչ երբէք երևեցաւ այսպիսի ինչ յիղ՟ի ։ Իսկ 34
փարիսեցիքն ասէին, թէ Իշխանաւն դիւաց
հանէ դա զդևս ։ Եւ շրջէր յս՟ ընդ ամ՟ 35
քաղաքս և ընդ գիւղս ․ ուսուցանէր 'ի ժո-
ղովուրդս նց՟ , և քարոզէր զաւետարանն
արքայութե՟ ․ և բժշկէր զամ՟ ախտս և զամ՟
հիւանդութիս 'ի ժողովրդեանն ։ Եւ տե- 36
սեալ զժողովուրդսն՝ գթացաւ 'ի նոսա ․ զի

էին աշխատեալք և ցրուեալք իբրև զոչ-
37 խարս, որոց ո՛չ իցէ հովիւ ։ Յայնժամ
ասէ ցաշակերտսն իւր · Հունձք բզ̃մ են և
38 մշակք սակաւ ։ Արդ՝ աղաչեցէք զտէր
հնձոց՝ զի հանցէ մշակս ՚ի հունձս իւր ։

ԳԼ. Ժ ։

1 Եւ կոչեցեալ առ ինքն զերկոտասանսն
աշակերտսն իւր, ետ նց̃ իշխանութիւն այ-
սոց պղծոց հանել զնս̃, և բժշկել զա̃մ ցաւս
2 և զա̃մ հիւանդութիւնս ։ Եւ առաքելոցն
երկոտասանից էին անուանք այսոքիկ · ա-
ռաջին Սիմովն՝ անուանեալն Պետրոս, և Անդ-
3 րէաս եղբայր նր̃ ։ Յակոբոս զեբեդեայ,
և Յովհաննէս եղբայր նորա · Փիլիպպոս, և
Բարթուղիմէոս · Թովմաս, և Մատթէոս
մաքսաւոր · Յակոբոս Ալփեայ, և Ղեբէոս՝
4 որ անուանեցաւ Թադէոս։ Սիմովն Կանա-
նացի · և Յուդա Իսկարիովտացի որ և մատ-
5 նեաց զնա։ Զնս̃ երկոտասանսն առա-
քեաց Յս̃, պատուիրեաց նց̃ և ասէ, ՚Ի ճանապարհ
հեթանոսաց մի՛ երթայցէք, և ՚ի քաղաք սա-
6 մարացւոց մի՛ մտանիցէք ։ Այլ երթայք
առաւել առ ոչխարսն կորուսեալս տանն Իլ̃ի ։
7 Եւ իբրև երթայցէք՝ քարոզեցէք և ասա-
ցէք, թէ Մերձեալ է արքայութիւն երկնից։

Զհիւանդս բժշկեցէք, զբորոտս սրբեցէք,* 8
զդևս հանէք, ձրի առէք՝ և ձրի տուք։ Մի՛ 9
ստանայք ոսկի՝ և մի՛ արծաթ՝ և մի՛ պղինձ ՚ի
գօտիս ձեր։ Մի՛ պարկ ՚ի ճանապարհ, և 10
մի՛ երկուս հանդերձս, մի՛ կօշիկս, մի՛ ցուպ.
զի արժանի է մշակն կերակրոյ իւրոյ։ Յոր 11
քաղաք մտանիցէք կմ̃ ՚ի գեօղ, հարցանի-
ցէք թէ ո՞ է ՚ի նմա արժանի. և անդ լինիջիք
մինչև ելանիցէք անտի։ Եւ իբրև մտանի- 12
ցէք ՚ի տունն, ողջոյն տայջիք նմա՝ և ասաս-
ջիք, Ողջոյն տանս այսմիկ†։ Եթէ իցէ 13
տունն արժանի, եկեսցէ ողջոյնն ձեր ՚ի վր̃
նր̃. ապա թէ ոչ իցէ արժանի, ողջոյնն ձեր
առ ձեզ դարձցի։ Եւ որ ոչ ընկալցի 14
զձեզ՝ և ոչ լուիցէ բանից ձերոց՝ իբրև ելա-
նիցէք ՚ի տանէն՝ կմ̃ ՚ի քաղաքէն յայնմա-
նէ, թօթափեսջիք զփոշին յոտից ձերոց։
Ամէն ասեմ ձեզ՝ Դիւրագոյն լիցի երկ- 15
րին սոդոմացւոց և գոմորացւոց յաւուրն
դատաստանի, քան քաղաքին այնմիկ։ Ա- 16
հաւասիկ ես առաքեմ զձեզ իբրև զոչ-

---

* Յոյնն յաւելու ասէ, Զմեռեալս յա-
րուցէք։

† ՚Ի Յոյնն չէ, Եւ ասասջիք, ողջոյն
տանս այսմիկ։

խարս ՚ի մէջ գայլոց. եղերուք այսուհետեւ
խորագէտք իբրեւ զօձս, եւ միամիտք իբրեւ
17 զաղաւնիս: Զգոյշ լինիջիք ՚ի մարդկանէ.
զի մատնեսցեն զձեզ յատեանս. եւ ՚ի ժողո-
18 վուրդս իւրեանց տանջեսցեն զձեզ: Եւ
առաջի դատաւորաց եւ թագաւորաց տանի-
ցին զձեզ վն իմ ՚ի վկայութի նց, եւ հեթա-
19 նոսաց: Այլ յորժամ մատնեսցեն զձեզ,
մի հոգայցէք թէ որպ կմ զինչ խօսիցիք. զի
տացի ձեզ ՚ի ժամուն յայնմիկ զինչ խօսի-
20 ցիք: Զի ոչ եթէ դուք իցէք որ խօսի-
ցիքն, այլ Հոգին Հօր ձերոյ որ խօսիցի ՚ի ձեզ:
21 Մատնեսցէ եղբայր զեղբայր ՚ի մահ, եւ
հայր զորդի. եւ յարիցեն որդիք ՚ի վր հարց
22 եւ սպանանիցեն զնս: Եւ եղիջիք ատեցեալք
յամենեցունց վասն անուան իմոյ. իսկ որ
23 համբերեսցէ ի սպառ, նա կեցցէ: Եւ յոր-
ժամ հալածեսցեն զձեզ ՚ի քաղաքիս յայս-
միկ փախիջիք յայլ. եւ եթէ յայնմանէ հա-
լածիցեն զձեզ փախիջիք ՚ի միւս. ամէն ա-
սեմ ձեզ ոչ սպառեսջիք զքաղաքս իՂի
24 մինչեւ եկեսցէ Որդի մարդոյ: Չէ աշա-
կերտ առաւել քան զվարդապետ, եւ ոչ ծա-
25 ռայ քան զտէր իւր: Շատ իցէ աշակեր-
տին եթէ եղիցի իբրեւ զվարդապետ իւր, եւ
ծառային իբրեւ զտէր իւր. եթէ զտանու-
տէրն բէեղզեբուղ կոչեցին, որչափ եւս ա-

առնել զընտանիս նր̃ ։ Մի՛ այսուհետեւ 26
երկնչիցիք ՚ի նոցանէ. զի ոչինչ է ՚ի ծա-
ծուկ՝ որ ոչ յայտնեսցի, և գաղտնի՝ որ ոչ
ծանիցի ։ Զոր ասեմ ձեզ ՚ի խաւարի՝ ա- 27
սացէք ՚ի լոյս. և զոր լսէք յունկանէ՝ քա-
րոզեցէք ՚ի վր̃ տանեաց ։ Եւ մի՛ երկնչիք 28
յայնցանէ որ սպանանեն զմարմին, և զոգի
ո՛չ կարեն սպանանել. այլ երկերո՛ւք դուք
առաւել յայնմանէ՝ որ կարողն է զոգի և
զմարմին կորուսանել ՚ի գեհենի ։ Ոչ ա- 29
պաքէն երկու ճնճղուկք դանկի միոջ վա-
ճառին, և մի ՚ի նոցանէ յերկիր ո՛չ անկցի
առանց հօր ձերոյ ։ Այլ ձեր և ամ̃ իսկ հեր 30
գլխոյ թուեալ է ։ Եւ արդ՝ մի՛ երկնչիցիք՝ 31
զի լաւ էք ք̃ զբ̃մ ճնճղուկս ։ Ամենայն որ 32
խոստովանեսցի յիս առաջի մարդկան,
խոստովանեցից և ես զնմանէ առաջի հօր
իմոյ որ յերկինս է ։ Եւ որ ուրասցի զիս 33
առաջի մարդկան, ուրացայց և ես զնա ա-
ռաջի հօր իմոյ՝ որ յերկինս է ։ Մի՛ հա- 34
մարիք եթէ եկի արկանել խաղաղութի̃
յերկիր. ո՛չ եկի արկանել խաղաղութի̃,
այլ սուր ։ Քանզի եկի քակել զայր ՚ի 35
հօրէ իւրմէ, և զդուստր ՚ի մօրէ իւրմէ, և
զհարսն ՚ի սկեսրէ իւրմէ ։ Եւ թշնամիք 36
առն ընտանիք իւր ։ Որ սիրէ զհայր կմ̃ 37
զմայր առաւել քան զիս՝ ո՛չ է ինձ արժանի.

և որ սիրէ զուստր կ՟մ զդուստր առաւել
38 քան զիս՝ չէ ինձ արժանի։ Եւ որ ո՛չ առ-
նու զխաչ իւր՝ և գայ զկնի իմ, չէ ինձ ար-
39 ժանի։ Որ գտանէ զանձն իւր, կորուսցէ
զնա. և որ կորոյս զանձն իւր վ՟ն իմ, գտցէ
40 զնա։ Որ ընդունի զձեզ՝ զիս ընդունի, և
որ զիս ընդունի՝ ընդունի զառաքիչն իմ։
41 Որ ը՟ունի զմարգարէ յանուն մարգարէի՝
զվարձս մարգարէի առցէ. և որ ընդունի
զարդար յանուն արդարոյ՝ զվարձս արդա-
42 րոյ առցէ։ Եւ որ արբուսցէ միում 'ի
փոքրկանցս յայսցանէ բաժակ մի ջուր
ցուրտ միայն՝ յանուն աշակերտի, ամէն ա-
սեմ ձեզ, Ո՛չ կորուսցէ զվարձս իւր։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Եւ եղև իբրև կատարեաց յ՟ս զպատուէր
երկոտասանից աշակերտացն իւրոց,
գնաց անտի քարոզել և ուսուցանել 'ի
2 ք՟ղ՟քս ն՟ց։ Իսկ յովհաննէս իբրև լուաւ 'ի
բանտին զգործսն ք՟սի, առաքեաց 'ի ձեռն
3 աշակերտացն իւրոց, Եւ ասէ ցնա. Դո՞ւ ես՝
որ գալոցն ես, եթէ այլում ակնկալցուք։
4 Պատասխանի ետ յ՟ս և ասէ ց՟ն՟ս. Գնացէք
պատմեցէք յովհաննու, զոր լսէք և տե-
5 սէք։ Կոյրք տեսանեն, կաղք գնան, բո-
րոտք սրբին, և խուլք լսեն, և մեռեալք

յառնեն, և աղքատք աւետարանին: Եւ 6
երանի՛ է որ ոչ գայթակղեսցի յիս: Եւ 7
իբրև նք գնացին, սկսաւ յս ասել ցժողո-
վուրդսն զյովհաննէ. Զի՞նչ ելէք տեսա-
նել յանապատին, եղէգն շարժուն ՚ի հողմոյ:
Այլ զի՞նչ ելէք տեսանել, մա՞րդ ՚ի հան- 8
դերձս փափկունս զարդարեալ. ահաւանիկ
որ զփափուկսն զգեցեալ են ՚ի տունս թա-
գաւորաց են: Այլ զի՞նչ ելէք տեսանել. 9
մարգարէ՞. այո ասեմ ձեզ, և առաւել ևս
քան զմարգարէ: Զի նա է վն որոյ գրեալն 10
է. Ահա ես առաքեցից զհրեշտակ իմ ա-
ռաջի երեսաց քոց որ պատրաստեսցէ զճա-
նապարհս քո առաջի քո: Ամէն ասեմ ձեզ, 11
Ոչ է յարուցեալ ՚ի ծնունդս կանանց մեծ ՚ք
զյովհաննէս մկրտիչ. բայց փոքրիկն յար-
քայութեան երկնից մեծ է քան զնա: Բայց 12
յաւուրցն յովհաննու մկրտչի մինչև ցայժմ
արքայութիւն երկնից բռնադատի, և բռունք
յափշտակեն զնա: Քանզի ամ՟ օրէնք և 13
մարգարէք մինչև ցյովհաննէս մարգարէա-
ցան: Եւ թէ կամիք ՚ընդունել՝ նա է եղիա 14
որ գալոցն է: Որ ունիցի ականջս լսելոյ, 15
լուիցէ: Ո՞ւմ նմանեցուցից զազգս զայս. 16
նման է մանկտւոյ՝ որ նստիցին ՚ի հրապա-
րակս, կարդայցեն զընկերս իւրեանց, Եւ 17
ասիցեն. Փողս հարաք ձեզ՝ և ոչ կաքա-

ւեցէք, ողբացաք ձեզ՝ և ոչ կոծեցարուք:
18 Եկն Յովհաննէս, ոչ ուտէր և ոչ ըմպէր.
19 և ասեն՝ Դեւ գոյ 'ի նմա: Եկն Որդի մար-
դոյ՝ ուտէ և ըմպէ. և ասեն, Ահա այր կե-
րող և արբեցող, բարեկամ մաքսաւորաց
և մեղաւորաց. Եւ արդարացաւ իմաստութի
20 յորդւոց իւրոց: Յայնժամ սկսաւ նախա-
տել զքաղաքսն՝ յորս եղեն բ՟մ զօրութիւնք
21 նր, և ոչ ապաշխարեցին: Վայ քեզ Քո-
րազին, վայ քեզ Բեթսայիդա. զի եթէ 'ի
Տիւրոս և 'ի Սիդոն եղեալ էին զօրութիւնքն որ
'ի ձեզ եղեն, վաղու ևս արդեօք խորգով և
22 մոխրով ապաշխարէին: Բայց ասեմ ձեզ,
Դիւրագոյն լիցի երկրին Տիւրոսի և Սիդոնի
23 յաւուրն դատաստանի քան ձեզ: Եւ դու
Կափառնաում, մի մինչև յերկինս բարձ-
րացիս, այլ մինչև 'ի դժոխս իջցես*. զի եթէ
'ի Սոդոմ եղեալ էին զօրութիւնքն որ 'ի քեզ
եղեն, ապաքէն կային ևս մինչև ցայսօր:
24 Բայց ասեմ ձեզ, Եթէ երկրին Սոդոմացւոց
դիւրագոյն լիցի յաւուրն դատաստանի քան
25 քեզ: Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ
Յս և ասէ. Խոստովանիմ զքեն Հայր Տէր երկնի
և երկրի. զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և 'ի

---

* 'Ի Յոյն, Որ մինչև յերկինս բարձրա-
ցեալ ես, մինչև 'ի դժոխս իջցես:

գիտնոց, և յայտնեցեր տղայոց։ Այո՛ 26
Հայր. զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո։
Ամենայն ինչ տուաւ ինձ ՚ի Հօրէ իմմէ, և 27
ոչ ոք ճանաչէ զՈրդի եթէ ոչ Հայր, և ոչ
զՀայր ոք ճանաչէ եթէ ոչ Որդի, և ում Որ-
դին կամիցի յայտնել։ Եկա՛յք առ իս ամե- 28
նայն վաստակեալք և բեռնաւորք, և ես
հանգուցից զձեզ։ Առէք զլուծ իմ ՚ի ձեզ, 29
և ուսարո՛ւք յինէն՝ զի հեզ եմ և խոնարհ
սրտիւ. և գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց։
Զի լուծ իմ քաղցր է, և բեռն իմ փոքրոգի։ 30

ԳԼ. ԺԲ.

Յայնժամ գնաց յս̃ ընդ արտորայսն նց̃ 1
՚ի շաբաթու. և աշակերտքն նորա քաղ-
ցեան, և սկսան հասկ կորզել և ուտել։
Փարիսեցիքն իբրև տեսին՝ ասեն ցնա. ա- 2
հաւասիկ աշակերտքն քո գործեն, զոր ո՛չ
է արժան գործել ՚ի շաբաթու։ Եւ նա 3
ասէ ցն̃ս. Ո՞չ իցէ ընթերցեալ ձեր՝ զոր արար
դաւիթ, յորժամ քաղցեաւն, և որ ը̃ նմայն
էին։ Զիա՛րդ եմուտ ՚ի տունն այ̃՝ և եկեր 4
զհացն զառաջաւորութե̃. զոր ո՛չ էր օրէն
նմ̃ ուտել, և ո՛չ՝ որոց ընդ նմայն էին, բայց
միայն քահանայից։ Կամ թէ չիցէ ըն- 5
թերցեալ յօրէնս՝ զի ՚ի շաբաթս քահա-
նայքն ՚ի տաճարին պղծեն զշաբաթն, և

6 անմեղք են։ Բայց ասեմ ձեզ, Զի մեծ քան
7 զտաճարն է աստ։ Եւ եթէ գիտէիք զինչ
է զողորմութի կամիմ՝ և ոչ զզոհ. ապա ոչ
8 դատապարտէիք դուք զանպարտսն։ Զի
9 տէր է շաբաթու Որդին մարդոյ։ Եւ գնա-
10 ցեալ անտի յն՟ * եկն ՚ի ժողովուրդն նց՟ա։ Եւ
ահա էր այր մի՝ որոյ ձեռն իւր գօսացեալ էր.
հարցին զնա՝ և ասեն, եթէ Պա՞րտ իցէ ՚ի
շաբաթու բժշկել. զի չարախօսեսցեն զնո-
11 րանէ։ Եւ նա ասէ ցն՟ս, Ո՞վ է ՚ի ձէնջ
մարդ՝ որոյ իցէ ոչխար մի, և անկանիցի այն
՚ի խորխորատ ՚ի շաբաթու. միթէ ո՞չ ու-
12 նիցի և յարուցանիցէ զնա։ Իսկ արդ՝ ո՞ր-
չափ ևս առաւել է մարդ քան զոչխար. ապա
ուրեմն պարտ է ՚ի շաբաթու բարիս գոր-
13 ծել։ Յայնժամ ասէ ցայրն. Ձգեա՛ զձեռն
քո. և նա ձգեաց՝ և եղև ողջ իբրև զմիւսն։
14 Իսկ փարիսեցիքն ելեալ արտաքս խորհուրդ
15 առին զնմանէ՝ թէ ո՟պ կորուսցեն զնա։ Եւ
յն՟ իբրև գիտաց, մեկնեցաւ անտի. և գնա-
ցին զհետ նր՟ ժողովուրդք բազումք, և
16 բժշկեաց զամենեսեան։ Եւ սաստեաց նց՟
17 զի մի՛ յայտնեսցեն զնմանէ ումեք։ Զի
լցցի, որ ասացաւն ՚ի ձեռն եսայեայ մարգա-
18 րէի։ Ահա մանուկ իմ զոր ընտրեցի, և

* ՚Ի Յոյնն ոչ գոյ, Յս՟։

սիրելի իմ՝ ը̄ որ հաճեցաւ անձն իմ. եդից
զոգի իմ ՚ի վր̄ նր̄, և իրաւունս հեթանո-
սաց պատմեսցէ: Ոչ հակառակեսցի և ո՛չ 19
աղաղակեսցէ, և ոչ ո՛ք լուիցէ ՚ի հրապա-
րակս զբարբառ նր̄: Զեղէգն ջախջախեալ 20
ո՛չ փշրեսցէ, և զպատրոյկն առ կայծեալ ո՛չ
շիջուսցէ. մինչև հանցէ ՚ի յաղթութի̄ զդա-
տաստան: Եւ յանուն նորա հեթանոսք 21
յուսասցին: Յայնժամ մատուցաւ առ նա 22
դիւահար մի կոյր և համր, և բժշկեաց զնա.
ոպ̄ զի համրն և կոյրն խօսիցի և տեսանիցէ:
Զարմացան ա̄մ ժողովուրդքն՝ և ասէին, 23
Միթէ սա՞ իցէ քն̄ որդի դաւթի*: Բայց 24
փարիսեցիքն իբրև լուան՝ ասեն, Ոչ իւիք
հանէ դա զդևս՝ եթէ ոչ բէեղզեբուղաւ իշ-
խանաւն դիւաց: Իբրև գիտաց յս̄ զխոր- 25
հուրդս նց̄՝ ասէ ցնս̄, Ա՛մ թագաւորութի̄
բաժանեալ յանձն իւր՝ աւերի. և ա̄մ քա-
ղաք կամ տուն բաժանեալ յանձն իւր՝ ո՛չ
կացցէ: Եւ եթէ սատանայ զսատանայ 26
հանէ, յանձն իւր բաժանեցաւ. արդ՝ զի-
ա՛րդ կացցէ թագաւորութի̄ նր̄: Եւ եթէ 27
ես բէեղզեբուղաւ հանեմ զդևս՝ որդիքն ձեր
ի՛ւ հանիցեն. վս̄ այնորիկ նոքա եղիցին ձեր

---

* Ի Յոյնն, Միթէ սա՞ իցէ որդին
դաւթի:

28 դատաւորք ։ Ապա թէ հոգւովն այ՟ հանեմ
ես զդեւս, ուրեմն հասեալ է 'ի վ՟ր ձեր արքայ-
29 ութի այ՟ ։ Կամ զիա՟րդ կարէ ոք մտանել 'ի
տուն հզօրի՝ և զգործիսն նր՟ յափշտակել . ե-
թէ ոչ նախ կապիցէ զհզօրն, և ապա զտունն
30 նր՟ յափշտակիցէ ։ Որ ո՛չ ը՟ իս է, հակառակ
31 իմ է, և որ ո՛չ ժողովէ ը՟ իս ցրուէ ։ Վասն
այդորիկ ասեմ ձեզ . Ա՟մ մեղք և հայհոյ-
ութիւնք թողցին մարդկան, բայց զհոգւոյն
32 հայհոյութի մի՛ թողցի* ։ Եւ որ ոք ասիցէ
բան զՈրդւոյ մարդոյ՝ թողցի նմ՟ . բայց որ
զհոգւոյն սբ՟յ ասիցէ՝ մի՛ թողցի նմա, մի՛
յայսմ աշխարհի՝ և մի՛ 'ի հանդերձելումն ։
33 Կամ արարէք զծառն բարի՝ և զպտուղ
նորա բարի, կամ արարէք զծառն չար՝ և
զպտուղ նր՟ չար . քանզի 'ի պտղոյ անտի
34 ծառն ճանաչի ։ Ծնունդք իժից, զիա՟րդ
կարիցէք բարիս խօսել՝ որ չարքդ էք . քան-
զի 'ի յաւելուածոյ սրտի խօսի բերան ։
35 Մարդ բարի՝ 'ի բարի գանձուց սրտի իւրոյ
հանէ զբարիս . և մարդ չար՝ 'ի չար գանձուց
36 սրտի իւրոյ հանէ զչարիս† ։ Բայց ասեմ
ձեզ, թէ ընդ ա՟մ դատարկ բանի զոր խօսի-

---

* 'Ի Յունն, Մի՛ թողցի մարդկան ։

† 'Ի Յունն, Ի չար գանձուց հանէ զչարիս ։

ցին մարդիկ, տացեն համար յաւուրն դա-
տաստանի: Զի ՚ի բանից քոց արդա- 37
րասցիս, և ՚ի բանից քոց պարտաւորեսցիս:
Յայնժամ պատասխանի ետուն նմ̃ ոմանք 38
՚ի դպրացն և ՚ի փարիսեցւոց՝ և ասեն, Վար-
դապետ՝ կամիմք նշան ինչ տեսանել ՚ի քէն:
Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ ցնս̃, Ազգ չար 39
և շնացող նշան խնդրէ. և նշան մի՛ տացի նմ̃,
բայց նշանն Յովնանու մարգարէի: Զի 40
ոպ̃ էր Յովնան ՚ի փոր կիտին զերիս տիւս և
զերիս գիշերս, նոյնպս̃ եղիցի և Որդի մար-
դոյ ՚ի սիրտ երկրի զերիս տիւս և զերիս գի-
շերս: Արք նինուէացիք յարիցեն ՚ի դա- 41
տաստանի ը̄ ազգիս ը̄ այսմիկ և դատապար-
տեսցեն զսա, զի զղջացան ՚ի քարոզութե̃ն
Յովնանու. և արդ աւասիկ մեծ քան զՅով-
նան է աստ: Դշխոյն հարաւոյ յարիցէ 42
՚ի դատաստանի ը̄ ազգիս ը̄ այսմիկ՝ և դա-
տապարտեսցէ զսա. զի եկն ՚ի ծագաց երկ-
րի՝ լսել զիմաստուի̃ն սողոմոնի. և ահա մեծ
ք̄ զսողոմոն է աստ: Այլ յորժամ այսն 43
պիղծ ելանէ ՚ի մարդոյ՝ շրջի ը̄ անջրդին
տեղիս. խնդրէ հանգիստ՝ և ոչ գտանէ:
Յայնժամ ասէ. Դարձայց ՚ի տունն իմ՝ ուս- 44
տի ելի. և եկե̃լ գտանէ զնա պարապորդ,
մաքրե̃լ և յարդարե̃լ: Յայնժամ եր- 45
թայ և առնու ընդ իւր եօթն այլ այսս չա-

րագոյնս քան զինքն, և մտեալ բնակէ անդ.
և լինի յետինն մարդոյն այնորիկ չար քան
զառաջինն. այնպէս եղիցի և ազգիս այսմիկ
46 չարի: Մինչդեռ նա ընդ ժողովուրդսն խօ-
սէր, ահա մայր նորա և եղբարք նորա կային
47 արտաքոյ՝ և խնդրէին խօսել ընդ նմա: Եւ
ասէ ոմն ցնա, Ահա մայր քո՝ և եղբարք քո
կան արտաքոյ, և խնդրեն խօսել ընդ քեզ:
48 Նա պատասխանի ետ այնմիկ՝ որ ասացն
ցնա, և ասէ. Ո՞վ է իմ մայր, կամ ո՞վ են
49 իմ եղբարք: Եւ ձգեալ զձեռն իւր յաշա-
կերտսն՝ ասէ, Ահա մայր իմ և եղբարք իմ:
50 Զի որ առնիցէ զկամս հօր իմոյ որ յեր-
կինսն է, նա է իմ եղբայր՝ և քոյր՝ և մայր:

ԳԼ. ԺԳ.

1 Յաւուր յայնմիկ ելեալ Յիսուս ՚ի տանէն՝
2 նստաւ առ ծովեզերն: Եւ ժողովե-
ցան առ նա ժողովուրդք բազումք, մինչև մտա-
նել նմա ՚ի նաւն՝ և նստել. և ամենայն ժողովուր-
3 դըն կայր առ ծովեզերբն, Եւ խօսէր ընդ նոսա
4 բազում առակօք՝ և ասէր: Ահա ել սեր-
մանահան սերմանել. և ՚ի սերմանելն իւ-
րում, էր որ անկաւ առ ճանապարհաւ, և
5 եկն Թռչուն երկնից՝ * և եկեր զնա: Եւ

* ՚Ի Յոյնն չէ. Երկնից:

այլն անկաւ յապառաժի, ուր ոչ գոյր հող 11
բզ̄մ· և վաղվաղակի բուսաւ, առ 'ի չգոյէ
հիւթոյ երկրին· Ի ծագել արեւու տապա- 6
ցաւ, և զի ոչ գոյին արմատք՝ չորացաւ: Եւ 7
այլն անկաւ 'ի մէջ փշոց, և ելին փուշք և
հեղձուցին զնա: Եւ այլն անկաւ յերկիր 8
բարի, և տայր պտուղ· էր որ հարիւրաւոր,
և էր որ վաթսնաւոր, և էր որ երեսնաւոր:
Որ ունիցի ականջս լսելոյ, լուիցէ: Եւ 9
մատուցեալ աշակերտքն ասեն ցնա, Ընդէր 10
առակօք խօսիս ը̄ նս̄: Նա պատասխանի 11
ետ՝ և ասէ ցնս̄· Քանզի ձեզ տուեալ է
գիտել զխորհուրդս արքայութ̄ն երկնից,
և նց̄ չէ տուեալ: Զի ոյր գուցէ՝ տացի 12
'նմա և յաւելցի· և ոյր ոչն գուցէ, և զոր
ունիցին՝ բարձցի 'ի նմանէ: Վս̄ այնորիկ 13
առակօք խօսիմ ը̄ նս̄· զի տեսանեն՝ և ոչ
տեսանեն, և լսեն՝ և ոչ լսեն, և ոչ առնուն
'ի միտ: Եւ կատարի առ նս̄ մարգարէու- 14
թին եսայեայ՝ որ ասէ, Լսելով լուիջիք՝ և
մի՛ իմասջիք, և տեսանելով տեսջիք՝ և մի՛
տեսջիք: Զի թանձրացաւ սիրտ ժողո- 15
վըրդեանս այսորիկ, և ականջօք իւրեանց
ծանունս լուան· և զաչս իւրեանց կափու-
ցին, զի մի՛ երբէք տեսցեն աչօք՝ և ականջօք
լուիցեն՝ և սրտիւք իմասցին, և դարձցին՝
և բժշկեցից զնս̄: Բայց ձեր երանի է ա- 16

չացդ՝ զի տեսանեն , և ականջաց ձերոց՝ զի
17 լսեն : Ամէն ասեմ ձեզ , Զի բզ՟մ մարգա-
րէք և արդարք ցանկացան տեսանել զոր
տեսանէքդ՝ և ոչ տեսին , և լսել զոր լսէքդ՝
18 և ոչ լուան : Եւ արդ՝ լուարո՛ւք դուք զա-
19 ռակ սերմանացանին : Յամենայնէ որ լսէ
զբանն արքայութ՟ և ոչ առնու ՚ի միտ , գայ
չարն՝ և յափշտակէ զսերմանեալն ՚ի սիրտ
նր՟ . այն է՝ որ առ ճանապարհաւն սերմանե-
20 ցաւ : Եւ որ յապառաժին սերմանեցաւ՝
այն է , որ իբրև լսէ զբանն , և վաղվաղա-
21 կի խնդութ՟ ընդունի զնա : Բայց քան-
զի ոչ ունի արմատս յինքեան , այլ առ ժա-
մանակ մի է . ՚ի լինել նեղութ՟ և հալածա-
նաց վս՟ բանին՝ վաղվաղակի գայթակղի :
22 Իսկ որ ՚ի մէջ փշոցն սերմանեցաւ՝ այն է ,
որ իբրև լսէ զբանն , և հոգք աշխարհիս և
պատրանք մեծութ՟ հեղձուցանեն զբանն ,
23 և լինին անպտուղ : Իսկ որ յերկիրն բարի
սերմանեցաւ՝ այն է , որ իբրև լսէ զբանն՝ և
՚ի միտ առնու , և տայ զպտուղ , է որ հա-
րիւր , և է որ վաթսուն , և է որ երեսուն :
24 Այլ առակ արկ առ նս՟՝ և ասէ . Նմանե-
ցաւ արքայութ՟ի երկնից առն , որ սերմանի-
25 ցէ սերմ՟ բարի յագարակի իւրում : Եւ ՚ի
քուն լինել մարդկան , եկն թշնամին նր՟ .
և ցանեաց ՚ի վր՟ որոմն ՚ի մէջ ցորենոյն՝ և

գնաց ։ Եւ իբրև բուսաւ խոտն՝ և արար 26
պտուղ, ապա երևեցաւ և որոմնն ։ Մա֊ 27
տուցեալ ծառայք տանուտեառնն ասեն ցնա․
Տէ՛ր՝ ո՞չ սերմն բարի սերմանեցեր յագարա֊
կին քում, արդ՝ ուստի՞ ունիցի զորոմնն ։
Եւ նա ասէ ցնս, Այր թշնամի արար զայն ․ 28
ասեն ցնա ծառայքն․ Կամի՞ս զի երթիցուք
քաղեսցուք զայն ՚ի բաց ։ Եւ նա ասէ ցնս, 29
Ո՛չ․ գուցէ մինչ քաղիցէք զորոմնն, և զցո֊
րեանն ընդ նմին ՚ի բաց խլիցէք ։ Թո՛յլ 30
տուք երկոցունց աճել ՚ի միասին մինչև ՚ի
հունձս, և ՚ի ժամանակի հնձոցն ասացից
ցհնձօղսն ․ Քաղեցէք նախ զորոմնդ և կա֊
պեցէք զայդ խրձունս առ ՚ի այրել, և զցո֊
րեանն ժողովեցէք ՚ի շտեմարանս իմ ։ Այլ 31
առակ արկ առնս և ասէ․ Նման է արքայ֊
ութիւն երկնից հատոյ մանանխոյ․ զոր ա֊
ռեալ մարդոյ՝ սերմանեաց յագարակի իւ֊
րում ։ Որ փոքր է քան զամ սերմանիս․ և 32
յորժամ աճիցէ, մեծ է քան զամ բանջարս․
և լինի ծառ՝ մինչև գալ թռչնոց երկնից և
հանգչել յոստս նր ։ Այլ առակ խօսե֊ 33
ցաւ ընդ նս՝ և ասէ․ Նման է արքայութի
երկնից խմորոյ, զոր առեալ կնոջ թագոյց
՚ի գրիւս երիս ալեր՝ մինչև ամ խմորեցաւ ։
Զայս ամ խօսեցաւ յս առակօք ըն ժողո֊ 34
վուրդսն․ և առանց առակի ոչինչ խօսէր

35 ը նոսա : Զի լցցի ասացեալն ՚ի մարգա-
րէէն . Բացից առակօք զբերան իմ , բղխե-
ցից զծածկեալսն ՚ի սկզբանէ աշխարհի :
36 Յայնժամ թողեալ յիսի զժողովուրդսն՝
եկն ՚ի տուն . մատեան առ նա աշակերտքն
նր և ասեն, Մեկնեա մեզ զառակ որոմանցն
37 ագարակի : Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ
ցնոսա . Որ սերմանէ զսերմն բարի է Որդի
38 մարդոյ : Եւ ագարակն աշխարհս է .
սերմն բարի նք են՝ որ որդիքն արքայութե
39 են . իսկ որոմն որդիք չարին են : Եւ թշ-
նամին որ վարեաց զայն՝ սատանայ է . և
հունձքն կատարած աշխարհիս է, և հնձողքն
40 հրեշտակք են : Որպէս ժողովի որոմն և
՚ի հուր այրի , այնպէս եղիցի ՚ի կատարա-
41 ծի աշխարհիս : Առաքեսցէ Որդի մարդոյ
զհրեշտակս իւր , և ժողովեսցեն յարքայու-
թէ նր զամ գայթակղութիւս՝ և զայնոսիկ
42 որք գործեն զանօրէնութի : Եւ արկցեն
զնս ՚ի հնոց հրոյ . անդ եղիցի լալ՝ և կրճ-
43 տել ատամանց : Յայնժամ արդարքն ծա-
գեսցեն իբրև զարեգակն յարքայութե երկ-
նից* . որ ունիցի ականջս լսելոյ, լուիցէ :
44 Նմանեալ՝ նման է արքայութի երկնից
գանձի ծածկելոյ յագարակի , զոր գտեալ

---

* ՚Ի Յոյնն, Յարքայութե հօր իւրեանց :

մարդոյ թագոյց, և 'ի խնդուէ անտի եր-
թայ վաճառէ զամ ինչ զոր ունի, և գնէ
զագարակն զայն։ Դարձեալ նման է ար- 45
քայութիւն երկնից առն վաճառականի՝ որ
խնդրիցէ մարգարիտս գեղեցիկս։ Իսկ 46
գտեալ մի պատուական մարգարիտ՝ երթեալ
վաճառեաց զամ զոր ինչ ունէր՝ և գնեաց
զայն մարգարիտ։ Դարձեալ՝ նման է ար- 47
քայուի երկնից ուռկանի արկելոյ 'ի ծով
և յամենայն ազգաց ժողովելոյ։ Զոր իբ- 48
րև լցաւ, հանեալ 'ի ցամաք՝ և նստեալ
ժողովեցին զբարի բարին յամանս, և զխո-
տանն 'ի բաց ընկեցին։ Այնպէս եղիցի 'ի 49
կատարածի աշխարհիս. ելցեն հրեշտակք՝
և մեկնեսցեն զչարս 'ի միջոյ արդարոց, Եւ 50
արկցեն զնս 'ի հնոց հրոյն. անդ եղիցի լալ
և կրճել ատամանց։ Ասէ ցնս յս, Իմացա- 51
րուք զայս ամ. ասեն ցնա, Այո՛ տր։ Եւ 52
նա ասէ ցնոսա. Վն այսորիկ ամ դպիր աշա-
կերտեալ արքայուն երկնից՝ նման է առն
տանուտեառն, որ հանէ 'ի գանձէ իւրմէ
զնոր և զհին։ Եւ եղև իբրև կատարեաց 53
յս զառակս զայսոսիկ՝ փոխեցաւ անտի,
Եւ եկեալ 'ի գաւառ իւր՝ ուսուցանէր զնս 54
'ի ժողովրդեանն նց՝ մինչև զարմանալ նց, և
ասել. Սմա ուստի իցէ այս իմաստուի և
զօրուիք։ Ո՞չ սա է հիւսանն որդի, ո՞չ 55

մայր նր՟ կոչի Մարիամ և եղբարք նորա Յա-
56 կոբոս՝ և Յովսէս՝ և Սիմոն՝ և Յուդայ: Եւ
քորք նորա ամենեքեան առ մեզ են. արդ՝
57 ուստի՞ է սմա այս ամ: Եւ գայթակղէին
'ի նմա. և Յս՟ ասէ ցնս՟, Ոչ է մարգարէ անարգ՝
եթէ ոչ յիւրում գաւառի և յիւրում տան:
58 Եւ ոչ արար անդ զօրութիւնս բազումս վասն
անհաւատութե՟ն նոցա:

ԳԼ. ԺԴ.

1 Յայնմ ժամանակի լուաւ Հերովդէս չոր-
2 րորդապետ զլուր Յս՟ի: Եւ ասէ ցծառ-
այս իւր. Նա է Յովհաննէս մկրտիչ, նա յա-
րեաւ 'ի մեռելոց, և վն՟ այնորիկ զօրութիւնք
3 լինին նովաւ: Քանզի Հերովդէս կալեալ
զՅովհաննէս, կապեաց զնա և եդ 'ի բանտի
վն՟ Հերովդիայ կնոջ Փիլիպպոսի եղբօր նր՟:
4 Զի ասէր ցնա Յովհաննէս, Ոչ է արժան
5 քեզ ունել զդա: Եւ կամէր զնա սպանա-
նել, բայց երկնչէր 'ի ժողովրդենէ անտի.
6 քանզի իբրև զմարգարէ ունէին զնա: Եւ
իբրև եղեն ծնունդք Հերովդի՝ կաքաւեաց
դուստրն Հերովդիայ 'ի մէջ բազմականին.
7 և հաճոյ թուեցաւ Հերովդի: Ուստի և
երդմամբ խոստացաւ տալ նմ՟ զինչ և խնդ-
8 րեսցէ: Եւ նա յառաջագոյն խրատեալ
'ի մօրէ իւրմէ, Տո՛ւր ինձ ասէ այսր 'ի վե՟

սկտեղ զգլուխն յովհաննու մկրտչի ։ Եւ 9
տրտմեցաւ թագաւորն. բայց վասն երդ-
մանցն և բազմակցացն՝ հրամայեաց տալ
նմ՟ ։ Եւ առաքեաց գլխատեաց զյովհան- 10
նէս 'ի բանտի ։ Եւ բերաւ գլուխ նորա 11
սկտեղբ՝ և տուաւ աղջկանն, և տարաւ առ
մայր իւր ։ Եւ մատուցեալ աշակերտքն 12
նր՟՝ բարձին զմարմինն և թաղեցին, և եկեալ
պատմեցին յ՟նի ։ Եւ իբրև լուաւ յ՟ն, 13
գնաց անտի նաւու յանապատ տեղի առան-
ձինն. իբրև լուան ժողովուրդքն, գնացին
զհետ նր՟ հետի 'ի քաղաքաց անտի ։ Եւ 14
իբրև ել՝ ետես ժողովուրդ բզ՟մ, գթացաւ
'ի նս՟, և բժշկեաց զհիւանդս նց՟ ։ Իբրև 15
ընդ երեկս եղև, մատեան առ նա աշա-
կերտքն՝ և ասեն, Տեղիս անապատ է՝ և օրս
տարաժամեալ, արձակեա՛ զժողովուրդսդ,
զի երթիցեն շուրջ 'ի շէնսն՝ գնեսցեն իւ-
րեանց կերակուրս ։ Եւ ասէ յ՟ն, Ոչինչ 16
պիտոյ է դոցա երթալ. դուք տո՛ւք դոցա ու-
տել ։ Եւ նք՟ ասեն ցնա, Ոչինչ ունիմք 17
աստ, բայց հինգ նկանակ և երկուս ձկունս։
Եւ ասէ ցն՟ս, Բերէք այսր զայն ։ Եւ հրա- 18
մայեաց բազմեցուցանել զժողովուրդսն 'ի 19
վր՟ խոտոյ. և առեալ զհինգ նկանակսն և
զերկուս ձկունսն՝ հայեցաւ յերկինս, օրհ-
նեաց և եբեկ՝ և ետ ցաշակերտսն զնկանակ-

20 ցն, և աշակերտքն ժողովրդոցն։ Կերան
ամենեքեան՝ և յագեցան, և բարձին զնշ-
խարս կոտորոցն երկոտասան սակառի լի։
21 Եւ որք կերանն՝ էին արք իբրև հինգ հա-
22 զար. թող զկանայս և զմանկտի։ Եւ
ստիպեաց վաղվաղակի զաշակերտսն մտա-
նել 'ի նաւ՝ և յառաջել յայնկոյս, մինչ
23 ինքն զժողովուրդսն արձակեսցէ։ Եւ
իբրև արձակեաց զժողովուրդսն, ել 'ի
լեառն առանձինն կալ յաղօթս. և իբրև
24 ը երեկս եղև, անդ էր միայն։ Եւ նաւն
մեկնեալ էր 'ի ցամաքէն բզմ ասպարիսօք ծը-
փեալ յալեացն*. քանզի ըդէմ էր հողմն։
25 Եւ 'ի չորրորդում պահու գիշերոյն եկն
26 առ նս յս գնալով 'ի վր ծովուն։ Իբրև տե-
սին զնա աշակերտքն զի գնայր 'ի վր ծովուն՝
խռովեցան, և ասեն թէ Առաչօք ինչ իցէ. և
27 առ ահին աղաղակեցին։ Եւ վաղվաղակի
խօսեցաւ ընդ նս յս և ասէ. Քաջալերացարուք
28 ես եմ, մի՛ երկնչիք։ Պատասխանի ետ նմ
պետրոս՝ և ասէ, Տէ՛ր՝ եթէ դու ես, հրա-
29 մայեա՛ ինձ գալ առ քեզ 'ի վր ջրոցս։ Եւ
նա ասէ, Եկ. և իջեալ 'ի նաւէն պետրոս՝
30 գնաց 'ի վերայ ջրոցն, և եկն առ յս։ Եւ

---

* 'Ի Յոյնն, Եւ նաւն էր 'ի մէջ ծովուն
ծփեալ յալեացն։

տեսանէր զհողմն սաստիկ երկեաւ. և իբրև
սկսաւ ընկղմիլ՝ աղաղակեաց և ասէ, Տէ՛ր
փրկեա՛ զիս։ Եւ վաղվաղակի յ̃ս ձգեաց 31
զձեռն իւր՝ կալաւ զնա և ասէ, Թերահաւա-
տա՛ ընդէ՞ր երկմտեցեր։ Եւ իբրև ելին 32
՚ի նաւն՝ հանդարտեաց հողմն։ Եւ որ ՚ի 33
նաւին էին՝ մատեան երկիրպագին նմա և
ասեն, Արդարև Որդի ա̃յ ես դու։ Եւ ան- 34
ցեալ եկին ՚ի ցամաք ՚ի գեննեսարէթ։ Եւ 35
իբրև ծանեան զնա արք տեղւոյն այնորիկ,
առաքեցին ը̃ամ գաւառն՝ և ածին առ նա
զա̃մ հիւանդս։ Եւ աղաչէին զնա, զի 36
գոնէ միայն ՚ի քղանցս հանդերձի ն̃ր մեր-
ձեսցին. և որ միանգամ մերձեցան՝ փրկե-
ցան։

ԳԼ. ԺԵ։

Յայնժամ մատեան առ յ̃ս որ յե̃մէ փա- 1
րիսեցիքն և դպիրքն՝ և ասեն։ Ընդէ՞ր 2
աշակերտքն քո անցանեն զաւանդութ̃բ ծե-
րոցն, զի ո՛չ լուանան զձեռս յորժամ հաց
ուտեն։ Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ ցն̃ս, 3
Իսկ դուք ը̃է՞ր անցանէք զպատուիրանաւն
ա̃յ վ̃ն ձերոյ աւանդութեանն։ Զի ա̃ծ ա- 4
սաց, Պատուեա՛ զհայր քո և զմայր։ Եւ 5
որ բամբասէ զհայր կա՛մ զմայր՝ մահու վախ-
ճանեսցի։ Եւ դուք ասէք, Որ ասիցէ ցհայր 6

իւր կամ զմայր իւր, թէ պատարագ է զոր
յինէն օգտիցիս, և ոչ պատուիցէ զհայր իւր
և զմայր իւր. և խոտէք զբանն այ վն ձերոյ
7 աւանդութեան: Կեղծաւորք՝ բարւոք մար-
գարէացաւ 'ի վերայ ձեր եսայի՝ և ասէ:
8 Ժողովուրդս այս շրթամբք պատուէ զիս,
և սիրտ իւրեանց հեռացեալ մեկուսի է յի-
9 նէն: Զուր պաշտեն զիս. ուսուցանեն
վարդապետութիւն զմարդկան պատուիրեանս:
10 Եւ կոչեցեալ առ ինքն զժողովուրդն՝
ասէ ցնս. Լուարուք՝ և 'ի միտ առէք:
11 Ոչ որ ինչ մտանէ ը բերան՝ պղծէ զմ-
մարդ, այլ որ ինչ ելանէ 'ի բերանոյ այն
12 պղծէ զմարդ: Յայնժամ մատուցեալ ա-
շակերտացն նր՝ ասեն ցնա, Գիտե՞ս զի փա-
րիսեցիքն իբրև լուան զբանն գայթագղե-
13 ցին: Նա պատասխանի ետ նց և ասէ,
Ամ տունկ զոր ոչ տնկեաց հայր իմ երկնա-
14 ւոր, խլեսցի: Թոյլ տուք զնս կոյրք
են՝ կուրաց առաջնորդ. կոյր կուրի յորժամ
առաջնորդէ սխալէ, և երկոքին * 'ի խորխո-
15 րատ անկանին: Պատասխանի ետ նմա
պետրոս և ասէ, Մեկնեա մեզ զառակս զայս:
16 Նա ասէ յս, Տակաւին և դուք անմիտ էք:

* 'Ի Յոյն, Կոյր կուրի յորժամ առաջ-
նորդէ երկոքին:

Եւ ո՞չ իմանայք, եթէ ա՟մ որ մտանէ 'ի 17
բերան, յորովայն երթայ՝ և արտաքս ելա-
նէ : Իսկ որ ելանէ 'ի բերանոյ՝ 'ի սրտէ 18
անտի գայ. և այն պղծէ զմարդն : Զի 19
'ի սրտէ ելանեն խորհուրդք չարք՝ սպանու-
թիւք շնութիւք պոռնկութիւք գողութիւք սուտ
վկայութիւք հայհոյութիւք : Այս ա՟մ է՛ որ 20
պղծէ զմարդն, այլ անլուայ ձեռօք ուտել՝
ո՛չ պղծէ զմարդ : Եւ ելեալ անտի յ՟ս 21
գնաց 'ի կողմանս տիւրոսի և սիդոնի : Եւ 22
ահա կին մի քանանացի 'ի սահմանաց անտի
ն՟ց ելեալ, աղաղակէր և ասէր, Ողորմեա՛ց
ինձ տ՟ր որդի դաւթի, դուստր իմ չարաչար
այսահարի : Եւ նա ո՛չ ետ նմա պատաս- 23
խանի. և մատուցեալ աշակերտքն նորա՝ ա-
ղաչէին զնա և ասէին, Արձակեա՛ զնա զի
աղաղակէ զհետ մեր : Նա պատասխանի 24
ետ և ասէ, Ո՛չ ուրեք առաքեցայ՝ եթէ ոչ
առ ոչխարս կորուսեալս տանն ի՟ղի : Եւ նա 25
մատուցեալ երկիրպագանէր նմա և ասէր,
Տէ՛ր՝ օգնեա՛ ինձ : Պատասխանի ետ նմա 26
և ասէ, Ո՛չ է բարւոք առնուլ զհաց ման-
կանց՝ և արկանել շանց : Եւ նա ասէ. 27
Այո՛ տ՟ր, քանզի և շունք կերակրին 'ի փշրա-
նաց անկելոց 'ի սեղանոյ տ՟ն իւրեանց :
Յայնժամ պատասխանի ետ նմա յ՟ս և ասէ, 28
Ո՜վ կին դու՝ մեծ են հաւատք քո, եղիցի

քեզ ոպ̃ եւ կամիս. եւ բժշկեցաւ դուստր նր̃
29 ՚ի նմին ժամու։ Եւ գնացեալ անտի Յս̃, եկն
՚ի ծովեզրն Գալիլեացւոց, եւ ելեալ ՚ի լեառն
30 նստէր անդ։ Մատեան առ նա ժողովուրդք
բազումք՝ որ ունէին ը̃ իւրեանս՝ կաղս կոյրս
համերս միակողմանիս, եւ այլս բ̃մս. եւ
ընկեցին զնս̃ առ ոտս նր̃՝ եւ բժշկեաց զնս̃։
31 Մինչեւ զարմանալ ժողովրդոցն՝ որ տեսա-
նէին, զի համերքն խօսէին՝ կաղք գնային՝
միակողմանիք բժշկէին՝ կոյրք տեսանէին,
32 եւ փառաւոր առնէին զա̃ծ իէլի։ Եւ կո-
չեցեալ առ ինքն Յս̃ զաշակերտսն՝ ասէ, Գը-
թամ ՚ի ժողովուրդս, զի արդ երեք աւուրք
են զի կան առ իս, եւ ոչ ունին զինչ ուտի-
ցեն. եւ արձակել զդոսա նօթիս՝ ոչ կամիմ,
33 գուցէ նքթիցեն զճանապարհայն։ Ասեն
ցնա աշակերտքն, Յուր արդ մեզ յանապա-
տի աստ ուստի՞ իցէ այնչափ հաց մինչեւ յա-
34 գեցուցանել զայսչափ ժողովուրդ։ Եւ
ասէ ցնոսա Յս̃, Քանի՞ նկանակ ունիք. եւ նք̃
35 ասեն, Եօթն, եւ սակաւ ձկունս։ Եւ հրա-
մայեաց ժողովրդեանն բազմել ՚ի վր̃ գետ-
36 նոյ։ Եւ առեալ զեօթն նկանակսն եւ զձ-
կունսն՝ գոհացաւ եւ եբեկ եւ ետ ցաշակերտ-
37 սն, եւ նք̃ ժողովրդեանն։ Կերան ամե-
նեքեան եւ յագեցան. եւ բարձին զնշխարս
38 կոտորոցն՝ եօթն զամբիւղ լի։ Եւ որք կե-

րանն՝ էին արք իբրեւ չորք հազարք · թող
զկանայս եւ զմանկտի ։ Իբրեւ արձակեաց 39
զժողովուրդսն, ել ՚ի նաւ՝ եւ եկն ՚ի սահմանս
Մագդաղենայ ։

ԳԼ. ԺԶ.

Եւ մատուցեալ փարիսեցիքն եւ սադուկե- 1
ցիքն փորձելով խնդրէին ՚ի նմանէ նշան
յերկնից ցուցանել նց ։ Նա պատասխանի 2
ետ եւ ասէ ցնս · Յորժամ երեկոյ լինի՝ ա-
սէք, Պարզ լինիցի՝ զի կարմրացեալ է եր-
կին ։ Եւ առաւօտու՝ Այսօր մրրիկ, զի շա- 3
ռագունի տրտմութբ երկին · արդ՝ զերեսս
երկնի կարէք քննել, իսկ զնշան ժամանա-
կիս ոչ կարէք գիտել ։ Ազգ չար եւ շնա- 4
ցող՝ նշան խնդրէ, եւ նշան մի՛ տացի նմա,
բայց նշանն Յովնանու մարգարէի · եւ ե-
թող զնս եւ գնաց։ Գնացին աշակերտքն 5
յայնկոյս, եւ մոռացան առնուլ հաց ։ Նա 6
ասէ ցնս, Տեսէք եւ զգոյշ լերուք ՚ի խմո-
րոյ սադուկեցւոց եւ փարիսեցւոց ։ Նո- 7
քա խորհէին ընդ միմեանս եւ ասէին Թէ հաց
ոչ բարձաք ։ Գիտաց Յս եւ ասէ, Զի՞ խոր- 8
հիք ՚ի միտս ձեր թերահաւատք՝ եթէ հաց
ոչ ունիք ։ Տակաւին չիմանայք՝ եւ ոչ յի- 9
շէք զհինգ նկանակն ՚ի հինգ հազարսն, եւ
քանի սակառի բարձիք ։ Եւ ոչ զեօթն 10

նկանակն 'ի չորս հազարսն, և քանի՜ զամ-
11 բիւղս բարձիք · Զիա՞րդ ոչ իմանայք
եթէ ոչ վա՛սն հացի ասացի ձեզ զգոյշ լինել 'ի
խմորոյ սադուկեցւոց և փարիսեցւոցն :
12 Յայնժամ 'ի միտ առին, թէ ո՛չ ասաց զգու-
շանալ 'ի խմորոյ*, այլ յաղանդոյ փարի-
13 սեցւոցն և սադուկեցւոց : Եւ եկեալ յս՛ 'ի
կողմանս փիլիպպեայ կեսարեայն, հարցա-
նէր ցաշակերտսն և ասէր, Զո՞ ոք ասեն
14 զինէն մարդիկն թէ իցէ Որդի մարդոյ : Եւ
նք ասեն, Ոմն զՅովհաննէս մկրտիչ, և այլք
զեղիա, և կէսք զերեմիա, կամ զմի ոք 'ի
15 մարգարէից: Ասէ ցնս · Իսկ դուք զո՞ ասէք
16 զինէն թէ իցեմ : Պատասխանի ետ սիմոն
պետրոս և ասէ, Դու ես քն՛ որդի այ՛ կեն-
17 դանւոյ : Պատասխանի ետ յս՛ և ասէ ցնա ·
Երանի քեզ սիմոն որդի յովնանու, զի
մարմին և արիւն ո՛չ յայտնեաց քեզ՝ այլ
18 հայր իմ որ յերկինս է : Եւ ես քեզ ասեմ,
Զի դու ես վէմ†, և 'ի վ՛ր այդր վիմի շինե-
ցից զեկեղեցի իմ, և դրունք դժոխոց զնա մի՛
19 յաղթահարեսցեն : Եւ տաց քեզ փականս
արքայութեան երկնից · և զոր միանգամ կա-
պեսցես յերկրի, եղիցի կապեալ յերկինս ·

---

* 'Ի Յոյնն, 'ի խմորոյ հացի :

† 'Ի Յոյնն, Զի դու ես Պետրոս :

և զոր արձակեսցես յերկրի, եղիցի արձա-
կեալ յերկինս: Յայնժամ սաստեաց ա- 20
շակերտացն, զի մի՛ ումեք ասիցեն՝ թէ նա
է քն: Յայնմ հետէ սկսաւ յն ցուցանել 21
աշակերտացն իւրոց՝ թէ պարտ է նմ երթալ
յէմ. և թէ բզմ չարչարանս չարչարիլ ՚ի
քահանայապետիցն և ՚ի դպրաց և ՚ի ծերոց
ժողովրդեանն՝ և սպանանիլ, և յերիր ա-
ւուր յառնել: Եւ առեալ զնա մեկուսի՝ 22
պետրոսի, սկսաւ կագել ը նմա և ասել.
Քաւ լիցի քեզ տր, մի՛ եղիցի քեզ այդ:
Եւ նա դարձեալ ՚ի պետրոս՝ ասէ, Երթ 23
յետս իմ սատանայ, գայթագղութիւն իմ ես.
զի ոչ խորհիս դու զայն, այլ զմարդկան:
Յայնժամ յն ասէ ցաշակերտսն իւր, Ե- 24
թէ ոք կամի զկնի իմ գալ՝ ուրասցի զանձն,
և առցէ զխաչ իւր՝ և եկեսցէ զկնի իմ: Զի 25
որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կորու-
ցէ զնա. և որ կորուսցէ զանձն իւր վն իմ՝
գտցէ զնա: Զինչ օգտիցի մարդ՝ թէ 26
զաշխարհս ամ շահեսցի, և զանձն իւր տու-
ժեսցէ. կմ զինչ տացէ մարդ փրկանս ը
անձին իւրոյ: Զի գալոց է Որդի մարդոյ 27
փառօք Հօր իւրոյ՝ հանդերձ հրեշտակօք իւ-
րովք, և յայնժամ հատուսցէ իւրաքանչիւր
ըս գործս իւր: Ամէն ասեմ ձեզ, զի Իցեն 28
ոմանք ՚ի սոցանէ՝ որք աստ կան. որք ոչ

ճաշակեսցեն զմահ՝ մինչեւ տեսցեն զՈրդի
մարդոյ եկեալ արքայութբ իւրով:

ԳԼ. ԺԷ:

1 Եւ յետ վեց աւուր առնու Յս իւր յն ըզ-
պետրոս եւ զյակոբոս եւ զյովհաննէս
զեղբայր նր, եւ հանէ զնս 'ի լեառն մի բարձր
2 առանձինն: Եւ այլակերպեցաւ առաջի
նց. եւ լուսաւորեցան երեսք նր իբրեւ զարե-
գակն, եւ հանդերձք նր եղեն սպիտակ իբրեւ
3 զլոյս: Եւ ահա երեւեցան նց մովսէս եւ ե-
4 ղիա՝ որ խօսէին ը նմ: Պատասխանի ետ
պետրոս եւ ասէ ցյս. Տէր՝ բարւոք է մեզ
աստ լինել. եթէ կամիս՝ արասցուք երիս
տաղաւարս՝ մի քեզ եւ մի մովսեսի եւ մի ե-
5 ղիայի: Եւ մինչ դեռ նա խօսէր, ահա
ամպ լուսաւոր հովանի եղեւ 'ի վր նց. ձայն
եղեւ յամպոյն եւ ասէ, Դա է որդի իմ սիրե-
6 լի ը որ հաճեցայ, դմա լուարուք: Իբ-
րեւ լուան աշակերտքն, անկան 'ի վր երե-
7 սաց իւրեանց՝ եւ երկեան յոյժ: Եւ մա-
տուցեալ յս բուռն եհար զնոցանէ՝ եւ ասէ,
8 Յառն կացէք՝ եւ մի երկնչիք: Ամբարձին
զաչս իւրեանց՝ եւ ոչ զոք տեսին՝ բայց միայն
9 զյս: Եւ մինչդեռ իջանէին 'ի լեռնէ ան-
տի, պատուիրեաց նց յս եւ ասէ. Մի ումեք
ասիցէք զտեսիլդ՝ մինչեւ Որդի մարդոյ 'ի մե-

ռելոց յարիցէ : Հարցին ցնա աշակերտքն 10
և ասեն . Զիա՞րդ դպիրքն ասեն , եթէ Ե-
ղիայի նախ պարտ է գալ : Պատասխանի 11
ետ Յս՝ և ասէ ցնս , Եղիա գայ՝ և հաստա-
տեսցէ զամ : Այլ ասեմ ձեզ , Զի Եղիա 12
եկեալ իսկ է . և ոչ ծանեան զնա , այլ ա-
րարին ընդ նմա՝ զոր ինչ կամեցան . Նոյնպէս և
Որդի մարդոյ չարչարելոց է ՚ի նոցանէ :
Յայնժամ ՚ի միտ առին աշակերտքն՝ թէ 13
վս Յովհաննու մկրտչի ասաց ցնս : Եւ 14
իբրև եկին ՚ի ժողովուրդն , մատեաւ այր
մի՝ ՚ի ծունր իջանէր և ասէր , Տէր ողոր-
մեա՛ց որդւոյ իմում , զի լուսնոտի՝ և չա-
րաչար հիւանդանայ . բզմ անգամ անկա-
նի ՚ի հուր՝ և երբէք ՚ի ջուր : Եւ մատուցի 15
զնա աշակերտացն քոց՝ և ոչ կարացին բժշ-
կել : Պատասխանի ետ Յս՝ և ասէ , Ով 16
ազգ անհաւատ և թիւր , մինչև ցե՞րբ իցեմ
ընդ ձեզ՝ մինչև յե՞րբ անսայցեմ ձեզ . ածէ՛ք
զնա աստ առ իս : Եւ սաստեաց ՚ի նա Յս՝ և ել 17
՚ի նմանէ դևն , և բժշկեցաւ մանուկն ՚ի ժա-
մէն յայնմանէ : Յայնժամ մատեան աշա- 18
կերտքն առանձինն՝ և ասեն ցՅս , Ընդ-
է՞ր մեք ոչ կարացաք հանել զնա : Եւ նա ասէ 19
ցնս , Վս թերահաւատութեան ձերոյ . ամէն
ասեմ ձեզ՝ Եթէ ունիցիք հաւատս քան զհ-
հատ մանանխոյ , ասասջիք լերինս այսմիկ՝

փոխեաց աստի անդր , եւ փոխեսցի . եւ ոչ
20 ինչ անհնարին լինիցի ձեզ : Բայց այս
ազգ ոչ ելանէ եթէ ոչ աղօթիւք եւ պահովք:
21 Եւ մինչ դեռ շրջէին նք 'ի գալիլեայ՝ ասէ
ցնն յս , Մատնելոց է Որդի մարդոյ 'ի ձեռս
22 մարդկան , Եւ սպանցեն զնա , եւ յերիր ա-
23 ւուր յարիցէ . եւ տրտմեցան յոյժ : Իբրեւ
եկին նք 'ի կափառնաում , մատեան որք
զերկդրամեանն պահանջէին՝ առ պետրոս ,
եւ ասեն . Վարդապետն ձեր ո՞չ տայ զերկ-
24 դրամեանն, Եւ ասէ Այո : Եւ իբրեւ եմուտ
'ի տուն՝ յառաջեաց ք զնա յս եւ ասէ . Զի-
ա՞րդ թուի քեզ սիմոն . Թագաւորք ազգաց
յումմէ՞ առնուն զհարկս կամ զհաս, յորդ-
25 ւո՞ց իւրեանց՝ թէ յօտարաց : Եւ իբրեւ
ասաց՝ թէ Յօտարաց, Ասէ ցնա յս Ապա ու-
26 րեմն ազատ են որդիքն : Բայց զի մի՛ գայ-
թակղեցուսցուք զնոսա , երթ 'ի ծով՝ եւ ըն-
կեա կարթ , եւ զառաջին ձուկն որ ելանիցէ
առ եւ բաց զբերանն նր . եւ գտանիցես սատեր.
եւ զայն առեալ տացես նց ը իմ եւ ը քո :

ԳԼ. ԺԸ.

1 Յայնմ աւուր մատեան աշակերտքն առ
յս եւ ասեն. Ո՞վ իցէ 'ի մէնջ մեծ յար-
2 քայութն երկնից : Եւ կոչեաց առ ինքն յս
3 մանուկ մի , կացոյց զնա 'ի մէջ նց, Եւ ասէ .

Ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ դարձջիք, եւ ե-
ղիջիք իբրեւ զմանկտի, ոչ մտանիցէք յար-
քայութիւն երկնից ։ Արդ՝ որ խոնարհեցու- 4
ցանէ զանձն իբրեւ զմանուկս զայս, նա է
մեծ յարքայութեան երկնից ։ Եւ որ ոք ըն- 5
կալցի մանուկ մի այսպիսի յանուն իմ, զիս
ընդունի ։ Եւ որ ոք գայթակղեցուսցէ 6
զմի՛ 'ի փոքրկանցս յայսցանէ յիս հաւատա-
ցելոց, լաւ է նմ̅ եթէ կախիցէ երկան իշոյ
ը̅ պարանոց նր̅՝ եւ ընկղմեսցի 'ի խորս ծո-
վու ։ Վայ աշխարհի 'ի գայթակղութեանց · 7
հարկ է գալ գայթակղութեանց · բայց վայ մար-
դոյն այնմիկ՝ յոյր ձեռն գայցէ գայթակ-
ղութիւն ։ Եթէ ձեռն քո կամ ոտն գայ- 8
թակղեցուցանէ զքեզ, հատ զնա՝ եւ ընկեա՛
'ի քէն · լաւ իցէ քեզ միաձեռանի կամ կաղ
մտանել 'ի կեանս · ք̅ թէ երկուս ձեռս եւ
երկուս ոտս ունել, եւ անկանել 'ի հուրն յա-
ւիտենական ։ Եւ եթէ ակն քո գայթակ- 9
ղեցուցանէ զքեզ, խլեա՛ զնա եւ ընկեա՛ 'ի
քէն · լաւ իցէ քեզ միականի մտանել 'ի
կեանս, քան երկուս աչս ունել՝ եւ անկանել
'ի գեհենն հրոյն ։ Զգոյշ լերուք՝ մի՛ ար- 10
համարհիցէք զմի 'ի փոքրկանցս յայսցանէ·
ասեմ ձեզ, Զի հրեշտակք նց̅ յերկինս հա-
նապազ տեսանեն զերեսս հօր իմոյ՝ որ
յերկինս է ։ Զի եկն Որդի մարդոյ կե- 11

12 ցուցանել զկորուսեալն : Զի՞նչ թուի
ձեզ. եթէ լինիցի մարդոյ հարիւր ոչխար՝
եւ մոլորիցի մի ՚ի նոցանէ, ո՞չ թողուցու
զիննսուն եւ զինն ոչխարն ՚ի լերինս, եւ եր-
13 թիցէ խնդրիցէ զմոլորեալն : Եւ եթէ լի-
նիցի գտանել զնա, ամէն ասեմ ձեզ, զի
Ուրախ լինի ՚ի վ̃ն̃ր առաւել՝ ք̃ ՚ի վերայ
իննսուն եւ իննուցն, որ չիցեն մոլորեալ :
14 Այսպէս ոչ են կամք առաջի Հօր իմոյ * որ
յերկինս է եթէ կորիցէ մի ՚ի փոքրկանցս
15 յայսցանէ : Եթէ մեղիցէ քեզ եղբայր քո,
երթ յանդիմանեա զնա՝ յորժամ դու եւ նա
միայն իցէք. եթէ լուիցէ քեզ, շահեցար
16 զեղբայր քո : Ապա թէ ոչ լուիցէ քեզ, առ
ը̃ քեզ միւս եւս կ̃մ երկուս. զի ՚ի բերանոյ
երկուց եւ երից վկայից հաստատեսցի ա̃մ
17 բան : Իսկ եթէ նոցա ոչ լուիցէ, ասասջի՛ր
յեկեղեցւոջ. ապա թէ եւ եկեղեցւոյն ոչ
լուիցէ, եղիցի քեզ իբրեւ զհեթանոսն եւ
18 զմաքսաւոր : Ամէն ասեմ ձեզ, Զոր կա-
պիցէք յերկրի՝ եղիցի կապեալ յերկինս, եւ
զոր արձակիցէք յերկրի՝ եղիցի արձակեալ
19 յերկինս : Դարձեալ ասեմ ձեզ, Եթէ
երկու ՚ի ձէնջ միաբանիցեն յերկրի վ̃ս
ա̃մ իրաց, զինչ եւ խնդրեսցեն՝ եղիցի ն̃ց ՚ի

---

* ՚Ի Յոյնն, Առաջի Հօր ձերոյ :

Հօրէ իմմէ որ յերկինս է։ Զի ուր իցեն 20
երկու կամ երեք ժողովեալ յանուն իմ, անդ
եմ ես 'ի մէջ նոցա։ Յայնժամ մատեաւ առ 21
նա Պետրոս՝ և ասէ, Տէր՝ քանիցս անգամ
եթէ մեղիցէ ինձ եղբայր իմ, և թողից նմա.
մինչև ցեօթն անգամ։ Ասէ ցնա Յս, Ոչ 22
ասեմ քեզ՝ թէ մինչև ցեօթն անգամ, այլ
մինչև յեօթանասնեկին եօթն։ Վս այ- 23
սորիկ նմանեցաւ արքայութի երկնից՝ առն
թագաւորի, որ կամեցաւ համար առնուլ
'ի ծառայից իւրոց։ Եւ իբրև սկսաւ 24
առնուլ, մատուցաւ առ նա պարտապան մի
բիւր քանքարոյ։ Իբրև ոչ ունէր հատու- 25
ցանել, հրամայեաց՝ զնա վաճառել տէրն
նր, և զկին նր՝ և զորդիսն՝ և զամ որ զինչ
և ունիցի՝ և հատուցանել։ Եւ անկեալ 26
ծառայն երկիր պագանէր նմա՝ և ասէր, Եր-
կայնամի՛տ լեր առ իս* և զամ հատուցից քեզ։
Գթացեալ տէր ծառային այնորիկ ար- 27
ձակեաց զնա, և զփոխն եթող նմա։ Եւ 28
ելեալ ծառայն այն եգիտ զմի 'ի ծառայակ-
ցաց իւրոց, որ պարտէր նմա հարիւր դա-
հեկան. և կալեալ զնա խեղդէր՝ և ասէր,
Տուր ինձ զոր պարտիսդ։ Անկեալ 29
ծառայակիցն առ ոտս նր, աղաչէր զնա և

---

* 'Ի Յոյն. Երկայնամի՛տ լեր առ իս տէր։

ասէր, Երկայնամի՛տ լեր առ իս՝ եւ հատու-
30 ցից քեզ: Եւ նա ոչ կամէր. այլ չոգաւ
արկ զնա ՚ի բանտ՝ մինչեւ հատուսցէ զպարտ-
31 սըն: Իբրեւ տեսին ծառայակիցքն որ ինչ
եղեն՝ տրտմեցան յոյժ, եւ եկեալ ցուցին տ՟ն
32 իւրեանց զա՟մ որ ինչ եղեն: Յայնժամ
կոչեաց զնա տէրն իւր եւ ասէ, Ծառա՛յ չար՝
զա՟մ զպարտսն թողի քեզ, վ՟ս զի աղաչեցեր
33 զիս: Իսկ արդ՝ ո՞չ էր պարտ եւ քեզ ողոր-
մել ծառայակցին քում, ո՟պ եւ ես քեզ ողոր-
34 մեցայ: Եւ բարկացեալ տէրն ն՟ր՝ մատ-
նեաց զնա դահճաց, մինչեւ հատուսցէ զա՟մ
35 զպարտսն: Նոյնպէս եւ Հայր իմ որ յեր-
կինս է՝ արասցէ ձեզ, եթէ ոչ թողուցուք
իւրաքանչիւր եղբօր իւրում ՚ի սրտից ձե-
րոց զյանցանս ն՟ց:

ԳԼ. ԺԹ.

1 Եւ եղեւ՝ իբրեւ կատարեաց յ՟ս զբանս զայ-
սոսիկ, փոխեցաւ ՚ի Գալիլեէ՝ եւ եկն ՚ի
սահմանս Հրէաստանի յայնկոյս Յորդանա-
2 նու: Եւ գնացին զհետ ն՟ր ժողովուրդք
3 բ՟զմք, եւ բժշկեաց զն՟ս անդ: Եւ մատու-
ցեալ առ նա փարիսեցիքն փորձէին զնա եւ
ասէին, Եթէ Արժա՞ն իցէ ումեք արձակել
4 զկին իւր ը՟ս ա՟մ վնասու: Պատասխանի
ետ ն՟ց եւ ասէ. Չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր՝ թէ

որ հաստատեացն ՚ի սկզբանէ՝ արու և էգ
արար զն̃ս, և ասէ: Վ̃ն այսորիկ թողցէ 5
այր զհայր և զմայր՝ և երթիցէ զհետ կնոջ
իւրոյ, և եղիցին երկոքեան ՚ի մարմին մի:
Ապա ուրեմն ոչ են երկու՝ այլ մի մարմին: 6
արդ՝ զոր ա̃ծ զուգեաց՝ մարդ մի՛ մեկնեսցէ:
Ասեն ցնա. Իսկ մովսէս ընդէ՞ր պատուի֊ 7
րեաց մեզ տալ թուղթ մեկնելոյ՝ և արձա֊
կել: Ասէ ցն̃ս. Մովսէս վ̃ն խստասրտութ̃ 8
ձերոյ հրամայեաց ձեզ արձակել զկանայս
ձեր. այլ ՚ի սկզբանէ ոչ եղև այնպէս:
Բայց ասեմ ձեզ, զի Ա̃մ որ արձակեսցէ 9
զկին իւր՝ և ոչ վ̃ն պոռնկութ̃, և առնիցէ
այլ՝ շնայ, և որ զարձակեալն առնիցէ՝ շնայ:
Ասեն ցնա աշակերտքն իւր. Եթէ այդ̃պ 10
ինչ վ̃նաս իցէ ը̃ այր և ընդ կին, լաւ է չա֊
մուսնանալ: Նա ասէ ցն̃ս, Ոչ ամենե֊ 11
քեան բաւական են այդմ բանի, այլ որոց
տուեալ է: Զի են ներքինիք՝ որ յորո֊ 12
վայնէ մօր իւրեանց ծնան այնպէս. և են
ներքինիք՝ որ ՚ի մարդկանէ եղեն ներքինիք.
և են ներքինիք՝ որ զանձինս իւրեանց արա֊
րին ներքինիս վ̃ն արքայութ̃ երկնից. որ
կարողն է տանել՝ տարցի: Յայնժամ մա֊ 13
տուցան առ նա մանկտի, զի ձեռն դիցէ ՚ի
վ̃ր ն̃ց՝ և աղօթս արասցէ. և աշակերտքն
ն̃ր սաստէին նոցա: Ասէ յ̃ս, Թո՛յլ տուք 14

մանկտւոյդ՝ եւ մի՛ արգելուք զդոսա գալ առ
իս, զի այդպիսեաց է արքայութիւն երկնից։
15 Եւ եդեալ ձեռն ՚ի վր նց՝ գնաց անտի։
16 Եւ ահա մատուցեալ ոմն առ նա՝ ասէ,
Վարդապետ բարի՝ զի՛նչ բարի գործե-
ցից, զի ընդունիցիմ զկեանս յաւիտենա-
17 կանս։ Եւ նա ասէ ցնա, Ո՞ հարցանես
զիս զբարւոյ, մի է բարի. եթէ կամիս ՚ի
կեանսն յաւիտենականս* մտանել՝ պահեա
18 զպատուիրանսն։ Ասէ ցնա, Զո՞րս. ասէ
ցնա Յս, Զմի սպանաներն՝ եւ մի՛ շնար՝ եւ մի՛
19 գողանար, եւ մի՛ սուտ վկայեր. Պատուեա
զհայր քո եւ զմայր, եւ սիրեսցես զընկեր քո
20 իբրեւ զանձն քո։ Ասէ ցնա պատանին,
Զայդ ամ պահեցի ՚ի մանկութենէ իմմէ. արդ՝
21 ի՞ւ իւիք պակաս իցեմ։ Ասէ ցնա Յս, Ե-
թէ կամիս կատարեալ լինել, երթ՝ վաճա-
ռեա զինչս քո՝ եւ տուր աղքատաց, եւ ունի-
22 ցիս գանձս յերկինս, եւ եկ զկնի իմ։ Իբ-
րեւ լուաւ պատանին զբանն, գնաց տրտ-
23 մեալ, զի ունէր ստացուածս բազումս։ Ա-
սէ Յս ցաշակերտսն, Ամէն ասեմ ձեզ, զի
դժուարաւ մտցէ մեծատունն յարքայութիւն
24 երկնից։ Դարձեալ ասեմ ձեզ, Դիւրին
է մալխոյ մտանել ընդ ծակ ասղան, քան

* Ի Յոյնն չէ, Յաւիտենականս։

մեծատան յարքայութի՟ այ՟ մտանել: Իբրեւ 25
լուան աշակերտքն՝ զարմացան յոյժ՝ եւ ա֊
սեն, Իսկ ո՞ կարիցէ ապրել: Հայեցաւ ՚ի 26
նս՟ յս՟ եւ ասէ, Առ ՚ի մարդկանէ այդ ան֊
կար է, այլ առ այ՟ ամենայն ինչ զօրաւոր:
Յայնժամ պատասխանի ետ պետրոս եւ ա֊ 27
սէ ցնա, Ահաւասիկ մեք թողաք զա՟մ, եւ ե֊
կաք զկնի քո. արդ զի՞նչ լինիցի մեզ: Ա֊ 28
սէ ցնս՟ յս՟, Ամէն ասեմ ձեզ, Զի դուք որ ե֊
կիք զկնի իմ, ՚ի միւսանգամ գալստեան
յորժամ նստցի Որդի մարդոյ յաթոռ փա֊
ռաց իւրոց, նստջիք եւ դուք յերկոտասան
աթոռ՝ դատել զերկոտասան ազգն իսրայ֊
ելի: Եւ ա՟մ որ ոք եթող զտուն կ՟մ զեղ֊ 29
բարս կ՟մ զքորս կամ զհայր կամ զմայր՝ կ՟մ
զկին կ՟մ զորդիս՝ կ՟մ զագարակս վս՟ անուան
իմոյ, հարիւրապատիկ առցէ՝ եւ զկեանսն
յաւիտենականս ժառանգեսցէ: Բազումք 30
եղիցին առաջինք յետինք՝ եւ յետինք ա֊
ռաջինք:

ԳԼ. Ի.

Քանզի նման է արքայութի՟ երկնից առն 1
տանուտեառն, որ ել ըն՟ առաւօտս ՚ի
վարձու ունել մշակս յայգի իւր: Եւ արկ 2
վարձս մշակացն աւուրն դահեկան, եւ ա֊
ռաքեաց զնս՟ յայգի իւր: Եւ ելեալ զե֊ 3

բորդ ժամու՝ ետես այլս զի կային դատարկ
4 'ի հրապարակս. Ասէ և ցնս̃, Երթայք և
դուք յայգի իմ, և որ ինչ արժան իցէ՝ տաց
5 ձեզ: Գնացին և նոքա. և դարձեալ ելեալ
զվեց ժամու և զինն ժամու՝ արար նոյնպէս:
6 Եւ զմետասաներորդ ժամու ելեալ եգիտ
այլս՝ զի կային դատարկ. ասէ և ցնս̃, Ընդէ՞ր
7 կայք աստ զօրս ցերեկ դատարկ: Ասեն
ցնա, Զի ոչ ո՛ք կալաւ զմեզ 'ի վարձու. ա-
սէ ցնս̃, Երթա՛յք և դուք յայգին, և որ ինչ
8 արժան է՝ առնուցուք: Եւ իբրև երեկոյ
եղև՝ ասէ տէր այգւոյն ցգաւառապետ իւր.
Կոչեա՛ զմշակսն և տո՛ւր նց̃ վարձս՝ սկսեալ
9 'ի յետնոցն մինչև ցառաջինսն: Իբրև ե-
կին որք զմետասաներորդ ժամուն, առին
մէն մի դահեկան: Եկեալ և առաջինքն՝ հա-
10 մարէին թէ աւելի առնուցուն, և առին մէն
մի դահեկան և նք̃: Իբրև առին, տրտըն-
11 ջէին զտանուտեառնէն՝ և ասէին, Թէ Դո-
12 քա յետինքդ մի ժամ գործեցին, և հաւա-
սարակորդս մեզ արարեր զդոսա, որ զծանրու-
թիւն աւուրն բարձաք և զտօթ: Նա պա-
13 տասխանի ետ միում 'ի նոցանէ և ասէ, Ըն-
կե՛ր՝ չզրկեմ զքեզ. ո՞չ դահեկանի միոջ սակ
արկեր ընդ իս: Առ զքոյդ՝ և երթ. եթէ
14 կամիմ յետնոցս տալ՝ ո՛ր և քեզ: Եթէ
15 չիցէ՞ ինձ իշխանութի՛ յիմսս առնել զինչ և

կամիմ. կմ թէ ակն քո չար է, զի ես ա-
ռատ եմ: Այսպէս եղիցին յետինք ա- 16
ռաջինք, և առաջինք՝ յետինք. զի բազումք
են կոչեցեալք, և սակաւք են ընտրեալք:
Իբրև ելանէր յս յեմ, առ զերկոտա- 17
սանսն առանձինն, և ՚ի ճանապարհին ասէ
ցնս: Ահաւասիկ ելանեմք յեմ, և Որդի 18
մարդոյ մատնեսցի քահանայապետիցն և
դպրաց. և դատապարտեսցեն զնա ՚ի մահ:
Եւ մատնեսցեն զնա հեթանոսաց՝ այպանել 19
և հարկանել և ՚ի խաչ հանել, և յերիր ա-
ւուր յարիցէ: Յայնժամ մատեաւ առ նա 20
մայր որդւոցն զեբեդեայ որդւովքն իւրովք
հանդերձ, երկիրպագանէր՝ և խնդրէր ինչ
՚ի նմանէ: Եւ նա ասէ ցնա, Զի՞նչ կամիս: 21
ասէ ցնա, Ասա զի նստցին սոքա երկու որ-
դիքս իմ, մի ընդ աջմէ քումմէ և մի ընդ ահե-
կէ յարքայութեն քում: Պատասխանի ետ 22
յս և ասէ, Ոչ գիտէք զինչ խնդրէք. կարէ՞ք
ըմպել զբաժակն՝ զոր ես ըմպելոց եմ, կամ
զմկրտութիւն զոր ես մկրտելոց եմ մկրտիլ.
ասեն ցնա, Կարող եմք: Ասէ ցնս յս. Ըզ 23
բաժակն իմ ըմպիցէք, և զմկրտութիւն զոր
ես մկրտելոց եմ՝ մկրտիցիք, բայց նստու-
ցանել ընդ աջմէ և ընդ ահեկէ իմմէ ոչ է իմ
տալ, այլ որոց տուեալ է* ՚ի հօրէ իմմէ: Եւ 24

* Ի Յոյնն, Պատրաստեալ է:

լուեալ տասանցն, բարկացան 'ի վերայ եր-
25 կուցն եղբարց: Յս՟ կոչեաց զնս՟ առ ինքն՝
և ասէ, Գիտէք՝ զի իշխանք ազգաց տիրեն
26 նց՟, և մեծամեծքն իշխեն նց՟: Ոչ այնպէս
իցէ և 'ի ձերում միջի. այլ որ կամիցի 'ի
ձէնջ մեծ լինել՝ եղիցի ձեր պաշտօնեայ:
27 Եւ որ կամիցի 'ի ձէնջ առաջին լինել՝ ե-
28 ղիցի ձեր ծառայ: Ոպ՟ Որդի մարդոյ ոչ
եկն պաշտօն առնուլ՝ այլ պաշտել. և տալ
զանձն իւր փրկանս փոխանակ բազմաց:
29 Եւ յելանելն նց՟ յԵրիքովէ, գնացին ըզ
30 հետ նորա ժողովուրդք բզ՟մք: Եւ ահա
կուրք երկու նստէին առ ճանապարհաւն.
իբրև լուան թէ յս՟ անցանէ՝ աղաղակեցին
և ասեն, Ողորմեա՛ց մեզ յս՟* որդի դաւթի:
31 Եւ ամբոխն սաստեաց նց՟՝ զի լռեսցեն. և
նոքա ևս առաւել աղաղակէին և ասէին,
32 Տէ՛ր՝ ողորմեա՛ց մեզ որդի դաւթի: Զտե-
ղի առ յս՟. կոչեաց զնոսա և ասէ, Զի՞նչ կա-
33 միք՝ զի արարից ձեզ: Ասեն ցնա, Տէ՛ր՝ զի
34 բացցին աչք մեր: Եւ գթացեալ յս՟ մեր-
ձեցաւ յաչս նց՟. և վաղվաղակի տեսին, և
գնացին զհետ նր՟:

---

* 'Ի Յոյնն, Տէր:

ԳԼ. ԻԱ.

Իբրեւ մօտ եղեն յեէ̃մ, եւ եկին 'ի բեթ֊ 1
փագէ մերձ 'ի լեառն ձիթենեաց. յայն֊
ժամ յս̃ արձակեաց երկուս յաշակերտացն
իւրոց: Եւ ասէ ցնս̃, Երթայք 'ի գեօղդ՝ 2
որ առաջի ձեր է, եւ անդէն գտանէք էշ կա֊
պեալ՝ եւ յաւանակ ընդ նմին, լուծէք ածէք
ինձ: Եւ եթէ ոք ասիցէ ինչ ձեզ, ասաս֊ 3
ջիք, եթէ Տն̃ իւրեանց պիտոյ են. եւ վաղ֊
վաղակի առաքեսցէ զնս̃: Բայց այս ամե֊ 4
նայն եղեւ՝ զի լցցի բան մարգարէին՝ որ ասէ.
Ասացէք դստեր սիովնի, Ահա թագաւոր 5
քո գայ քեզ հեզ. եւ հեծեալ յէշ եւ յաւա֊
նակի իշոյ: Գնացին աշակերտքն եւ ա֊ 6
րարին որպէս հրամայեաց նց̃ յս̃: Եւ ածին 7
զէշն եւ զյաւանակն. եւ արկին զնոքօք ձորձս
իւրեանց. եւ նստաւ 'ի վերայ նոցա: Եւ 8
բզմ̃ ժողովուրդք տարածեցին զհանդերձս
իւրեանց 'ի ճանապարհին, եւ այլք հատա֊
նէին ոստս 'ի ծառոց՝ եւ տարածանէին 'ի ճա֊
նապարհին: Եւ ժողովուրդքն՝ որ առա֊ 9
ջին եւ զկնի երթային՝ աղաղակէին եւ ա֊
սէին, Օրհնութի̃ որդւոյ դաւթի. օրհնեալ
որ գայ յանուն տն̃. օրհնութի̃ 'ի բարձունս:
Եւ 'ի մտանելն նր̃ յեէ̃մ՝ դղրդեցաւ քա֊ 10
ղաքն ամ̃, եւ ասէ՝ Ո՞վ իցէ սա: Եւ ժողո֊ 11

վուրդքն ասեն , Սա է մարգարէն յս̃ որ 'ի
12 նազարեթէ գալիլեացւոց : Եւ եմուտ յս̃
'ի տաճարն* և եհան արտաքս զամենեսին ,
որ վաճառէինն և գնէին 'ի տաճարի անդ.
և զսեղանս հատավաճառացն կործանեաց՝
13 և զաթոռս աղաւնեվաճառացն : Եւ ասէ
ցն̃ս , Գրեալ է , տուն իմ տուն աղօթից կո-
չեսցի . և դուք արարիք զդա այրս աւազա-
14 կաց : Եւ մատեան առ նա կոյրք և կաղք
15 'ի տաճարին , և բժշկեաց զն̃ս : Իբրև տե-
սին քահանայապետքն և դպիրք զսքանչե-
լիսն զոր արար, և զմանկտին որ աղաղակէին
'ի տաճարին և ասէին , Օրհնութի̃ որդւոյ
16 դաւթի , բարկացան . Եւ ասեն ցնա, Լսե՞ս
զինչ ասեն դոքա . ասէ ցն̃ս յս̃ , Այո՛ . չիցէ՞
ընթերցեալ ձեր՝ թէ 'Ի բերանոյ տղայոց
17 և ստնդիեցաց կատարեցեր զօրհնութի̃ : Եւ
թողեալ զն̃ս ել արտաքս քաղաքին 'ի բե-
18 թանիա , և անդ ագաւ : Եւ այգուցն իբրև
19 դարձաւ անդրէն 'ի քաղաքն՝ քաղցեաւ: Եւ
տեսեալ թզենի մի 'ի վերայ ճանապարհին՝
եկն 'ի նա , և ոչինչ եգիտ 'ի նմ̃՝ բայց միայն
տերև . և ասէ ցնա , Մի՛ այսուհետև 'ի քէն
պտուղ եղիցի յաւիտեան . և առժամայն չո-
20 րացաւ թզենին : Իբրև տեսին աշակերտ-

* 'Ի Յոյնն, 'Ի տաճարն այ̃ :

քըն՝ զարմացան և ասեն, Թէ Զիա՞րդ վաղ-
վաղակի ցամաքեցաւ թզենին: Պատաս- 21
խանի ետ յս՟ և ասէ ցնս՟, Ամէն ասեմ ձեզ,
Եթէ ունիցիք հաւատս և ոչ երկմտիցէք՝ ոչ
միայն թզենւոյդ առնիցէք, այլ թէպէտ և
լերինդ ասիցէք, Բարձիր և անկիր 'ի ծով,
եղիցի: Եւ զա՟մ ինչ զոր և խնդրիցէք յա- 22
ղօթս հաւատովք՝ առնուցուք: Եւ իբրև 23
եկն 'ի տաճարն, մատեան առ նա՝ մինչդեռ
ուսուցանէր, քահանայապետքն և ծերք
ժողովրդեանն՝ և ասեն. Որո՞վ իշխանութ՟ առ-
նես զայդ, և ո՞վ ետ քեզ զիշխանութի՟դ զայդ:
Պատասխանի ետ յս՟ և ասէ ցնս՟, Հարցից և 24
ես զձեզ բան մի. զոր թէ ասիցէք ինձ, և
ես ձեզ ասացից՝ որով իշխանութ՟ առնեմ
զայս: Մկրտութի՟ն յովհաննու ուստի՞ էր. 25
յերկնի՞ց, թէ 'ի մարդկանէ. և նոքա խոր-
հէին ընդ միտս՝ և ասէին, Եթէ ասեմք՝ 26
Յերկնից, ասէ ցմեզ՝ Իսկ ընդէ՞ր ոչ հաւա-
տացիք նմ՟. և եթէ ասեմք՝ 'Ի մարդկանէ,
երկնչիմք 'ի ժողովրդենէն. զի ամենեքին
զյովհաննէս իբրև զմարգարէ ունէին: Պա- 27
տասխանի ետուն յս՟ի և ասեն, Ո՛չ գիտեմք.
ասէ ցնս՟ և նա, Եւ ոչ ես ասեմ ձեզ՝ որով
իշխանութ՟ առնեմ զայս: Բայց զի՞արդ 28
թուի ձեզ. առն միոջ էին երկու որդիք, և
մատուցեալ առ առաջինն ասէ. Որդեա՛կ

29 երթ այսօր գործեա՛ յայգւոջ: Նա պա-
տասխանի ետ և ասէ, Երթամ տէր՝ և ո՛չ
30 չոգաւ: Մատեաւ և առ միւսն, և ասէ
նոյնպէս. նա պատասխանի ետ և ասէ, Ո՛չ
կամիմ. բայց յետոյ զղջացաւ՝ և չոգաւ յայ-
31 գին *: Որ՝ ո՞ յերկոցունց արար զկամս
հօրն. ասեն՝ Յետինն. ասէ ցնոսա Յս, Ամէն ա-
սեմ ձեզ, Զի մաքսաւորք և պոռնիկք յա-
32 ռաջեսցենք զձեզ յարքայութիւն երկնից: Զի
եկն յովհաննէս ճանապարհաւ արդարութե՝
և ոչ հաւատացիք նմ. և մաքսաւորք և պոռ-
նիկք հաւատացին նմա, և դուք տեսիք՝
և ոչ զղջացարուք յետոյ հաւատալ նմա:
33 Այլ առակ լուարուք. Այր մի էր տանու-
տէր, որ տնկեաց այգի, և ցանգով պա-
տեաց զնա, և փորեաց ՚ի նմա հնձան և շի-
նեաց աշտարակ. և ետ զնա ցմշակս, և գը-
34 նաց ՚ի տար աշխարհ: Իբրև մերձեցաւ
ժամանակ պտղոյ, առաքեաց զծառայս իւր
35 առ մշակսն առնուլ զպտուղս նորա: Եւ
կալեալ մշակացն զծառայս նր, զոմն տան-
ջեցին՝ զոմն սպանին՝ զոմն քարկոծեցին:
36 Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս բզմ
ք զառաջինսն, և արարին նոցա նոյնպէս:
37 Յետոյ առաքեաց առ նս զորդի իւր՝ և

* Ի Յոյնն ոչ գոյ, Յայգին:

ասէ, Թերևս ամաչեսցեն յորդւոյ աստի իմ-
մէ: Իսկ մշակքն իբրև տեսին զորդին, 38
ասեն ը̃ միմս. Սա՛ է ժառանգն՝ եկա՛յք
սպանցուք զսա, և կալցուք զժառանգութի̃
սորա: Եւ առեալ հանին զնա արտաքոյ 39
քան զայգին՝ և սպանին: Արդ՝ յորժամ 40
եկեսցէ տէր այգւոյն, զինչ արասցէ մշա-
կացն այնոցիկ: Ասեն ցնա, Զչարսն չարաչ 41
կորուսցէ. և զայգին տացէ այլոց մշակաց,
որք տացեն նմ̃ զպտուղս ՚ի ժամու իւրեանց.
Ասէ ցն̃ յ̃ս. Չիցէ՞ երբէք ընթերցեալ ձեր 42
՚ի գիրս, Զվէմն՝ զոր անարգեցին շինողքն,
նա եղև գլուխ անկեան. ՚ի տ̃նէ եղև այս,
և է սքանչելի յաչս մեր: Վ̃ն այսորիկ ա- 43
սեմ ձեզ, զի Բարձցի ՚ի ձէնջ արքայութի̃ն
ա̃յ, և տացի ազգի՝ որ առնիցէ զպտուղս նր̃:
Եւ որ անկցի ՚ի վ̃ր վիմիս այսորիկ՝ փշրես- 44
ցի, և յոր վ̃ր անկցի՝ հոսեսցէ զնա: Իբ- 45
րև լուան քահանայապետքն և դպիրք * և
փարիսեցիք զառակս նր̃, գիտացին թէ վ̃ն ն̃ց
ասաց: Եւ խնդրէին զնա ունել, բայց եր- 46
կեան ՚ի ժողովրդոցն. քանզի իբրև զմար-
գարէ ունէին զնա:

---

* ՚Ի Յոյնն ոչ գոյ, Եւ դպիրք:

ԳԼ. ԻԲ.

1 Դարձեալ պատասխանի ետ Յս̃, եւ ասէ ցն̃ս
2 առակօք: Նմանեցաւ արքայութի̃ն երկ-
նից առն թագաւորի՝ որ արար հարսանիս
3 որդւոյ իւրում: Եւ առաքեաց զծառայս
իւր կոչել զհրաւիրեալսն ՚ի հարսանիս. եւ
4 ոչ կամեցան գալ: Դարձեալ առաքեաց
այլ ծառայս՝ եւ ասէ, Ասացէք հրաւիրելոցն,
Ահաւասիկ զճաշ իմ պատրաստեցի. զուա-
րակք իմ եւ պարարակք զենեալ են, եւ ա̃մ
5 ինչ պատրաստ է, եկա̃յք ՚ի հարսանիսս: Եւ
նք̃ յուլացեալ գնացին՝ ոմն յագարակ իւր,
6 եւ ոմն ՚ի վաճառ իւր: Եւ այլք կալան զծ
ծառայս նր̃, թշնամանեցին, եւ սպանին:
7 Իսկ թագաւորն իբրեւ լուաւ՝ բարկացաւ,
եւ առաքեաց զզօրս իւր եւ սատակեաց զսպա-
նողսն զայնոսիկ, եւ զքաղաքն նց̃ այրեաց:
8 Յայնժամ ասէ ցծառայս իւր. Հարսանի-
քըս պատրաստ են, եւ հրաւիրեալքն չէին
9 արժանի: Արդ՝ երթայք յանցս ճանա-
պարհաց, եւ զորս միանգամ գտանիցէք՝ կո-
10 չեցէք ՚ի հարսանիսս: Եւ ելեալ ծառայքն
՚ի ճանապարհս ժողովեցին զամենեսեան
զորս եւ գտին՝ զչարս եւ զբարիս. եւ լցան հար-
11 սանիքն բազմականօք: Եւ մտեալ թագա-
ւորն հայել զբազմականօքն, ետես անդ այր

մի որ ոչ էր զգեցեալ հանդերձ հարսանեաց։
Եւ ասէ ցնա, Ընկեր՝ զիա՞րդ մտեր այսր, 12
զի ո՛չ ունէիր հանդերձ հարսանեաց. և նա
պապանձեցաւ։ Յայնժամ ասէ թագա- 13
ւորն ցսպասաւորսն. Կապեցէք զդորա զո-
տըս և զձեռս՝ և հանէք զդա ՚ի խաւարն ար-
տաքին. անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց։
Զի բազումք են կոչեցեալք՝ և սակաւք են 14
ընտրեալք։ Յայնժամ գնացեալ փարիսե- 15
ցիքն, առին խորհուրդ զնմանէ՝ թէ ո՞րպ
գնիցեն նմ՟ որոգայթ բանիւք։ Եւ առա- 16
քեն առ նա զաշակերտսն իւրեանց հերով-
դիանոսօքն հանդերձ՝ և ասեն, Վարդապետ
գիտեմք զի ճշմարիտ ես, և զճանապարհն
այ՟ ճշմարտութ՟ ուսուցանես, և ո՛չ է քեզ
փոյթ զումեքէ, և ո՛չ հայիս յերեսս մար-
դկ՟։ Արդ՝ ասա՛ մեզ զիա՞րդ թուի քեզ. 17
պա՞րտ է հարկս տալ կայսեր՝ թէ ոչ։ Գի- 18
տաց յս՟ զխորամանկութի նց՟, և ասէ. Զի՞
փորձէք զիս կեղծաւորք. Ցուցէք ինձ զդա- 19
հեկան հարկին. և նք՟ մատուցին նմ՟ դահե-
կան մի։ Եւ ասէ ցնս՟. Ո՞յր է պատկերս այս 20
կմ՟ գիր։ Ասեն՝ Կայսեր. յայնժամ ասէ 21
ցնոսա, Եղթա՛յք՝ տո՛ւք զկայսերն կայսեր, և
զայ՟յն այ՟։ Իբրև լուան՝ զարմացան. և թողին 22
զնա և գնացին։ Յայնմ աւուր մատեան առ 23
նա սադուկեցիքն. որ ասէին՝ թէ Ոչ՟ք յա-

24 րութիւն. հարցին զնա, Եւ ասեն, Վարդա-
պետ Մովսէս ասաց, Եթէ ոք մեռցի անոր-
դի, արասցէ զկին նորա եղբայր իւր, և յա-
25 րուսցէ զաւակ եղբօր իւրում։ Էին առ մեզ
եղբարք եօթն. առաջինն արար կին և մե-
ռաւ. և զի ոչ ունէր զաւակ, եթող զկինն
26 իւր եղբօր իւրում։ Նոյնպէս և երկրոր-
դըն և երրորդն, մինչև ցեօթներորդն։
27 Յետ ամենեցուն մեռաւ և կինն։ Արդ
28 ՚ի յարութեանն ո՞յր յեօթանցն եղիցի նա կին.
29 զի ամենեքին կալան զնա կին։ Պատաս-
խանի ետ Յս և ասէ. Մոլորեալք՝ ոչ գիտէք
30 զգիրս և ոչ զզօրութի այ։ Զի ՚ի յարու-
թեան ոչ կանայս առնեն և ոչ արանց լի-
նին, այլ են իբրև զհրեշտակս *յերկինս։
31 Բայց վասն յարութեն մեռելոց չիցէ՞ ըն-
32 թերցեալ ձեր զասացեալն ձեզ յայ։ Ես
եմ ած աբրահամու ած իսահակայ և ած
յակոբայ. և չէ՛ ած ած մեռելոց՝ այլ կեն-
33 դանեաց։ Իբրև լուան ժողովուրդքն՝ զար-
34 մանային ընդ վարդապետութի նր։ Իսկ
փարիսեցիքն իբրև լուան՝ եթէ պապանձե-
ցոյց զսադուկեցիսն, ժողովեցան ՚ի միասին։
35 Եւ եհարց մի ոմն ՚ի նոցանէ † զնա փորձելով,

---

* ՚Ի Յոյնն, Զհրեշտակս այ։

† ՚Ի Յոյնն, Մի ոմն ՚ի նոցանէ օրինական մի։

և ասէ. Վարդապետ՝ ո՞ր պատուիրան է մեծ 36
յօրէնս: Եւ յս̃ ասէ ցնա. Սիրեսցես զտ̃ր 37
ա̃ծ քո յա̃մ սրտէ քումմէ՝ և յա̃մ անձնէ
քու̃մմէ՝ և յա̃մ մտաց քոց: Այս է մեծն 38
և առաջին պատուիրան: Երկրորդն նը- 39
ման սմին. Սիրեսցես զընկեր քո՝ իբրև զան-
ձըն քո: Յայս երկուս պատուիրանս ա̃մ 40
օրէնք և մարգարէք կախեալ կան: Եւ 41
՚ի ժողովել փարիսեցւոցն՝ եհարց ցնո̃ յս̃
և ասէ, Զիա՞րդ թուի ձեզ վս̃ քս̃ի, ո՞յր որ- 42
դի է. ասեն ցնա, Դաւթի: Ասէ ցնոսա 43
յս̃. Իսկ զիա՞րդ դաւիթ հոգւովն կոչէ զնա
տ̃ր, և ասէ: Ասաց տ̃ր ցտ̃ր իմ, Նիստ ը̃ 44
աջմէ իմմէ՝ մինչև եդից զթշնամիս քո պատ-
ուանդան ոտից քոց: Իսկ եթէ դաւիթ 45
զնա տ̃ր կոչէ՝ զիա՞րդ որդի նր̃ իցէ: Եւ ոչ 46
ոք կարէր տալ նմ̃ պատասխանի բան մի՝
և ոչ իշխէր ոք յայնմ օրէ հարցանել զնա
և ոչինչ:

ԳԼ. ԻԳ.

Յայնժամ խօսեցաւ յս̃ ը̃ ժողովուրդսն 1
և ը̃ աշակերտսն իւր, և ասէ: Յա- 2
թոռն մովսեսի նստան դպիրքն և փարի-
սեցիք: Զա̃մ ինչ զոր ասիցեն ձեզ արա- 3
րէ՛ք և պահեցէ՛ք. բայց ըստ գործոցն նց̃ մի՛
առնէք, զի ասեն և ոչ առնեն: Կապեն 4

բեռինս ծանունս և դժուարակիրս , և դնեն
'ի վ̃ր ուսոց մարդկան. և մատամբ իւրեանց
5 ոչ կամին շարժել զնոսա : Եւ զա̃մ ընդ
գործս իւրեանց առնեն 'ի ցոյց մարդկան .
լայնեն զգրապանակս իւրեանց , և երկայ-
6 նեն զքղանցս հանդերձից իւրեանց : Սի-
րեն զյառաջագահս յընթրիս , և զնախա-
թոռս 'ի ժողովուրդս՝ և զողջոյնս 'ի հրապա-
7 րակս : Եւ կոչել 'ի մարդկանէ՝ ռաբբի
8 ռաբբի : Դուք մի զոք կոչէք վար-
դապետ*, զի մի է ձեր ուսուցիչ . և ամենե-
9 քին դուք եղբարք էք : Եւ հայր մի կո-
չէք ձեզ յերկրի , զի ձեր մի է հայր՝ որ յեր-
10 կինսն է : Եւ մի կոչիցիք ուսուցիչք , զի
11 ուսուցիչ ձեր ք̃ս է† : Եւ մեծն 'ի ձէնջ ե-
12 ղիցի ձեր սպասաւոր : Որ բարձրացուցա-
նէ զանձն՝ խոնարհեսցի , և որ խոնարհե-
13 ցուցանէ զանձն՝ բարձրասցի: Վայ ձեզ
դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց . զի
փակէք զարքայութի̃ երկնից առաջի մարդ-
կան . դուք ոչ մտանէք , և որոց մտանենն
14 չտայք թոյլ մտանել : Վայ ձեզ դպրաց
և փարիսեցւոց կեղծաւորաց . զի ուտէք
զտունս այրեաց , պատճառանօք երկարէք

---

* Ի Յոյնն, Մի կոչիցիք ռաբբի:

† Ի Յոյնն, Զի ուսուցիչ ձեր մի է ք̃ս:

զաղօթս, վ՟ն զի աւելի դատաստան ը՟ու-
նիցիք ։ Վա՜յ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց 15
կեղծաւորաց. զի յածիք ը՟ ծով և ը՟ ցամաք
առնել եկամուտ մի. և յորժամ լինիցի,
առնէք զնա որդի գեհենի կրկին ևս ք՟ զձեզ։
Վա՜յ ձեզ առաջնորդք կոյրք, զի ասէք՝ Որ 16
երդնու 'ի տաճարն՝ չէ՛ ինչ, բայց որ երդ-
նու յոսկին՝ որ 'ի տաճարին է՝ արժան է։
Մորո՛սք և կոյրք՝ զի՞նչ մեծ է, ոսկի՞ն՝ եթէ 17
տաճարն՝ որ սրբէ զոսկին։ Եւ որ երդ- 18
նու 'ի սեղանն՝ չէ՛ ինչ, բայց որ երդնու
'ի պատարագն որ 'ի վ՟ր ն՟ր է՝ արժան է։
Յիմա՛րք և կոյրք՝ զի՞նչ մեծ է, պատարա՞- 19
գն, եթէ սեղանն՝ որ սրբէ զպատարագն։
Իսկ արդ՝ որ երդուեալ 'ի սեղանն, երդնու 20
'ի նա՝ և յա՟մ որ 'ի վ՟ր ն՟ր է։ Եւ որ երդ- 21
նուեալ 'ի տաճարն, երդնու 'ի նա՝ և 'ի բնա-
կիչն ն՟ր։ Եւ որ երդուեալ յերկինս, երդնու 22
յաթոռն ա՟յ՝ և յայն որ նստին 'ի վ՟ր ն՟ր։
Վա՜յ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծա- 23
ւորաց. զի տասանորդէք զանանուխ և
զսամիթ և զչաման, և թողէք զծանր ծանր
օրինաց զդատաստան և զողորմութի՟ և ըզ
հաւատս. զայս արժան էր առնել՝ և զայն
չթողուլ։ Առաջնորդք կոյրք, որ զմժ- 24
ղուկս քամէք՝ և զուղտս կլանէք։ Վա՜յ ձեզ 25
դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի

սրբէք զարտաքին զբաժակին և զսկաւա-
ռակին, և 'ի ներքոյ լի են յափշտակութ և
26 անխառնութ: Փարիսեցի կոյր՝ սրբեա նախ
զներքին բաժակին և զսկաւառակին, զի
27 լինիցի և արտաքինն նց սուրբ: Վայ ձեզ
դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի
նման էք գերեզմանաց բռելոց, որ արտաքոյ
երևին գեղեցիկք՝ և 'ի ներքոյ լի են ոսկե-
28 րօք մեռելոց և ամ պղծութ: Նոյն-
պէս և դուք արտաքոյ երևիք մարդկան ար-
դարք, և 'ի ներքոյ լի էք կեղծաւորութ
29 և անօրէնութ: Վայ ձեզ դպրաց և փա-
րիսեցւոց կեղծաւորաց. զի շինէք զշիրիմս
մարգարէից՝ և զարդարէք զգերեզմանս ար-
30 դարոց: Եւ ասէք, Եթէ էաք յաւուրս
հարցն մերոց՝ ոչ հաղորդէաք արեան մար-
31 գարէիցն: Ապա ուրեմն վկայէք զանձանց
եթէ որդիք էք այնոցիկ՝ որ կոտորէին զմար-
32 գարէսն: Եւ դուք լցէք զչափ հարցն ձե-
33 րոց: Օձք՝ ծնունդք իժից, զիարդ փախ-
34 նուցուք 'ի դատաստանէ գեհենին: Վասն
այդորիկ ահաւասիկ ես առաքեմ առ ձեզ
մարգարէս և իմաստունս և դպիրս, և 'ի նո-
ցանէ սպանանիցէք և 'ի խաչ հանիցէք, և
'ի նոցանէ տանջիցէք 'ի ժողովուրդս ձեր,
35 և հալածիցէք 'ի քաղաքէ 'ի քաղաք: Որ-
պէս զի եկեսցէ 'ի վր ձեր ամ արիւն արդար

հեղեալ յերկրի․ յարենէն աբելի արդա֊
րոյ մինչև ցարիւնն զաքարիայ որդւոյ բա֊
րաքեայ՝ զոր սպանիք ը̃ մէջ տաճարին և
սեղանոյ ։ Ամէն ասեմ ձեզ, Եկեսցէ այն 36
ամ̃ 'ի վերայ ազգիս այսորիկ ։ Երէմ, երէմ․ 37
որ կոտորէիր զմարգարէսն՝ և քարկոծ առ֊
նէիր զառաքեալսն առ քեզ․ քանի՞ցս ան֊
գամ կամեցայ ժողովել զմանկունս քո՝ զոր
օրինակ ժողովէ հաւ զձագս իւր ը̃ թևովք,
և ո՛չ կամեցարուք ։ Ահա թողեալ լիցի 38
ձեզ տունդ ձեր աւերակ ։ Բայց ասեմ 39
ձեզ՝ թէ Ոչ ևս տեսանիցէք զիս յայսմ հե֊
տէ, մինչև ասիցէք, Օրհնեալ եկեալ յա֊
նուն տ̃ն ։

ԳԼ. ԻԴ.

Եւ ելեալ արտաքս յս̃ 'ի տաճարէն գնայր․ 1
և մատեան աշակերտքն ցուցանել նմա
զշինուածս տաճարին ։ Եւ նա պատաս֊ 2
խանի ետ և ասէ ցնոսա, Տեսանէ՞ք զայդ
ամ̃, ամէն ասեմ ձեզ, Ոչ մնասցէ այդր քար
'ի քարի վ̃ր՝ որ ոչ քակտեսցի ։ Եւ մինչ֊ 3
դեռ նստէր 'ի լերինն ձիթենեաց, մատեան
առ նա աշակերտքն առանձինն և ասեն․ Ա֊
սա մեզ՝ ե՞րբ լինիցի այդ, և կ̃մ զինչ նշան
իցէ քոյոյ գալստեանն, և վախճանի աշխ̃իս ։
Պատասխանի ետ յս̃՝ և ասէ ցն̃ս, Զգոյշ 4

5 լերուք՝ գուցէ ոք զձեզ խաբիցէ ։ Զի
բազումք գայցեն յանուն իմ, և ասիցեն՝ թէ Ես
եմ Քնն. և զբազումս մոլորեցուցանիցեն ։
6 Լսելոց էք պատերազմունս՝ և համբաւս
պատերազմաց, զգոյշ լերուք՝ մի խռովես-
ջիք, զի պարտ է լինել այնմ ամի, այլ չև՛ է
7 կատարած ։ Յարիցէ ազգ յազգի վր, և
թագաւորութի ՚ի թագաւորութե վր. և
եղիցին սովք և սրածութիք և սասանութիք
8 ՚ի տեղիս տեղիս ։ Այլ այն ամե-
9 նայն սկիզբն է երկանց ։ Յայնժամ մատ-
նեսցեն զձեզ ՚ի նեղութիս, և սպանանիցեն
զձեզ. և եղիջիք ատեցեալք յամ ազգաց վն
10 անուան իմոյ ։ Եւ յայնժամ գայթակ-
ղեսցեն բազումք, և զմիմեանս մատնեսցեն՝ և
11 ատեսցեն զմիմեանս ։ Եւ բազում սուտ մար-
գարէք յարիցեն, և զբազումս մոլորեցու-
12 ցեն ։ Եւ վն բազմանալոյ անօրէնութեն,
13 ցամաքեսցի սէր բազմաց ։ Բայց որ համ-
14 բերեսցէ իսպառ, նա կեցցէ ։ Եւ քարո-
զեսցի աւետարանս արքայութե ընդ ամ տիե-
զերս՝ ՚ի վկայութի ամ հեթանոսաց, և ա-
15 պա եկեսցէ կատարած ։ Արդ՝ յորժամ
տեսանիցէք զպղծութի աւերածոյն, որ ա-
սացեալն է ՚ի ձեռն դանիէլի մարգարէի.
զի կայցէ ՚ի տեղւոջն սրբութե. որ ընթեռ-
16 նուն՝ ՚ի միտ առցէ ։ Յայնժամ որ ՚ի

հրէաստանի իցեն՝ փախիցեն ՚ի լերինս: Եւ 17
որ ՚ի տանիս կայցէ, մի՛ իջցէ առնուլ ինչ ՚ի
տանէ իւրմէ: Եւ որ յանդի իցէ, մի՛ դարձ- 18
ցի յետս առնուլ զձորձս իւր: Բայց վա՜յ ի- 19
ցէ յղեաց և ստնտուաց յաւուրսն յայնոսիկ:
Յաղօթս կացէք՝ զի մի՛ լինիցի փախուստն 20
ձեր ձմերանի, և մի՛ ՚ի շաբաթու: Զի ե- 21
ղիցի յայնժամ նեղութի̃ մեծ, որպիսի ո՛չ
եղև ՚ի սկզբանէ արարածոց աշխարհի մին-
չև ցայժմ, և ո՛չ այլ լիցի: Եւ եթէ ո՛չ 22
կարճէին աւուրքն այնոքիկ, ո՛չ ապրէր ամ̃
մարմին. բայց վ̃ն ընտրելոցն կարճեսցին ա-
ւուրքն այնոքիկ: Յայնժամ թէ ոք ա- 23
սիցէ ձեզ՝ Ահաւասիկ աստ է քն̃ կամ անդ, մի՛
հաւատայցէք: Զի յարիցեն սուտ քրիս- 24
տոսք և սուտ մարգարէք. և տացեն նշանս
մեծամեծս և արուեստս, մինչև մոլորեցու-
ցանել՝ թէ հնար ինչ իցէ և զընտրեալսն:
Ահա յառաջագոյն ասացի ձեզ: Ապա 25
եթէ ասիցեն ձեզ, Ահաւանիկ յանապատի 26
է, մի՛ ելանիցէք. և թէ Ահա յշտեմարանս
է, մի՛ հաւատայցէք: Զի ո̃պ փայլակն 27
որ ելանէ յարևելից՝ և երևի մինչև յարև-
մուտս, այնպ̃ եղիցի գալուստն Որդւոյ մար-
դոյ: Զի ուր գէշն իցէ, անդ ժողովես- 28
ցին արծուիք: Վաղվաղակի յետ նեղու- 29
թե̃ն աւուրցն այնոցիկ՝ արեգակն խաւարես-

ցի , և լուսինն ոչ տացէ զլոյս իւր , և աստեղք
անկցին յերկնից , և զօրութիւնք երկնից շար-
30 ժեսցին : Եւ ապա երևեսցի նշան Որդւոյ
մարդոյ յերկինս , և յայնժամ կոծեսցին
ամենայն ազգք*. և տեսցեն զՈրդի մարդոյ
եկեալ 'ի վ՟ր ամպոց երկնից զօրութեամբ և փա-
31 ռօք բազմօք : Եւ առաքեսցէ զհրեշտակս
իւր փողով մեծաւ, և ժողովեսցեն զընտրեալս
ն՟ր 'ի չորից հողմոց՝ 'ի ծագաց երկնից մին-
32 չև 'ի ծագս ն՟ց : 'Ի թզենւոյ անտի ուսա-
րուք զառակն . զի յորժամ ն՟ր ոստքն կակ-
ղասցին և տերևն ցցուսցի , գիտէք թէ մերձ
33 է ամառն : Նոյնպէս և դուք յորժամ տե-
սանիցէք զայս ա՟մ , գիտասջիք թէ մերձ է
34 'ի դուրս : Ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ Ոչ անց-
35 ցէ ազգս այս՝ մինչև այս ա՟մ եղիցի : Եր-
կինք և երկիր անցցեն , և բանք իմ մի՛ անց-
36 ցեն : Բայց վ՟ն աւուրն այնորիկ և ժամու ,
ոչ ոք գիտէ, ո՛չ հրեշտակք երկնից՝ և ո՛չ որդի
37 բայց միայն հայր† : Որպէս աւուրքն Նոյի,
այնպէս եղիցի գալուստն Որդւոյ մարդոյ :
38 Զի որ՟պէս էին յաւուրսն որ յառաջ քան զջր-
հեղեղն , ուտէին և ըմպէին՝ կանայս առ-

---

* 'Ի Յոյնն , Ա՟մ ազգք երկրի :

† 'Ի Յոյնն , Ոչ հրեշտակք երկնից՝ բայց միայն հայր իմ :

ներն և արանց՝ լինէին, մինչև յօրն՝ յորում
եմուտ Նոյ 'ի տապանն ։ Եւ ոչ գիտացին 39
մինչև եկն ջրհեղեղն և եբարձ զամենեսին,
այնպէս եղիցի և գալուստն Որդւոյ Մարդոյ ։
Յայնժամ թէ իցեն երկու յագարակի, 40
մին առցի՝ և միւսն թողցի ։ Եւ եթէ եր- 41
կու * աղայցեն 'ի մի երկանս, մին առցի և
միւսն թողցի ։ Արթուն կացէք՝ զի ոչ գի- 42
տէք յորում ժամու տէրն ձեր գայ ։ Զայն 43
գիտասջիք, եթէ գիտէր տանուտէրն՝ յո-
րում պահու գող գայ, սկէր՝ և ոչ տայր ա-
կան հատանել զտան իւրոյ ։ Վս̃ այսորիկ 44
և դուք եղերո՛ւք պատրաստք, զի յորում
ժամու ոչ ակն ունիցիք՝ գայ Որդի Մարդոյ ։
Իսկ ո̃վ իցէ հաւատարիմ ծառայ և իմաս- 45
տուն, զոր կացոյց տէր իւր 'ի վ̃ր ծառայից իւ-
րոց՝ տալ ն̃ց կերակուր 'ի ժամու ։ Երանի՝ 46
է ծառային այնմիկ՝ զոր եկեալ տէրն գտա-
նիցէ արարեալ այնպէս ։ Ամէն ասեմ ձեզ, 47
Զի 'ի վերայ ա̃մ ընչից իւրոց կացուսցէ զնա ։
Ապա թէ ասիցէ ծառայն չար 'ի սրտի իւ- 48
րում, Յերկարէ տէր իմ յամել գալ ։ Եւ սկսանիցի 49
հարկանել զծառայակիցս իւր, ուտիցէ և ըմ-
պիցէ ը̃ արբեցողս ։ Գայցէ տէր ծառային 50
այնորիկ յաւուր յորում ոչ ակն ունիցի, և

* 'Ի Յոյնն, Երկու կանայք ։

51 'ի ժամու յորում ոչ գիտիցէ: Եւ կտրեսցէ
զնա ը̄ մէջ, և զբաժին նր̄ ընդ կեղծաւորս
դիցէ. անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց:

ԳԼ · ԻԵ:

1 Յայնժամ նմանեսցի արքայութի̄ երկնից
տասն կուսանաց, որոց առե̄լ զլապտերս
իւրեանց ելին ը̄ առաջ փեսային և հարսին*:
2 Հինգն 'ի նոցանէ յիմարք էին՝ և հինգն ի-
3 մաստունք: Յիմարքն առին զլապտերսն,
4 և ձէթ ը̄ իւրեանս ոչ բարձին: Իսկ ի-
մաստունքն առին ձէթ ամանովք ը̄ լապ-
5 տերս իւրեանց: Եւ 'ի յամել փեսային,
6 նիրհեցին ամենեքեան և 'ի քուն մտին: Եւ
'ի մէջ գիշերի եղև՝ բարբառ, Ահա՛ փեսայ
7 գայ՝ արի՛ք ը̄ առաջ նր̄: Յայնժամ յա-
րեան ա̄մ կուսանքն՝ և կազմեցին զլապտերս
8 իւրեանց: Ասեն յիմարքն ցիմաստունսն,
Տո՛ւք մեզ յիւղոյդ ձերմէ, զի ահա շիջանին
9 լապտերքս մեր: Պատասխանի ետուն ի-
մաստունքն՝ և ասեն, Գուցէ ո՛չ իցէ մեզ և
ձեզ բաւական, այլ երթա՛յք 'ի վաճառա-
10 կանս՝ և գնեսջիք ձեզ: Երթև նք̄ գնացին
գնել՝ եկն փեսայն, և պատրաստքն մտին ը̄
նմա 'ի հարսանիսն՝ և փակեցաւ դուռնն:

---

* 'Ի Յոյնն ոչ գոյ, Եւ հարսին:

Յետոյ գան և այլ կուսանքն՝ և ասեն, 11
Տէր տէր՝ բաց մեզ։ Նա պատասխանի ետ և 12
ասէ, Ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ ոչ գիտեմ զձեզ։
Արթուն կացէք՝ զի ոչ գիտէք զօրն և ոչ 13
զժամն։ Որպ՟ այր մի գնացեալ՝ ի տար աշխարհ, 14
կոչեաց զծառայս իւր՝ և ետ նց՟ զինչս իւր։
Ումեմն ետ հինգ քանքար՝ և ումեմն եր- 15
կուս՝ ումեմն մի, իւրաքանչիւր ը՟ իւրում
կարի, և գնաց։ Չոգաւ վաղվաղակի որ 16
առ զհինգն՝ գործեաց նոքօք, և շահեցաւ
այլ ևս հինգ։ Նոյնպէս և որ զերկուսն, 17
շահեցաւ այլ ևս երկուս։ Եւ որ զմին առ՝ 18
գնաց փորեաց զերկիր, և թագոյց զարծաթ
տն՟ իւրոյ։ Յետ բզմ՟ ժամանակի գայ տէր 19
ծառայիցն այնոցիկ՝ և առնէ համարս 'ի մէջ
նց՟։ Եւ մատուցեալ՝ որ զհինգ քանքարն 20
առ, մատոյց այլ ևս հինգ քանքար՝ և ասէ,
Տէր՝ հինգ քանքար ետուր ցիս, արդ աւա-
սիկ հինգ այլ ևս քանքար 'ի վերայ շահեցայ։
Ասէ ցնա տէրն իւր, Ազնիւ ծառայ՝ բարի 21
և հաւատարիմ*, որովհետև 'ի սակաւուդ
հաւատարիմ ես, 'ի վր՟ բազմաց կացուցից
զքեզ. մուտ յուրախութի՟ տն՟ քո։ Մատու- 22

* 'Ի Յոյնն, Բարւոք է. ծառայ բարի և հաւատարիմ։ Նոյնպէս և 'ի ձեռագիրս հնա-գոյն։

ցեալ և՛ որոյ զերկուս քանքարսն առեալ էր
և ասէ. Տէ՛ր՝ երկուս քանքարս ետուր ցիս,
ահաւասիկ երկուս ևս այլ քանքարս՝ զոր ՚ի
23 վ՟ր շահեցայ: Ասէ ցնա տէրն իւր, Ազնիւ
ծառայ՝ բարի և հաւատարիմ, որովհետև ՚ի
սակաւուդ հաւատարիմ ես, ՚ի վ՟ր բազմաց
կացուցից զքեզ. մուտ յուրախութի տ՟ն քո։
24 Մատուցեալ և որոյ զմի քանքարն առեալ
էր, և ասէ. Տէ՛ր՝ գիտէի*, զի այր մի խիստ
ես, հնձես՝ զոր ոչ սերմանեցեր, և ժողովես
25 ուստի ոչ սփռեցեր. Երկեայ գնացի և թա
ղուցի զքանքարն քո յերկրի. արդ՝ ահաւասիկ
26 քոյդ ցքեզ: Պատասխանի ետ տէրն՝ և ա
սէ ցնա, Ծառայ չար և վատ՝ գիտէիր եթէ
հնձեմ՝ ուստի ոչ սերմանեցի, և ժողովեմ՝
27 ուստի ոչ սփռեցի. Պարտ էր քեզ արկա
նել զարծաթդ իմ ՚ի սեղանաւորս, և եկեալ
28 ես տոկոսեօք պահանջէի զիմն: Արդ՝ ա
ռէք ՚ի դմանէ զքանքարդ՝ և տո՛ւք այնմ որ
29 ունիցի զտասն քանքարն: Զի ա՟մի որ
ունիցի՝ տացի և յաւելցի. և որ ո՛չն ունիցի՝
30 և զոր ունիցին բարձցի ՚ի նմանէ: Եւ
զծառայդ անպիտան հանէք ՚ի խաւարն ար
տաքին. անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց։
31 Եւ յորժամ եկեսցէ Որդի մարդոյ փառօք

* ՚Ի Յոյնն, Գիտէի զքեզ:

իւրով՝ և ամ հրեշտակք ընդ նմ, յայնժամ
նստցի յաթոռ փառաց իւրոց: Եւ ժողո- 32
վեսցին առաջի նր ամ ազգք, և մեկնեսցէ
զնս 'ի միմեանց, որպ հովիւ զի մեկնեսցէ զօ-
դիս յայծեաց: Եւ կացուսցէ զօդիսն ընդ 33
աջմէ իւրմէ և զայծիսն 'ի ձախմէ: Յայն- 34
ժամ ասասցէ թագաւորն ցայնոսիկ՝ որ ընդ
աջմէն իցեն. Եկայք օրհնեալք հօր իմոյ, ժա-
ռանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ զարքայ-
ութիւն 'ի սկզբանէ աշխարհի: Զի քաղ- 35
ցեայ՝ և ետուք ինձ ուտել. ծարաւեցի և
արբուցիք ինձ. օտար էի և ժողովեցիք զիս.
Մերկ և զգեցուցիք զիս. հիւանդ էի և տե- 36
սիք զիս. 'ի բանտի էի՝ և եկիք առ իս:
Յայնժամ պատասխանի տացեն նմ արդարքն 37
և ասասցեն, Տէր՝ երբ տեսաք զքեզ քաղ-
ցեալ՝ և կերակրեցաք, կամ ծարաւի և ար-
բուցաք: Երբ տեսաք զքեզ օտար՝ և ժո- 38
ղովեցաք, կմ մերկ և զգեցուցաք: Երբ 39
տեսաք զքեզ հիւանդ կմ 'ի բանտի, և ե-
կաք առ քեզ: Պատասխանի տացէ թա- 40
գաւորն և ասասցէ ցնս, Ամէն ասեմ ձեզ,
Որովհետև արարիք միում յեղբարցս այսո-
ցիկ փոքրկանց՝ ինձ արարիք: Յայնժամ 41
ասասցէ և ցայնոսիկ՝ որ ընդ ահեկէն իցեն.
Երթայք յինէն անիծեալք 'ի հուրն յաւի-
տենական, որ պատրաստեալ է սատանայի

42 և հրեշտակաց նր: Զի քաղցեայ՝ և ոչ
ետուք ինձ ուտել, ծարաւեցի՝ և ոչ ար-
43 բուցէք զիս. Օտար էի՝ և ոչ ժողովեցէք զիս,
մերկ էի՝ և ոչ զգեցուցէք զիս, հիւանդ՝ և
44 ի բանտի՝ և ոչ տեսէք զիս: Յայնժամ պա-
տասխանի տացեն և նք՝ և ասասցեն, Տէր՝
երբ տեսաք զքեզ քաղցեալ՝ կամ ծարաւի կամ
օտար կամ մերկ կամ հիւանդ կամ ի բանտի, և
45 ոչ պաշտեցաք զքեզ: Յայնժամ պատասխա-
նի տացէ նոցա՝ և ասասցէ, Ամն ասեմ
ձեզ, Որովհետև ոչ արարէք միում ի փո-
46 քրկանցս յայսցանէ՝ և ոչ ինձ արարէք: Եւ
երթիցեն նոքա ի տանջանսն յաւիտենա-
կանս, և արդարքն ի կեանսն յաւիտենա-
կանս:

ԳԼ. ԻԶ.

1 Եւ եղև իբրև կատարեաց Յս զամ զբանս
2 զայսոսիկ, ասէ ցաշակերտսն իւր: Գի-
տէք, զի յետ երկուց աւուրց զատիկ լինի.
և Որդի մարդոյ մատնի ի խաչ ելանել:
3 Յայնժամ ժողովեցան քահանայապետ-
քն և դպիրքն և ծերք ժողովրդեանն ի
սրահ քահանայապետին որում անուն էր
4 Կայիափա: Եւ արարին խորհուրդ զի նեն-
5 գաւ կալցին զՅս և սպանցեն: Բայց ա-
սէին, թէ Ոչ ի տօնի աստ՝ զի մի խռովութի

լինիցի 'ի ժողովրդեանն ։ Իբրեւ եկն յս̃ 'ի 6
բեթանիա 'ի տուն սիմոնի բորոտի , Մա- 7
տեաւ առ նա կին մի , որ ունէր շիշ իւղոյ
ծանրագնի , և թափեաց 'ի գլուխ նորա 'ի
բազմականին ։ Իբրեւ տեսին աշակերտքն՝ 8
բարկացան՝ և ասեն , Ընդէ՞ր է կորուստ այդ
իւղոյդ ։ Զի մարթ էր վաճառել զդա մե- 9
ծագնի՝ և տալ աղքատաց ։ Գիտաց յս̃՝ և 10
ասէ ցնս̃ , Զի՛ աշխատ առնէք զկինդ , գործ
մի բարի գործեաց դա յիս ։ Յամ̃ ժամ 11
զաղքատս ը̃ ձեզ ունիք , բայց զիս ո՛չ հա-
նապազ ընդ ձեզ ունիք ։ Արկանել դորա 12
զիւղդ 'ի մարմին իմ , առ 'ի թաղելոյ զիս
նշանակեաց ։ Բայց ամէն ասեմ ձեզ , զի 13
Ուր և քարոզեսցի աւետարանս այս ը̃ ամ̃
աշխարհ՝ խօսեսցի և զոր արար դա՝ 'ի յիշա-
տակ դորա ։ Յայնժամ գնաց մի յերկո- 14
տասանիցն անուանեալ յուդա սկարիովտա-
ցի՝ առ քահանայապետսն , և ասէ ։ Զի՛նչ 15
կամիք տալ ինձ , և ես մատնեցից զնա ձեզ ։
և նք̃ կշռեցին նմ̃ երեսուն արծաթի ։ Եւ 16
յայնմ հետէ խնդրէր պարապ՝ զի մատնես-
ցէ զնա նց̃ ։ Եւ յառաջնում աւուր բա- 17
ղարջակերացն մատեան աշակերտքն առ յս̃
և ասեն , Ո՞ւր կամիս՝ զի պատրաստեսցուք
քեզ ուտել զզատիկն ։ Եւ նա ասէ ցնս̃ , 18
Երթայք 'ի քաղաքն առ այս անուն , և ա-

սացէք ցնա , Վարդապետն ասէ՝ ժամանակ
իմ մերձեալ է , առ քեզ առնեմ զզատիկ
19 աշակերտօքս հանդերձ ։ Եւ արարին ա-
շակերտքն որպէս հրամայեաց նոցա Յս , եւ պատրա-
20 րաստեցին զզատիկն ։ Եւ իբրեւ երեկոյ
եղեւ՝ կայր բազմեալ ընդ երկոտասան աշա-
21 կերտսն ։ Եւ մինչ դեռ ուտէին նոքա , ասէ ․
Ամէն ասեմ ձեզ , զի մի ոմն ՚ի ձէնջ մատնե-
22 լոց է զիս ։ Եւ տրտմեցան յոյժ , սկսան
ասել ցնա իւրաքանչիւր ոք ՚ի նոցանէ ,
23 Միթէ ես իցեմ Տէր ։ Նա պատասխանի ետ
եւ ասէ , Որ մխեաց ընդ իս զձեռն իւր ՚ի սկաւա-
24 ռակս՝ նա մատնելոց է զիս ։ Որդի մարդոյ
երթայ՝ որպէս եւ գրեալ է վն նր , բայց վայ
մարդոյն այնմիկ՝ յոյր ձեռս Որդի մարդոյ
մատնեսցի ․ լաւ էր նմա՝ թէ չէր ծնեալ
25 մարդն այն ։ Պատասխանի ետ Յուդա՝ որ
մատնելոցն էր զնա՝ եւ ասէ , Միթէ ես իցեմ
26 վարդապետ ․ ասէ ցնա՝ Դու ասացեր ։ Եւ
մինչդեռ ուտէին նոքա՝ առ Յս հաց՝ օրհնեաց եւ
եբեկ , եւ ետ աշակերտացն եւ ասէ , Առէք
27 կերայք՝ այս է մարմին իմ ։ Եւ առեալ
բաժակ գոհացաւ՝ ետ նոցա եւ ասէ , Արբէք ՚ի
28 դմանէ ամենեքին ։ Զի այդ է արիւն իմ
նորոյ ուխտի , որ ՚ի վերայ բազմաց հեղանի
29 ՚ի թողութիւն մեղաց ։ Բայց ասեմ ձեզ , Ո՛չ
եւս արբից յայսմ հետէ ՚ի բերոյ որթոյ մին-

չև ցօրն ցայն՝ յորժամ արբից զդա ընդ ձեզ
նոր յարքայութեան Հօր իմոյ : Եւ օրհնեցին, 30
և ելին ՚ի լեառն Ձիթենեաց : Յայնժամ 31
ասէ ցնոսա Յիսուս, Ամենեքին դուք գայթակղելոց
էք յինէն յայսմ գիշերի. զի գրեալ է՝ թէ
Հարից զհովիւն՝ և ցրուեսցին ոչխարքն հօ-
տին: Եւ յետ յառնելոյն իմոյ, յառաջեսցից 32
զձեզ ՚ի Գալիլեա : Պատասխանի ետ 33
Պետրոս՝ և ասէ ցնա, Թէպէտ և ամենեքեան
գայթակղեսցին ՚ի քէն, սակայն ես ո՛չ գայ-
թակղեցայց : Ասէ ցնա Յիսուս . Ամէն ասեմ 34
քեզ՝ Զի յայսմ գիշերի մինչչև հաւու խօ-
սեալ իցէ, երիցս ուրասցիս զիս : Ասէ ցնա 35
Պետրոս, Թէ և մեռանել հասանիցէ ընդ քեզ,
զքեզ ո՛չ ուրացայց . Նոյնպէս և ամենայն աշա-
կերտքն ասէին : Յայնժամ գայ Յիսուս ընդ նոսա 36
՚ի գիւղ մի՝ որում անուն էր Գեթսեմանի,
և ասէ ցնոսա. Նստարո՛ւք այդր, մինչև երթայց
կացից յաղօթս*: Եւ առեալ ընդ իւր զՊետ- 37
րոս՝ և զերկուս որդիսն Զեբեդեայ, սկսաւ
տրտմել և հոգալ : Յայնժամ ասէ ցնոսա . 38
Տրտում է ոգի իմ մինչև ՚ի մահ, կացէք
աստ և սկեցէք ընդ իս : Եւ մատուցեալ 39
յառաջ սակաւիկ մի՝ անկաւ ՚ի վերայ երեսաց
իւրոց, եկաց յաղօթս՝ և ասէ, Հայր իմ, եթէ

---

* Ի Յոյնն, Կացից յաղօթս անդր :

Հնար է անցցէ բաժակս այս յինէն, բայց
40 ոչ ոպ՟ ես կամիմ, այլ ոպ՟ դու։ Գայ առ
աշակերտսն, և գտանէ զնս՟ 'ի քուն, և ասէ
ցպետրոս, Ա՞յդպէս ոչ կարացիք մի ժամ
41 արթուն կալ ընդ իս։ Արթուն կացէք և
աղօթս արարէք՝ զի մի՛ անկանիցիք 'ի փոր-
ձութի՟. Հոգիս յօժար է բայց մարմինս
42 տկար*։ Դարձեալ երկրորդ անգամ չոքաւ՝
եկաց յաղօթս յն՟ և ասէ, Հա՛յր իմ՝ եթէ
հնար իցէ անցանել յինէն բաժակիս այս-
միկ, ապա թէ ոչ՝ արբից զսա, եղիցին կամք
43 քո։ Եւ եկեալ միւսանգամ եգիտ զնոսա
'ի քուն, զի էին աչք իւրեանց ծանրա-
44 ցեալք։ Եթող զնս՟ և գնաց, եկաց յաղօթս
երրորդ անգամ, և դարձեալ զնոյն բան
45 ասաց։ Յայնժամ գայ առ աշակերտսն՝ և
ասէ ցնս՟, Ննջեցէք այսուհետև՝ և հանգե-
րուք, զի ահա հասեալ է ժամ, և Որդի
46 մարդոյ մատնի 'ի ձեռս մեղաւորաց։ Արիք
երթիցուք աստի, զի ահաւասիկ եհաս՝ որ
47 մատնելոցն է զիս։ Եւ մինչդեռ նա զայն
խօսէր, ահա յուդա մի յերկոտասանիցն
եկն, և ըն՟ նմ՟ ամբոխ բզ՟մ սրովք և բրօք՝ 'ի
քահանայապետիցն և'ի ծերոց ժողովրդեա-

---

* Ի Յոյնն, Հոգի յօժար է բայց մարմին տկար։

նըն ։ Եւ որ մատնելոցն էր զնա, ետ նց 48
նշան և ասէ, Ընդ որում ես համբուրեցից նա
է, զնա ունիցիք ։ Եւ վաղվաղակի մատու- 49
ցեալ առ յս՝ ասէ; Ողջ եր վարդապետ. և
համբուրեաց ը̃նմա ։ Եւ յս ասէ ցնա, Ըն- 50
կեր՝ վն որոյ եկիր. յայնժամ մատուցեալ
արկին ձեռս 'ի յն, և կալան զնա ։ Եւ 51
ահա մինն յայնցանէ՝ որ էին ը̃ յսի, ձգեաց
զձեռն և եհան զսուր իւր՝ և եհար զծառայ
քահանայապետին, և 'ի բաց եհան զունկն
նր ։ Յայնժամ ասէ ցնա յս, Դարձո զսուր 52
քո 'ի տեղի իւր. զի ամենեքեան՝ որ սուր
առնուցուն՝ սրով անկանիցին ։ Թէ հա- 53
մարիցիս՝ թէ ոչ կարեմ աղաչել զհայր իմ.
և հասուցանիցէ ինձ այժմ այսր՝* աւելի քն
զերկոտասան գունդս հրեշտակաց ։ Արդ 54
զիարդ լնուցուն գիրք՝ թէ այսպէս պարտ է
լինել ։ Յայնժամ ասաց յս ցամբոխն, 55
Իբրև 'ի վր աւազակի ելիք սուսերօք և բրօք՝
ունել զիս. հանապազ առ ձեզ 'ի տաճա-
րին նստէի և ուսուցանէի, և ոչ կալայք զիս ։
Արդ այս ամենայն եղև՝ զի լցցին գիրք մար- 56
գարէից. յայնժամ աշակերտքն ամենե-
քին թողին զնա և փախեան ։ Իսկ նց կա- 57
լեալ զյն ածին առ կայիափա քահանայա-

---

* Դ. Յոյնն ոչ գոյ, Այժմ այսր ։

պետն ուր դպիրքն և ծերք ժողովեալ էին ։
58 Եւ պետրոս զհետ նր երթայր բացագոյն
մինչև 'ի սրահ քահանայապետին . և մտեալ
'ի ներքս նստէր ընդ սպասաւորսն տեսանել
59 զկատարածն ։ Իսկ քահանայապետքն և
ամ ատեանն խնդրէին սուտ վկայութի
60 զյսէ , զի սպանցեն զնա ։ Եւ ո՛չ գտա-
նէին 'ի բազմաց սուտ վկայիցն մատուցելոց.
61 յետոյ մատուցեալ երկու սուտ վկայք , Աս-
էին՝ Թէ դա ասէր, Կարող եմ քակել զտա-
62 ճարն այ, և զերիս աւուրս շինել ։ Եւ յա-
րուցեալ քահանայապետն ասէ ցնա, Ո՛չ
ինչ պատասխանի , զինչ դոքա ամբաստա-
63 նեն զքէն ։ Եւ յս լուռ կայր . պատասխա-
նի ետ քահանայապետն և ասէ ցնա ,
Երդմնեցուցանեմ զքեզ յած կենդանի , զի
64 ասասցես մեզ՝ Թէ դու ես քսն որդի այ ։ Աս-
է ցնա յս , Դու ասացեր . բայց ասեմ ձեզ ,
Յայսմ հետէ տեսանիցէք զՈրդի մարդոյ
նստեալ ընդ աջմէ զօրութեն և եկեալ ի
65 ամպս երկնից . Յայնժամ քահանայա-
պետն պատառեաց զհանդերձս իւր , և ասէ .
Հայհոյեաց , զի՞ ևս պիտոյ են մեզ վկայք ,
66 ահա արդ լուայք զհայհոյութիւնն ։ Զինչ
համարիք ձեզ . նոքա պատասխանի ետուն և ա-
67 սեն , Մահապարտ է ։ Յայնժամ թքին
ընդ երեսս նր , և կռփեցին զնա . և ոմանք

ապտակեցին , և ասեն : Մարգարէացի՛ր մեզ 68
քրիստոս, ո՛վ է որ եհարն զքեզ : Իսկ պետրոս 69
նստէր արտաքոյ ՚ի գաւիթին . մատեաւ առ
նա աղախին մի, և ասէ . Եւ դու ընդ Յիսուսի գալի-
լեացւոյ էիր : Նա ուրացաւ առաջի ամե- 70
նեցուն և ասէ , Թէ Ոչ գիտեմ զինչ խօ-
սիս : Եւ իբրև ել նա արտաքս քան 71
զդրունսն՝ ետես զնա այլ կին մի , և ասէ
ցսոյնոսիկ որ անդ կային, Եւ սա ընդ Յիսուսի նա-
զովրեցւոյ էր : Եւ դարձեալ ուրացաւ 72
երդմամբ, Թէ Ոչ գիտեմ զայրն : Եւ յետ 73
սակաւ միոյ մատուցեալ որք կային անդ ,
ասեն ցպետրոս , Արդարև և դու ՚ի նոցանէ
ես , քանզի և խօսք քո յայտ առնեն զքեզ :
Յայնժամ սկսաւ նզովել և երդնուլ , Թէ 74
Ոչ գիտեմ զայրն . և իսկոյն հաւ խօսեցաւ :
Եւ յիշեաց պետրոս զբանն Յիսուսի զոր ասաց , 75
Թէ Մինչև հաւու խօսեալ իցէ երիցս ու-
րասցիս զիս . և ելեալ արտաքս՝ ելաց դառ-
նապէս :

ԳԼ. ԻԷ:

Իբրև այգ եղև , խորհուրդ արարին ամ՟ 1
քահանայապետքն և ծերք ժողովրդեանն
վս՟ Յիսուսի սպանանել զնա : Կապեցին ըզ- 2
նա , և տարին գնացին . և ետուն ՚ի ձեռս
պոնտացւոյ պիղատոսի դատաւորի : Յայն- 3

ժամ տեսեալ Յուդայի՝ որ մատնեաց զնա,
թէ պարտաւորեցաւ, զղջացաւ՝ և դարձոյց
զարծաթն առ քահանայապետսն և ծերս
4 ժողովրդեանն*, Եւ ասէ. Մեղայ, զի մատ-
նեցի զարիւն արդար. և նոքա ասեն, Մեզ
5 չէ փոյթ, դու գիտես: Եւ ընկէց զարծաթն
'ի տաճարին՝ և գնաց, և չոգաւ խեղդե-
6 ցաւ: Իսկ քահանայապետիցն առեալ զար-
ծաթն՝ ասեն, Ոչ է արժան ընդունել զայդ
7 'ի կորբանն քանզի գինք արեան են: Խոր-
հուրդ առեալ, գնեցին այնու զագարակն
8 բրտի 'ի գերեզման օտարաց: Վասն այ-
նորիկ կոչեցաւ ագարակն այն, ագարակ ա-
9 րեան՝ մինչև ցայսօր: Յայնժամ լցաւ՝ որ
ասացաւն 'ի ձեռն երեմիայ մարգարէի. Եւ
առին զերեսուն արծաթին զգինս վաճառե-
10 լոյն, զոր արկին յորդւոցն Իլի: Եւ ետուն
զնա յագարակն բրտի. որպէս հրամայեաց ինձ
11 Տր: Եւ յիսուս եկաց առաջի դատաւորին. և ե-
հարց ցնա դատաւորն՝ և ասէ, Դու ես թա-
12 գաւորն հրէից. և յիսուս ասէ, Դու ասես: Եւ
'ի չարախօսելն նր 'ի քահանայապետիցն և
13 'ի ծերոց, ոչինչ ետ պատասխանի: Յայն-
ժամ ասէ ցնա պիղատոս. Ո՞չ լսես՝ որչափ

---

* 'Ի Յոյնն, Դարձոյց զերեսուն ար-
ծաթն առ քահանայապետսն և ծերս:

դոքա հակառակ քո վկայեն: Եւ ոչ ետ 14
նմա պատասխանի և ոչ բան մի, մինչև զարմա-
նալ դատաւորին յոյժ: Բայց ըստ տօնի 15
սովոր էր դատաւորն արձակել ժողովր-
դեանն կապեալ մի զոր կամէին: Ունէին 16
յայնժամ կապեալ մի նշանաւոր, որում ա-
նուն էր Յեսու* Բարաբբա: Իբրև ժողո- 17
վեցան, ասէ ցն͞ս Պիղատոս. Զո՞ կամիք յեր-
կուց աստի՝ զի արձակեցից ձեզ, զՅեսու Բա-
րաբբա՞ †եթէ զյ͞ս զանուանեալն ք͞ս: Քան- 18
զի գիտէր՝ թէ առ նախանձու մատնեցին
զնա: Եւ մինչ նստէր յատենին, առա- 19
քեաց առ նա կին իւր՝ և ասէ, Չկայ ինչ
քո և արդարոյն այնորիկ. զի բ͞զմ անցք ան-
ցին ը͞դ իս այսօր յանուրջս վ͞ն ն͞ր: Իսկ 20
քահանայապետքն և ծերք հաւանեցուցին
զժողովուրդսն, զի խնդրեսցեն զԲարաբ-
բայն՝ և զյ͞ս կորուսցեն: Պատասխանի ետ 21
դատաւորն՝ և ասէ ցն͞ս, Զո՞ կամիք զի արձա-
կեցից ձեզ յերկուց այտի. և ն͞ք ասեն, Բզ
բարաբբա: Ասէ ցնոսա Պիղատոս, Իսկ 22
զի՞ արարից զյ͞ս զանուանեալն ք͞ս: Ասեն 23
ամենեքեան՝ Խաչեսցի. և նա ասէ, Զի՞նչ

---

* Ի Յոյնն չէ՛, Յեսու:

† Ի Յոյնն, Զո՞ կամիք զի արձակեցից ձեզ. զԲարաբբա՞:

չար արար . և ն՟ք առաւել ևս աղաղակէին
24 և ասէին, Խաչեսցի ։ Եւ տեսեալ պիղա-
տոսի թէ ոչինչ օգնէ այլ առաւել խռովու-
թիւն լինի, առեալ ջուր լուաց զձեռս առա-
ջի ժողովրդեանն և ասէ, Քաւեալ եմ ես
յարենէ արդարոյդ այդորիկ . դուք գիտաս-
25 ջիք ։ Պատասխանի ետ ա՟մ ժողովուրդն և
ասէ, Արիւն դորա ՚ի վ՟ր մեր և ՚ի վ՟ր որդ-
26 ւոց մերոց ։ Յայնժամ արձակեաց ն՟ց զբ
արաբբայն, և զյ՟ս գան հարեալ ետ ՚ի ձեռս
27 զի խաչեսցի ։ Յայնժամ զինուորք դատա-
ւորին առին զյ՟ս յապարանս . և ժողովեցին
28 ՚ի վերայ նորա զա՟մ զգունդն . Մերկացին
զնա, և արկին զնովաւ քղամիդ կարմիր ։
29 Եւ բոլորեալ պսակ ՚ի փշոց եդին ՚ի գլ-
լուխ ն՟ր, և եղէգն յաջոյ ձեռին նորա . ՚ի
ծունր իջեալ առաջի ն՟ր կատակէին և ա-
30 սէին, Ողջ եր թագաւոր հրէից ։ Եւ թը-
քեալ ՚ի նա առնուին զեղէգնն և ծեծէին
31 զգլուխ ն՟ր ։ Եւ յորժամ ձաղեցին զնա,
մերկացուցին ՚ի նմանէ զքղամիդն և ագու-
ցին ն՟մ զիւր հանդերձն, և տարան զնա ՚ի
32 խաչ հանել ։ Եւ ելեալ արտաքս գտին
այր մի կիւրենացի անուն սիմոն, զնա կա-
33 լան պահակ զի բարձցէ զխաչն ն՟ր ։ Եւ
եկեալ ՚ի տեղին անուանեալ գողգոթա, որ
34 է տեղի կառափելոյ, Ետուն ն՟մ ըմպել

գինի ընդ լեղի խառնեալ. և իբրև ճաշա-
կեաց, ոչ կամէր ըմպել: Եւ հանեալ ըզ 35
նա 'ի խաչ՝ բաժանեցին զհանդերձս նորա
վիճակաւ. զի լցցի բանն որ ասացաւ 'ի մար-
գարէէն, Բաժանեցին զհանդերձս իմ յիւ-
րեանս, և 'ի վ̄ր պատմուճանի իմոյ վիճակս
արկանէին: Եւ նստեալ պահէին զնա: 36
Եւ եդին 'ի վ̄ր գլխոյ նորա՝ գրեալ զվնաս 37
նր̄, թէ Այս է յ̄ս թագաւորն հրէից: Այն- 38
ժամ հանին ը̄ նմա 'ի խաչ երկուս աւա-
զակս, մի յաջմէ նր̄՝ և մի յահեկէ: Եւ որ 39
անցանէինն՝ հայհոյէին զնա, շարժէին ըզ
գլուխս իւրեանց, Եւ ասէին. Վա՛հ որ քակե- 40
իր զտաճարն, և զերիս աւուրս շինէիր ըզ
նա. ապրեցո՛ զքեզ, թէ որդի ես ա̄յ էջ 'ի
խաչէդ: Նոյնպէս և քահանայապետքն 41
ծաղրէին հանդերձ դպրօքն և ծերովք և ա-
սէին. Զայլս ապրեցոյց՝ զինքն ոչ կարէ 42
ապրեցուցանել. եթէ թագաւոր է իս̄լի
իջցէ այժմ 'ի խաչէդ՝ և հաւատասցուք դը-
մա: Եթէ յուսացաւ յա̄ծ, փրկեսցէ այժմ 43
զդա՝ եթէ կամի զդա. ք̄զի ասաց՝ եթէ Ա̄յ
որդի եմ: Զնոյն և աւազակքն՝ որ խա- 44
չեալ էին ը̄ նմ̄, նախատէին զնա: Եւ 'ի 45
վեց ժամէ աւուրն՝ խաւար եղև 'ի վ̄ր ա̄մ
երկրի մինչև ցինն ժամ: Եւ զինն ժա- 46
մաւն գոչեաց յ̄ս 'ի ձայն մեծ և ասէ, Էլի

Էլի՛ լամա սաբաքթանի. այսինքն է, Ա͞ծ
47 իմ Ա͞ծ իմ՝ ընդէ՞ր թողեր զիս: Ոմանք
յայնցանէ որ անդ կային, իբրև լուան՝
48 ասէին, Զեղիա կարդայ դա: Եւ վաղվա-
ղակի ընթացաւ մի ոմն ՚ի նոցանէ առ սպունգ
լի քացախով, հարեալ յեղեգան՝ ետ ըմպել
49 նմ: Եւ կէսքն ասէին, Թո՛ղ տեսցուք և
50 թէ գա՞յ Եղիա փրկել զդա: Եւ յ͞ս դար-
ձեալ աղաղակեաց ՚ի ձայն մեծ՝ և արձա-
51 կեաց զոգին: Եւ ահա վարագոյր տա-
ճարին ցելաւ յերկուս՝ ՚ի վերուստ մինչև ՚ի
վայր, և երկիր շարժեցաւ, և վէմք պատա-
52 ռեցան: Եւ գերեզմանք բացան, և բազում
53 մարմինք ննջեցելոց սրբոց յարեան: Եւ
ելեալ ՚ի գերեզմանաց յետ յարութ͞ննորա
մտին ՚ի քաղաքն սուրբ, և երևեցան բազ-
54 մաց: Իսկ հարիւրապետն և որ ը͞ն նմա
պահէին զյ͞ս, իբրև տեսին զշարժումն և
զեղեալսն, երկեան յոյժ՝ և ասեն, Արդա-
55 րև ա͞յ որդի էր սա: Էին անդ կանայք
բազումք, կային ՚ի հեռաստանէ՝ և հայէին,
որք եկին զհետ յ͞սի ՚ի գալիլեէ պաշտել ըզ-
56 նա: Յորս էր մարիամ մագդաղենացի և
մարիամ յակովբայ և յովսեայ մայր, և մայր
57 որդւոցն զեբեդեայ: Եւ իբրև երեկոյ եղև,
եկն այր մի մեծատուն յարիմաթեայ՝ որում
անուն էր յովսէփ. որ և աշակերտեցաւ իսկ

յ̃ի ։ Սա մատուցեալ առ պիղատոս, խնդ- 58
րեաց զմարմինն յ̃ի . յայնժամ պիղատոս
հրամայեաց տալ զմարմինն ։ Եւ առեալ 59
զմարմինն յովսէփ՝ պատեաց սուրբ կտա-
ւովք, Եւ եդ 'ի նոր գերեզմանի՝ զոր փո- 60
րեաց 'ի վիմի . և թաւալեցուցեալ կափարիչ
դրան գերեզմանին վէմ մի մ̃ծ՝ գնաց ։ Անդ 61
էր մարիամ մագդաղենացի՝ և միւս մարի-
ամն, նստէին հանդէպ գերեզմանին ։ Եւ 'ի 62
վաղիւ անդր՝ որ է յետ ուրբաթուն, ժողո-
վեցան քահանայապետքն և փարիսեցիքն
առ պիղատոս . Եւ ասեն, Տէր՝ յիշեցաք զի 63
մոլորեցուցիչն այն ասէր՝ մինչ կենդանին
էր, թէ Յետ երից աւուրց յառնեմ ։ Արդ՝ 64
հրամայեա՛ զգուշանալ գերեզմանին մինչև
ցերիս աւուրս, գուցէ եկեալ աշակերտքն
գիշերի՝ գողանայցեն զնա, և ասիցեն ժողո-
վրդեանն, թէ Յարեաւ 'ի մեռելոց . և լինի-
ցի յետին մոլորութ̃ին չար քան զառաջինն ։
Ասէ ցն̃ս պիղատոս, Ունիք զզօրականն, եր- 65
թայք զգուշացարո՛ւք ո̃պ և գիտէք ։ Եւ 66
ն̃ք երթեալ զգուշացան գերեզմանին, և
կնքեցին զվէմն հանդերձ զօրականօքն ։

ԳԼ . ԻԸ ։

Եւ յերեկոյի շաբաթուն՝ յորում լուսա- 1
նայր միաշաբաթին, եկն մարիամ մագ-

դաղենացի, և միւս Մարիամ՝ տեսանել զգ-
2 գերեզմանն ։ Եւ ահա շարժումն մեծ եղև,
զի հրեշտակ Տեառն իջեալ յերկնից՝ մատու-
ցեալ ի բաց թաւալեցոյց զվէմն ի դրաց
3 անտի, և նստէր ի վերայ նորա ։ Եւ էր տեսիլ
նորա իբրև զփայլակն, և հանդերձ նորա սպի-
4 տակ իբրև զձիւն ։ Եւ յահէ անտի նորա
խռովեցան պահապանքն, և եղեն իբրև զմ-
5 ռեալս ։ Պատասխանի ետ հրեշտակն և
ասէ ցկանայսն, Մի՛ երկնչիք դուք · գիտեմ
6 զի զՅիսուս զխաչեալն խնդրէք ։ Չէ աստ,
քանզի յարեաւ, որպէս ասացն · եկա՛յք տե-
7 սէք զտեղին ուր կայր * ։ Եւ վաղվաղակի
երթա՛յք ասացէք աշակերտացն նորա թէ Յա-
րեաւ · և ահա յառաջանայ քան զձեզ ի
Գալիլեա, անդ տեսանիցէք զնա · ահա ա-
8 սացի ձեզ ։ Եւ ելեալ վաղվաղակի ի գե-
րեզմանէ անտի ահիւ և խնդութեամբ բազմաւ՝
9 ընթանային պատմել աշակերտացն ։ Եւ
ահա պատահեաց նոցա Յիսուս և ասէ, Ողջ էք · և
նոքա մատուցեալ կալան զոտս նորա և երկիրպա-
10 գին նմա ։ Յայնժամ ասէ ցնոսա Յիսուս, Մի՛ եր-
կնչիք, երթա՛յք ասացէք եղբարցն իմոց զի
երթիցեն ի Գալիլեա, և անդ տեսցեն զիս ։
11 Իբրև նոքա գնացին, ահա ոմանք ի զօրա-

* Ի Յոյնն, Ուր կայր Տէրն ։

կանացն եկին 'ի քաղաքն՝ և պատմեցին
քահանայապետիցն զամենայն որ ինչ եղև։
Եւ նոքա ժողովեալ հանդերձ ծերովքն 12
խորհուրդ առեալ՝ արծաթ յոյժ ետուն զօ-
րականացն. Եւ ասեն, Ասասջիք թէ ա- 13
շակերտքն նր եկեալ գիշերի գողացան զնա՝
մինչ մեք 'ի քուն էաք։ Եւ եթէ լուր լի- 14
ցի այդ առ դատաւորն, մեք հաւանեցուք
զնա՝ և զձեզ անհոգս արասցուք։ Եւ նո- 15
քա առեալ զարծաթն, արարին որպ ուսանն.
և ել համբաւս այս 'ի Հրէից մինչև ցայսօր։
Իսկ մետասան աշակերտքն գնացին 'ի Գա- 16
լիլեայ 'ի լեառնն՝ ուր ժամադիր եղև նց
Յս։ Իբրև տեսին զնա, երկիրպագին նմ. 17
և ոմանք յերկուացան։ Եւ մատուցեալ 18
Յս խօսեցաւ ընդ նոսա՝ և ասէ, Տուաւ ինձ
ամ իշխանութի յերկինս և յերկրի. որպէս
առաքեաց զիս Հայր, և ես առաքեմ զձեզ *։
Գնացէք այսուհետև՝ աշակերտեցէք զամ 19
հեթանոսս. մկրտեցէք զնոսա յանուն
Հօր՝ և Որդւոյ՝ և Հոգւոյն սրբոյ։ Ու- 20
սուցէք նց պահել զամենայն՝ որ ինչ պատո-
ւիրեցի ձեզ. և ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ
զամենայն աւուրս, մինչև 'ի կատարած աշ-
խարհի։

---

* 'Ի Յոյնն չէ, Որպ առաքեաց զիս Հայր, և ես առաքեմ զձեզ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

ԳԼ. Ա։

1 ՍԿԻԶԲՆ աւետարանին յ՟ի ք՟ի որդւոյ
2 ա՟յ։ Որպէս և գրեալ է 'ի մարգարէս, Ա-
հաւասիկ ես առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի
քո, որ հանդերձեսցէ զճանապարհ քո ա-
3 ռաջի քո։ Ձայն բարբառոյ յանապատի,
պատրաստ արարէք զճանապարհ տ՟ն, և
4 ուղիղ արարէք զշաւիղս ն՟ր։ Եւ եղև՝
զի յովհաննէս մկրտէր յանապատի, և քա-
րոզէր մկրտութ՟ի ապաշխարութ՟ե 'ի թո-
5 ղութ՟ե մեղաց։ Եւ ելանէր առ նա ամ՟՝
աշխարհն հրէաստանի, և եր՟մացիք ամե-
նեքեան. և մկրտէին 'ի նմանէ 'ի յորդանան
6 գետ՝ խոստովանեալ զմեղս իւրեանց։ Եւ
էր յովհաննէս զգեցեալ ստև ուղտու, և գօ-
տի մաշկեղէն ընդ մէջ իւր. և կերակուր
7 ն՟ր մարախ՝ և մեղր վայրենի։ Քարոզէր
և ասէր, Գայ զօրագոյնն քան զիս զկնի
իմ, որում չեմ բաւական խոնարհել լու-
8 ծանել զխրացս կօշկաց ն՟ր։ Ես մկրտեցի
զձեզ ջրով, և նա մկրտեսցէ զձեզ հոգւով

սրբով։ Եւ եղեւ յաւուրսն յայնոսիկ եկն 9
Յս 'ի Նազարեթէ Գալիլեացւոց, եւ մկրտե-
ցաւ 'ի Յովհաննէ 'ի Յորդանան։ Եւ նոյն- 10
ժամայն ընդ ելանել 'ի ջրոյն, ետես ցելեալ
զերկինս, եւ զՀոգին այ* իբրեւ զաղաւնի՝ զի
իջանէր 'ի վր նր։ Ձայն եղեւ յերկնից՝ եւ 11
ասէ, Դու ես որդի իմ սիրելի, ընդ քեզ հա-
ճեցայ։ Եւ նոյնժամայն Հոգին հանէ 12
զնա յանապատ։ Եւ էր նա անդ զաւուրս 13
քառասուն փորձեալ 'ի սատանայէ, եւ էր ընդ
գազանս. եւ հրեշտակք պաշտէին զնա։ Եւ 14
յետ մատնելոյն Յովհաննու, եկն Յս 'ի
Գալիլեա. քարոզէր զաւետարանն այ՝ եւ
ասէր, Թէ կատարեալ է ժամանակ, եւ հա- 15
սեալ է արքայութիւն այ. ապաշխարեցէք՝ եւ
հաւատացէք յաւետարանն։ Իբրեւ ան- 16
ցանէր առ ծովեզերբն Գալիլեացւոց, ետես
զՍիմովն, եւ զԱնդրէաս եղբայր Սիմովնի, զի
արկեալ էր նոցա ուռկանս 'ի ծով. քանզի
ձկնորսք էին։ Եւ ասէ ցնս Յս, Եկայք զկնի 17
իմ, եւ արարից զձեզ լինել որսորդս մարդ-
կան։ Եւ վաղվաղակի թողեալ զուռկանսն 18
գնացին զհետ նր։ Եւ մատուցեալ անտի 19
սակաւիկ մի յառաջ, ետես զՅակովբոս զԶե-
բեդեայ՝ եւ զՅովհաննէս զեղբայր նորա, եւ

*Ի Յոյնն չէ, Ա։

զնս 'ի նաւին մինչ կազմէին ուռկանս, և
20 կոչեաց զնս: Եւ վաղվաղակի թողեալ
զհայրն իւրեանց զզեբեդէոս 'ի նաւին վարձ-
21 կանօքն հանդերձ, գնացին զհետ նր: Եւ
մտանեն 'ի կափառնաում, և իսկ և իսկ
'ի շաբաթուն մտեալ 'ի ժողովուրդն,
22 ուսուցանէր զնս: Եւ զարմանային ընդ
վարդապետութի նր, զի ուսուցանէր զնոսա
23 իբրև իշխանութի՛ և ոչ որպ դպիրքն: Եւ
էր 'ի ժողովրդեանն նց այր մի, յորում այս
պիղծ գոյր 'ի նմա. որ աղաղակեաց՝ և ա-
24 սէ: Թո՛յլ տուր, զի՞ կայ մեր և քո յն նա-
զովրեցի, եկիր կորուսանել զմեզ. գիտեմք
25 զքեզ ով ես՝ սբդ այ: Սաստեաց 'ի նա յն
26 և ասէ, Կարկեա՛ց և ել 'ի դմանէ: Եւ
զարկոյց զնա այսն պիղծ. և աղաղակեաց 'ի
27 ձայն մեծ, և ել 'ի նմանէ: Եւ զարմացան
ամենեքին, մինչև հծծել ը միմեանս՝ և ա-
սել, Զի՞նչ է այս նոր վարդապետութի, զի
իշխանութ և այսոց պղծոց սաստէ և հնա-
28 զանդին սմա: Եւ ել լուր նր ը ամ կողմ
29 գալիլեացւոց: Եւ վաղվաղակի ելեալ 'ի
ժողովրդենէն, եկն 'ի տուն սիմոնի և ան-
30 դրեայ յակոբաւ և յովհաննու հանդերձ:
Եւ զոքանչ սիմոնի դնէր ջերմացեալ, և
31 վաղվաղակի ասեն ցնա վասն նր: Եւ մա-
տուցեալ յարոյց զնա՝ կալեալ զձեռանէ նր.

և եթող զնա տենդն՝ և պաշտէր զնս̃ ։ Եւ 32
իբրև երեկոյ եղև 'ի մտանել արեգականն ,
բերէին առ նա զամենայն հիւանդս և զդի-
ւահարս , Եւ էր ամ̃ քաղաքն ժողովեալ առ 33
դրունսն ։ Եւ բժշկեաց բզ̃մ հիւանդս 'ի 34
պէսպէս ախտից , և դևս բազումս եհան .
և ոչ տայր խօսել դիւացն , զի գիտէին զնա
թէ քս̃ն է*։ Եւ ընդ այգն ընդ առաւօտն 35
յարուցեալ ել և գնաց յանապատ տեղի ,
և անդ կայր յաղօթս ։ Եւ գնաց զհետ նր̃ 36
սիմոն՝ և որ ը̃ նմայն էին ։ Եւ իբրև գտին 37
զնա՝ ասեն ցնա , թէ Ամենեքին խնդրեն ըզ
քեզ ։ Եւ ասէ ցնս̃, Եկա՛յք երթիցուք և 38
յայլ մօտաւոր գիւղաքաղաքսն , զի և անդ
քարոզեցից . զի յայս իսկ եկեալ եմ ։ Եւ 39
քարոզէր 'ի ժողովուրդս նց̃ ը̃ ամ̃ գալիլեա-
ցիս , և դևս հանէր ։ Գայ առ նա բորոտ 40
մի , աղաչէր 'ի ծունր իջանէր՝ և ասէր, Տէր†
եթէ կամիս , կարող ես զիս սրբել ։ Իսկ 41
յս̃ գթացեալ, ձգեաց զձեռն , մերձեցաւ 'ի
նա՝ և ասէ ցնա, Կամիմ սրբեա՛ց ։ Եւ իբրև 42
ասացն ցնա , վաղվաղակի գնաց 'ի նմանէ
բորոտութիւնն՝ և սրբեցաւ ։ Եւ սաստեալ նմ̃ 43
եհան զնա արտաքս վաղվաղակի , և ասէ ։

---

* 'Ի Յոյնն ոչ կայ , Թէ քս̃ն է ։

† 'Ի Յոյնն ոչ կայ , Տէր ։

44 Զգոյշ լեր՝ մի՛ ումեք ինչ ասիցես, այլ
երթ ցոյց զքեզ քահանային. և մատո՛ վն
սրբութեան քո պատարագ՝ զոր հրամայեաց
45 Մովսէս, ՚ի վկայութիւն նց։ Եւ նա ելեալ
սկսաւ քարոզել յոյժ և հռչակ հարկանել
զբանն, մինչ ոչ ևս կարօղ լինել նմա
յայտնապէս ՚ի քաղաք մտանել. այլ ար-
տաքոյ յանապատ տեղիս էր. և գային առ
նա յամենայն կողմանց։

ԳԼ. Բ

1 Եւ մտեալ դարձեալ ՚ի կափառնաում
2 յետ աւուրց, Լուր եղև եթէ ՚ի տան
է. և ժողովեցան բզմք մինչև տեղի ևս ոչ
լինել՝ և ոչ առ դրանն. և խօսէր նց զբանն։
3 Եւ գային առ նա՝ բերէին անդամալոյծ մի
4 բարձեալ ՚ի չորից։ Եւ իբրև ոչ կարէ-
ին մերձենալ առ նա յամբոխէ անտի, քա-
կեցին զյարկն՝ ուր էր Յս, և բացեալ զա-
տաստաղն իջուցին զմահիճսն յորում կայր
5 անդամալոյծն։ Եւ տեսեալ Յսի զհաւատս
նց, ասէ ցանդամալոյծն, Որդեակ թողեալ
6 լիցին քեզ մեղք քո։ Եւ էին ոմանք ՚ի դպը-
րաց անտի որ անդ նստէին. և խորհէին ՚ի
7 սիրտս իւրեանց. Զի՞նչ է այս՝ որ խօսի սա
զհայհոյութիւնս. ո՞վ կարէ թողուլ զմեղս
8 եթէ ոչ՝ մի ած։ Եւ գիտաց Յս յոգի իւր

թէ այնպէս խորհին 'ի միտս իւրեանց,
և ասէ . Զի՞ խորհիք զայդ 'ի միտս ձեր :
Զի՞նչ դիւրին է . ասել ցանդամալոյծն՝ 9
թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, եթէ ասել
Արի՛ ա՛ռ զմահիճս քո և երթ 'ի տուն քո* :
Այլ զի գիտասջիք եթէ իշխանու՟ի ունի 10
Որդի մարդոյ 'ի վերայ երկրի թողուլ զմեղս . ասէ ցանդամալոյծն, Քեզ ասեմ, 11
Արի՛ ա՛ռ զմահիճս քո՝ և երթ 'ի տուն քո :
Եւ յարեաւ վաղվաղակի առեալ զմահիճ- 12
սըն, ել առաջի ամենեցուն. մինչև զարմանալ
ամենեցուն՝ և փառաւոր առնել զա՟ծ և ասել,
թէ Այսպիսի ինչ երբէք ո՛չ տեսաք : Եւ 13
ել դարձեալ 'ի ծովեզրն, և ա՟մ ժողովուրդն
գայր առ նա . և ուսուցանէր զն՟ս : Եւ 14
մինչ դեռ անցանէր, ետես զղևի ալփեայ՝
զի նստէր 'ի մաքսաւորու՟ն . և ասէ ցնա ,
Եկ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի ն՟ր :
Եւ եղև 'ի բազմելն նորա 'ի տան ն՟ր , և 15
բ՟զմ մաքսաւորք † բազմեալ էին ընդ յ՟սի
և ընդ աշակերտսն ն՟ր . քանզի էին բազումք
որ երթային զհետ նորա : Իսկ դպիրքն 16
և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ
մաքսաւորս՝ և ը՟ղ մեղաւորս , ասեն ցաշա-

---

* Ի Յոյնն, Զմահիճս քո՛ և շրջեաց :

† Ի Յոյնն, Մաքսաւորք և մեղաւորք :

կերտսն նր̃. Զի՞ է զի ը̃ մեղաւորս, և ը̃
17 մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք*: Իբրև լուաւ
յս̃ ասէ ցն̃ս, Ոչինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝
այլ հիւանդաց. և ոչ եկի կոչել զարդարս
18 այլ զմեղաւորս: Եւ էին աշակերտքն
յովհաննու՝ և փարիսեցիքն † ՚ի պահս. գան
և ասեն ցնա, Ընդէ՞ր աշակերտքն յովհան-
նու՝ և փարիսեցիքն պահեն, և քո աշա-
19 կերտքդ ոչ պահեն: Եւ ասէ ցն̃ս յս̃, Մի՛ի-
թէ մարթ ինչ իցէ որդւոց առագաստի
մինչ ը̃ նս̃ իցէ փեսայն՝ պահել. ցորքան
ը̃ իւրեանս ունիցին զփեսայն, ոչ է մարթ
20 պահել: Այլ եկեսցեն աւուրք՝ յորժամ
վերասցի ՚ի նոցանէ փեսայն, և ապա պա-
21 հեսցեն յաւուրն յայնմիկ: Ոչ ո՛ք կա-
պերտ նոր անթափ արկանէ ՚ի վր̃ հնացել
ձորձոյ. ապա թէ ոչ՝ առնու լրութի̃ն իւ-
րով նորն ՚ի հնոյ անտի, և չար ևս պա-
22 տառումն լինի: Եւ ոչ ո՛ք արկանէ գինի
նոր ՚ի տիկս հինս. ապա թէ ոչ՝ պայթու-
ցանէ գինին զտիկսն. գինին հեղու, և տիկքն
կորնչին. այլ գինի նոր ՚ի տիկս նորս արկա-
23 նելի է: Եւ եղև նմա ՚ի շաբաթու անցանել

---

* ՚Ի Յոյնն, Ուտէ և ըմպէ:

† ՚Ի Յոյնն, Եւ փարիսեցւոցն: Յերկու-
տեղիս ՚ի նմին տան:

ընդ արտորայս . և աշակերտքն 'ի գնալն իւր-
եանց սկսան հասկ կորզել և ուտել*: Եւ 24
փարիսեցիքն ասեն ցնա, Տես զի՞նչ գործեն
աշակերտքն քո † 'ի շաբաթու՝ զոր ոչ է ար-
ժան: Եւ ասէ ցնոսա, Ոչ երբէք իցէ ըն- 25
թերցեալ ձեր զոր արարն Դաւիթ, յոր-
ժամ պիտոյն եղեւ՝ և քաղցեաւ նա և որ ընդ
նմայն էին: Զիարդ եմուտ 'ի տունն ա̃յ 26
առ աբիաթարաւ քահանայապետիւ, և ըզ-
հացսն առաջաւորութեան եկեր՝ և ետ այնո-
ցիկ որ ընդ նմայն էին. զոր ոչ էր օրէն ու-
տել, բայց միայն քահանայիցն: Եւ ասէ 27
ցնոսա, Շաբաթ վ̃ն մարդոյ եղեւ, և ոչ եթէ
մարդ վ̃ն շաբաթու. Ապա ուրեմն տէր 28
է Որդի մարդոյ՝ և շաբաթու:

ԳԼ. Գ.

Եւ եմուտ միւսանգամ 'ի ժողովուրդն, 1
և էր անդ այր մի որոյ ձեռն իւր գօսա-
ցեալ էր: Եւ սպասէին նմա՝ եթէ բժշկի- 2
ցէ զնա 'ի շաբաթուն՝ զի չարախօսեսցեն
զնմանէ: Եւ ասէ ցայրն՝ որոյ ձեռն գօսա- 3
ցեալ էր. Արի՛ անց 'ի մէջ: Եւ ասէ ցնոսա, 4
Զի՞նչ արժան է 'ի շաբաթու, բարի՞ինչ

* 'Ի Յոյնն ոչ գոյ, Եւ ուտել:

† 'Ի Յոյնն ոչ գոյ, Աշակերտքն քո:

գործել՝ եթէ չար առնել. ոգի մի ապրեցու-
5 ցանել՝ եթէ կորուսանել. եւ ն՟ք լռեցին։ Եւ
հայեցեալ շ՟ր զնոքօք լի ցասմամբ, տրտ-
մեալ վ՟ն կուրութ՟ն սրտից ն՟ց՝ ասէ ցայրն,
Ձգեա՛ զձեռն քո. եւ նա ձգեաց. եւ ողջացաւ
6 ձեռն նորա։ Եւ ելեալ արտաքս վաղվա-
ղակի փարիսեցիքն Հերովդիանոսօքն հան-
դերձ, խորհուրդ առնէին վ՟ն ն՟ր՝ թէ զիա՞րդ
7 կորուսցեն զնա։ Իսկ Յ՟ս աշակերտօքն
իւրովք գնաց ՚ի ծովեզրն. եւ բ՟զմ ժողովուրդ
՚ի Գալիլեացւոց երթային զհետ ն՟ր. եւ ՚ի
8 Հրէաստանէ, Եւ յԵ՟մ*, եւ յայնկոյս
Յորդանանու, եւ որք ՚ի Տիւրոսէ եւ ՚ի Սի-
դոնէ. բ՟զմ ժողովուրդ իբրեւ լուէին՝ որչափ
9 ինչ առնէր, գային առ նա։ Եւ ասէ ցա-
շակերտսն իւր, զի նաւակ մի պատրաստա-
կան կայցէ նմ՟ վ՟ն ամբոխին՝ զի մի՛ նեղեսցեն
10 զնա։ Զանզի զբազումս բժշկեաց. մինչ
գալ անկանել զնովաւ՝ զի մերձեսցին առ նա,
11 որք ունէին ախտս ինչ։ Եւ այսք պիղծք
յորժամ տեսանէին զնա, անկանէին ա-
12 ռաջի նորա, աղաղակէին եւ ասէին, Թէ
Դու ես որդին ա՟յ. եւ նա յոյժ սաստէր ն՟ց,
13 զի մի՛ յայտնի առնիցեն զնա։ Ելանէ ՚ի
լեառն՝ եւ կոչէ առ ինքն զորս ինքն կամեցաւ,

---

* Յոյնն յԵրուսաղեմէ, Եւ յԻդումեայ։

և չորքան առ նա։ Եւ արար երկոտասանս՝ 14
զի լիցին ընդ նմա, և զի առաքեսցէ զնս̃ քա-
րոզել. Եւ ունել իշխանութիւն բժշկելոյ 15
զցաւս՝ և հանելոյ զդևս։ Եւ եդ անուն Սի- 16
մոնի Պետրոս. Եւ Յակովբու զեբեդեայ՝ 17
և Յովհաննու եղբօրն Յակովբայ, եդ նց̃ ան-
ուանս Բանէրեգէս, որ է որդիք որոտման.
Եւ զԱնդրէաս, և զՓիլիպպոս, և զԲար- 18
թուղիմէոս, և զՄատթէոս զմաքսաւորն, և
զԹովմաս, և զՅակովբոս Ալփեայ, և զԹա-
դէոս, և զՍիմոն կանանացի. Եւ զՅուդա 19
իսկարիովտացի, որ և մատնեացն զնա։
Գան ՚ի տուն, և գայ միւսանգամ ընդ նս̃ 20
ժողովուրդն, մինչ զի և հաց ևս ոչ ժա-
մանել ուտել նոցա։ Եւ իբրև լուան որ 21
իւրքն էին՝ ելին ունել զնա, զի համարէին
թէ մոլեգնեալ իցէ։ Եւ դպիրքն՝ որ յե̃մէ 22
իջեալ էին, ասէին՝ թէ Բէեղզեբուղ գոյ
՚ի դմա, և իշխանաւ դիւացն հանէ դա
զդևս։ Եւ կոչեցեալ զնս̃ առ ինքն, առա- 23
կօք խօսէր ընդ նս̃, Զիա՞րդ կարէ սատանայ
զսատանայ հանել։ Եւ արդ՝ եթէ թա- 24
գաւորութիւն յանձն իւր բաժանեսցի, ոչ կարէ
կալ թագաւորութիւն այն։ Եւ եթէ տուն 25
յանձն իւր բաժանեսցի, ոչ կարէ կալ
տունն։ Եւ եթէ սատանայ ՚ի վերայ անձին 26
իւրոյ յարեաւ և բաժանեալ է, ոչ կարէ կալ,

27 այլ վախճանեալ է: Այլ ոչ ոք կարէ զկա-
րասի հզօրի մտեալ 'ի տուն նր̃՝ աւար հար-
կանել, եթէ ոչ նախ զհզօրն կապիցէ, և ա-
28 պա զտուն նր̃ աւար հարկանիցէ: Ամէն
ասեմ ձեզ, զի ամ̃ թողցի որդւոց մարդկան
մեղք և հայհոյութիք՝ որչափ և հայհոյիցեն:
29 Բայց որ հայհոյեսցէ զհոգին ս̃բ, ո՛չ ունիցի
թողութի̃ յաւիտեան, այլ պարտապան
30 լիցի յաւիտենիցն մեղաց: Զի ասէին՝
31 թէ այս պիղծ գո̃յ 'ի նմա: Գան եղբարքն
և մայր նր̃, և արտաքոյ կացեալ՝ յղեցին և
32 կոչէին զնա: Եւ անդ ժողովուրդն շուրջ
զնովաւ նստէր. և իբրև ասացին ցնա, Ահա-
ւասիկ մայր քո և եղբարք քո՝ կան արտաքոյ,
33 և խնդրեն զքեզ: Պատասխանի ետ նց̃ և
34 ասէ, Ո՞վ է իմ մայր, կմ̃ եղբարք: Հայե-
ցաւ շուրջ զիւրև յաշակերտսն զի նստէին,
և ասէ, Ահաւասիկ մայր իմ, և եղբարք իմ:
35 Զի որ առնիցէ զկամս ա̃յ, նա է իմ եղբայր
և քոյր և մայր:

ԳԼ. Դ.

1 Դարձեալ սկսաւ ուսուցանել առ ծովե-
զերբն. և խռնեցան զնովաւ ժողո-
վուրդք բ̃մք, մինչև 'ի նաւ մտանել նմա
և նստել 'ի ծովուն. և ա̃մ ժողովուրդն ըզ
ծովեզերբն զցամաքն ունէին: Եւ ուսու-

ցանէր զնս՟ առակօք բզ՟մ ինչ. և ասէր նց՟ 'ի
վարդապետութե՟ն իւրում: Լուարուք. ահա 3
ել սերմանող սերմանել: Եւ եղև 'ի սեր- 4
մանելն, ոմն անկաւ առ ճանապարհաւ,
և եկն թռչուն և եկեր զնա: Եւ այլն ան- 5
կաւ յապառաժի, ուր ոչ գոյր հող բզ՟մ. և
վաղվաղակի բուսաւ, քանզի ոչ գոյր հիւթ
երկրին. Եւ յորժամ ծագեաց արև՝ ջե- 6
ռաւ, և զի ոչ գոյին արմատք՝ ցամաքեցաւ:
Եւ այլն անկաւ 'ի մէջ փշոց, ելին փուշքն 7
և հեղձուցին զնա, և պտուղ ոչ ետ: Եւ 8
այլն անկաւ յերկիր բարւոք. և ելե՟լ աճե-
ցեալ տայր պտուղ, և բերէր ը՟ միոյ երե-
սուն՝ և ը՟ միոյ վաթսուն՝ և ընդ միոյ հա-
րիւր: Եւ ասէր, Որ ունիցի ականջս լսե- 9
լոյ՝ լուիցէ: Եւ իբրև եղև առանձինն՝ հար- 10
ցին ցնա, որ զնովաւն էին աշակերտօքն
հանդերձ՝ զառակսն: Եւ ասէ ցնս՟, Ձեզ 11
տուեալ է գիտել զխորհուրդս արքայու-
թեան այ՟, բայց նց՟ որ արտաքինքն են՝ ա՟մ
ինչ առակօք լինի. Զի տեսանելով տես- 12
ցեն՝ և մի՛ տեսցեն. և լսելով լուիցեն՝ և մի՛
իմասցին. զի մի՛ երբէք դարձցին՝ և թողցի
նոցա: Եւ ասէ ցնոսա, Ո՛չ գիտէք զա- 13
ռակս զայս, և զիա՞րդ զա՟մ առակսն գիտի-
ցէք: Որ սերմանէն՝ զբանն սերմանէ: 14
Եւ նք՟ են որ առ ճանապարհաւն, ուր 15

բանն սերմանի. և յորժամ լսեն զնա,
գայ սատանայ՝ և հանէ զբանն սերմանեալ
16 ՚ի սիրտս նց։ Եւ նք են որ յապառաժին
սերմանեցան. որք յորժամ լսիցեն զբանն,
17 վաղվաղակի խնդութբ ընդունին։ Եւ զի ոչ
ունին արմատս յանձինս, այլ առ ժամա-
նակ մի են. ապա ՚ի հասանել նեղութն կմ
հալածման վս բանին, վաղվաղակի գայ-
18 թակղին։ Իսկ որ ՚ի մէջ փշոցն սերմանե-
19 ցան՝ նք են, որ իբրև զբանն լսեն, Եւ
հոգք աշխարհիս և պատրանք մեծութն
մտանեն*, և հեղձուցանեն զբանն՝ և ան-
20 պտուղ լինի։ Եւ նք են որ յերկիրն
բարւոք սերմանեցան, որք լսեն զբանն՝
և ընդունին, և տան պտուղ՝ ընդ միոյ
երեսուն՝ և ընդ միոյ վաթսուն՝ և ը միոյ
21 հարիւր։ Եւ ասէ ցնս, Միթէ գայ ճրագ,
զի ը գրուանաւ դնիցի կմ ը մահճօք. ոչ
22 ապաքէն ՚ի վր աշտանակի դնիցի։ Զի չէ
ինչ ՚ի ծածուկ՝ որ թէ ոչ յայտնեսցի. և ոչ
եղև ինչ գաղտնի, եթէ ոչ ՚ի յայտ գայցէ։
23 Եթէ ոք ունիցի ականջս լսելոյ, լուիցէ։
24 Եւ ասէ ցնս, Տեսէք զինչ լսէքդ, և յա-
ւելցի ձեզ որոց լսէքդ. որով չափով չա-

---

* Յոյնն, Պատրանք մեծութն և ցանկութիւն այլոց մտանեն։

փէք՝ նովին չափեսցի ձեզ ։ Որ ոք ունիցի 25
տացի նմա. եւ որ ոչն ունիցի, եւ զոր ունիցին՝
բարձցի ՚ի նմանէ ։ Եւ ասէր, Այսպէս է 26
արքայութիւն այ՟. որպէս զի այր մի արկանիցէ սեր-
մանիս յերկիր, Եւ ննջիցէ եւ յառնիցէ 27
զցայգ եւ զցերեկ. եւ սերմանիքն բուսանիցին
եւ աճիցեն. եւ նա ոչ գիտէ։ Զի երկիր ինք- 28
նին բերէ զպտուղ. նախ զխոտն՝ եւ ապա
զհասկն, ապա զցորեանն ատոք ՚ի հասկին ։
Եւ յորժամ տայցէ զպտուղն, վաղվաղակի 29
առաքի մանգաղ, զի հասեալ են հունձք ։
Եւ ասէր, Ո՞ւմ նմանեցուսցուք զարքայ- 30
ութիւն այ՟, կամ որո՞վ առակաւ առակեսցուք
զնա ։ Որպէս հատն մանանխոյ՝ որ յորժամ 31
սերմանիցի յերկրի, փոքրագոյն է քան զա՟մ
սերմանիս՝ որ են յերկրի. Եւ յորժամ 32
սերմանիցի, բուսանի եւ լինի մեծ քան զա՟մ
բանջար, եւ արձակէ ոստս մեծամեծս, մինչեւ
բաւական լինել ը՟ հովանեաւ նր՟ թռչնոց
երկնից բնակել ։ Եւ այնպիսի առակօք 33
խօսէր ը՟ նս՟ զբանն, որպէս կարող լինէին
լսել. Եւ առանց առակի ոչինչ խօսէր ընդ 34
նս՟, բայց առանձինն աշակերտացն իւրոց
մեկնէր զամենայն ։ Եւ ասէ ցնս՟ յաւուրն 35
յայնմիկ՝ իբրեւ ընդ երեկս լինէր, Եկա՛յք
անցցուք յայն կողմն ։ Թողուն զժողո- 36
վուրդն, եւ առնուն զնա նաւաւն հանդերձ.

37 Եւ զայլ եւս նաւսն որ էին ընդ նմա: Եւ լինէր
մրրիկ մեծ հողմոյ, եւ զալիսն 'ի նաւն զեղոյր,
38 մինչ գրեթէ լի իսկ լինել: Եւ ինքն ննջէր
'ի խելս նաւին 'ի վ̄ր բարձի. զարթուցա-
նէին զնա եւ ասէին, Վարդապետ՝ ոչինչ է
39 քեզ փոյթ, զի կորնչիմք աւասիկ: Եւ
զարթուցեալ սաստեաց հողմոյն, եւ ծովուն
ասէ, Դադարեա՛ կարկեաց. եւ դադարեաց
40 հողմն՝ եւ եղեւ խաղաղութի̄ մեծ: Եւ ասէ
ցնա, Ընդէ՞ր այդպէս վատասիրտք էք, չեւ
ե՞ւս ունիք հաւատս. եւ երկեան երկիւղ մեծ՝
եւ ասէին ցմիմեանս, Ո՞ ոք արդեօք իցէ սա,
զի եւ հողմ եւ ծով հնազանդին սմա:

ԳԼ. Ե.

1 Եւ եկն յայնկոյս ծովուն յաշխարհն գեր-
2 գեսացւոց: Եւ ընդ ելանելն ն̄ր 'ի նա-
ւէ անտի, պատահեաց նմ̄ այր մի 'ի գերեզ-
3 մանացն՝ զոր ունէր այս պիղծ. Որոյ եւ բը-
նակու̄ իւր իսկ 'ի գերեզմանս էր. եւ ոչ
4 շղթայիւք ոք եւս կարէր կապել զնա. Զի
բ̄զմ անգամ ոտնակապօք եւ շղթայիւք կա-
պելոյ, եւ խզելոյ 'ի նմանէ զշղթայսն, եւ
զոտնակապսն խորտակելոյ. եւ ոչ ո՛ք կարէր
5 պարտել զնա: Բնաւ զի հանապազ զցայգ
եւ զցերեկ 'ի գերեզմանս եւ 'ի լերինս աղա-
ղակէր, եւ կոծէր զանձն իւր քարամբք:

Իբրեւ ետես զՅս՟ ի հեռաստանէ, ընթացաւ 6
եւ երկիր եպագ նմա: Աղաղակեաց ի ձայն 7
մեծ եւ ասէ, Զի՞ կայ իմ եւ քո Յս՟ որդի Այ՟
բարձրելոյ, երդմնեցուցանեմ զքեզ յԱծ՟,
մի՛ տանջեր զիս: Քանզի ասէր ցնա, Ե՛լ 8
այսդ պիղծ ի մարդոյ այտի: Եւ հարցա- 9
նէր ցնա՝ թէ Զի՞նչ անուն է քո. եւ ասէ ցնա,
Լեգէովն անուն է իմ, զի բազումք եմք:
Եւ աղաչէին զնա յոյժ, զի մի՛ առաքեսցէ 10
զնս՟ արտաքս ք՟ զաշխարհն: Եւ անդ էր 11
առ լերամբն երամակ մի խոզաց արօտական
մեծ: Աղաչեցին զնա ամ՟ դեւքն եւ ասեն, 12
Առաքեա զմեզ ի խոզսն, զի մտցուք ի նս՟:
Եւ հրամայեաց նց՟. եւ իբրեւ ելին այսքն 13
պիղծք՝ մտին ի խոզսն, եւ դիմեաց երամակն
ի դարէ անտի ի ծովն. էին իբրեւ երկու-
հազարք, եւ հեղձնուին ի ծովուն: Եւ 14
խոզարածքն փախեան, եւ պատմեցին ի քա-
ղաքին եւ յագարակս, եւ ելին տեսանել զինչ
իցէ որ գործեցաւն: Գան առ Յս՟, եւ տե- 15
սանեն զդիւահարն զի նստէր զգեցեալ եւ
զգաստացեալ, որ ունէր զլեգէովնն, եւ զահի
հարան: Եւ պատմեցին նոցա՝ որոց տես- 16
եալն էր, թէ զինչ եղեւ դիւահարին, եւ զինչ
վս՟ խոզիցն: Եւ սկսան աղաչել զնա գնալ 17
ի սահմանաց նց՟: Եւ իբրեւ եմուտ նա 18
ի նաւն, աղաչէր զնա դիւահարն՝ զի ընդ նմ՟

19 իցէ · Եւ Յիսուս ոչ ետ նմա թոյլ · այլ ասէ
ցնա , Երթ 'ի տուն քո առ ընտանիս քո , և
պատմեա՛ նոցա , որ ինչ միանգամ Տէր արար
20 քեզ՝ և ողորմեցաւ քեզ ։ Եւ չոգաւ՝ և սկը-
սաւ քարոզել 'ի դեկապօլին , զոր ինչ արար
21 նմա Յիսուս · և ամենեքին զարմանային ։ Եւ
իբրև անց Յիսուս միւսանգամ յայն կողմն՝ ժո-
ղովեցաւ առ նա ժողովուրդ բազում , և էր առ
22 ծովեզերբն ։ Եւ ահա մի 'ի ժողովրդապե-
տացն գայր , որում անուն էր յայրոս · և
իբրև ետես զնա՝ անկաւ առ ոտս նորա ·
23 Աղաչէր զնա յոյժ և ասէր , թէ դուստր իմ
մերձ է 'ի մահ , զի եկեալ դնիցէ նմա ձեռն ,
24 որպէս զի ապրեսցի և կեցցէ ։ Եւ գնաց
ընդ նմա · երթայր և ժողովուրդ բազում զհետ
25 նորա , և նեղէին զնա ։ Եւ կին մի էր 'ի տե-
ռատեսութեան արեան զերկոտասան ամ ·
26 Եւ յոյժ վշտացեալ 'ի բազում բժշկաց ,
և ծախեալ զինչս իւր զամենայն՝ և չէր ինչ օգ-
27 տեալ , այլ ևս առաւել զայրացեալ ։ Իբրև
լուաւ զՅիսուսէ՝ եկն 'ի մէջ ամբոխին յետոյ
28 և բուռն եհար զհանդերձէ նորա · Քանզի
խորհէր 'ի միտ , թէ Միայն մերձեցայց 'ի
29 հանդերձս նորա , փրկեցայց ։ Եւ վաղ-
վաղակի ցամաքեցաւ աղբիւր արեան նորա ·
և գիտաց 'ի մարմին իւր թէ բժշկեցաւ 'ի
30 տանջանացն ։ Եւ անդէն վաղվաղակի գի-

տաց յ͞ս յանձն իւր զզօրութի͞ն որ ել 'ի նմա–
նէ . դարձաւ յամբոխն եւ ասէ, Ո՞վ մերձե–
ցաւ 'ի հանդերձս իմ։ Եւ ասեն ցնա ա– 31
շակերտքն, Տեսանե՞ս զի ամբոխդ նեղէ ըզ–
քեզ, եւ ասես՝ թէ Ո՞վ մերձեցաւ 'ի հան–
դերձս իմ։ Եւ շուրջ հայէր տեսանել թէ 32
ո՞վ զայն արար։ Եւ կինն զարհուրեալ եւ 33
դողացեալ վ͞ն որոյ գաղտն արար* . քանզի
գիտէր զինչ եղեւ նմա, եկն անկաւ առաջի
ն͞ր, եւ ասաց զա͞մ իրսն ստուգութ͞բ։ Եւ 34
յ͞ս ասէ ցնա, Դուստր՝ հաւատք քո կեցու–
ցին զքեզ . երթ 'ի խաղաղութ͞ի, եւ եղիջիր
ողջ 'ի տանջանաց քոց Մինչ դեռ նա 35
զայս խօսէր, գան ոմանք 'ի ժողովրդապե–
տէն, եւ ասեն՝ թէ Դուստրն քո մեռաւ, զի՞
եւս աշխատ առնես զվարդապետդ։ Իսկ 36
յ͞ս իբրեւ լուաւ զբանն ասացեալ, ասէ ցժո–
ղովրդապետն . Մի՛ երկնչիր, բայց միայն
հաւատա՛։ Եւ ոչ զոք եթող ը͞ն իւր երթալ, 37
բայց միայն զպետրոս եւ զյակոբոս եւ զյով–
հաննէս՝ զեղբայր յակոբայ։ Գայ 'ի տուն 38
ժողովրդապետին, եւ տեսանէ ամբոխ յոյժ
եւ լալականս, եւ աղաղակ յոյժ։ Եւ մտե͞լ 39
'ի ներքս՝ ասէ ցն͞ս, Զի՞ խռովեալ էք եւ լայք,
մանուկն ո՛չ է մեռեալ, այլ ննջէ։ Եւ ծաղր 40

---

* 'Ի Յոյնն չէ, Վ͞ն որոյ գաղտն արար։

առնէին զնա . և նր հանեալ արտաքս զա-
մենեսեան , առնու ը իւր զհայր մանկանն
և զմայր , և զնս որ ը նմայն էին , և
41 մտանէ ուր դնէր մանուկն ։ Եւ կալեալ
զձեռանէ մանկանն , ասէ ցնա . Տալիթա
կումի . որ թարգմանի , Աղջիկ դու՝ քեզ
42 ասեմ արի ։ Եւ վաղվաղակի յարեաւ
աղջիկն և գնայր , քզի էր ամաց իբրև
երկոտասանից . և զարմացան մեծաւ զար-
43 զարմանալեօք ։ Եւ պատուէր տայր նց
յոյժ , զի մի՛ ոք գիտասցէ զայն . և ասաց
տալ նմ ուտել ։

ԳԼ. Զ.

1 Եւ ել անտի , եկն ՚ի գաւառն իւր . և եր-
2 թային զհետ նր աշակերտքն իւր ։ Եւ
եղև ՚ի շաբաթուն՝ սկսաւ ուսուցանել ՚ի
ժողովրդեանն . և բզմք իբրև լսէին՝ զարմա-
նային ընդ վարդապետութի նր *, և ասէին ,
Ուստի՞ է սմա այս , կմ զի՞նչ է իմաստութիս
որ տուեալ է սմա . զի զօրութիք այսպիսիք
3 ՚ի ձեռաց սորա լինին ։ Ո՞չ սա է մանուկ
հիւսանն † , և որդին մարեմայ , եղբայր յա-
կոբայ և յովսեայ և յուդայի և սիմոնի , և

---

* ՚Ի Յոյնն չէ , Ընդ վարդապետութի նր ։
† ՚Ի Յոյնն , Ո՞չ սա է հիւսն ։

չիցե՟ն քորք դորա աստ առ մեզ . և գայ-
թակղէին 'ի նա : Եւ ասէ ցն՟ս , Ոչ է 4
մարգարէ անարգ , բայց եթէ 'ի գաւառի
իւրում և յազգատոհմի և 'ի տան իւրում :
Եւ ոչ կարէր անդ և ոչ մի ինչ զօրութի՟ առ- 5
նել , բայց սակաւ հիւանդաց ձեռն եդեալ՝
բժշկէր զն՟ս : Եւ զարմանայր վ՟ս անհա- 6
ւատութե՟նոցա : Եւ շրջէր շուրջ զգաւա-
ռօքն , և ուսուցանէր : Եւ կոչեաց առ ինքն 7
զերկոտասանսն , և սկսաւ առաքել զն՟ս
երկուս երկուս . և տայր ն՟ց իշխանութի՟ 'ի վ՟ր
այսոց պղծոց : Եւ պատուիրեաց ն՟ց՝ զի մի՛ 8
ինչ բարձցեն 'ի ճանապարհ , բայց միայն
գաւազան . մի՛ պարկ , մի՛ հաց , մի՛ պղինձ
'ի գօտիս : Այլ ագանել հողաթափս , և 9
մի՛ զգենուցուք ասէ երկուս պարեգօտս :
Եւ ասէր ցն՟ս, Յոր տուն մտանիցէք, անդէն 10
օթևանս կալջիք՝ մինչև ելանիցէք անտի :
Եւ որ ոչ ընկալցին զձեզ , և ոչ լուիցեն 11
ձեզ , յորժամ ելանիցէք անտի՛ թօթա-
փեսջիք զփոշի ոտից ձերոց 'ի վկայութի՟նոցա:
Եւ ելեալ քարոզէին զի ապաշխարեսցեն : 12
Եւ դևս բազումս հանէին . և օծանէին 13
իւղով զբ՟զմ հիւանդս՝ և բժշկէին զն՟ս : Եւ 14
լուաւ արքայ Հերովդէս . ք՟զի յայտնի եղև
անուն ն՟ր. և ասէր, թէ Յովհաննէս մկրտիչ
յարեաւ 'ի մեռելոց , և վ՟ս այնորիկ զօրութի՟ք

15 լինին նովաւ ։ Այլք ասէին թէ Եղիա է,
իսկ այլքն՝ թէ Մարգարէ է. կմ՟ թէ իբրեւ
16 զմի ՚ի մարգարէից ։ Իբրեւ լուաւ Հերով-
դէս, ասէ. Զորոյ ես զգլուխն հատի զՅով-
հաննու, սա է նա, յարեաւ ՚ի մեռելոց ։
17 Զի ինքն Հերովդէս առաքեաց կալաւ զՅով-
հաննէս, եւ կապեաց զնա եւ եդ ՚ի բանտի
վն՟ Հերովդիայ կնոջ փիլիպպոսի եղբօր նր՟,
18 զի նա կին արար զնա ։ Քանզի ասէր Յով-
հաննէս ցՀերովդէս՝ թէ ոչ է օրէն քեզ ու-
19 նել զկին եղբօր քո ։ Եւ Հերովդիա ոխա-
ցեալ էր ը՟ն նմ՟, եւ կամէր սպանանել զնա,
20 եւ ոչ կարէր ։ Զի Հերովդէս երկնչէր ՚ի
Յովհաննէ. ք՟զի գիտէր զն՟ա այր արդար եւ
ս՟ր. եւ սպասէր նմ՟. եւ լուեալ ՚ի նմանէ բա-
զում ինչ առնէր, եւ քաղցրու՟թ լսէր նմ՟ ։
21 Իբրեւ օր մի լինէր պարապոյ, յորժամ ընթ-
րիս տայր Հերովդէս յաւուր ծննդոց իւրոց՝
նախարարաց իւրոց եւ հազարապետաց եւ
22 մեծամեծաց գալիլեացւոց ։ Եւ ՚ի մտանել
դստերն Հերովդիայ՝ եւ ՚ի կաքաւել, հաճոյ
եղեւ Հերովդի եւ բազմականացն ։ Ասէ Թա-
գաւորն ցաղջիկն, Խնդրեա՛ յինէն զոր ինչ
23 կամիս, եւ տաց քեզ ։ Եւ երդուաւ նմա բզմ՟
անգամ, թէ Զոր ինչ եւ խնդրեսցես դու
յինէն, տաց քեզ, մինչեւ ցկէս թագաւորու՟
24 իմոյ ։ Նա ելեալ ասէ ցմայր իւր, Զի՞նչ

խնդրեցից. Եւ նա ասէ, Զգլուխն Յովհաննու
մկրտչի: Եւ մտեալ անդրէն փութանակի 25
առ թագաւորն՝ ասէ, Կամիմ զի այժմ տա-
ցես ինձ վաղվաղակի ՚ի վ̃ր սկտեղ զգլուխն
Յովհաննու մկրտչի: Եւ տրտմեցաւ յոյժ 26
թագաւորն, այլ վ̃ս երդմանցն և կոչնակա-
նացն՝ ոչ կամեցաւ անարգել զնա: Եւ 27
առաքեաց վաղվաղակի թագաւորն դահիճ,
և հրամայեաց բերել զգլուխն նր. և չոգաւ
գլխատեաց զնա ՚ի բանտին: Եւ եբեր 28
զգլուխն նորա սկտեղբ՝ և ետ ցաղջիկն. և
աղջիկն տարաւ ետ մօր իւրում: Իբրև 29
լուան աշակերտքն նր̃, եկին բարձին զմար-
մինն՝ և եդին ՚ի գերեզմանի: Ժողովեցան 30
առաքեալքն առ յս̃, և պատմեցին նմա զա̃մ
ինչ զոր արարին և զոր ուսուցին: Եւ ասէ 31
ցն̃ս յս̃, Եկայք դուք առանձինն յանապատ
տեղի, և հանգիջիք սակաւ մի. զի էին բա-
զումք որ երթային և գային, և հաց
անգամ չժամանէին ուտել: Եւ գնա- 32
ցին նաւու յանապատ տեղի առանձինն:
Եւ տեսին զն̃ս զի երթային, և զգացին 33
բզ̃մք. և հետի յա̃մ քաղաքաց խուռն
ընթանային անդր, և մերձենային առ ն̃ս:
Եւ ելեալ ետես ամբոխ բզ̃մ, և գթացաւ 34
՚ի նոսա, զի էին իբրև ոչխարք որոց ոչ իցէ
հովիւ. և սկսաւ ուսուցանել զնոսա յոյժ:

35 Եւ իբրեւ բո՞ւն ժամ եղեւ, մատուցեալ ա-
շակերտքն ասէին, Տեղիս անապատ է,
39 մինչ դեռ աւուր կայ, Արձակեա՛ զժո-
ղովուրդդ, զի երթեալ շուրջ յագա-
րակս եւ 'ի գեօղս՝ գնեսցեն իւրեանց զինչ
ուտիցեն, զի աստ ուտել ինչ ո՛չ ունին:
37 Նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցնս̃, Դուք տո՛ւք
դոցա ուտել. ասեն ցնա՝ Երթիցուք գնես-
ցո՛ւք երկերիւր դահեկանի հաց, եւ տացուք
38 դոցա ուտել: Ասէ ցնս̃. Քանի՞ նկանակ
ունիք՝ երթա՛յք տեսէք. իբրեւ գիտացին,
39 ասեն ցնա՝ Հինգ, եւ երկուս ձկունս: Եւ
հրամայեաց նց̃ բազմել երախանս երախանս
40 'ի վե̃ր դալար խոտոյ: Եւ բազմեցան դասք
41 դասք՝ ուր հարիւր եւ ուր յիսուն: Եւ ա-
ռեալ զհինգ նկանակն եւ զերկուս ձկունսն,
հայեցաւ յերկինս, օրհնեաց՝ մանրեաց զնր-
կանակսն, եւ ետ ցաշակերտսն զի արկցեն նց̃.
եւ զերկուս ձկունսն բաշխեաց ամենեցուն:
42 Կերան եւ յագեցան. Եւ բարձին զնշ-
43 խարսն երկոտասան սակառի լի, եւ 'ի ձկանց
44 անտի: Եւ էին որ կերանն՝ իբրեւ արք
45 հինգ հազար: Եւ նոյն ժամայն ճեպեաց
զաշակերտսն մտանել 'ի նաւ, եւ յառա-
ջագոյն քան զնա երթալ յայնկոյս 'ի
բեթսայիդա, մինչ ինքն զժողովուրդսն
46 արձակիցէ: Եւ հրաժարեալ 'ի նոցանէ՝

եւ 'ի լեառն կալ յաղօթս: Եւ իբրեւ երե- 47
կոյ եղեւ, էր նաւն 'ի մէջ ծովուն, եւ ինքն
'ի ցամաքի: Եւ ետես զնոսա հողմակո- 48
ծեալս 'ի վարելն, զի էր հողմն ընդդէմ նոցա.
եւ զչորրորդ պահու գիշերոյն գայ առ նոսա
գնալով 'ի վերայ ծովուն. եւ կամէր զանց առ-
նել առ նոքօք: Նոքա իբրեւ տեսին զնա 49
գնայր 'ի վերայ ծովուն, համարեցան թէ ա-
ռաչօք ինչ լինիցի, եւ զաղաղակ բարձին:
Քանզի ամենեքեան տեսին զնա՝ եւ խռո- 50
վեցան. եւ նա անդէն վաղվաղակի խօսեցաւ
ընդ նոսա եւ ասէ. Քաջալերեցարո՛ւք, ես եմ
մի՛ երկնչի՛ք: Եւ ել 'ի նաւն առ նոսա, եւ 51
դադարեաց հողմն: Եւ առաւել եւս յիմարէ-
ին 'ի միտս իւրեանց, եւ զարմանային յոյժ.
Քանզի եւ 'ի վերայ հացին ոչ իմացան, զի էր 52
սիրտ նոցա թմբրեալ: Եւ իբրեւ անցին յայն- 53
կոյս, եկին յերկիրն գեննեսարէթ*: Եւ 54
իբրեւ ելին 'ի նաւէ անտի, իսկ եւ իսկ ծա-
նեան զնա արք տեղւոյն այնորիկ: Եւ ըն- 55
թացեալ այսր անդր ընդ ամենայն գաւառն, սկսան
մահճօք բերել զհիւանդս, ուր լսէին թէ
անդ իցէ: Եւ ուր եւ մտանէր 'ի գեօղս կամ 56
'ի քաղաքս կամ յագարակս, 'ի հրապա-

---

* Ոմանք յաւելուն, Եւ հանին զնաւն 'ի ցամաք:

բակս դնէին զախտաժէտս, եւ աղաչէին զնա
զի գոնէ ՚ի քղանցս հանդերձից նր՟ մերձե-
նայցեն . եւ որ միանգամ մերձեցանն փըր-
կեցան :

ԳԼ. Է։

1 Եւ ժողովեցան առ նա փարիսեցիքն եւ ո-
մանք ՚ի դպրացն՝ որ եկեալ էին յԵրու-
2 սաղեմէ : Եւ տեսեալ զոմանս յաշակեր-
տացն անտի , զի խառնակ ձեռօք , այսինքն
է անլուայ ուտէին հաց , բամբասեցին :
3 Զի փարիսեցիքն եւ ամ՟ Հրէայք՝ եթէ ոչ
բռնալիր լուանան զձեռս , հաց ոչ ուտեն .
քանզի ունին զաւանդութի՟ ծերոցն : Եւ
4 ՚ի հրապարակէ մտեալ՝ եթէ ոչ նախ մկրտի-
ցին , ոչ ուտեն . եւ այլ ինչ բզ՟մ է զոր ըն-
կալան ունել, մկրտութի՟ս բաժակաց՝ եւ ստո-
5 մանաց՝ եւ պղնձեաց՝ եւ մահճաց : Ապա
հարցանեն ցնա փարիսեցիքն եւ դպիրք՝ թէ
ընդէ՞ր աշակերտքն քո ոչ գնան ըս՟ աւան-
դու՟ե ծերոցն . այլ խառնակ ձեռօք հաց ու-
6 տեն : Եւ նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա՝
թէ Բարւոք մարգարէացաւ Եսայի վ՟ն ձեր
կեղծաւորաց , որպէս ասաց , Ժողովուրդս
այս շրթամբք մեծարէ զիս, եւ սիրտք ն՟ց հե-
7 ռացեալ ՚ի բացեայ են յինէն : Զուր պաշ-
տեն զիս , ուսուցանեն վարդապետութի՟ս

զմարդկան պատուիրեալս։ Թողեալ ըզ 8
պատուիրանն ա͞յ, ունիք զմարդկան աւան-
դութիւն. մկրտութիւնս ստամանաց և բաժա-
կաց, և այլոց նմանեաց սոցին առնէք բա-
զումս. Եւ ասէ ցն͞ս. Բարւոք խոտէք ըզ 9
պատուիրանն ա͞յ, զի զձեր աւանդութիւն հաս-
տատիցէք։ Զի Մովսէս ասէ, Պատուեա 10
զհայր քո, և զմայր. և որ չարախօսեսցէ
զհօրէ, կամ զմօրէ, մահու վախճանեսցի։
Եւ դուք ասէք, Եթէ ասիցէ ոք ցհայր կամ 11
ցմայր՝ կորբան, որ է պատարագ, զոր յինէն
օգտեսցիս։ Եւ ոչ ևս տայք թոյլ նմա 12
առնել ինչ հօրն, կամ մօր։ Եւ անարգէք 13
զբանն ա͞յ ձերով աւանդութ͞բն, զոր աւանդե-
ցէք. և բ͞զմ ինչ այլ որ այսմ նման է՝ առ-
նէք։ Եւ կոչեալ առ ինքն զա͞մ ժողո- 14
վուրդն, ասէ ցն͞ս. Լուարո՛ւք ինձ ամենե-
քեան՝ և ՚ի մի՛տ առէք։ Ոչինչ արտաքուստ 15
՚ի մարդ մտեալ՝ եթէ կարիցէ պղծել զնա,
այլ որ ելանէ ՚ի նմանէ՝ այն է որ պղծէ
զմարդն։ Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ։ 16
Եւ իբրև եմուտ ՚ի տուն յամբոխէ անտի, 17
հարցանէին զնա աշակերտքն վ͞ս առակին։
Եւ ասէ ցնոսա, Այդպէս և դուք անմի՞տ 18
էք. ո՞չ իմանայք՝ եթէ ա͞մ որ արտաքուստ
՚ի ներքս մտանէ ՚ի մարդ, ո՞չ կարէ զնա պղ-
ծել։ Զի ո՞չ եթէ ՚ի սիրտ ն͞ր մտանէ, այլ 19

յորովայն՝ եւ արտաքս ելանէ. եւ սրբէ զա̃մ
20 կերակուրսն ։ Եւ ասէր , Թէ որ ինչ ՚ի
21 մարդոյն ելանէ՝ այն պղծէ զմարդ ։ Զի
՚ի ներքուստ ՚ի սրտէ մարդկան խորհուրդք
չարուե̃ ելանեն . շնութ̃իք , պոռնկու̃իք ,
22 Գողութ̃իք , սպանութ̃իք , ագահու̃իք ,
չարութ̃իք , նենգութ̃իք , գիջութ̃իք , չա-
րակնութ̃ի , հայհոյու̃ի , ամբարտաւանու-
23 թ̃ի , անզգամու̃ի ։ Այս ա̃մ չարիք ՚ի
24 ներքուստ ելանեն , եւ պղծեն զմարդ ։ Եւ
անտի յարուցեալ՝ եկն ՚ի սահմանս տիւ-
րոսի եւ սիդովնի . եւ մտեալ ՚ի տուն՝ ոչ
ումեք կամէր յայտնել , եւ ոչ կարաց ծած-
25 կել ։ Լուաւ կին մի զնմանէ , որոյ դուստր
իւր նեղեալ էր յայսոյ պղծոյ . եկն անկաւ
26 առաջի ն̃ր ։ Եւ կինն էր հեթանոս՝ փիւ-
նիկ ասորի յազգէ , եւ աղաչէր զնա՛ զի զդեւն
27 հանցէ ՚ի դստերէ ն̃ր ։ Եւ յ̃ն ասէ ցնա .
Թո՛յլ տուր՝ նախ յագեսցին մանկունք . զի
ո՛չ է բարւոք առնուլ զհաց մանկանց՝ եւ ար-
28 կանել շանց ։ Նա պատասխանի ետ եւ ա-
սէ. Տէր՝ եւ շունք ՚ի փշրանաց սեղանոյ ման-
29 կանցն կերակրին ։ Եւ ասէ ցնա . Վ̃ն այդր
բանի երթ , ել դեւն ՚ի դստերէ քումմէ ։
30 Գնաց ՚ի տուն իւր , եւ եգիտ ելեալ զդ-
դեւն , եւ զդուստրն՝ զի անկեալ դնէր ՚ի մա-
31 հիճս ։ Եւ ելեալ միւսանգամ ՚ի սահմա-

նացն տիւրոսի և սիդոնի , և եկն 'ի ծովեզ-
րըն գալիլեացւոց 'ի մէջ սահմանացն 'ի դե-
կապօլիս : Եւ բերին առաջի նր̃ խուլ մի 32
և համր . և աղաչէին՝ զի ձեռն դիցէ 'ի վե-
րայ նր̃ : Եւ առեալ զնա մեկուսի յամբո- 33
խէ անտի , արկ զմատունս իւր ը̃ ականջս
նր̃՝ և եթուք անդր . և կալաւ զլեզուէ նր̃ .
Հայեցաւ յերկինս, յոգւոց եհան՝ և ասէ ցնա, 34
Եփփաթայ , որ է բացի՛ր : Եւ նոյնժամայն 35
բացան լսելիք նր̃ , և լուծան կապանք լե-
զուի նորա . և խօսէր ուղիղ : Եւ պատուի- 36
րեաց նոցա՝ զի մի՛ ումեք ասիցեն . և որչափ
նա պատուիրէր նոցա , նոքա ևս առաւել
քարոզէին . Եւ ևս քան զևս զարմանային 37
և ասէին , Զամենայն ինչ բարւոք գործեաց
սա . զի խլից լսել տայ, և համերց՝ խօսել :

ԳԼ. Ը.

Յաւուրսն յայնոսիկ դարձե̃լ ժողովուրդ 1
բզմ̃ էր, և ինչ ո՛չ ունէին ուտել. կոչեաց
զաշակերտսն իւր՝ և ասէ ցնս̃ : Գթամ 2
ես 'ի վերայ ժողովրդեանդ . զի արդ երեք
աւուրք են՝ մինչ առ իս են , և ո՛չ ունին զինչ
ուտիցեն : Եւ եթէ արձակեմ զդոսա նօ- 3
թիս 'ի տունս իւրեանց՝ նքթիցեն 'ի ճանա-
պարհի . զի ոմանք 'ի դոցանէ 'ի հեռաստա-
նէ եկեալ են : Պատասխանի ետուն նմա 4

– աշակերտքն նր̃. Ուստի՞ կարես յագեցուցա–
5 նել զդոսա հացիւ յանապատի աստ։ Եւ
հարցանէր զն̃ս. Քանի՞ նկանակ հաց ունիք.
6 Եւ նք̃ ասեն՝ Եօթն։ Եւ հրամայեաց ժո–
ղովրդեանն բազմել ՚ի վր̃ երկրի. եւ առեալ
զեօթն նկանակս, գոհացաւ՝ եբեկ, եւ տայր
ցաշակերտսն զի արկցեն. եւ արկին առաջի
7 ժողովրդեանն։ Եւ ձկունս սակաւ ու–
նէին. եւ զայն եւս օրհնեաց, եւ հրամայեաց
8 արկանել։ Կերան եւ յագեցան, եւ բարձին
9 զնշխարս կոտորոցն եօթն զամբիղ։ Եւ
էին որ կերանն՝ իբրեւ չորք հազարք. եւ ար–
10 ձակեաց զնոսա։ Եւ նոյն ժամայն մտեալ ՚ի
նաւ հանդերձ աշակերտօքն՝ եկն ՚ի կողմանս
11 Դաղմանութեայ։ Ելին փարիսեցիքն՝ եւ
սկսան վիճել ընդ նմ̃, եւ խնդրէին ՚ի նմանէ
12 նշան յերկնից՝ փորձելով զնա։ Եւ զայրա–
ցաւ յոգի իւր՝ եւ ասէ, Զի՞ է զի ազգս այս
նշան խնդրէ. ամէն ասեմ ձեզ, թէ տացի
13 նշան ազգիս այսմիկ։ Եւ թող զն̃ս. դար–
14 ձեալ եմուտ ՚ի նաւ՝ եւ գնաց յայնկոյս։ Եւ
մոռացան հաց բառնալ. բայց միայն մի
նկանակ ունէին ընդ իւրեանս ՚ի նաւին։
15 Եւ պատուիրէր նց̃ եւ ասէր, Զգոյշ լե–
րուք ՚ի խմորոյ անտի փարիսեցւոց՝ եւ ՚ի
16 խմորոյ Հերովդիանոսաց։ Եւ խորհէին ընդ
միմեանս եւ ասէին, թէ Զհացս ոչ ունիմք։

Գիտաց յս՛ և ասէ ցնս. Զի՞ խորհիք 'ի 17
սիրտս ձեր թերահաւատք՝ թէ հաց ոչ ու-
նիք*. տակաւին ո՞չ իմանայք և ոչ յիշէք.
ապշութի՞ ունի զսիրտս ձեր. Աչք գոն՝ և 18
ոչ տեսանէք. ականջք են՝ և ոչ լսէք, և ոչ
իմանայք տակաւին, և ոչ յիշէք†: Յորժամ 19
զհինգ նկանակն 'ի հինգ հազարսն, և քանի՞
սակառի լի բարձիք զկոտորոցն. և ասեն,
Երկոտասան: Եւ յորժամ զեօթն նկա- 20
նակն 'ի չորս հազարսն, քանի՞ զամբիղ լի
բարձիք զկոտորոցն. և նոքա ասեն, Եօթն:
Եւ ասէ ցնս. Իսկ զիա՞րդ ոչ իմանայք: Գան 21
'ի բեթսայիդա. և ածեն առաջի նր կոյր 22
մի, և աղաչէին զնա՝ զի մերձեսցի 'ի նա:
Եւ առեալ զձեռանէ կուրին՝ եհան ար- 23
տաքոյ շինին, եթուք յաչս նր, և ձեռն եդ
'ի վր նր. և հարցանէր ցնա՝ թէ տեսանի-
ցէ ինչ: Հայեցաւ՝ և ասէր, Տեսանեմ ըզ 24
մարդիկս՝ զի շրջին, իբրև զծառս: Դար- 25
ձեալ եդ ձեռս 'ի վր աչաց նորա՝ եբաց, և
տեսանէր. ողջացաւ՝ և տեսանէր համար-
ձակ զամ: Արձակեաց զնա 'ի տուն իւր՝ 26

---

* 'Ի Յոյնն, Զի՞ խորհիք՝ թէ հաց ոչ ունիք:

† 'Ի Յոյնն, Ականջք են՝ և ոչ լսէք, և ոչ յիշէք:

և ասէ. 'Ի շէնդ մի՛ մտանիցես, այլ երթ
'ի տուն քո. և յորժամ 'ի շէնն մտանիցես՝
27 մի՛ ումեք ասիցես 'ի շինին*։ Եւ ել Յս՟
աշակերտօքն հանդերձ 'ի շէնս կեսարեայ
փիլիպպեայ. և 'ի ճանապարհին հարցա-
նէր ցաշակերտսն՝ և ասէր, Զո՞ ուստեք
28 ասեն զինէն մարդիկն՝ թէ իցեմ։ Նոքա ե-
տուն պատասխանի և ասեն, Զյովհաննէս մկր-
տիչ. և այլք՝ Զեղիա. և այլք՝ Զմի ոք 'ի մար-
29 գարէից անտի։ Ասէ ցնս՟. Իսկ դուք զո՞
ուստեք ասէք զինէն թէ իցեմ. պատաս-
խանի ետ պետրոս, և ասէ ցնա. Դու ես
30 Քն՟։ Եւ սաստեաց 'ի նս՟ զի մի՛ ումեք
31 ասիցեն զնմանէ։ Եւ սկսաւ ուսուցանել
զնոսա, թէ պարտ է Որդւոյ մարդոյ բա-
զում չարչարանս ընդունել, և անարգել
յերիցանց և 'ի քահանայապետից և 'ի դպ-
րաց, և մեռանել. և յերիր աւուր յառ-
32 նել։ Եւ համարձակ զբանն խօսեցաւ.
և առեալ զնա մեկուսի պետրոսի՝ սկսաւ
33 սաստել նմա։ Եւ նա դարձաւ ետես
զաշակերտսն, սաստեաց պետրոսի և ասէ,
Ե՛րթ յետս իմ սատանայ. զի ո՛չ խորհիս
34 դու զաստուածոյսն՝ այլ զմարդկան։ Եւ

* 'Ի Յոյնն. 'Ի շէնդ մի՛ մտանիցես, և մի՛ ումեք ասիցես 'ի շինին։

կոչեցեալ առ ինքն զժողովուրդն աշա-
կերտօքն հանդերձ՝ ասէ ցնոսա · Եթէ ոք կամի
գալ զկնի իմ՝ ուրասցի զանձն իւր , և բարձ-
ցէ զխաչ իւր՝ և եկեսցէ զկնի իմ ։ Զի 35
որ կամիցի ապրեցուցանել զանձն իւր՝ կո-
րուսցէ զնա · և որ կորուսցէ զանձն իւր վս՟
աւետարանին , ապրեցուսցէ զնա ։ Զի՞նչ 36
օգուտ է մարդոյ՝ եթէ զաշխարհ ամ՟ շա-
հեսցի , և զանձն իւր տուժեսցի ։ Քանզի 37
զի՞նչ տացէ մարդ՝ փոխանակ անձին իւրոյ ։
Զի որ ոք ամօթ համարեսցի զիս՝ և զբանս 38
իմ ՚ի շնացող և ՚ի մեղաւոր ազգիս յայս-
միկ , և Որդի մարդոյ յամօթ արասցէ զնա՝
յորժամ եկեսցէ փառօք հօր իւրոյ և հրեշ-
տակաց սրբոց*։ Եւ ասէ ցնոսա · Ամէն ասեմ 39
ձեզ · զի են ոմանք ՚ի սոցանէ որ աստ կան,
որք մի՛ ճաշակեսցեն զմահ՝ մինչև տեսցեն
զարքայութի՟ն այ՟ եկեալ զօրութբ՟ ։

ԳԼ · Թ ։

Եւ յետ վեց աւուր առնու ըն՟ իւր յս՟ ըզ 1
պետրոս և զյակոբոս և զյովհաննէս ,
և հանէ զնս՟ ՚ի լեառն մի բարձր առանձինն ·
և յայլակերպս եղև առաջի նց՟ ։ Եւ ձորձք 2

---

*՚Ի Յոյնն , փառօք հօր իւրոյ հանդերձ
հրեշտակօք սրբովք ։

նր՟ եղեն փայլուն սպիտակ յոյժ , որպ՟ թա-
փիչք երկրի ոչ կարեն այնպէս սպիտակա-
3 ցուցանել։ Եւ երեւեցաւ նց՟ եղիա մովսէ-
4 սիւ հանդերձ , եւ խօսէին ը՟ յս՟ի ։ Պա-
տասխանի ետ պետրոս՝ եւ ասէ ցյս՟ , Ռաբբի՛
բարւոք է մեզ աստ լինել . եւ արասցուք ե-
րիս տաղաւարս , մի՛ քեզ , եւ մի՛ մովսէսի, եւ
5 մի՛ եղիայի։ Քանզի ոչ գիտէր զի՞նչ խօսէր,
6 զի զարհուրեալ էին ։ Եւ եղեւ ամպ մի հո-
վանի ՚ի վր՟ նց՟ . ձայն եղեւ յամպոյ անտի՝ եւ
ասէ , Դա՛ է որդի իմ սիրելի , դմա՛ լուա-
7 րուք ։ Եւ յանկարծակի հայեցեալ այսր
անդր՝ ոչ եւս զոք ուրեք տեսին , բայց միայն
8 զյս՟ ը՟ իւրեանս ։ Եւ մինչդեռ իջանէին
՚ի լեռնէ անտի , պատուիրեաց նց՟ զի մի՛ ու-
մեք պատմեսցեն զոր տեսինն, բայց յորժամ
9 Որդի մարդոյ ՚ի մեռելոց յարիցէ ։ Եւ նո-
քա զբանն ՚ի մտի ունէին , եւ խնդրէին ը՟
միմեանս՝ թէ զինչ իցէ ՚ի մեռելոցն յառ-
10 նել ։ Հարցին զնա եւ ասեն , Զի՞նչ է այն
զոր դպիրքն ասեն՝ եթէ նախ եղիայի պարտ
11 է գալ ։ Նա՝ պատասխանի ետ նց՟ եւ ասէ ,
Եղիա նախ եկեալ յարդարեսցէ զա՟մ . իսկ
զիա՛րդ գրեալ է զՈրդւոյ մարդոյ , զի բզ՟մ
12 ինչ չարչարեսցի եւ անգոսնեսցի ։ Այլ ես
ասեմ ձեզ , Եթէ եղիա եկն , եւ արարին ը՟
նմա զինչ եւ կամեցան . որպէս եւ գրեալ է

վասն նորա ։ Եւ եկեալ առ աշակերտսն , 13
տեսին ամբոխ շուրջ զնոքօք , և զդպիրսն՝
զի վիճէին ը̄ նս̄ ։ Եւ վաղվաղակի ամ̃ 14
ժողովուրդն իբրև տեսին զնա զարմացան ,
և ը̄ առաջ ընթացեալ ողջոյն տային նմա ։
Եւ եհարց զնս̃ Թէ Զի՞նչ վիճէիք ը̄ նոսա ։ 15
Պատասխանի ետ մի ոմն ՛ի ժողովրդենէն 16
և ասէ . Վարդապետ՝ ածի զորդի իմ առ
քեզ , զոր ունի այս համր . Եւ ուր հա- 17
սանէ զարկուցանէ զնա , և փրփրէ , և կըր-
ճըտէ զատամունս իւր՝ և ցամաքի . և ա-
սացի ցաշակերտսն քո զի հանցեն , և ոչ
կարացին հանել զնա ։ Պատասխանի ետ 18
նց և ասէ . Ո՜վ ազգ անհաւատ մինչև յերբ
իցեմ առ ձեզ . մինչև ցերբ անսայցեմ
ձեզ . ածէք զնա առ իս ։ Եւ ածին զնա 19
առ նա . իբրև ետես զնա այսն , վաղվաղակի
շարժեաց զնա . և անկեալ յերկիր Թաւա-
լէր և փրփրայր ։ Եհարց ցհայր նր 20
և ասէ . Քանի ժամանակք են՝ յորմէ հետէ
այդ եղև դմա . և նա ասէ , ՛Ի մանկութէ .
Բազում անգամ ՛ի հուր արկանէ զդա և 21
՛ի ջուր՝ զի կորուսցէ . այլ՝ եթէ կարող
ինչ ես , օգնեա՛ մեզ տէր՝ գթացեալ ՛ի մե̃
մեր ։ Եւ յս̃ ասէ ցնա . Ասացեր՝ Թէ* կա- 22

---

*՛Ի Յոյնն , Եւ յս̃ ասէ ցնա . Թէ կարող ես հաւատալ ։

րող ես · ամենայն ինչ հնարաւոր է այնմ ,
23 որ հաւատայն ։ Եւ վաղվաղակի աղա-
ղակեաց հայր մանկանն՝ և ասէ · Հաւատամ
24 Տէ՛ր՝ օգնեա՛ անհաւատութեան իմում ։ Իբրև ե-
տես Յս՟ եթէ կուտի ժողովուրդն 'ի վր՟ ,
սաստեաց այսոյն պղծոյ՝ և ասէ · Համր և
խուլ այս՝ ես տամ քեզ հրաման , ել 'ի
դմանէ , և այլ ևս մի՛ մտանիցես 'ի դա ։
25 Եւ աղաղակեաց՝ և յոյժ լլկեաց զնա , և
ել · և եղև պատանեակն իբրև զմեռեալ ,
26 մինչև բազմաց իսկ ասել թէ Մեռաւ ։ Եւ
Յս՟ կալաւ զձեռանէ նորա՝ յարոյց զնա , և
27 կանգնեցաւ ։ Եւ իբրև եմուտ նա 'ի տուն ,
աշակերտքն առանձինն հարցին ցնա · Մեք
28 ընդէ՞ր ոչ կարացաք հանել զնա ։ Եւ ասէ
ցն՟ · Այդ ազգ ոչ ուիք ելանէ , եթէ ոչ
29 պահովք և աղօթիւք ։ Եւ անտի ելեալ
անցանէին առ գալիլեացւովք · և ոչ կամէր
30 եթէ ոք գիտասցէ ։ Քանզի ուսուցանէր
զաշակերտսն իւր՝ և ասէր ցն՟ , թէ Որդի
մարդոյ մատնելոց է 'ի ձեռս մարդկան , և
սպանցեն զնա · և իբրև սպանցի՝ յերիր
31 աւուր յարիցէ ։ Եւ նոքա ոչ գիտէին ըզ-
32 բանն , և երկնչէին հարցանել ցնա ։ Եկն
'ի կափառնաում · և իբրև եմուտ 'ի տուն ,
հարցանէր զն՟ · Զի՞նչ վիճէիք զճանա-
33 պարհայն ը՟ միմեանս ։ Եւ նոքա լուռ լինէ-
ին · քանզի ը՟ միմեանս վիճէին 'ի ճանապար-

հին թէ ո՛վ մեծ իցէ ։ Եւ իբրեւ նստաւ՝ 34
կոչեաց զերկոտասանսն եւ ասէ ցն͞ս . Եթէ
ոք կամի առաջին լինել՝ եղիցի ամենեցուն
կրտսեր, եւ ա͞մցուն պաշտօնեայ ։ Եւ ա- 35
ռեալ մանուկ մի՛ կացոյց 'ի մէջ ն͞ց . եւ ըն-
կալեալ զնա 'ի գիրկս իւր, ասէ ցնոսա ։ Որ 36
միանգամ յայսպիսի մանկտւոյ ընկալցի
յանուն իմ, զիս ը͞ունի . եւ որ զիս ը͞ունիցի,
ո՛չ զիս ընդունի՛ այլ զայն որ առաքեացն
զիս ։ Պատասխանի ետ ն͞մ յովհաննէս եւ 37
ասէ . Վարդապետ՝ տեսաք զոմն, զի յանուն
քո դեւս՛ հանէր՝ եւ զմեր կնի ո՛չ շրջէր , եւ
արգելաք զնա ։ Եւ նա ասէ. Մի՛ արգելուք 38
զնա . զի ոչ ո՛ք է որ առնէ զօրութիւն յա-
նուն իմ, եւ կարիցէ հայհոյել զիս ։ Զի 39
որ 'ո՛չն է ը͞ մեզ հակառակ, 'ի մեր կոյս է ։
Եւ որ ոք արբուսցէ ձեզ ջուր բաժակաւ 40
յանունս յայս՝ թէ դուք ք͞նի էք, ամէն ա-
սեմ ձեզ՝ մի՛ կորուսցէ զվարձս իւր ։ Եւ 41
որ ոք գայթակղեցուսցէ զմի 'ի փոքրկանցս
որ հաւատան յիս , լաւ էր նմա առաւել՝
եթէ արկեալ էր ը͞ պարանոց ն͞ր երկան
իշոյ, եւ ընկեցեալ 'ի ծով ։ Եւ եթէ գայ- 42
թակղեցուսցէ զքեզ ձեռն քո , հա՛տ ընկեա՛
'ի քէն . զի լաւ իցէ քեզ խեղ մտանել 'ի
կեանսն, քան երկուս ձեռս ունել՝ եւ երթալ
'ի գեհեն 'ի հուրն անշէջ ։ Ուր որդն նոցա 43

44 ոչ մեռանի՝ և հուրն ոչ շիջանի ։ Եւ եթէ
ոտնքո գայթագղեցուսցէ զքեզ, հա՛տ ընկեա՛
զնա ՚ի քէն ․ լաւ իցէ քեզ կաղ մտանել ՚ի
կեանսն յաւիտենից*, քան երկուս ոտս ունել՝
45 և անկանել ՚ի գեհեն ՚ի հուրն անշէջ ։ Ուր
որդն նց ոչ մեռանի՝ և հուրն ոչ շիջանի ։
46 Եւ եթէ ակն քո գայթագղեցուսցէ զքեզ ,
հա՛ն զնա ՚ի բաց ․ լաւ իցէ քեզ միով ակամբ
մտանել յարքայութի այ ,քան երկուս աչս
47 ունել՝ և անկանել ՚ի գեհեն ։ Ուր որդն
նոցա ոչ մեռանի՝ և հուրն ոչ շիջանի ։
48 Զի ամ ինչ հրով յաղեսցի ․ և ամ ող-
49 ջակէզ աղիւ յաղեսցի ։ Բարւոք է աղ ․ և
եթէ աղն անհամեսցի , իւ՞ համեմեսցի ․ արդ՝
դուք կալարո՛ւք յանձինս ձեր զաղն , և խա-
ղաղութի արարէք ը միմեանս ։

ԳԼ · Ժ ։

1 Եւ անտի յարուցեալ գայ ՚ի սահմանս
հրէաստանի յայնկոյս յորդանանու ․ և
երթայր դարձեալ խռնեալ ժողովուրդն առ
նա ․ և որպ սովոր էր՝ միւսանգամ ուսուցա-
2 նէր զնս ։ Իսկ փարիսեցիքն մատուցեալ
փորձելով հարցանէին զնա՝ և ասէին , եթէ
3 Արժա՞ն իցէ առն զկին իւր արձակել ։ Նա

*՚Ի Յոյնն ոչ գոյ , Յաւիտենից ։

պատասխանի ետ նոցա և ասէ. Զի՞նչ պատուի-
րեաց ձեզ Մովսէս: Եւ նք̃ ասեն. Մով- 4
սէս հրաման ետ գիր մեկնելոյ գրել, և ար-
ձակել: Պատասխանի ետ Յս̃ և ասէ ցնս̃. 5
Վս̃ խստասրտութե̃ ձերոյ գրեաց ձեզ զպատ-
ուիրանն զայն: Բայց 'ի սկզբանէ արարա- 6
ծոց՝ արու և էգ արար զնս̃ ա̃ծ, և ասէ.
Վս̃ այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր և 7
զմայր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ: Եւ 8
եղիցին երկուքն 'ի մարմին մի. և այնուհե-
տև ոչ են երկու՝ այլ մարմին մի: Արդ՝ զոր 9
ա̃ծ զուգեաց, մարդ մի՛ մեկնեսցէ: Եւ 10
'ի տան դարձե̃լ աշակերտքն զնոյն հարցին
ցնա: Եւ ասէ ցնս̃. Եթէ այր արձակես- 11
ցէ զկին իւր՝ և արասցէ այլ, շնայ: Եւ 12
կին եթէ ելցէ յառնէ իւրմէ՝ և եղիցի առն
այլում, շնայ: Եւ մատուցանէին առ նա 13
մանկտի՝ զի ձեռն դիցէ նց̃. իսկ աշակերտ-
քն սաստէին այնոցիկ որ մատուցանէինն:
Իբրև ետես Յս̃, բարկացեալ սաստեաց նց̃՝ 14
և ասէ. Թո՛յլ տուք մանկտւոյդ գալ առ
իս, և մի՛ արգելուք զդոսա. զի այդպիսեացդ
է արքայութի̃ ա̃յ: Ամէն ասեմ ձեզ. Որ 15
ոչ ընկալցի զարքայութի̃ ա̃յ իբրև զմանուկ ոչ
մտցէ 'ի նա: Եւ առեալ զնոսա 'ի գիրկս՝ 16
ձեռն եդ 'ի վր̃, և օրհնեաց զնս̃: Եւ ե̃ղ 17
ելանելն նր̃ անտի 'ի ճանապարհ, յահաւա-

ւիկ ոմն մեծատուն ընթացեալ 'ի ծունր
իջանէր, հարցանէր զնա՝ եւ ասէր. Վար-
դապետ բարի՛ զի՞նչ արարից, զի զկեանսն
18 յաւիտենականս ժառանգեցից: Եւ Յս
ասէ ցնա. զի՞ ասես զիս բարի. չիք ոք բա-
19 րի՛ բայց մի Ած: Զպատուիրանս գիտես.
մի՛ շնար, մի՛ սպանանէր, մի՛ գողանար, մի՛
սուտ վկայեր*. պատուեա՛ զհայր քո եւ զմ
20 մայր: Նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցնա,
Վա՛րդապետ՝ զայդ ամ արարի 'ի մանկու-
թենէ իմմէ. արդ՝ զի՞նչ ես պակաս իցեմ:
21 Եւ Յս հայեցեալ 'ի նա՝ սիրեաց զնա, եւ
ասէ ցնա. Մի ինչ պակաս է քեն. եթէ
կամիս կատարեալ լինել, երթ զոր ինչ
ունիս վաճառեա՛ եւ տո՛ւր աղքատաց, եւ
ունիցիս գանձս յերկինս, եւ առ զխաչն՝ եւ
22 եկ զկնի իմ: Եւ նա խոժոռեալ ը բանն՝
գնաց տրտում. զի ունէր ինչս բազումս:
23 Եւ հայեցեալ յայսկոյս յայնկոյս Յս, ասէ
ցաշակերտսն. Ո՜րպէս դժուարին է որ
զինչսդ ունին, մտանել յարքայութիւն Այ:
24 Եւ աշակերտքն զարմացեալ էին 'ի վերա-
նիցն նորա. իսկ Յս դարձեալ պատասխանի ետ
նց՝ եւ ասէ. Որդեակք՝ որչափ դժուարին է
յուսացելոց յինչս՝ մտանել յարքայութիւն

---

* Յոյնն յաւելու, Մի զրկեր:

այ՟: Դիւրին է մալխոյ ընդ ծակ ասղան ան- 25
ցանել՝ քան մեծատան յարքայութիւն այ՟
մտանել: Եւ նք՟ առաւել ևս զարմանային և 26
ասէին ընդ միմեանս, Իսկ ո՞ կարասցէ ապրել:
Հայեցեալ ընդ նա յս՟ ասէ. Առ 'ի մարդկանէ 27
այդ անհնարին է, այլ ոչ առ 'ի յայ՟:
Սկսաւ ասել ցնա պետրոս. Ահաւասիկ մեք 28
թողաք զամ՟, և եկաք զկնի քո: Պատաս- 29
խանի ետ յս՟ և ասէ. Ամէն ասեմ ձեզ, ոչ
ո՛ք եթող զտուն կմ՟ զեղբարս կամ զքորս՝
կամ զհայր կամ զմայր՝ կամ զորդիս կամ
զագարակս՝ վս՟ իմ կամ վս՟ աւետարանին.
Եթէ ոչ առնուցու հարիւրապատիկ այժմ 30
յայսմ ժամանակի տունս և եղբարս և քորս
և մայրս և որդիս՝ և ագարակս հալածանօք
հանդերձ, և յաշխարհին որ գալոց է՝ ըզ-
կեանսն յաւիտենականս: Զի բազումք 31
եղիցին առաջինք՝ յետինք, և յետինք՝ ա-
ռաջինք: Եւ էին 'ի ճանապարհի մինչ 32
դեռ ելանէին յեմ՟. և երթայր յս՟ առա-
ջի քան զնոսա, և զարմացեալ էին որ զհետն
երթային՝ և երկնչէին: Եւ առեալ միւս-
անգամ զերկոտասանսն առանձինն, սկսաւ
ասել նց՟ զինչ անցք անցանելոց իցեն ընդ
նա: Թէ ահաւասիկ ելանեմք յեմ՟, և 33
Որդի մարդոյ մատնեսցի քահանայապետի-
ցըն և դպրաց. և դատեսցեն զնա 'ի մահ, և

34 մատնեսցեն զնա հեթանոսաց ։ Եւ կա-
տակեսցեն զնովաւ , և հարկանիցեն զնա ,
և թքանիցեն 'ի նա , և սպանցեն . և յերիր
35 աւուր յարիցէ ։ Եւ երթային առ նովաւ
յակովբոս և յովհաննէս՝ որդիքն զեբե-
դեայ . և ասեն ցնա . Վարդապետ՝ կամիմք զի
զոր ինչ խնդրեսցուք 'ի քէն , արասցես մեզ ։
36 Եւ նա ասէ ցնոսա . Զի՞նչ կամիք յինէն՝
37 զի արարից ձեզ ։ Եւ նք ասեն ցնա . Տուր
մեզ՝ զի նստցուք մի յաջմէ քումմէ և մի
38 յահեկէ 'ի փառսն քում ։ Պատասխանի
ետ յ՟ս և ասէ ցն՟ս , Ո՛չ գիտէք զինչ
խնդրէք . կարե՞ք ըմպել զբաժակն՝ զոր ես
ըմպելոց եմ , կա՞մ զմկրտութիւն մկրտիլ՝ զոր
39 ես մկրտելոցն եմ ։ Եւ նք ասեն ցնա ,
Կարեմք . և յ՟ս ասէ ցն՟ս . Զբաժակն զոր ես
ըմպելոց եմ՝ ըմպիցէք , և զմկրտութիւն՝ զոր
40 ես մկրտելոց եմ՝ մկրտիցիք . Բայց նըս-
տուցանել ը՟ աջմէ իմմէ և ընդ ահեկէ՝ ոչ
է իմ տալ , այլ որոց պատրաստեալ իցէ ։
41 Եւ լուեալ զայն տասանցն , սկսան բար-
42 կանալ յակոբայ և յովհաննու ։ Եւ յ՟ս
կոչեաց զնոսա առ ինքն , և ասէ ցն՟ս . Գի-
տէք՝ զի որ յանուան իշխանքն են հեթա-
նոսաց , տիրեն ն՟ց . և մեծամեծք ն՟ց՝ իշխեն
43 նոցա ։ Ո՛չ նոյնպէս իցէ և 'ի ձերում
միջի . այլ որ կամիցի 'ի ձէնջ մեծ լինել՝

եղիցի ձեր պաշտօնեայ · Եւ որ կամիցի 44
՚ի ձէնջ առաջին լինել՝ եղիցի ամենեցուն
ծառայ ։ Քանզի և Որդի մարդոյ ոչ եկն 45
առնուլ պաշտօն՝ այլ պաշտել , և տալ
զանձն իւր փրկանս փոխանակ բազմաց ։
Եւ գան յԵրիքով · և ը̄ ելանելն նր̄ յԵ- 46
րիքովէ աշակերտօքն՝ և բազում ժողո-
վրդովք , որդի Տիմէի Բարտիմէոս կոյր նըս-
տէր մուրացիկ յանցս ճանապարհի ։ Իբ- 47
րև լուաւ՝ թէ յս̄ Նազովրեցի է , սկսաւ ա-
ղաղակել և ասել · Որդի Դաւթի յս̄՝ ողոր-
մեա՛ց ինձ ։ Եւ սաստէին նմ̄՝ բազումք՝ 48
զի լռեսցէ · և նա առաւել ևս աղաղակէր ,
Որդի Դաւթի՛ ողորմեա՛ց ինձ ։ Զտեղի առ 49
յս̄՝ և հրամայեաց կոչել զնա · կոչեն զկոյրն՝
և ասեն ցնա , Քաջալերեա՛ց արի՛ կոչէ զքեզ ։
Եւ նր̄ ընկեցեալ զձորձս իւր , յարեաւ և 50
եկն առ յս̄ ։ Պատասխանի ետ նմ̄ յս̄՝ և 51
ասէ , Զի՛նչ կամիս՝ թէ արարից քեզ · ասէ
ցնա կոյրն · Ռաբբունի՛ զի բացայց ։ Եւ 52
յս̄ ասէ ցնա · Երթ հաւատք քո կեցուցին
զքեզ · և վաղվաղակի բացաւ , և երթայր
զհետ նր̄ ՚ի ճանապարհին ։

ԳԼ. ԺԱ.

Եւ յորժամ մերձ եղեն յԵՂմ ՚ի Բեթ- 1
փագէ և ՚ի Բեթանիա մօտ ՚ի լեառն Ձի-

թենեաց, առաքէ երկուս յաշակերտաց
2 անտի. Եւ ասէ ցնս. Երթայք դուք ՚ի
գեօղդ՝ որ ընդդէմ ձեր կայ. եւ նոյն ժամայն
իբրեւ մտանէք ՚ի նա՝ գտանէք յաւանակ
մի կապեալ, յորոյ վերայ ոչ ոք ՚ի մարդ-
3 կանէ նստաւ. լուծէք զնա՝ եւ ածէք։ Եւ
եթէ ոք ասասցէ ձեզ՝ եթէ Զի՞ լուծանէք
զյաւանակդ, ասասջիք՝ եթէ տն իւրում
պիտոյ է. եւ վաղվաղակի առաքեսցէ զնա
4 այսր։ Չոգան, եւ գտին զյաւանակն կա-
պեալ առ դուրս արտաքոյ ՚ի փողոցի անդ,
5 եւ լուծին զնա։ Եւ ոմանք յորոց անդն
կային, ասեն ցնոսա. Զի՞ գործէք, զի՞ լու-
6 ծանէք զյաւանակդ։ Եւ նք ասեն ցնո-
7 սա՝ ոպ ասացն յս. եւ թոյլ ետուն նց։ Ա-
ծեն զյաւանակն առ յս. եւ արկանեն ՚ի
8 վր նր հանդերձս, եւ նստաւ ՚ի վր նր։ Եւ
բազումք զհանդերձս իւրեանց տարածա-
նէին ՚ի վր ճանապարհին. եւ այլք ոստս ՚ի
ծառոց հատանէին՝ եւ արկանէին զճանա-
9 պարհաւն։ Եւ որ առաջին եւ զկնի եր-
թային, աղաղակէին՝ եւ ասէին, Ովսաննա
10 բարձրելոյն։ Օրհնեալ որ գայ յանուն
տն. օրհնեալ թագաւորութիւն հօր մե-
րոյ դաւթի. խաղաղութի յերկինս, եւ փառք՝
11 ՚ի բարձունս։ Եւ եմուտ յս յեմ ՚ի տա-
ճարն, եւ հայեցաւ շուրջ զամենեքումբք.

և զի էր երեկոյացեալ ժամ̃, ել 'ի բեթա-
նիա երկոտասանիւքն հանդերձ : Եւ 'ի 12
վաղիւ անդր մինչ դեռ ելանէին 'ի բեթա-
նիա, քաղցեաւ : Եւ տեսեալ թզենի մի 'ի 13
բացուստ տերևալից. և եկն՝ թէ գտանիցէ
ինչ 'ի նմ̃. և իբրև եկն 'ի նա՝ ոչինչ եգիտ,
բայց միայն տերև. զի ո՛չ իսկ էր ժամանակ
թզոյ : Պատասխանի ետ և ասէ ցնա, Մի՛ 14
ևս ոք յաւիտեան 'ի քէն պտուղ կերիցէ. և
լսէին աշակերտքն ն̃ր : Գան յեէ̃մ. և 15
մտեալ 'ի տաճարն՝ սկսաւ հանել զվաճառա-
կանսն և զգնողս՝ որ էին 'ի տաճարին. և
զսեղանս հատավաճառացն ցրուեաց, և
զաթոռս աղաւնեվաճառացն կործանեաց:
Եւ ո՛չ թողոյր՝ եթէ ոք անօթ ինչ անցու- 16
ցանիցէ ը̃ տաճարն : Եւ ուսուցանէր՝ և 17
ասէր ցն̃, Գրեալ է. տուն իմ տուն ա-
ղօթից կոչեսցի ա̃մ հեթանոսաց, և դուք
արարէք զդա այրս աւազակաց : Լուան 18
քահանայապետքն և դպիրք, և խնդրէին՝
թէ ո՛րպէս կորուսցեն զնա. բայց երկնչէին
'ի նմանէ, զի ա̃մ ժողովուրդն զարմացեալ
էր ը̃ ուսում̃ ն̃ր : Եւ իբրև երեկոյ լինէր՝ 19
արտաքոյ ք̃ զքաղաքն ելանէին : Եւ մինչ 20
դեռ այգուցն առնովաւ անցանէին, տեսին
զթզենին ցամաքեալ յարմատոց : Յի- 21
շեաց պետրոս՝ և ասէ ցնա. Ռաբբի՛ ահաւա-

սիկ թզենին զոր անիծեր, ցամաքեցաւ ։
22 Պատասխանի ետ Յս եւ ասէ ցնս. Եթէ ու-
23 նիցիք զհաւատսն Այ, ամէն ասեմ ձեզ.
որ ոք ասիցէ լերինս այսմիկ՝ բարձիր եւ ան-
կիր 'ի ծով, եւ ոչ երկմտիցէ 'ի սրտի ի-
րում, այլ հաւատասցէ՝ թէ զոր ասէն լինի,
24 եղիցի նմ՝ զոր ինչ եւ ասիցէ ։ Վս այսո-
րիկ ասեմ ձեզ. Զամ ինչ վասն որոյ ա-
ղօթս արարեալ խնդրիցէք, եւ հաւատայ-
25 ցէք թէ առնուցուք, եղիցի ձեզ ։ Եւ յոր-
ժամ յաղօթս կայցէք, թողուցուք՝ եթէ
ունիցիք ինչ զումեքէ. զի եւ հայրն ձեր՝ որ
յերկինս է, թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր ։
26 Զի եթէ դուք ոչ թողուցուք, եւ ոչ հայրն
ձեր որ յերկինս է՝ թողցէ ձեզ զյանցանս
27 ձեր ։ Գան միւսանգամ յեէմ. եւ մինչ
դեռ 'ի տաճարի անդ զգնայր, գան առ նա
28 քահանայապետքն եւ դպիրք եւ ծերք, Եւ
ասեն ցնա. Որով իշխանութե առնես զայդ.
29 եւ ով ետ քեզ զիշխանութիդ զայդ ։ Պա-
տասխանի ետ Յս եւ ասէ ցնոսա. Հարցից եւ
ես զձեզ բան մի, տուք ինձ պատասխանի.
եւ ես ասացից ձեզ՝ որով իշխանութե առ-
30 նեմ զայս ։ Մկրտութին Յովհաննու յերկ-
նից էր՝ եթէ 'ի մարդկանէ, տուք ինձ
31 պատասխանի ։ Խորհէին ը միմեանս՝ եւ
ասէին. Եթէ ասեմք յերկնից, ասէ ցմեզ.

Իսկ ընդէր ոչ հաւատացէք նմա ։ Այլ 32
եթէ ասեմք՝ ՚ի մարդկանէ , երկնչէին ՚ի
ժողովրդենէն . զի ամենեքին գիտէին զՅով-
հաննէս թէ մարգարէ էր ։ Պատասխանի 33
ետուն՝ և ասեն ցյ͞ն , Ոչ գիտեմք ։ Եւ յ͞ն ետ
ն͞ց պատասխանի և ասէ . Եւ ոչ ես ասեմ
ձեզ , որով իշխանութ͞բ առնեմ զայս ։

ԳԼ · ԺԲ ։

Եւ սկսաւ խօսել ընդ նոսա առակօք և 1
ասել ։ Այր մի տնկեաց այգի , և ած
շուրջ զնովաւ ցանգ , և գուբ հնձան փո-
րեաց , և շինեաց աշտարակ . և ետ զնա ցմ-
շակս , և գնաց ՚ի տար աշխարհ ։ Եւ ա- 2
ռաքեաց առ մշակսն ՚ի ժամանակի ծառայ
մի , զի ՚ի մշակաց անտի առցէ ՚ի պտղոյ
այգւոյն ։ Եւ ն͞ք կալեալ զան հարին զնա , 3
և արձակեցին ունայն ։ Դարձեալ առա- 4
քեաց առ ն͞ս այլ ծառայ , և զնա կառափ-
նատեցին՝ և արձակեցին անարգեալ ։ Եւ 5
դարձեալ այլ առաքեաց , և զնա սպանին .
և զբ͞զմ այլս՝ զոմանս հարկանէին , և զո-
մանս սպանանէին ։ Ապա որդի մի էր իւր 6
սիրելի , զնա առաքեաց առ նոսա յետոյ , և
ասէ , Թերևս ամաչեսցեն յորդւոյ աստի
իմմէ ։ Իսկ մշակքն իբրև տեսին զնա թէ 7
գայ՝ ասեն ցմիմեանս , Այս է ժառանգն . ե-

կալցուք սպանցուք զսա, և մեր լիցի ժառան-
8 գութիւն: Եւ կալեալ զնա սպանին, և
9 հանին արտաքոյ այգւոյն: Արդ՝ զի՞նչ ա-
րասցէ տէր այգւոյն. եկեսցէ և կորուսցէ
զմշակսն, և տացէ զայգին ՚ի ձեռս այլոց:
10 Եւ ո՞չ զգիրն զայն իցէ ընթերցեալ ձեր,
թէ զվէմն զոր անարգեցին շինողքն, նա ե-
11 ղև գլուխ անկեան: ՚Ի տեառնէ եղև այս, և
12 է սքանչելի յաչս մեր: Եւ խնդրէին զնա
ունել, և երկեան ՚ի ժողովրդենէ անտի,
զի գիտացին թէ առ նոսա ասաց զառակն.
13 և թողին զնա և գնացին: Եւ առաքեն
առ նա զոմանս ՚ի փարիսեցւոց անտի և ՚ի
հերովդիանոսաց, զի զնա որսասցեն բա-
14 նիւ: Եւ նոքա եկեալ հարցանէին զնա նեն-
գութբ՝ և ասէին. Վարդապետ՝ գիտեմք զի
ճշմարիտ ես, և ո՛չ ինչ փոյթ է քեզ զումե-
քէ. զի ո՛չ հայիս յերեսս մարդկան, այլ
ճշմարտութբ զճանապարհն այ ուսուցանես.
արդ՝ ասա մեզ, արժա՞ն է հարկս տալ կայ-
15 սեր՝ թէ ո՛չ. տացո՞ւք՝ եթէ ոչ տացուք: Եւ
յս գիտաց զկեղծաւորութին նց, ասէ ցնո-
սա. Զի՞ փորձէք զիս կեղծաւորք, բերէք
16 ինձ դահեկան մի՝ զի տեսից: Եւ նոքա բե-
րին. և ասէ ցնոսա, Ո՞յր է պատկերս այս՝
17 կմ գիր. և նոքա ասեն ցնա, Կայսեր. Պա-
տասխանի ետ յս՝ և ասէ ցնոսա, Երթա՛յք

տուք զկայսերն կայսեր, և զայն այ. և զար-
մացան ընդ նմա ։ Գան առ նա սադուկեցիքն 18
որ ասեն թէ Չիք յարութիւն, հարցանէին
ցնա և ասէին ։ Վարդապետ՝ մովսէս գրեաց 19
մեզ, եթէ ուրուք եղբայր մեռանիցի և թո-
ղուցու կին և որդի ոչ թողուցու. զի առ-
ցէ եղբայր նորա զկին նորա, և յարուսցէ զաւակ
եղբօր իւրում ։ Արդ եղբարք եօթն էին 20
առ մեզ. առաջինն առ կին և մեռաւ, և ոչ
եթող զաւակ ։ Եւ երկրորդն առ զնոյն 21
և մեռաւ, և ոչ նա եթող զաւակ. նոյնպէս
և երրորդն առ զնոյն ։ Եւ եօթնեքեան 22
իսկ, և ոչ թողին զաւակ. յետ ամենեցուն
մեռաւ և կինն ։ Արդ ի յարութեան յոր- 23
ժամ յառնիցեն, ո՞յր ի նոցանէ լինիցի կինն.
զի եօթնեքեան կալան զնա կին ։ Պա- 24
տասխանի ետ յս և ասէ ցնոսա, Ո՞չ վասն
այդորիկ իսկ մոլորեալ էք. զի ոչ գիտէք
զգիրս և ոչ զզօրութիւն այ ։ Զի յոր- 25
ժամ ի մեռելոց յարիցեն, ոչ արք կանայս
առնեն, և ոչ կանայք արանց լինին. այլ
իբրև զհրեշտակս իցեն որ յերկինս են ։
Այլ վասն յարութեան մեռելոց զի յառ- 26
նեն, ո՞չ իցէ ընթերցեալ ձեր ի գիրսն
մովսեսի ի մորենւոջն. որպ ասաց ցնա ած.
Ես եմ ած աբրահամու, ած իսահակայ
և ած յակոբայ ։ Եւ ոչ է ած մեռելոց 27

այլ կենդանեաց. և արդ՝ դուք յոյժ մոլո-
28 րեալ էք։ Եւ մատուցեալ մի ոմն ’ի դպր-
րացն՝ լուեր նց̃ մինչ վիճէինն. իբրև ետես
եթէ բարւոք ետ նց̃ զպատասխանին, ե-
հարց զնա և ասէ. Ո՞ր պատուիրան է առա-
29 ջին։ Եւ յս̃ ասէ ցնա. Առաջին քան զա̃մ՝
30 լուր իէ̃լ՝ տր̃ ած̃ մեր՝ տր̃ մի է. Եւ սիրես-
ցես զտր̃ ած̃ քո յա̃մ սրտէ քումմէ, և յա̃մ
անձնէ քումմէ, և յա̃մ մտաց քոց, և յա̃մ
զօրութե̃ քումմէ. այս է առաջին պատ-
31 ուիրան։ Եւ երկրորդն նման սմին. սիրես-
ցես զընկեր քո՝ իբրև զանձն քո. մեծ քան
32 զսոսա այլ պատուիրան ո՛չ գոյ։ Եւ ասէ
ցնա դպիրն. Բարւոք է վարդապետ. ճշմար-
տութ̃ ասացեր՝ թէ մի է ած̃, և ո՛չ գոյ այլ
33 բաց ’ի նմանէ։ Եւ սիրել զնա յա̃մ
սրտէ և յա̃մ զօրութե̃ և յա̃մ մտաց, և սի-
րել զընկերն իբրև զանձն, առաւել է քան
34 զողջակէզս և զզոհս։ Եւ տեսեալ յս̃ի
թէ իմաստութ̃ ետ զպատասխանին՝ ասէ ցնա,
Չես հեռի յարքայութե̃ ած̃յ. և ո՛չ ևս ոք
35 իշխէր ինչ հարցանել ցնա։ Պատաս-
խանի ետ յս̃ և ասէ, մինչ ուսուցանէր ’ի
տաճարին. Զիա՞րդ ասեն դպիրքն, եթէ քս̃
36 որդի դաւթի է։ Եւ ինքն դաւիթ հո-
գւովն սրբով ասէ. Ասաց տր̃ ցտր̃ իմ,
նիստ ը̃ աջմէ իմմէ՝ մինչև եդից զթշնամիս

քո պատուանդան ոտից քոց: Արդ՝ եթէ 37
ինքն իսկ դաւիթ զնա տր կոչէ, զիա՞րդ իցէ
որդի նր. եւ բազում ժողովուրդ լսէր նմա
քաղցրութ: Եւ ասէր ուսուցանելով ՚ի 38
վարդապետութ իւրում. Զգո՛յշ լերուք՚ի
դպրաց անտի, որ կամին ՚ի հանդերձս ե-
րեւելիս շրջել, զնախողջոյնս խնդրել ՚ի
հրապարակս, Եւ զնախաթոռս ՚ի ժողո- 39
վուրդս, եւ զգահագլուխս յընթրիս: Որ 40
ուտեն զտունս այրեաց՝ պատճառանօք
յերկարեալ զաղօթս. զի աւելի եւս դա-
տաստանս ընկալցին: Կայր յս ընդդէմ 41
գանձանակին, տեսանէր թէ զիա՞րդ ժողո-
վուրդն արկանէր պղինձ ՚ի գանձանակն.
եւ բազում մեծատունք արկին բզմ ինչ:
Եկն այրի մի եւ արկ երկուս լումայս, որ է 42
նաքարակիտ մի: Եւ կոչեցեալ առ ինքն 43
զաշակերտսն, ասէ ցնոսա. Ամէն ասեմ
ձեզ՝ զի այրին այն տառապեալ շատ արկ
քան զամենեսեան, որ արկին ՚ի գանձա-
նակն: Քանզի ամենեքին յաւելորդաց 44
իւրեանց արկին. այլ նա ՚ի չքաւորութենէ
իւրմէ զամ ինչ զոր ունէր՝ արկ գոյի չափ
զկեանս իւր:

ԳԼ. ԺԳ.

1 Եւ ելանելն նր ի տաճարէ անտի, ասէ
ցնա մի յաշակերտացն նր. Վարդապե՛տ
տե՛ս որպիսի են քարինքս, եւ որպիսի շին-
2 ուածք: Պատասխանի ետ նմ Յս եւ ասէ.
Տեսանե՞ս զայդ ամ շինուածս. ամէն ասեմ
ձեզ, եթէ ոչ թողցի այդր քար ի քարի վե-
3 րայ՝ որ ոչ քակտեսցի: Եւ մինչ նստէր նա
ի լերինն Ձիթենեաց յանդիման տաճարին,
հարցանէին ցնա առանձինն Պետրոս եւ Յա-
4 կոբոս եւ Յովհաննէս եւ Անդրէաս: Ասա՛
մեզ՝ ե՞րբ լինիցի այդ. եւ զի՞նչ նշան է յոր-
5 ժամ կատարելոց իցէ այդ ամ: Պատաս-
խանի ետ Յս, եւ ասէ ցնս. Զգոյշ կացէք,
6 մի՛ ոք զձեզ խաբեսցէ: Զի բազումք ե-
կեսցեն յանուն իմ, եւ ասիցեն՝ թէ Ես եմ
7 Քն. եւ զբազումս մոլորեցուսցեն: Այլ
յորժամ լսիցէք պատերազմունս եւ համ-
բաւս պատերազմաց՝ մի՛ խռովիցիք, զի պարտ
8 է լինել. բայց չեւ է կատարածն: Զի յա-
րիցէ ազգ յազգի վր, եւ թագաւորութիւն ի
թագաւորութեան վր. եւ եղիցին շարժմունք
ի տեղիս տեղիս, սովք եւ սրածութիւնք եւ խռ-
ովութիւնք. այլ այն ամ սկիզբն է երկանց:
9 Եւ զձեզ իսկ մատնեսցեն յատեանս. եւ
ի ժողովուրդս տանջիցիք, եւ առաջի դա-

տաւորաց եւ թագաւորաց կայցէք վասն իմ
'ի վկայութիւն նոցա, Եւ ամ հեթանոսաց. 10
բայց նախ պարտ է աւետարանիս քարոզել*:
Եւ յորժամ տանիցին զձեզ մատնել, 11
մի յառաջագոյն հոգայցէք, եւ մի զմտաւ ա-
ծիցէք՝ թէ զի՞նչ խօսիցիք. այլ որ ինչ տացի
ձեզ 'ի ժամուն յայնմիկ՝ զայն խօսիցիք. զի
ոչ դուք էք որ խօսիցիքն՝ այլ Հոգին սր:
Մատնեսցէ եղբայր զեղբայր 'ի մահ, եւ 12
հայր՝ զորդի, եւ յարիցեն որդիք 'ի վր հարց,
եւ սպանանիցեն զնոսա: Եւ եղիջիք ա- 13
տեցեալք յամենեցունց վն անուան իմոյ.
այլ որ համբերեսցէն իսպառ՝ նա կեցցէ:
Եւ յորժամ տեսանիցէք զպղծութիւն ա- 14
ւերածին, զի կայցէ 'ի տեղւոջ ուր չիցէ ար-
ժան. որ ընթեռնու 'ի միտ առցէ: Յայն-
ժամ որ 'ի Հրէաստանի իցեն՝ փախիցեն 'ի
լերինս. Եւ որ 'ի վր տանեացն իցէ մի իջ- 15
ցէ 'ի տուն, եւ մի մտցէ բառնալ ինչ 'ի տա-
նէ իւրմէ. Եւ որ յագարակին իցէ մի դարձ- 16
ցի յետս առնուլ զձորձս իւր: Բայց վայ 17
իցէ յղեաց եւ սնուցանելեաց յաւուրսն յայնո-
սիկ: Աղօթս կացէք՝ զի մի ձմերանի լի- 18
նիցի այն: Եղիցին աւուրքն այնոքիկ նե- 19

---

* 'Ի Յոյնն, Եւ ամ հեթանոսաց նախ պարտ է աւետարանիս քարոզել:

ղունց՝ որպիսի ոչ եղեն երբեք այնպիսիք
՚ի սկզբանէ արարածոց մինչեւ ցայժմ, եւ մի՛
20 այլ լիցի։ Եւ եթէ ոչ էր կարճեալ Տ՟ր զա-
ւուրսն զայնոսիկ վ՟ն ընտրելոց իւրոց, ոչ
ապրէր ա՟մ մարմին. այլ վասն ընտրելոցն
զորս ընտրեաց՝ կարճեաց զաւուրսն զայնո-
21 սիկ։ Յայնժամ եթէ ոք ասիցէ ձեզ, ե-
թէ Ահաւասիկ է ք՟սն՝ կ՟մ աւանիկ, մի՛ հա-
22 ւատայցէք։ Զի յարիցեն սուտ քրիստոսք
եւ սուտ մարգարէք, եւ տացեն նշանս եւ ար-
ուեստս՝ առ ՚ի մոլորեցուցանելոյ, եթէ հնար
23 ինչ իցէ եւ զընտրեալսն։ Բայց դուք ըզ-
գո՛յշ լերուք. ահաւասիկ յառաջագոյն ասա-
24 ցի ձեզ զամենայն։ Այլ յաւուրսն յայ-
նոսիկ յետ նեղութեան այնորիկ արեգակն խա-
25 ւարեսցի, եւ լուսին ոչ տացէ զլոյս իւր։ Եւ
աստեղք յերկնից թօթափեսցին, եւ զօրու-
26 թիւնք յերկինս շարժեսցին։ Եւ յայնժամ
տեսցեն զՈրդի մարդոյ եկեալ ամպովք՝ զօ-
27 րութ՟բ եւ փառօք բազմօք։ Եւ յայնժամ
առաքեսցէ զհրեշտակս իւր, եւ ժողովեսցէ
զընտրեալս իւր ՚ի չորից հողմոց՝ ՚ի ծագաց
28 երկրի մինչեւ ՚ի ծագս երկնից։ Բայց դուք
՚ի թզենւոյ անտի ուսջիք զառակն. յոր-
ժամ տակաւ ոստքն ն՟ր կակղանայցեն՝ եւ տե-
րեւ արձակիցի ՚ի նմ՟, գիտէք թէ մերձ է ա-
29 մառն։ Նոյնպէս եւ դուք՝ յորժամ տեսա-

նիցէք զայս ա̃մ եղեալ, գիտասջիք թէ մերձ
է առ դուրս։ Ամէն ասեմ ձեզ, թէ Ոչ 30
անցցէ ազգս այս՝ մինչեւ այս ա̃մ եղիցի։ Եր- 31
կինք եւ երկիր անցցեն, եւ բանք իմ ոչ ան-
ցանիցեն։ Եւ վ̃ն աւուրն այնորիկ եւ ժա- 32
մու ոչ ոք գիտէ, ոչ հրեշտակք յերկինս՝ եւ ոչ
որդի, բայց հայր միայն։ Զգոյշ եղերուք․ 33
սկեցէք՝ եւ կացէք յաղօթս․ զի ոչ գիտէք
երբ ժամանակն իցէ։ Որպէս այր մի գնա- 34
ցեալ 'ի տար աշխարհ՝ թողուցու զտուն
իւր․ եւ տայցէ ծառայից իւրոց իշխանութի̃,
եւ իւրաքանչիւր զգործս իւր․ եւ դռնապա-
նին պատուէր տայցէ, զի արթուն լինիցի։
Արդ՝ արթուն կացէք․ զի ոչ գիտէք երբ 35
տէր տանն գայցէ, յերեկորեայ՝ եթէ 'ի մէջ
գիշերի՝ եթէ 'ի հաւախօսի՝ եթէ ը̃ առա-
ւօտս։ Գուցէ եկեալ յանկարծակի՝ գը- 36
տանիցէ զձեզ 'ի քուն։ Բայց զոր ձեզդ ա- 37
սեմ, ամենեցուն ասեմ՝ Արթուն կացէք։

ԳԼ․ ԺԴ․

Եւ էր զատիկն եւ բաղարջակերք յետ եր- 1
կուց աւուրց․ խնդրէին քահանայա-
պետքն եւ դպիրք՝ եթէ զիա̂րդ զնա նենգաւ
կալեալ սպանանիցեն։ Բայց ասէին՝ թէ 2
Ո՛չ 'ի տօնի աստ, զի մի՛ խռովութի̃ լինիցի 'ի
ժողովրդեանն։ Եւ մինչ էր 'ի բեթա- 3

նա 'ի տան սիմովնի բորոտի բազմեալ,
եկն կին մի՝ որ ունէր շիշ իւղոյ նարդեան
ազնուի մեծագնոյ, և բեկեալ զշիշն՝ եհեղ
4 'ի վ՟ր գլխոյ ն՟ր: Եւ աշակերտքն զչարէին՝
և ասէին, Ընդէ՞ր եղև կորուստ իւղոյդ այ֊
5 դորիկ: Մարթ էր զայդ իւղ վաճառել
աւելի քան երեք հարիւր դահեկանի, և
տալ աղքատաց. և զայրանային նմա յոյժ:
6 Եւ Յ՟ս ասէ ցն՟ս. Թոյլ տուք դմա՝ զի՞ աշ֊
խատ առնէք, զի գործ մի բարի գործեաց դա
7 յիս: Զա՟մ ժամ զաղքատս ը՟ն ձեզ ունիք,
և յորժամ կամիք՝ կարող էք առնել ն՟ց բա֊
րիս. այլ զիս ո՛չ յա՟մ ժամ ը՟ն ձեզ ունիք:
8 Դա զոր ունէրդ՝ արար. յառաջագոյն խըն֊
9 կեաց զմարմին իմ 'ի նշան պատանաց: Ամէն
ասեմ ձեզ. Ուր և քարոզեսցի աւետարանս
այս ը՟ն ա՟մ աշխարհ, և զոր արար դա՝ խօ֊
10 սեսցի վ՟ն յիշատակի դորին: Եւ յուդա
իսկարիովտացի մի յերկոտասանից անտի՝
գնաց առ քահանայապետսն, զի մատնեսցէ
11 զնա ն՟ց: Նոքա իբրև լուան՝ խնդացին, և
խոստացան տալ նմա արծաթ. և խնդրէր՝
թէ զիա՞րդ պարապով մատնեսցէ զնա:
12 Եւ յառաջնում աւուր բաղարջակերացն՝
յորժամ զզատիկն զենուին, ասեն ցնա ա֊
շակերտքն, Ուր կամիս երթիցուք պատրաս֊
13 տեսցուք՝ զի կերիցես զզատիկն: Եւ ա֊

ռաքէ երկուս յաշակերտաց անտի և ասէ
ցնոսա. Երթայք 'ի քաղաք, և իբրև մտա-
նիցէք 'ի քաղաքն՝ պատահեսցէ ձեզ այր մի
որ սափոր ջրոյ յուս ունիցի, երթայք զհետ
նորա: Եւ յոր տուն մտանիցէ, ասասջիք 14
ցտանուտէրն. Վարդապետ ասէ՝ ո՞ւր են ի-
ջավանքն, ուր աշակերտօքս ուտիցեմ զպա-
տիկն: Եւ նա ցուցցէ ձեզ վերնատուն մի 15
մեծ զարդարեալ. անդ պատրաստեսջիք
մեզ: Եւ գնացին պատրաստել աշակերտ- 16
քըն նր̄. եկին 'ի քաղաքն և գտին որպ̄ ա-
սացն նոցա. և պատրաստեցին զպատիկն:
Եւ իբրև երեկոյ եղև՝ գայ երկոտասա- 17
նիւքն հանդերձ: Եւ իբրև բազմեցան և 18
դեռ ուտէին, ասէ յս̄. Ամէն ասեմ ձեզ՝ զի
մի ոմն 'ի ձէնջ մատնելոց է զիս, որ ուտէ իսկ
ը̄ իս: Եւ նոքա սկսան տրտմել՝ և ասել 19
մի ըստ միոջէ, Միթէ ես իցեմ, և միւսն
միթէ ես իցեմ: Նա պատասխանի ետ՝ և 20
ասէ ցնս̄. Մի 'ի յերկոտասանից այտի, որ
մխեաց ը̄ իս 'ի սկաւառակդ: Այլ Որդի 21
մարդոյ երթայ՝ որպ̄ և գրեալ է վս̄ նր̄.
բայց վա՜յ իցէ մարդոյն այնմիկ՝ յոյր ձեռս
Որդի մարդոյ մատնեսցի. լաւ էր նմա՝ թէ
չէր իսկ ծնեալ մարդն այն: Եւ մինչդեռ ու- 22
տէին, առեալ յս̄ հաց՝ օրհնեաց և եբեկ,
ետ նց̄՝ և ասէ. Առէք՝ այդ է մարմին իմ:

23 Եւ առեալ բաժակ գոհացաւ և ետ նց, և
24 արբին 'ի նմանէ ամենեքեան: Եւ ասէ ցնս.
Այս է արիւն իմ նորոյ ուխտի, որ փոխա-
25 նակ բազմաց հեղանի: Ամէն ասեմ ձեզ,
թէ Ոչ ես յաւելից ըմպել 'ի բերոյ որթոյ
մինչև ցօրն ցայն՝ յորժամ արբից զնա նոր
26 յարքայութե այ: Եւ գոհացեալ՝ ելին 'ի
27 լեառն ձիթենեաց: Եւ ասէ ցնոսա յս,
Ամենեքին գայթագղելոց էք յինէն յայսմ
գիշերի. զի գրեալ է, թէ Հարից զհովիւն՝ և
28 ոչխարքն ցրուեսցին: Այլ յետ յարութե
իմոյ՝ յառաջագոյն երթայց քն զձեզ 'ի գա-
29 լիլեա: Պատասխանի ետ պետրոս և ասէ
ցնա, Թէպէտ և ամենեքին գայթագղեսցին,
30 այլ ես ոչ: Եւ ասէ ցնա յս, Ամէն ասեմ
քեզ, թէ դու իսկ յայսմ գիշերի մինչչև
հաւու խօսեալ իցէ՝ երիցս ուրասցիս զիս*:
31 Իսկ պետրոս առաւել ևս պնդէր և ասէր.
Եթէ մեռանել ևս հասանիցէ ը̄ քեզ, զքեզ
ոչ ուրացայց, նոյնպէս և ամենեքեան ա-
32 սէին: Գան 'ի գեօղն՝ որում անուն էր
գեթսեմանի. և ասէ ցաշակերտսն, Նստա-
33 րո՛ւք աստ՝ մինչև ես յաղօթս կացից: Եւ
առնու ընդ իւր զպետրոս և զյակովբոս և

---

* 'Ի Յոյնն, Մինչչև հաւու խօսեալ իցէ երկիցս՝ երիցս ուրասցիս զիս:

զՅովհաննէս , եւ սկսաւ տխրել եւ հոգալ :
Յայնժամ ասէ ցնո , Տրտում է անձն իմ 34
մինչեւ 'ի մահ · մնացէք աստ եւ արթուն կա-
ցէք : Եւ մատուցեալ սակաւիկ մի յա- 35
ռաջ , անկաւ 'ի վերայ երեսաց իւրոց յեր-
կիր · եւ կայր յաղօթս , զի եթէ հնար ինչ է
անցցէ 'ի նմանէ ժամն : Եւ ասէ · Աբբա 36
հայր՝ ամ ինչ քեզ հնարաւոր է , անցո ըզ-
բաժակս զայս յինէն · բայց ոչ որպէս ես
կամիմ՝ այլ որպէս դու կամիս : Եւ գայ՝ գը- 37
տանէ զնո զի ննջէին , եւ ասէ ցպետրոս ,
Սիմոն ննջե՞ս · ոչ կարացեր ժամ մի ար-
թուն կալ : Արթուն կացէք եւ յաղօթս 38
կացէք , զի մի՛ մտջիք 'ի փորձութի · ոգիս
յօժար է , բայց մարմինս տկար :* Եւ դար- 39
ձեալ չոքաւ եկաց յաղօթս , եւ զնոյն բանս
ասաց : Դարձաւ միւսանգամ անդրէն , եւ 40
եգիտ զնո 'ի քուն · քանզի էին աչք նց ծան-
րացեալ , եւ ոչ գիտէին թէ զինչ պատաս-
խանի տայցեն նմա : Գայ երրորդ անգամ , 41
եւ ասէ ցնոսա · Ննջեցէք այսուհետեւ՝ եւ հան-
գերո՛ւք , զի հասեա՛լ է վախճան · եկն ժամ՝
եւ ահա մատնի Որդի մարդոյ 'ի ձեռս մեղա-
ւորաց : Ո՛ն արի՛ք գնասցուք , զի ահա- 42

---

* 'Ի Յոյնն , հոգին յօժար է , բայց մար-
մինն տկար :

ւասիկ մերձեցաւ՝ որ մատնելոցն է զիս:
43 Եւ մինչ դեռ նա զայն խօսէր, գայ Յուդա
Իսկարիովտացի մի յերկոտասանից անտի, և
ը՟ նմա ամբոխ սուսերօք և բրօք՝ ՚ի քահա-
44 նայապետիցն և ՚ի դպրաց և ՚ի ծերոց: Տը-
ւեալ էր նշան մատնչին՝ և ասէր. Ընդ որում
ես համբուրեցից՝ նա է. կալջիք զնա՝ և
45 տարջիք զգուշութ՟: Եւ մատուցեալ վաղ-
վաղակի՝ ասէ ցնա, Ռաբբի ռաբբի. և համ-
46 բուրեաց զնա: Եւ նոքա արկին ՚ի նա
47 ձեռս՝ և կալան զնա: Եւ մի ոմ՟ն յայնցա-
նէ՝ որ զնովաւն կային, ձգեաց սուր՝ և ե-
հար զծառայ քահանայապետին, և ՚ի բաց
48 եհան զունկն նր՟: Պատասխանի ետ յ՟ս և
ասէ ցնոսա. Իբրև ՚ի վերայ աւազակի ելիք
49 սուսերօք և բրօք ունել զիս: Հանապազ
առ ձեզ էի՝ և ուսուցանէի ՚ի տաճարին, և
ոչ կալարուք զիս. այլ զի լցցին գիրք մարգա-
50 րէիցն: Յայնժամ թողին զնա աշակերտ-
51 քն ամենեքին՝ և փախեան: Եւ ոմ՟ն ե-
րիտասարդ զհետ երթայր նր՟՝ արկեալ զիւ-
րև կտաւ մի ՚ի մերկուց. ունէին զնա երի-
52 տասարդքն: Եւ նորա թողեալ զկտաւն՝
53 փախեաւ մերկ ՚ի նոցանէ: Եւ տարան
զյ՟ս առ քահանայապետն Կայիափա. և
գային ը՟ նմա ա՟մ քահանայապետքն՝ և դը-
54 պիրք և ծերք: Եւ պետրոս երթայր ՚ի

հեռաստանէ զհետ նր մինչև 'ի ներքս իսկ
'ի գաւիթ քահանայապետին, և նստէր ը
սպասաւորսն և ջեռնոյր առ լուսոյն:
Իսկ քահանայապետքն և ամենայն ա- 55
տեանն խնդրէին հակառակ յսի վկայութի
ինչ, զի սպանանիցեն զնա. և ոչ գտանէին:
Զի բազումք սուտ վկայութի վկայէին 56
զնմանէ, և նման միմեանց ոչ էին վկայու-
թիքն: Այլք յարուցեալ վկայէին սուտ 57
զնմանէ, և ասէին: Թէ մեք լուաք 'ի 58
դմանէ՝ զի ասէր. Ես քակեցից զտաճարդ-
զայդ ձեռագործ, և զերիս աւուրս շինեցից
այլ՝ առանց ձեռագործի: Եւ այն- 59
պէս չէր նման վկայութիւն նց: Ապա յա- 60
րուցեալ քահանայապետն 'ի մէջ՝ հարցա-
նէր զյս, և ասէր. Ոչինչ տաս պատասխանի,
զինչ դոքա զքէն վկայեն: Եւ նա լուռ և 61
եթ կայր՝ և չտայր ինչ պատասխանի: Դար-
ձեալ քահանայապետն հարցանէր զնա կըր-
կին անգամ՝ և ասէր, Դու ես քս որդի այ
օրհնելոյն: Պատասխանի ետ յս և ասէ 62
ցնա, Դու ասացեր՝ թէ ես եմ. բայց տե-
սանիցէք զՈրդի մարդոյ նստեալ ը աջմէ զօ-
րութեն, և եկեալ ը ամպս երկնից: Եւ 63
քահանայապետն պատառեաց փաղփաղկի
զպատմուճանս իւր՝ և ասէ. Զինչ ևս պի-
տոյ են մեզ վկայք: Ահա լուայք ամենե- 64

քին զհայհոյութիւն ՚ի բերանոյ դորա , զի՞արդ
թուի ձեզ . Եւ ամենեքեան դատապարտե-
65 ցին զնա՝ թէ մահապարտ է ։ Եւ ոմանք
սկսան թքանել ընդ երեսս նորա . ձորձ ըզ
գլխով արկանել՝ կափել եւ ասել, Մարգա-
րէա՛ց մեզ քրիստոսդ՝ ո՛վ է այն որ եհարն զքեզ .
66 Եւ սպասաւորքն ապտակս հանէին նմա ։ Եւ
պետրոս մինչդեռ էր ՚ի խոնարհ ՚ի գաւթին ,
67 գայ աղախին մի քահանայապետին ։ Եւ
տեսանէ զնա՝ զի ջեռնոյր . հայեցաւ ընդ նա՝
եւ ասէ . Եւ դու ընդ յիսուսի նազովրեցւոյ էիր ։
68 Նա ուրացաւ եւ ասէ . Ո՛չ ճանաչեմ, եւ ո՛չ
գիտեմ զինչ դուդ ասես . եւ իբրեւ ել յար-
69 տաքին գաւիթն , եւ հաւ խօսեցաւ ։ Դար-
ձեալ ետես զնա աղախինն , եւ սկսաւ ասել
ցայնոսիկ որ շուրջն կային, թէ Եւ սա ՚ի նո-
70 ցանէ է ։ Եւ նա դարձեալ ուրացաւ . եւ
յետ սակաւ միոյ դարձեալ որ շուրջն կային ,
ասեն ցպետրոս . Արդարեւ եւ դու ՚ի նոցանէ
ես , քանզի գալիլեացի ես՝ եւ խօսքդ իսկ քո
71 նման են ։ Եւ նա սկսաւ նզովել՝ երդնուլ
եւ ասել , թէ Ո՛չ գիտեմ զայրն՝ զորմէ դուքդ
72 ասէք ։ Եւ նոյն ժամայն կրկին հաւ խօսե-
ցաւ . եւ յիշեաց պետրոս զբանն՝ զոր ասաց
ցնա յիսուս , թէ Չե՛ւ իցէ հաւու երկիցս խօսեալ՝
զի դու երիցս ուրասցիս զիս . եւ սկսաւ լալ ։

ԳԼ. ԺԵ.։

Եւ վաղվաղակի ը՟ առաւօտն խորհուրդ 1
արարեալ քահանայապետիցն հանդերձ
ծերովքն եւ դպրօք՝ եւ ամ՟ ատենանն, կապե-
ցին զյս՟ եւ տարան մատնեցին պիղատոսի։
Եհարց ցնա պիղատոս եւ ասէ. Դո՞ւ ես 2
թագաւորն հրէից. նա պատասխանի ետ
նմա եւ ասէ, Դու ասես։ Եւ չարախօսէին 3
զնմանէ յոյժ քահանայապետքն, եւ նա ոչ
ինչ տայր պատասխանի։ Իսկ պիղատոս 4
դարձեալ հարցանէր զնա, Ոչի՞նչ տաս պա-
տասխանի. տես քանի՞ ամբաստանեն ըզ-
քէն։ Եւ յս՟ այնուհետեւ ոչինչ ետ պա- 5
տասխանի, մինչեւ զարմանալ յոյժ պիղա-
տոսի։ Բայց ըստ տօնի արձակէր նց՟ զմի որ 6
զկապեալ, զոր ինքեանք խնդրէին։ Եւ 7
էր որում անուն էր բարաբբաս՝ կապեալ
ընդ խռովիչսն, որոց՚ի խռովելն՝ այր մի սպա-
նեալ էր։ ՚Ի ձայն բարձր սկսաւ աղաղա- 8
կել ամբոխն եւ խնդրել՝ որպ՟ սովոր էր, զի
արձակեսցէ նց՟ զբարաբբայն։ Պատաս- 9
խանի ետ պիղատոս եւ ասէ ցնս՟. Կամի՞ք՝ զի
արձակեցից ձեզ զարքայն հրէից։ Քան- 10
զի գիտէր թէ առ նախանձու մատնեցին ըզ-
նա քահանայապետքն։ Որք եւ զամբոխն 11
հաւանեցուցին՝ զի արձակեսցէ նց՟ զբարաբ-

12 բայն ։ Դարձեալ պատասխանի ետ Պիղա-
տոս եւ ասէ ցն̃ս. Իսկ զի՞նչ կամիք թէ ա-
13 րարից զարքայն Հրէից ։ Եւ նոքա դար-
ձեալ աղաղակէին՝ յուզեալք ՚ի քահանայա-
14 պետիցն, ՚Ի խաչ հան զդա ։ Ասէ ցնոսա
Պիղատոս. Զի՞նչ ինչ չար արարեալ իցէ
դորա. եւ ն̃ք առաւել եւս աղաղակէին եւ ա-
15 սէին, ՚Ի խաչ հան զդա ։ Իսկ Պիղատոս
իբրեւ զմիտս կամեցաւ հաճել զամբոխին,
արձակեաց ն̃ց զԲարաբբայն. եւ զյ̃ս գան
հարեալ ետ ՚ի ձեռս, զի ՚ի խաչ ելանիցէ ։
16 Եւ զինուորքն տարան զնա ՚ի ներքս ՚ի
գաւիթն՝ ուր հրապարակն էր. եւ կոչեն
17 միանգամայն զա̃մ զգունդն ։ Եւ զգեցու-
ցանեն նմա քղամիդ կարմիր եւ ծիրանիս, եւ
եդին ՚ի գլուխ ն̃ր պսակ արարեալ ՚ի փշոց ։
18 Եւ սկսան ողջոյն տալ նմա եւ ասել. Ողջ
19 եր արքայդ Հրէից ։ Եւ ծեծէին զգլուխն
եղեգամբ, եւ թքանէին ընդ երեսս, եւ ՚ի
20 ծունր իջեալ երկիր պագանէին նմա ։ Եւ
իբրեւ կատակեցին զնա՝ մերկացուցին ըզ
քղամիդն եւ զծիրանիս, եւ զգեցուցին նմա
զիւր հանդերձն, եւ ածին արտաքս զի ՚ի
21 խաչ հանցեն զնա ։ Եւ ունէին պահակ
զսիմոն կիւրենացի՝ որ ը̃ այն անցանէր՝ ե-
կեալ յագարակէ, զհայրն Աղեքսանդրի եւ
Ռուփայ. զի բարձցէ զխաչափայտն նորա ։

Եւ ածեն զնա 'ի գողգոթա տեղի մի, որ 22
թարգմանի՝ տեղի կառափելոյ։ Եւ տային 23
նմա գինի զմռսեալ, եւ նա ոչ առ. եւ հա-
նին զնա 'ի խաչ։ Եւ բաժանեցին ըզ 24
հանդերձս նր՟, արկեալ վիճակս 'ի վր՟՝ թէ
ո՛ զինչ առնուցու։ Էր ժամ երրորդ՝ եւ 25
հանին զնա 'ի խաչ։ Եւ էր գիր վնասու 26
նր՟ գրեալ՝ թէ Թագաւոր է Հրէից։ Եւ 27
ը՟ նմա հանին 'ի խաչ երկուս աւազակս. մի
ը՟ աջմէ, եւ մի ը՟ ահեկէ նր՟։ Եւ լցաւ 28
գիրն որ ասէ, թէ Ընդ անօրէնս համարեցաւ։
Եւ որք անցանէինն՝ հայհոյէին զնա 29
շարժէին զգլուխս իւրեանց, եւ ասէին. Վա՜հ
որ քակէիր զտաճարն՝ եւ զերիս աւուրս շի-
նէիր. ապրեցո՛ զանձն քո եւ էջ 'ի խաչէդ։ 30
Նոյնպէս եւ քահանայապետքն այպն ա- 31
րարեալ ը՟ միմեանս հանդերձ դպրօքն՝ ա-
սէին. Զայլս ապրեցոյց՝ զանձն ո՛չ կարէ ապ-
րեցուցանել։ Ք՟սդ արքա՛յդ իէլի՟ իջցէ՛ 32
այժմ 'ի խաչէ այտի, զի տեսցուք եւ հաւա-
տասցուք դմա. եւ որ ը՟ նմա 'ի խաչն ելեալ
էին՝ նախատէին զնա։ Եւ իբրեւ վեց 33
ժամ եղեւ՝ խաւար կալաւ զա՟մ երկիր մին-
չեւ ցինն ժամ։ Եւ յիններորդ ժամուն ա- 34
ղաղակեաց Յս՟ 'ի ձայն մեծ, եւ ասէ. Էլի՟
Էլի՟ լամա սաբաքթանի. որ թարգմանի,
ա՟ծ իմ ա՟ծ իմ՝ ընդէ՞ր թողեր զիս։ Եւ 35

ոմանք 'ի նոցանէ որ շուրջն կային զնովաւ՝
իբրև լուան, ասէին թէ զԵղիա կարդայ :
36 Եւ ընթացեալ մի ոմն՝ ելից սպունգ մի
քացախով, և հարեալ՝ յեղեգան տայր ըմ-
պել նմ, և ասէ. Թոյլ տուր, տեսցուք գա՞յ
37 եղիա իջուցանել զդա : Եւ Յս արձակեաց
38 ձայն մեծ՝ և եհան զոգի։ Եւ վարագոյր տա-
ճարին պատառեցաւ յերկուս՝ 'ի վերուստ
39 մինչև 'ի խոնարհ : Եւ տեսեալ հարիւրա-
պետին որ կայր անդ՝ եթէ աղաղակեաց և
եհան զոգի, ասէ. Արդարև այրս այս որդի
40 այ էր։ Էին և կանայք՝ որ հայէին 'ի հե-
ռաստանէ, յորս էր Մարիամ Մագդաղենա-
ցի և Մարիամ յակովբու փոքրկան և յով-
41 սեայ մայրն, և սողովմէ. Որք յորժամ
էրն 'ի գալիլեա՝ զհետ շրջէին նր և պաշ-
տէին զնա. և այլ բզմ կանայք՝ որ ընդ նմա
42 ելեալ էին յեմ։ Եւ իբրև երեկոյ եղև,
քանզի ուրբաթ էր՝ որ 'ի շաբաթն մտանէր,
43 եկեալ յովսէփ որ յարիմաթեայն էր՝ այր
պարկեշտ նախարար, որ և ինքն իսկ ակն
ունէր արքայութեանն այ. համարձակեցաւ՝
եմուտ առ պիղատոս, և խնդրեաց զմարմինն
44 յսի : Եւ պիղատոս զարմացաւ թէ այնչափ
վաղ մեռաւ. և կոչեցեալ առ ինքն զհարիւ-
րապետն, եհարց զնա և ասէ թէ Արդարև
45 այնչափ վաղ մեռաւ : Եւ իբրև ստուգեաց

'ի հարիւրապետէ անտի, շնորհեաց զմար-
մինն՝ յովսեփայ։ Եւ յովսէփ գնեաց կտաւ՝ 46
և իջուցեալ զնա պատեաց կտաւովն, և եդ
'ի գերեզմանի, զոր էր փորեալ 'ի վիմէ. և
թաւալեցոյց վէմ մի 'ի դուռն գերեզմանին։
Իսկ մարիամ մագդաղենացի, և մարիամ 47
յակովբայ և յովսեայ՝ տեսին զտեղին ուր
եդաւ։

ԳԼ. ԺԶ.

Եւ իբրև անց շաբաթն, մարիամ մագ- 1
դաղենացի՝ և մարիամ յակովբայ և սո-
ղովմէ՝ չոքան պատրաստեցին խունկս, զի
եկեսցեն օծցեն զնա։ Եւ ընդ առաւօտս 2
միաշաբաթուն գան 'ի գերեզմանն ընդ ա-
րևագալն։ Եւ ասէին ցմիմեանս, Ո՞վ թա- 3
ւալեցուսցէ մեզ զվէմն 'ի դրաց գերեզմա-
նին։ Եւ հայեցեալ տեսին՝ զի թաւալե- 4
ցուցեալ էր զվէմն 'ի գերեզմանէն. քանզի
էր մեծ յոյժ։ Եւ մտեալ 'ի ներքս 'ի գե- 5
րեզմանն՝ տեսին երիտասարդ մի զի նստէր
ընդ աջմէ կողմանէ՝ զգեցեալ պատմուճան
սպիտակ, և զարհուրեցան։ Եւ նա ասէ 6
ցնս̃. Մի՛ երկնչիք, զյ̃ս խնդրէք զնազովրեցի
զխաչելեալն, յարեաւ՝ չէ աստ. ահաւա-
դիկ տեղին՝ ուր եդին զնա։ Այլ երթայք 7
ասացէք ցաշակերտսն՝ և ցպետրոս, եթէ

ահա յառաջագոյն երթայ ք̄ զձեզ 'ի Գա-
լիլեա , անդ տեսանիցէք զնա՝ որպէս ա-
8 սացն ձեզ : Եւ իբրև լուան՝ ելին և փա-
խեան 'ի գերեզմանէն , քանզի զահի հա-
րեալ էին . և ոչ ումեք ինչ ասացին , զի
9 երկնչէին : Յարուցե̃լ յն̃ առաւօտուն ա-
ռաջինն միաշաբաթուն՝ երևեցաւ Մարիա-
մու Մագդաղենացւոյ , յորմէ հանեալ էր
10 զեօթն դևսն : Եւ նա երթեալ պատմեաց
այնոցիկ՝ որ ընդ նմայն էին , մինչ դեռ սը-
11 գային և լային : Նոքա իբրև լուան թէ կեն-
դանի է՝ և երևեցաւ նմ̃, ոչ հաւատային :
12 Յետոյ երևեցաւ այլով կերպարանաւ՝ որք
13 երթային յանդաստան * : Նոքա չոքան
պատմեցին այլոց , և ոչ նց̃ հաւատային :
14 Յետոյ մինչդեռ բազմեալ էին մետասանքն՝
երևեցաւ նց̃ , և թշնամանեաց զանհաւա-
տութի̃ նց̃, և զխստասրտութի̃. զի որ երևե-
ցաւ նոցա յարուցեալ 'ի մեռելոց՝ և նոքա
15 ոչ հաւատացին : Եւ ասէ ցնոսա , Երթայք
յաշխարհ ա̃մ , և քարոզեցէք զաւետարանն
16 ամենայն արարածոց : Որ հաւատայ և մկր-
տեսցի՝ կեցցէ , և որ ոչն հաւատայ՝ դատա-

---

* 'Ի Յոյնն , Յետոյ երևեցաւ այլով կերպարանաւ երկուցն 'ի նցէ̃ , որք գնային և երթային յանդաստան :

պարտեսցի : Նշանք այսոքիկ որ հաւա- 17
տանն , երթիցեն զհետ այնոցիկ . Յանուն
իմ դեւս հանցեն , լեզուս խօսեսցին : Ի 18
ձեռս իւրեանց օձս բարձցեն . և եթէ մա-
հացու ինչ դեղ արբցեն՝ նց̅ ինչ ոչ վնա-
սեսցէ . 'ի վր̅ հիւանդաց ձեռս դիցեն՝ և
բժշկեսցին : Եւ ինքն տր̅ յս̅ յետ խօսելոյն 19
ը̅ նս̅՝ համբարձաւ յերկինս, և նստաւ ընդ
աջմէ հօր : Եւ նոքա ելեալ քարոզէին ը̅ 20
ա̅մ երկիր՝ տ̅ն գործակցութե̅ . և զբանն
հաստատէին ա̅մ նշանօք՝ որ երթայր զհետ
նոցա :

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ:

ԳԼ. Ա:

1 ՔԱՆԶԻ բազումք յօժարեցին վե-
րստին կարգել զպատմութիւն վասն
2 իրացն հաստատելոց 'ի մեզ. Որպէս ա-
ւանդեցին մեզ՝ որ 'ի սկզբանէ ականատեսք
3 և սպասաւորք եղեն բանին: Կամ եղև
և ինձ՝ որ 'ի սկզբանէ զհետ երթեալ
էի ամի, ճշմարտութբ կարգաւ գրել քեզ՝
4 քաջդ Թէոփիլէ. Զի ծանիցես զբանիցն
որոց աշակերտեցար, զճշմարտութիւնն:
5 Եւ եղև յաւուրս Հերովդի արքայի Հրէաս-
տանի՝ քահանայ ոմն անուն Զաքարիա 'ի
դասակարգէ Աբիայ. և կին նր 'ի դստերաց
6 Ահարոնի, և անուն նր Եղիսաբեթ. Էր-
էին արդարք երկոքին առաջի այ, գնային
յամ պատուիրանս և յիրաւունս տն անա-
7 րատք: Եւ ոչ գոյր նց որդեակ, քանզի Ե-
ղիսաբեթ ամուլ էր. և երկոքեան անցեալ
8 էին զաւուրբք իւրեանց: Եւ եղև 'ի քա-

հանայանալն նր̄ ը̄ կարգի աւուրցն հասա-
նելոյ առաջի ա̄յ , Ըստ օրինի քահանայու- 9
թե̄ն՝ եհաս նմա խունկ արկանել մտեալ ՚ի
տաճարն տն̄ : Եւ ա̄մ բազմութի̄ ժողովր- 10
դեանն կային յաղօթս արտաքոյ՝ ՚ի ժամ
խնկոցն : Եւ երեւեցաւ նմա հրեշտակ տն̄ · 11
զի կայր ը̄ աջմէ սեղանոյ խնկոցն : Եւ 12
խռովեցաւ զաքարիա՝ իբրեւ ետես , եւ ան-
կաւ ահ ՚ի վր̄ նր̄ : Ասէ ցնա հրեշտակն 13
տն̄ · Մի՛ երկնչիր զաքարիա՝ զի լուան եղեն ա-
ղօթք քո , եւ կին քո եղիսաբեթ ծնցի քեզ
որդի՝ եւ կոչեսցես զանուն նր̄ յովհաննէս :
Եւ եղիցի քեզ ուրախութի̄ եւ ցնծութի̄ · 14
եւ բազումք ՚ի ծննդեան նորա խնդասցեն ·
զի եղիցի մեծ առաջի տն̄ · եւ գինի եւ օղի
մի՛ արբցէ · եւ հոգւով սրբով լցցի անդստին 15
յորովայնէ մօր իւրոյ : Եւ զբ̄զմս յորդ- 16
ւոցն ի̄լի դարձուսցէ ՚ի տր̄ ա̄ծ իւրեանց ·
Եւ ինքն եկեսցէ առաջի նր̄ հոգւով զօ- 17
րութ̄ եղիայի՝ դարձուցանել զսիրտս հարց
յորդիս , եւ զանհաւանս՝ յիմաստութի̄ արդա-
րոց · պատրաստել տն̄ ժողովուրդ կազմեալ :
Եւ ասէ զաքարիա ցհրեշտակն · Ի՞ւ գի- 18
տացից զայդ · զի ես ծերեմ , եւ կին իմ ան-
ցեալ զաւուրբք իւրովք : Պատասխանի ետ 19
հրեշտակն եւ ասէ ցնա · Ես եմ գաբրիէլ՝ որ
կամ առաջի ա̄յ , եւ առաքեցայ խօսել ընդ

20 քեզ՝ և աւետարանել քեզ զայդ։ Եւ ա-
հա եղիցիս համր, և մի՛ կարասցես խօսել
մինչև ցօրն՝ յորում այդ լինիցի. փոխանակ
զի ո՛չ հաւատացեր բանից իմոց՝ որք լցցին 'ի
21 ժամանակի իւրեանց։ Եւ ժողովուրդն
ակն ունէր զԶաքարիայ, և զարմանային ընդ
22 յամելն նորա 'ի տաճարին։ Եւ իբրև ել՝
ո՛չ կարէր խօսել ընդ նոսա. և իմացան թէ տե-
սիլ ետես 'ի տաճարին, և նա նշանացի խօ-
23 սէր ընդ նոսա, և կայր պապանձեալ։ Եւ եղև
իբրև լցան աւուրք պաշտաման նորա, գնաց
24 'ի տուն իւր։ Եւ յետ աւուրցն այնոցիկ
յղացաւ Եղիսաբեթ կինն նորա. և թաքուցա-
25 նէր զանձն ամիսս հինգ, և ասէր. Զինչ
գործ գործեաց ընդ իս Տէր յաւուրս՝ յորս
հայեցաւ յիս բառնալ զնախատինս իմ 'ի
26 մարդկանէ։ Եւ յամսեանն վեցերորդի
առաքեցաւ գաբրիէլ հրեշտակ յԱստուծոյ 'ի քա-
ղաք մի գալիլեացւոց՝ որում անուն էր
27 Նազարէթ, Առ կոյս խօսեցեալ առն, ո-
րում անուն էր յովսէփ 'ի տանէ դաւթի.
28 և անուն կուսին մարիամ։ Եւ եկեալ առ
նա ասէ, Ուրախ լեր բերկրեալդ՝ Տէր ընդ
29 քեզ։ Եւ նա ընդ բանսն խռովեցաւ, և
խորհէր ընդ միտս՝ թէ որպիսի ինչ իցէ ողջոյնս
30 այս։ Եւ ասէ ցնա հրեշտակն. Մի՛ երկնչիր
31 մարիամ, զի գտեր շնորհս յԱստուծոյ։ Եւ ահա

յղասջիր՝ եւ ծնցես որդի. եւ կոչեսցես զանուն
նր՟ Յս՟։ Սա եղիցի մեծ, եւ որդի բարձրելոյ 32
կոչեսցի. եւ տացէ նմ՟ տր՟ ած՟ զաթոռն դաւ-
թի հօրն նր՟. եւ թագաւորեսցէ ՚ի վերայ տանն
յակովբայ ՚ի յաւիտեանս։ Եւ թագա- 33
ւորութեն նր՟ վախճան մի՛ լիցի։ Եւ ասէ 34
մարիամ ցհրեշտակն. Զիա՞րդ լինիցի ինձ
այդ, քանզի զայր ո՛չ գիտեմ։ Պատաս- 35
խանի ետ հրեշտակն եւ ասէ ցնա. Հոգին սբ՟
եկեսցէ ՚ի քեզ, եւ զօրութի՟ն բարձրելոյն հո-
վանի լիցի ՚ի վ՟ր քո. քանզի եւ որ ծնանելոցն
է ՚ի քէն՝ սբ՟ է, եւ որդի այ՟ կոչեսցի։ Եւ 36
ահա եղիսաբեթ ազգական քո՝ եւ նա յղի է
՚ի ծերութեն իւրում, եւ այս վեցերորդ ամիս է
նր՟ որ ամուլն կոչեցեալ էր։ Զի ոչ 37
տկարասցի առ յայ՟ ամենայն բան։ Եւ 38
ասէ մարիամ. Ահաւասիկ կամ աղախին
տն՟, եղիցի ինձ ըստ բանի քում. եւ գնաց ՚ի
նմանէ հրեշտակն։ Յարուցեալ մարիամ 39
յաւուրսն յայնոսիկ, գնաց ՚ի լեռնակողմն
փութապէս ՚ի քաղաքն յուդայ։ Եւ ե- 40
մուտ ՚ի տուն զաքարիայ, եւ ետ ողջոյն
եղիսաբեթի։ Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ զող- 41
ջոյն մարիամու եղիսաբեթ. խաղաց մա-
նուկն յորովայնի նր՟. եւ լցաւ եղիսաբեթ
հոգւով սրբով։ Եւ ՚ի ձայն բարձր ա- 42
ղաղակեաց՝ եւ ասէ. Օրհնեալ ես դու ՚ի կա-

նայս , և օրհնեալ է պտուղ որովայնի քո ։
43 Եւ ուստի՞ է ինձ այս , զի եկեսցէ մայր տն
44 իմոյ առ իս ։ Զի ահաւասիկ իբրև եղև
ձայն ողջունի քո յականջս իմ , խաղաց
45 մանուկս յորովայնի իմում ։ Եւ երանի որ
հաւատայցէ՝ եթէ եղիցի կատարումն ա֊
46 սացելոցս նմա ՚ի տնէ ։ Եւ ասէ մարիամ .
47 Մեծացուսցէ անձն իմ զտր . Եւ ցնծա֊
48 ցաւ հոգի իմ յած փրկիչ իմ ։ Զի հայե֊
ցաւ ՚ի խոնարհութիւն աղախնոյ իւրոյ . զի
ահա յայսմ հետէ երանեսցեն ինձ ամ
49 ազգք ։ Զի արար ինձ մեծամեծս հզօրն ,
50 և սբ է անուն նորա ։ Եւ ողորմութի նր
51 ազգաց յազգս երկիւղածաց իւրոց ։ Արար
զօրութի բազկաւ իւրով . ցրուեաց զամբար֊
52 տաւանս մտօք սրտից իւրեանց ։ Քակե֊
կեաց զհզօրս յաթոռոց , և բարձրացոյց ըզ
53 խոնարհս ։ Զքաղցեալս լցոյց բարութ , և
54 զմեծատունս արձակեաց ունայնս ։ Պաշտ֊
պանեաց իէլի ծառայի իւրում՝ յիշել
55 զողորմութիւն ։ Որպէս խօսեցաւ առ
հարսն մեր՝ աբրահամու և զաւակի նորա
56 յաւիտեան ։ Եկաց մարիամ առ նմ
իբրև ամիսս երիս , և դարձաւ ՚ի տուն իւր ։
57 Եւ եղիսաբեթի լցաւ ժամանակք ծնանե֊
58 լոյ . և ծնաւ որդի ։ Եւ լուան որ շուրջ զնա֊
կաւ էին՝ և ազգատոհմ նր , զի մեծ արար

որ զողորմութիւն իւր ընդ նմա. եւ խնդային ընդ
նմա։ Եւ եղեւ յաւուրն ութերորդի եկին 59
թլփատել զմանուկն, եւ կոչէին զնա յանուն
հօր իւրոյ Զաքարիա։ Պատասխանի ետ 60
մայր նորա եւ ասէ. Ո՛չ, այլ կոչեսցի Յովհաննէս։
Եւ ասեն ցնա. Ո՛չ ոք է յազգի քում, 61
որոյ կոչի անուն Յովհաննէս։ Ակնարկէին 62
հօրն նորա՝ թէ զինչ կամիցի կոչել զնա։ Եւ 63
խնդրեաց տախտակ, գրեաց եւ ասէ. Յով-
հաննէս է անուն դորա. եւ զարմացան ա-
մենեքին։ Եւ բացաւ բերանն նորա վաղվա- 64
ղակի՝ եւ լեզու նորա, եւ խօսէր՝ եւ օրհնէր
զԱստուած։ Եւ եղեւ ահ ՚ի վերայ ամենեցուն որ 65
լսէին զայս, եւ որ շուրջ բնակեալ էին զնո-
քօք. եւ ընդ ամենայն լեռնակողմն Հրէաստանի
պատմէին ամենայն բանքս այսոքիկ։ Եւ եդին 66
ամենեքեան որ լսէինն ՚ի սիրտս իւրեանց,
եւ ասէին. Զի՞նչ լինիցի մանուկս այս, եւ
ձեռն Տեառն էր ընդ նմա։ Եւ Զաքարիա հայր 67
նորա լցաւ հոգւով սրբով, մարգարէացաւ եւ
ասէ։ Օրհնեալ Տէր Աստուած Իսրայէլի, զի յայց 68
ել մեզ, եւ արար փրկութիւն ժողովրդեան իւ-
րում։ Եւ յարոյց եղջիւր փրկութեան մեզ 69
՚ի տանէ Դաւթի ծառայի իւրոյ։ Որպէս 70
խօսեցաւ բերանով սրբոց որ յաւիտենից
մարգարէքն նորա էին։ Փրկութիւն ՚ի թշնա- 71
մեաց մերոց, եւ ՚ի ձեռաց ամենայն ատելեաց մե-

72 րոց ։ Առնել ողորմութիւն ընդ հարս մեր ,
73 և յիշել զուխտն իւր սուրբ ։ Զերդումն
զոր երդուաւ աբրահամու հօր մերում՝
74 տալ մեզ , Առանց երկիւղի՝ ՚ի ձեռաց
թշնամեաց մերոց փրկեալս պաշտել զնա ,
75 Սրբութ՟բ և արդարութ՟բ առաջի ն՟ր զա՟մ
76 աւուրս կենաց մերոց ։ Եւ դու մանուկ՝
մարգարէ բարձրելոյ կոչեսցիս . զի երթի-
ցես առաջի երեսաց տ՟ն պատրաստել զճա-
77 նապարհս ն՟ր ։ Տալ գիտութիւն փրկութ՟ն
ժողովրդեան ն՟ր՝ ՚ի թողութիւն մեղաց ն՟ց ,
78 Վասն գթութեանց ողորմութեան ա՟յ մերոյ .
որովք այց արասցէ մեզ արեգակն ՚ի բար-
79 ձանց , Երևել որոց ՚ի խաւարի և ՚ի ստո-
ւերս մահու նստէին . ուղղել զոտս մեր ՚ի
80 ճանապարհս խաղաղութեան ։ Եւ մանուկն
աճէր՝ և զօրանայր հոգւով . և էր յանա-
պատի մինչև յօր երևելոյ ն՟ր ի՟էլի ։

ԳԼ. Բ.

1 Եւ եղև ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ ել
հրաման յօգոստոս կայսերէ՝ աշխար-
2 հագիր առնել ընդ ա՟մ տիեզերս ։ Այս
առաջին աշխարհագիր եղև ՚ի դատաւորութ՟ն
3 ասորւոց կիւրենեայ ։ Եւ երթային ամե-
նեքեան մտանել յաշխարհագիր յիւրա-
4 քանչիւր քաղաքի ։ Ել և յովսէփ ՚ի գա-

ելեւ 'ի քաղաքէ Նազարեթէ 'ի Հրէաս-
տան 'ի քաղաք Դաւթի՝ որ կոչի Բեթղե-
հէմ, վասն լինելոյ նր 'ի տանէ եւ յազգէ
Դաւթի. Մտանել յաշխարհագիր Մարե- 5
մաւ հանդերձ՝ զոր խօսեալն էր նմա, եւ
էր յղի: Եւ եղեւ 'ի հասանելն նոցա անդր, 6
լցան աւուրք ծնանելոյ նր: Եւ ծնաւ զոր- 7
դին իւր զանդրանիկ, եւ պատեաց 'ի խան-
ձարուրս՝ եւ եդ զնա 'ի մսուր. զի ոչ գոյր
նոցա տեղի յիջեւանին: Եւ հովիւք էին 8
'ի տեղւոջն յայնմիկ բացօթեայք, որ պա-
հէին զպահպանութիւն գիշերւոյ հօտից իւ-
րեանց: Եւ հրեշտակ Տն երեւեցաւ նոցա, 9
եւ փառք Տն ծագեցին առ նս. եւ երկեան
երկիւղ մեծ: Եւ ասէ ցնս հրեշտակն. 10
Մի՛ երկնչիք՝ զի աւետարանեմ
ձեզ ուրախութիւն մեծ, որ եղիցի ամ ժո-
ղովրդեանն. Զի ծնաւ ձեզ այսօր Փրկիչ, 11
որ է օծեալ Տր 'ի քաղաքի Դաւթի: Եւ 12
այս նշանակ ձեզ. գտանիցէք մանուկ պա-
տեալ 'ի խանձարուրս, եւ եդեալ 'ի մսուր:
Եւ յանկարծակի եղեւ ը հրեշտակին ընդ 13
այնմիկ բազմութիւն զօրաց երկնաւորաց,
որ օրհնէին զած եւ ասէին: Փառք 'ի 14
բարձունս այ, եւ յերկիր խաղաղութիւն, 'ի
մարդիկ հաճութիւն: Եւ եղեւ իբրեւ վերացան 15
'ի նոցանէ հրեշտակքն յերկինս, ասեն ցմի-

մեանս հովիւքն . Եկա՛յք երթիցուք մինչև
ցբեթղեհէմ, և տեսցուք զինչ է բանս այս
16 որ եղև, զոր Տ՟ր եցոյց մեզ : Եւ եկին փու-
թանակի, և գտին զմարիամ և զյովսէփ և
17 զմանուկն եդեալ 'ի մսուր : Եւ ծանեան
18 վ՟ն բանին՝ որ ասացաւ նց՟ զմանկանէն : Եւ
ամենեքեան որ լսէին, զարմանային վ՟ն բա-
19 նիցն՝ զոր խօսեցան ը՟ նց՟ հովիւքն : Եւ
մարիամ զա՟մ զբանս զայսոսիկ պահէր, և
20 խելամուտ լինէր 'ի սրտի իւրում : Եւ
դարձան հովիւքն, փառաւոր առնէին և
օրհնէին զա՟ծ վ՟ն ա՟մ՝ զոր լուան և տեսին .
21 ո՟ր պատմեցաւ նոցա : Եւ իբրև լցան ա-
ւուրքն ութ թլփատել զնա, և կոչեցաւ ա-
նուն նր՟ Յ՟ս՝ որ կոչեցեալն էր 'ի հրեշտակէն,
22 մինչչև յղացեալ էր զնա յորովայնի : Եւ
իբրև լցան աւուրք սրբութե՟ն նր՟ ը՟ օրինացն
մովսեսի, ածին զնա յե՟մ յանդիման առ-
23 նել տ՟ն . Որպէս և գրեալ է յօրէնս տ՟ն,
թէ Ա՟մ արու որ բանայ զարգանդ՝ սուրբ տ՟ն
24 կոչեսցի : Եւ տալ պատարագս՝ ը՟ ասա-
ցելոյն յօրէնս տ՟ն, զոյգս տատրակաց, կա՟մ
25 երկուս ձագս աղաւնեաց : Եւ ահա այր մի
էր յե՟մ, որոյ անուն էր սիմէովն. և էր այրն
այն արդար և երկիւղած, և ակն ունէր
մխիթարութե՟ն իէլի, և հոգի ս՟ր էր 'ի նմա :
26 Եւ էր նր՟ հրաման առեալ 'ի հոգւոյն ս՟ր՝ մի

տեսանել զմահ, մինչև տեսցէ զօծեալն տն՟:
Եւ եկն հոգւովն 'ի տաճարն. և իբրև ածին 27
ծնողքն զմանուկն յս՟ առնել նց՟ ըս՟ սովորութ՟
օրինացն 'ի վն՟ նր՟ : Եւ նա առընկալաւ զնա 28
'ի գիրկս իւր, և օրհնեաց զա՟ծ, և ասէ :
Արդ՝ արձակես զծառայս քո տր՟ ըս՟ բանի 29
քում 'ի խաղաղութի՟. Զի տեսին աչք 30
իմ զփրկութիւն քո. Զոր պատրաստե- 31
ցեր առաջի ամ՟ ժողովրդոց : Լոյս 'ի յայտ- 32
նութի՟ հեթանոսաց, և փառս ժողովր-
դեան քում իէլի : Եւ էին հայրն և մայրն 33
նր՟ զարմացեալ 'ի վերայ բանիցն, որ խօսէին
զնմանէ : Եւ օրհնեաց զնս՟ սիմէովն, և ասէ 34
ցմարիամ մայր նր՟. Ահա սա կայ 'ի գլորումն՟
և 'ի կանգնումն՟ բազմաց 'ի մէջ իէլի, և 'ի
նշան հակառակութե՟. Եւ ընդ քո իսկ անձն 35
անցցէ սուր. զի յայտնեսցին 'ի բզ՟մ սրտից
խորհուրդք : Եւ անդ էր աննա մարգարէ 36
դուստր փանուելի յազգէ ասերայ. սա ին-
քըն անցեալ էր զաւուրբք բազմօք՝ կեցեալ
ը՟ առն ամս եօթն 'ի կուսութե՟ իւրմէ : Եւ 37
էր այրի ամաց իբրև ութսուն և չորից. որ
ոչ մեկնէր 'ի տաճարէն, այլ պահօք և աղօ-
թիւք պաշտէր զցայգ և զցերեկ : Եւ սա 38
'ի նմին ժամու յարուցեալ գոհանայր զտնէ
և խօսէր զնմանէ ընդ ամենեսին՝ որ ակն ու-
նէին փրկութեն՟ եէմի : Եւ իբրև կատա- 39

րեցին զա՟մ ը՟ օրինացն տ՟ն, դարձան անդ-
րէն 'ի գալիլեա 'ի քաղաքն իւրեանց նա-
40 զարէթ ։ Եւ մանուկն աճէր եւ զօրանայր
լի իմաստութ՟ք . եւ շնորհք ա՟յ էին 'ի վ՟ր ն՟ր ։
41 Եւ երթային ծնողք ն՟ր ամի ամի յե՟մ
42 'ի տօն զատկին ։ Եւ իբրեւ եղեն ն՟ր ամք
երկոտասան, յելանել նոցա յե՟մ ըստ սո-
43 վորուե՟ տօնին, Եւ կատարել զաւուրսն՝ եւ
դառնալ անդրէն, մնաց յ՟ս մանուկն յե՟մ .
44 եւ ոչ գիտացին ծնողքն ն՟ր ։ Կարծէին ըզ
նմանէ՝ թէ ընդ ուղեկիցսն իցէ . եկին իբ-
րեւ աւուր միոյ ճանապարհ՝ եւ խնդրէին ըզ
45 նա ը՟ դրացիսն եւ ընդ ծանօթս ։ Եւ իբրեւ
ոչ գտին, դարձան անդրէն յե՟մ խնդրել
46 զնա ։ Եւ եղեւ յետ երից աւուրց՝ գտին
զնա 'ի տաճարին, զի նստէր ընդ վարդա-
պետսն՝ լսէր 'ի նոցանէ, եւ հարցանէր զնո-
47 սա ։ Զարմանային ամենեքեան՝ որ լսէին
'ի նմանէ՝ ը՟ իմաստութի՟ն եւ ը՟ պատասխա-
48 նիս ն՟ր ։ Եւ իբրեւ տեսին զնա՝ սքանչա-
ցան . եւ ասէ ցնա մայրն իւր, Որդեակ՝ զի՞նչ
գործ գործեցեր դու ընդ մեզ . ահաւասիկ
հայր քո եւ ես տառապէաք, խնդրէաք ըզ
49 քեզ ։ Եւ ասէ ցն՟ս . Զի՞ խնդրէիք զիս,
ոչ գիտէիք եթէ 'ի տան հօր իմոյ պարտ է
50 ինձ լինել ։ Եւ նոքա ոչ իմացան զբանն՝
51 զոր խօսեցաւ ը՟ նոսա ։ Եւ էջ ը՟ ն՟ս, եւ

գնաց 'ի Նազարէթ. և էր ն՟ց հնազանդ. և
մայր ն՟ր պահէր զա՟մ զբանսն 'ի սրտի ի-
րում: Եւ յ՟ս զարգանայր իմաստութ՟բ և 52
հասակաւ, և շնորհօք յ՟այ և 'ի մարդկանէ:

ԳԼ. Գ:

'Ի հնգետասաներորդի ամի տէրութ՟ն տի- 1
բերեայ կայսեր, 'ի դատաւորութեան
հրէաստանի պիղատոսի պոնտացւոյ, և 'ի
չորրորդապետութ՟ե գալիլեացւոց հերովդի,
և 'ի փիլիպպոսի եղբօր ն՟ր չորրորդապետու՟ե
իտուրացւոց և տրաքոնացւոց աշխարհին,
և 'ի չորրորդապետու՟ե լիւսանեայ աբիլենաց-
ւոյ, Եւ 'ի քահանայապետութ՟ե աննայի 2
և կայիափայ, եղև բան ա՟յ 'ի վ՟ր յովհան-
նու որդւոյ զաքարիայ՝ յանապատի անդ:
Եւ եկն յա՟մ կողմ՟ս յորդանանու քարո- 3
զել մկրտութ՟ի ապաշխարութ՟ե 'ի թողու՟ի
մեղաց: Որպ՟ և գրեալ է 'ի գիրս պատգա- 4
մաց եսայեայ մարգարէի. Ձայն բարբա-
ռոյ յանապատի. պատրաստ արարէք զճա-
նապարհ տ՟ն, ուղիղ արարէք զշաւիղս ն՟ր:
Ամենայն ձորք լցցին, և ա՟մ լերինք և բլ- 5
լուրք խոնարհեսցին. և եղիցին դժուարին-
քըն 'ի դիւրինս, և առապարքն 'ի հարթ
ճանապարհս: Եւ տեսցէ ա՟մ մարմին ըզ 6
փրկութ՟ի ա՟յ: Եւ ասէ ցժողովուրդսն ե- 7

չեալս մկրտել 'ի նմանէ. Ծնունդք իժից ո՞
եցոյց ձեզ փախչել 'ի բարկութենէն՝ որ գալոց
8 է: Արարէք այսուհետև պտուղս արժա-
նի ապաշխարութ̃ն. և մի՛ սկսանիցիք ասել՝
եթէ Ունիմք հայր զաբրահամ. զայս ասեմ
ձեզ, եթէ Կարող է ա̃ծ 'ի քարանցս յայս-
ցանէ յարուցանել որդիս՝ աբրահամու:
9 Բայց ահաւասիկ տապար առ արմին ծա-
ռոց կայ. ամենայն ծառ՝ որ ո՛չ առնէ զպը-
տուղ բարութ, հատանի և 'ի հուր արկանի:
10 Հարցանէին զնա ժողովուրդքն և ասէին,
11 Իսկ արդ՝ զի՞նչ գործեսցուք: Պատասխա-
նի ետ և ասէ ցնոսա. Որ իցեն երկու հան-
դերձք՝ տացէ զմին այնմ՝ ոյր ոչն գուցէ. և
12 որ կայցէ կերակուր՝ նոյնպ̃ արասցէ: Ե-
կին և մաքսաւորք մկրտել, և ասեն ցնա.
13 Վարդապետ՝ զի՞նչ գործեսցուք: Նա
ասէ ցն̃ս. Մի՛ ինչ աւելի քան զհրամայեալն
14 ձեզ առնիցէք: Հարցանէին զնա և զին-
ուորքն՝ և ասէին, Եւ մեք զի՞նչ գործեսցուք.
ասէ ցնոսա. Մի՛ զոք խուիցէք՝ և մի՛ զոք զըր-
պարտիցէք, շատ լիցին ձեզ թոշակքն ձեր:
15 Մինչ ակն ունէր ժողովուրդն՝ և խորհէին
ամենեքեան 'ի սիրտս իւրեանց վ̃ն Յովհան-
16 նու՝ մի՛ թէ սա իցէ Ք̃ն. Պատասխանի
ետ ամենեցուն՝ և ասէ, Ես մկրտեմ զձեզ
ջրով. բայց գայ զօրագոյն քան զիս, զորոյ

չեմ բաւական բառնալ զկօշիկս, նա մկըր-
տեսցէ զձեզ Հոգւով սրբով եւ հրով: Որոյ 17
հեծանոցն ՚ի ձեռին իւրում սրբել զկալն իւր՝
եւ ժողովել զցորեանն ՚ի շտեմարանս իւր, եւ
զյարդն այրեսցէ անշէջ հրով: Բազում 18
եւ այլ ինչ մխիթարութբ աւետարանէր ժո-
ղովրդեանն: Բայց Հերովդէս չորրորդա- 19
պետ յանդիմանեալ ՚ի նմանէ վասն Հերով-
դիայ կնոջ եղբօր իւրոյ՝ եւ վս ամ չարեացն
զոր գործեաց Հերովդէս: Յաւել եւ զայն 20
ես ՚ի վր ամի. եւ եդ ՚ի բանտի զՅովհան-
նէս: Եւ եղեւ ՚ի մկրտել ամ ժողովր- 21
դեանն, եւ Յի յմի մկրտելն՝ եւ կալ յաղօթս,
բանալ երկնից, Եւ իջանել Հոգւոյն սբյ 22
մարմնաւոր տեսլեամբ իբրեւ զաղաւնի ՚ի վր
նր. եւ գալ ձայն յերկնից՝ որ ասէր, Դու ես
որդի իմ սիրելի ընդ քեզ հաճեցայ: Եւ 23
ինքն յս էր ամաց իբրեւ երեսնից սկսեալ՝ ո-
րոց ոչ կարծէր որդի յովսեփայ. Որ յակով-
բայն*. որ հեղեայն. որ մատաթեայն: Որ 24
ղեւեայն, որ մեղքեայն. որ յաննեայն. որ
յովսեփայն: Որ մատթեայն. որ ամով- 25
սայն որ նաւումայն, որ եսղեայն. որ նան-
գեայն: Որ մահաթայն. որ մատաթեայն. 26
որ սեմեայն. որ յովսեփայն. որ յովդայն:

---

* ՚Ի Յոյնն ոչ գոյ, Որ յակոբայն:

27 Որ յոփնանայն . որ ռեսայն : որ զորաբա-
28 բելին . որ սաղաթիելին . որ ներբեայն : Որ
մեղքեայն . որ ադդեայն . որ կովսամայն .
29 որ . ելմովդամայն . որ երայն : Որ յես-
ուայն . որ եղիազարայն . որ յովրամայն . որ
30 մատթայն . որ ղեւեայն : Որ սիմէոնեին .
որ յուդային . որ յովսեփայն . որ յոնանայն .
31 որ եղիակիմայն : Որ մելեայն . որ մեն-
նայն . որ մատտաթայն , որ նաթանայն , որ
32 դաւթին : Որ յեսսեայն . որ ովբեդայն .
որ բոոսայն . որ սաղմոնեայն . որ նաասոն-
33 նին : Որ ամինադաբայն . որ արամայն . որ
ադմեայն . որ առնեայն*. որ եզրոմայն .
34 որ փարեսին . որ յուդային : Որ յակով-
բայն . որ իսահակայն . որ աբրահամու .
35 որ թարային . որ նաքովրայն : Որ սերու-
գայն . որ ռագաւայն . որ փաղեկայն . որ
36 եբերայն . որ սաղային : Որ կայինանայն .
որ արփաքսադայն . որ սեմայն . որ նոյին .
37 որ ղամեքայն : Որ մաթուսաղային . որ ե-
նովքայն . որ յարեդին . որ մաղաղիէլին .
38 որ կայինանայն : Որ ենովսայն . որ սեթայն
որ ադամայն . որ ա̃յն :

---

* ՚Ի Յոյնն ոչ գոյ , Որ ադմեայն , որ առնեայն :

ԳԼ. Դ.

Եւ յս՟ լի հոգւով սրբով դարձաւ 'ի Յոր- 1
դանանէ. և վարէր հոգւովն յանապատ:
Աւուրս քառասուն փորձեալ 'ի սատա- 2
նայէ. և ոչ եկեր և ոչ արբ յաւուրսն յայ-
նոսիկ, և 'ի կատարելննց՟ քաղցեաւ: Եւ 3
ասէ ցնա սատանայ. Եթէ որդի ես այ՟, ա-
սա՛ քարիդ այդմիկ՝ զի հաց լիցի: Պատաս- 4
խանի ետ նմա յս՟ և ասէ. Գրեալ է, եթէ
ոչ հացիւ միայն կեցցէ մարդ, այլ ամ՟ բանիւ
այ՟: Եւ հանեալ զնա 'ի լեառն մի բարձր՝ 5
եցոյց նմա զամ՟ թագաւորութիւնս աշխար-
հի 'ի վայրկեան ժամանակի: Եւ ասէ ցնա 6
սատանայ. Քեզ տաց զայս ամ՟ իշխանութի՟՝
և զփառս սոցա, զի ինձ տուեալ է՝ և ում
կամիմ՝ տամ զսա: Արդ՝ եթէ անկեալ 7
երկրպագանիցես առաջի իմ, քեզ եղիցի
ամ՟: Պատասխանի ետ նմա յս՟ և ասէ. 8
Գրեալ է, երկիրպագցես տն՟ այ՟ քում, և
զնա միայն պաշտեսցես: Եւ ած զնա յեէմ՟, 9
և կացոյց 'ի վր՟ աշտարակի տաճարին, և ա-
սէ ցնա. Եթէ որդի ես այ՟, արկ զքեզ աս-
տի 'ի վայր: Զի գրեալ է՝ եթէ հրեշ- 10
տակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո՝ պա-
հել զքեզ: Զի 'ի վր՟ ձեռաց բարձցեն 11
զքեզ, մի՛ երբեք հարցես զքարի զոտն քո:

12 Պատասխանի ետ նմա յս և ասէ. Ասացեալ
13 է, թէ ոչ փորձեսցես զտր այ քո: Եւ
կատարեալ զամ փորձութիւն սատանայի, ՚ի
14 բաց եկաց ՚ի նմանէ առ ժամանակ մի: Եւ
դարձաւ յս զօրութբ հոգւոյն ՚ի գալիլեա.
և ել համբաւ զնմանէ ընդ ամ կողմանս գա-
15 ւառին: Եւ նա ուսուցանէր ՚ի ժողովուր-
16 դս նց փառաւորեալ յամենեցունց: Եւ
եկն ՚ի նազարէթ ուր սնեալն էր. և եմուտ
ըստ սովորութեն իւրում յաւուրն շաբաթու
17 ՚ի ժողովուրդն: Եւ ետուն նմա գիրս
զեսայեայ մարգարէի, և յարեաւ ընթեռ-
նուլ. և իբրև եբաց զգիրսն եգիտ զայն
18 տեղի յորում գրեալն էր: Հոգի տն
՚ի վերայ իմ, վն որոյ և օծ իսկ զիս, ա-
ւետարանել աղքատաց առաքեաց զիս, բը-
19 ժըշկել զբեկեալս սրտիւք. Քարոզել գե-
րեաց զթողութի, և կուրաց տեսանել, ար-
ձակել զվիրաւորս ՚ի թողութի, քարոզել
20 զտարեկան տն ընդունելի: Եւ խփեալ
զգիրսն ետ ցպաշտօնեայն, և նստաւ. և
ամենեցուն որ ՚ի ժողովրդեանն էին աչք ՚ի
21 նա հայէին: Եւ սկսաւ ասել ցնս, Այսօր
22 լցան գիրքս այս յականջս ձեր: Եւ ամե-
նեքին վկայէին նմա, և զարմանային ընդ
բանս շնորհացն որ ելանէին ՚ի բերանոյ նր
23 և ասէին, Ոչ սա է որդին յովսեփայ: Եւ

ասէ ցնս , Ապաքէն ասիցէք առ իս զառակս
զայս , բժիշկ՝ բժշկեա զանձն քո , որչափ
լուաք զոր արարեր 'ի կափառնաում, արա
և աստ 'ի քում գաւառի ։ Եւ ասէ . Ամէն 24
ասեմ ձեզ՝ թէ չէ մարգարէ ընդունելի 'ի
քաղաքի իւրում ։ Արդարեւ ասեմ ձեզ . 25
զի Բազում այրիք էին յաւուրս Եղիայի 'ի
մէջ Իղի՝ յորժամ փակեցանն երկինք զերիս
ամս և զվեց ամիս . և եղև սով մեծ ը ամ
երկիր ։ Եւ ոչ առ մի 'ի նոցանէ առա- 26
քեցաւ Եղիա , բայց միայն 'ի Սարեփթայ
սիդոնացւոց՝ առ կին մի այրի ։ Եւ բա- 27
զում բորոտք էին յԻղի առ Եղիսեիւ մարգա-
րէիւ . և ոչ ոք 'ի նոցանէ սրբեցաւ , բայց
միայն Նեեման Ասորի ։ Եւ լցան ամենե- 28
քին բարկութ 'ի ժողովրդեանն՝ իբրև լուէին
զայս ։ Եւ յարուցեալ հանին զնա արտա- 29
քս քաղաքին, և ածին զնա մինչև յարտևան
լերինն՝ յորոյ վր քաղաքն նոցա շինեալ էր,
գահավէժ առնել զնա ։ Եւ նա անցեալ ընդ 30
մէջ նց՝ գնայր ։ Եւ էջ 'ի կափառնաում 31
'ի քաղաքն գալիլեացւոց , և ուսուցանէր
զնս 'ի շաբաթսն ։ Եւ զարմանային ընդ 32
վարդապետութի նր , զի իշխանութբ էր
բան նր ։ Եւ էր 'ի ժողովրդեանն այր մի , 33
զոր ունէր այս դիւի պղծոյ , և աղաղակեաց
'ի ձայն մեծ . Ասէ , Թուլացո՝ զի՞ կայ մեր և 34

քո՛ Յիսուս Նազովրեցի, եկիր կորուսանել
35 զմեզ. գիտեմք զքեզ ով ես, սր̃դ Ա̃յ: Սաս-
տեաց 'ի նա Յ̃ս և ասէ. Պապանձեաց՝ և ել 'ի
դմանէ. զգետնեաց զնա դեւն 'ի միջի անդ՝ և
36 ել 'ի նմանէ, և ինչ ոչ վնասեաց նմա: Եւ
եղեն զարմանալիք 'ի վ̃ր ամենեցուն, խօսէին
ը̃ միմեանս և ասէին. Զի՞նչ է բանս այս,
զի իշխանութ̃բ և զօրութ̃բ սաստէ այսոց
37 պղծոց՝ և ելանեն: Եւ երթայր հռչակ
զնմանէ ընդ ա̃մ տեղիս շուրջ զգաւառաւն:
38 Եւ յարուցեալ 'ի ժողովրդենէ անտի, ե-
39 մուտ 'ի տուն սիմովնի: Զոքանչ սիմով-
նի տագնապէր ջերմամբ մեծաւ, և աղաչե-
40 ցին զնա վ̃ն ն̃ր: Եկաց առ նմա՝ սաստեաց
ջերմանն, և եթող զնա. և վաղվաղակի յա-
41 րեաւ, և պաշտէր զն̃ս: Եւ ընդ արեւուն
մտանել՝ ամենեքեան որոց էին հիւանդք 'ի
պէսպէս ցաւս, բերէին զն̃ս առ նա: Եւ նա
իւրաքանչիւր ումեք 'ի նոցանէ դնէր ձեռ̃ն
42 և բժշկէր զն̃ս: Ելանէին դեւք 'ի բազ-
մաց, աղաղակէին և ասէին. եթէ Դու ես
որդի Ա̃յ. և նա սաստէր՝ և ոչ տայր ն̃ց թոյլ
43 խօսել, զի գիտէին թէ ք̃ն է: Եւ իբրև տիւ
եղև՝ ել գնաց յանապատ տեղի. և ժողո-
վուրդքն խնդրէին զնա. եկին մինչև առ նա՝
և արգելուին զնա, զի մի՛ գնասցէ 'ի նոցանէ:
44 Եւ նա ասէ ցնոսա. և այլոց քաղաքաց

պարտ է ինձ աւետարանել զարքայութիւն
ա̃յ, զի յայն իսկ առաքեցայ: Եւ քարո- 45
զէր 'ի ժողովուրդսն գալիլեացւոց:

ԳԼ. Ե.

Եւ եղև 'ի խռնել զնովաւ ժողովրդեա- 1
նըն և լսել զբանն ա̃յ, և ինքն կայր առ
ծովակին գեննեսարեթայ: Եւ ետես երկուս 2
նաւս՝ զի կային առ ծովակին, և ձկնորսքն
ելեալ 'ի նոցանէ՝ լուանային զգործիսն: Եւ 3
նա 'ի մի նաւուցն՝ որ էր սիմովնի. և աղա-
չեաց զնա սակաւիկ մի տանել 'ի ներքս 'ի
ցամաքէն. նստաւ և ուսուցանէր 'ի նաւէ
անտի զժողովուրդսն: Եւ իբրև լռեաց 'ի 4
խօսիցն, ասէ ցսիմովն. Խաղացո՛ 'ի խորն,
և արկէք զգործիս ձեր յորս: Պատասխա- 5
նի ետ սիմովն՝ և ասէ ցնա. Վարդապետ՝
զամենայն գիշերս աշխատ եղեաք՝ և ոչինչ
կալաք, բայց վ̃ն քո բանիդ արկցուք զգոր-
ծիսս: Զայս իբրև արարին՝ փակեցին 'ի 6
ներքս բազմութիւն ձկանց յոյժ, մինչև պար-
պատէին ուռկանք նոցա: Եւ ակնարկէին 7
որսակցացն 'ի միւս նաւուն՝ գալ օգնել ն̃ց, և
եկին և լցան երկոքին նաւքն՝ մինչև մերձ
ընկղմել ն̃ց: Իբրև ետես սիմովն պետ- 8
րոս, անկաւ առ ծունկսն յ̃սի և ասէ. Երա՛ց
ինձ յինէն տէր. զի այր մեղաւոր եմ ես;

9 Քանզի ահ պատեաց զնա և զամենեսեան
որ ընդ նմայն էին՝ վասն որսոյ ձկանցն զոր
10 ըմբռնեցին. Նոյնպէս և զյակովբոս և զ
յովհաննէս՝ զորդիսն զեբեդեայ, որ էին որ-
սակիցք սիմովնի։ Եւ ասէ ցսիմովն Յս. Մի
երկնչիր՝ յայսմհետէ զմարդիկ որսայցես ՝ի
11 կենդանս։ Եւ հանեալ զնաւն ՝ի ցամաք,
12 թողին զամ, և գնացին զհետ նր։ Եւ եղև
՝ի հասանելն նորա ՝ի մի քաղաքացն, ահա
այր մի լի բորոտութբ իբրև ետես զՅս ան-
կեալ ՝ի վր երեսաց աղաչեաց զնա և ասէ.
Տէր՝ եթէ կամիս, կարող ես զիս սրբել։
13 Ձգեաց զձեռն իւր՝ հասոյց ՝ի նա՝ և ասէ,
կամիմ՝ սրբեաց. և վաղվաղակի գնաց ՝ի
14 նմանէ բորոտութիւն։ Եւ նա պատուիրեաց
նմա մի ումեք ասել, այլ թէ երթ ցոյց զան-
ձն քո քահանային, և մատո պատարագ վն
սրբութե քո, որպէս և հրամայեաց մովսէս ՝ի
15 վկայութի նց։ Եւ յորդէր առաւել բանն
զնմանէ. և ժողովէին ժողովուրդք բազումք
16 լսել՝ և բժշկել ՝ի հիւանդութէ իւրեանց։ Եւ
նա լոյս տայր յանապատ տեղիս, և կայր
17 յաղօթս։ Եւ եղև ՝ի միում աւուրց՝ և ինքն
ուսուցանէր, և փարիսեցիքն և օրինացն
վարդապետք նստէին. որ ժողովեալ էին
յամ քաղաքաց գալիլեացւոց՝ և հրէաստանի
18 և եմի. և զօրութի տն էր ՝ի բժշկել զնս։ Եւ

ահա արք բերէին մահճօք զայր մի՝ որ էր
անդամալոյծ, եւ խնդրէին զնա մուծանել
'ի ներքս՝ եւ դնել առաջի ն՟ր: Եւ իբրեւ 19
ոչ գտանէին թէ ը՟ն որ մուծանիցեն զնա 'ի
ներքս վասն ամբոխին, ելին 'ի տանիս եւ 'ի
ցուցոյն կախեցին զնա, եւ իջուցին մահճօքն
հանդերձ 'ի մէջ առաջի յ՟ի: Եւ տեսեալ 20
զհաւատսն ն՟ց՝ ասէ ցնա. Այր դու՝ թողեալ
լիցին քեզ մեղք քո: Սկսան խորհել դը- 21
պիրքն եւ փարիսեցիքն, եւ ասեն. Ո՞ է սա՝ որ
խօսի զհայհոյութիւն, ո՞վ կարէ թողուլ ըզ
մեղս՝ բայց միայն ա՟ծ: Իբրեւ գիտաց յ՟ս 22
զխորհուրդս ն՟ց, պատասխանի ետ՝ եւ ասէ ցն՟ս.
Զի՞ խորհիք 'ի սիրտս ձեր: Զի՞նչ դիւրա- 23
գոյն է, ասել՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո,
եթէ ասել՝ արի եւ գնա: Այլ զի գիտասջիք, 24
եթէ իշխանութ՟ի ունի Որդի մարդոյ յերկ-
րի թողուլ զմեղս. ասէ ցանդամալոյծն,
Քեզ ասեմ՝ արի առ զմահիճս քո՝ եւ երթ 'ի
տուն քո: Եւ առժամայն յարուցեալ ա- 25
ռաջի ամենեցուն՝ առ զիւրեւ յորոյ վ՟ր ան-
կեալ դնէր, գնաց 'ի տուն իւր, եւ փառա-
ւոր առնէր զա՟ծ: Զարմանք կալան զա- 26
մենեսեան, եւ փառաւոր առնէին զա՟ծ. լի
եղեն ահիւ՝ եւ ասեն, եթէ Տեսաք այսօր
նոր նշանս: Եւ յետ այնորիկ ել անտի եւ 27
ետես մաքսաւոր մի՝ որում անուն էր Ղեւի,

զի նստէր 'ի մաքսաւորութեն . եւ ասէ ցնա,
28 Եկ զկնի իմ ։ Եւ թողեալ զամ՝ յարեաւ
29 գնաց զկնի նորա ։ Եւ արար ընդունե-
լութի մեծ նմա ղեւի 'ի տան իւրում . եւ էր
ժողովուրդ բզմ մաքսաւորաց եւ այլոց՝ որ
30 էին բազմեալ ընդ նս ։ Եւ տրտնջէին փա-
րիսեցիքն եւ դպիրքն նց զնմանէ առ աշա-
կերտսն նր՝ եւ ասէին . Ընդէ՞ր ընդ մաքսա-
ւորս եւ ընդ մեղաւորս ուտէք եւ ըմպէք ։
31 Պատասխանի ետ յս՝ եւ ասէ ցնս, Ոչինչ են
32 պիտոյ բժիշկք ողջոց՝ այլ հիւանդաց ։ Եւ
ոչ եկի կոչել զարդարս, այլ զմեղաւորս
33 յապաշխարութի ։ Եւ նոքա ասեն ցնա, Ընդէ՞ր
աշակերտքն յովհաննու պահեն ստէպ՝ եւ
խնդրուածս առնեն, նոյնպէս եւ փարիսեց-
34 ւոցն, եւ քոյդ ուտեն եւ ըմպեն ։ Եւ նա
ասէ ցնս . Միթէ կարող էք մանկանց առա-
գաստի մինչ փեսայն ընդ նս իցէ, հրաման
35 տալ պահել ։ Եկեսցեն աւուրք՝ յորժամ
բարձցի 'ի նոցանէ փեսայն, ապա պահես-
36 ցեն յաւուրսն յայնոսիկ ։ Ասաց եւ առակ
մի առ նս, թէ Ոչ ոք արկանէ 'ի նոր հան-
դերձէ 'ի վր հնացեալ ձորձոյ . ապա թէ ոչ
եւ զնորն պատառէ, եւ ընդ հնոյն չմիաբա-
37 նի կարկատն որ 'ի նորոյն ։ Եւ ոչ ոք
արկանէ գինի նոր 'ի տիկս հինս . ապա թէ
ոչ պայթուցանէ գինին նոր զտիկսն հինս.

ինքն հեղու, և տիկքն կորնչին: Այլ գինի 38
նոր 'ի տիկս նորս արկանելի է, և երկոքին
պահին: Եւ ոչ ո՛ք ըմպէ զհինն՝ և կամիցի 39
զնորն. քանզի ասէ թէ Հինն քաղցրագոյն է:

ԳԼ. Զ.

Եւ եղև 'ի շաբաթու յերկրորդում ա- 1
ռաջնում՝ անցանել նմա ը̃ արտորայսն,
և աշակերտքն ն̃ր կորզէին հասկ՝ շփէին ընդ
ափ, և ուտէին: Եւ ոմանք 'ի փարիսեց- 2
ւոցն ասեն ց̃նս. Զի՞նչ գործէք՝ զոր չէ օրէն
'ի շաբաթու: Պատասխանի ետ ն̃ց յ̃ս՝ և 3
ասէ. Չի՞ցէ ընթերցեալ ձեր՝ զոր արարն Դա-
ւիթ, յորժամ քաղցեաւն ինքն՝ և որ ը̃ ն-
մայն էին: Զիա՞րդ եմուտ նա 'ի տունն 4
ա̃յ, և զհացն զառաջաւորութե̃ եկեր՝ և ետ
այնոցիկ որ ը̃ նմայն էին. զոր ո՛չ էր օրէն
ումեք ուտել, բայց միայն քահանայապե-
տիցն: Եւ ասէ ց̃նս. Տ̃ր է Որդի մարդոյ 5
և շաբաթու: Եւ եղև 'ի միւսում շաբա- 6
թուն մտանել նմա 'ի ժողովուրդն՝ և ուսու-
ցանել. և էր անդ այր մի՝ և ձեռն իւր աջ
գօսացեալ էր: Եւ սպասէին նմա դպիրքն 7
և փարիսեցիքն՝ թէ 'ի շաբաթուն բժշկիցէ,
զի գտանիցեն չարախօսութի̃ զնմանէ: Եւ 8
նա գիտէր զխորհուրդս նոցա, ասէ ցայրն՝
որոյ ձեռնն գօսացեալ էր. Արի՛ անց 'ի մէջ.

9 Եւ նա յարուցեալ եկաց : Ասէ ցնոսա Յս .
Հարցից ինչ զձեզ . զի՞նչ արժան է 'ի շա-
բաթու, բարի՞ ինչ առնել՝ եթէ չար գործել,
10 զոգի մի ապրեցուցանե՞լ՝ եթէ կորուսանել : Եւ
հայեցեալ շուրջ զամենեքումբք զայրագին՝
ասէ ցնա . Ձգեա՛ զձեռն քո . Եւ նա ձգեաց .
և հաստատեցաւ ձեռն նորա իբրև զմիւսն :
11 Նոքա լցան յիմարութը , և խօսէին ընդ
12 միմեանս՝ թէ զինչ առնիցեն յՅսի : Եւ եղև
ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ ել 'ի լեառն կալ
յաղօթս , և հանէր զգիշերն 'ի գլուխ յա-
13 ղօթսն այ : Եւ իբրև այգ եղև՝ կոչեաց զա-
շակերտսն իւր , և ընտրեաց 'ի նոցանէ եր-
կոտասանս զորս և առաքեալս անուանեաց :
14 Զսիմովն՝ զոր և Պետրոս անուանեաց , և
զԱնդրէաս զեղբայր նորին, և զՅակովբոս, և
զՅովհաննէս, և զփիլիպպոս , և զԲարթո-
15 ղիմէոս , Եւ զՄատթէոս , և զԹովմաս , և
զՅակովբոս ալփեայ , և զՍիմովն զկոչե-
16 ցեալն նախանձայոյզ , Եւ զՅուդա յակով-
բայ, և զՅուդա իսկարիովտացի՝ որ եղև իսկ
17 մատնիչ : Եւ իջեալ նոքօք հանդերձ 'ի
տեղի մի տափարակ. և ժողով աշակերտացն
նր՝ և բազմութի յոյժ ժողովրդեանն , յամ
հրէաստանէ և յեմէ՝ և յայնմ կողմանէ և
18 'ի ծովեզերէն տիւրոսի և սիդովնի . Որ եկին
լսել 'ի նմանէ՝ և բժշկել 'ի հիւանդութե

իւրեանց․ և նեղեալքն յայսոց պղծոց
բժշկէին ։ Եւ ամ ժողովուրդն խնդրէր 19
մերձենալ 'ի նա՝ զի զօրութի բազում ելա-
նէր 'ի նմանէ, և բժշկէր զամենեսին ։ Եւ 20
նա ամբարձ զաչս իւր յաշակերտսն իւր՝ և
ասէ ։ Երանի՛ աղքատացդ հոգւով, զի
ձեր է արքայութին այ ։ Երանի՛ որ քաղ- 21
ցեալ են այժմ, զի յագեսցին ։ Երանի՛
որ լան այժմ, զի ծիծաղեսցին ։ Երանի է 22
ձեզ՝ յորժամ նախատիցեն զձեզ մարդիկ․
և յորժամ որոշիցեն զձեզ և նախատիցեն,
և հանիցեն անուն չար զձէնջ վասն Որդւոյ
մարդոյ ։ Ուրախ լերուք յաւուր յայնմիկ և 23
ցնծասջիք, զի ահա վարձք ձեր բազում են
յերկինս․ ըստ դմին օրինակի առնէին մար-
գարէիցն հարք իւրեանց ։ Բայց վա՛յ ձեզ 24
մեծատանցդ՝ զի ընկալայք զմխիթարութի
ձեր ։ Վա՛յ ձեզ՝ որ յագեալդ էք այժմ՝ 25
զի քաղցիջիք․ վա՛յ ձեզ՝ որ ծիծաղիքդ այժմ,
զի սգայջիք և լայջիք ։ Վա՛յ ձեզ՝ յորժամ 26
բարի ասիցեն զձէնջ ամ մարդիկ, զի այդ-
պէս առնէին սուտ մարգարէիցն հարք նց ։
Այլ ձեզ ասեմ որ լսէքդ․ Սիրեցէք ըզ- 27
թշնամիս ձեր, բարի արարէք ատելեաց ձե-
րոց ։ Օրհնեցէք զանիծիչս ձեր․ աղօթս 28
արարէք 'ի վր նեղչաց ձերոց ։ Որ հար- 29
կանէ զծնօտ քո՝ մատո նմա և զմիւսն․ և որ

հանէ ՚ի քէն զբաճկոն քո՝ մի՛ արգելուր ՚ի
30 նմանէ և զշապիկս ։ Ամենայնի՛ որ խնդ-
րէ ՚ի քէն՝ տուր, և զոր ինչ հանէ ոք ՚ի քէն՝
31 մի՛ պահանջեր ։ Եւ ո՟պ կամիք թէ արաս-
ցեն ձեզ մարդիկ, այնպէս արասջիք և դուք
32 ն՟ց ։ Եւ եթէ սիրէք դուք զսիրելիս ձեր՝
զի՞նչ շնորհ է ձեր, զի և մեղաւորք սիրեն
33 զսիրելիս իւրեանց ։ Եւ եթէ բարի առ-
նէք բարերարաց ձերոց՝ ո՞ր շնորհ է ձեր,
34 զի և մեղաւորք զնոյն գործեն ։ Եւ եթէ
տայք փոխ այնոցիկ յորոց ակն ունիցիք
առնուլ՝ ո՞ր շնորհ է ձեր ․ քանզի և մեղա-
ւորք մեղաւորաց փոխ տան, զի առցեն անդ-
35 րէն զկշիռն ։ Բայց սիրեցէք զթշնամիս
ձեր, և բարի արարէք ատելեաց ձերոց ․ և
տուք փոխ՝ ուստի ոչ ակն ունիցիք առնուլ ․
և եղիցին վարձք ձեր բազում, և եղիջիք որդիք
բարձրելոյ ․ զի նա քաղցր է ՚ի վերայ չարաց
36 և ապաշնորհաց ։ Եղերուք գթածք՝ ո՟պ
37 և Հայրն ձեր գթած է ։ Մի՛ դատէք՝ և ոչ
դատիցիք ․ մի՛ պարտաւորէք՝ և ոչ պարտաւորիցիք ,
38 արձակեցէք՝ և արձակիցիք ։ Տուք՝ և տա-
ցի ձեզ ․ չափ բարւոք՝ թաթաղուն շարժուն
զեղուն տացեն ՚ի գոգս ձեր , նովին չափով
39 որով չափէք՝ չափեսցի ձեզ ։ Ասաց և ա-
ռակ մի առ նոսա , Միթէ կարիցէ՞ կոյր կուրի
առաջնորդել , ո՞չ ապաքէն երկոքին ՚ի խոր-

խորատ անկանիցին ։ Ոչ է աշակերտ լաւ 40
քան զվարդապետ իւր · ամ կատարեալն
եղիցի իբրեւ զվարդապետ իւր ։ Զի՞ տե֊ 41
սանես զշիւղ յական եղբօր քո , և 'ի քում
ական զգերանդ ոչ նշմարես ։ Կամ զիա՞րդ 42
կարես ասել ցեղբայր քո, Եղբայր՝ թող հա֊
նից զշիւղդ յականէ քումմէ , և դու 'ի քում
ական զգերանդ ոչ տեսանես · կեղծաւոր՝
հան նախ զգերանդ յականէ քումմէ , և ա֊
պա հայեսջիր հանել զշիւղ յականէ եղբօր
քո ։ Զի ոչ է ծառ բարի՝ որ առնէ պը֊ 43
տուղ չար , և ոչ դարձեալ ծառ չար՝ որ առ֊
նէ պտուղ բարի · Զի իւրաքանչիւր ծառ 44
'ի պտղոյ իւրմէ ճանաչի · Զի ոչ եթէ 'ի
փշոց քաղեն թուզ , և ոչ 'ի մորենւոյ կթեն
խաղող ։ Մարդ բարի՝ 'ի բարի գանձուց 45
սրտի իւրոյ բղխէ զբարի · և մարդ չար՝ 'ի
չարէն բղխէ զչար , քանզի 'ի յաւելուածոյ
սրտին խօսի բերան նր ։ Զի՞ կոչէք զիս՝ 46
Տէր՝ տր, և զոր ասեմ ոչ առնէք ։ Ամենայն 47
որ գայ առ իս , և լսէ զբանս իմ՝ և առնէ զնս,
ցուցից ձեզ ում նման է ։ Նման է առն՝ 48
որ շինիցէ տուն , որ փորեաց և խորեաց , և
եդ հիմն 'ի վր վիմի · 'ի յառնել հեղեղաց՝
բաղխեաց գետ զտունն, և ոչ կարաց շարժել
զնա , զի հաստատեալ էր հիմն 'ի վերայ
վիմի ։ Իսկ որ լսէ զբանս իմ՝ և ոչ առնէ , 49

նման է առն՝ որ շինիցէ տուն ՚ի վերայ հողոյ
առանց հիման. զոր բախեաց գետ, և վաղ-
վաղակի անկաւ. և եղև կործանումն տանն
այնորիկ մեծ ։

ԳԼ · Է ։

1 Եւ իբրև կատարեաց զամ զբանս իւր ՚ի
լսելիս ժողովրդեանն, եմուտ ՚ի կափառ-
2 նաում ։ Հարիւրապետի ուրումն ծառայ
չարաչար հիւանդացեալ՝ մերձ էր ՚ի վախ-
3 ճանել, որ էր նմա պատուական ։ Իբրև
լուաւ զյսէ, առաքեաց զծերսն ՚ի հրէից,
աղաչէր զնա՝ զի եկեսցէ ապրեցուսցէ զծա-
4 ռայն նր ։ Եւ նք եկեալ առ յս՝ աղաչէին
զնա ստէպ՝ և ասէին, թէ Արժանի է որում
5 զշնորհս զայս առնես ։ Զի սիրէ զազգս
մեր, և զժողովրդանոցն նա շինեաց մեզ ։
6 Եւ յս գնաց ընդ նոսա, իբրև ոչինչ կարի
հեռի էր ՚ի տանէն, յղեաց առ նա հարիւ-
րապետն բարեկամս և ասէ ցնա. Տէր՝ մի
ինչ աշխատ լինիր, զի չեմ բաւական եթէ
7 ընդ յարկաւ իմով մտանիցես ։ Վս որոյ և
ոչ զանձն համարեցայ արժանի առ քեզ գա-
լոյ. այլ ասա՛ բանիւ՝ և բժշկեսցի մանուկս
8 իմ ։ Քանզի և ես այր մի եմ կարգեալ ընդ
իշխանութբ, ունիմ ընդ ինև զինուորս, և
ասեմ սմա՝ Երթ, և երթայ. և այլում թէ

Եկ՛, և գայ . և ծառայի իմում թէ Արա՛
զայս , և առնէ : Եւ իբրև լուաւ զայս Յս՝ 9
զարմացաւ, դարձաւ առ ժողովուրդն որ եր-
թային զհետ նր՝ և ասէ . Ամէն ասեմ ձեզ՝
թէ և ոչ յԻղի այսչափ հաւատս գտի : Եւ 10
դարձան անդրէն պատգամաւորքն ՚ի տուն ,
և գտին զծառայն հիւանդ բժշկեալ : Եւ 11
եղև ՚ի վաղիւն երթայր ՚ի քաղաք մի որում
անուն էր Նային . երթային ը՛ նմա և աշա-
կերտքն իւր և ժողովուրդ բզմ : Իբրև մերձ 12
եղև ՚ի դուռն քաղաքին , և ահա հանէին մե-
ռեալ մի որդի միամօր մօր իւրոյ , և նա էր
այրի . և ժողովուրդ բզմ քաղաքին էր ընդ
նմա : Իբրև ետես զնա Տր՝ գթացաւ ՚ի նա 13
և ասէ , Մի՛ լար : Եւ մատուցեալ 14
մերձեցաւ ՚ի դագաղն . և որք բար-
ձեալն տանէին՝ զտեղի առին . և ասէ , Պա-
տանեակ դու՝ քեզ ասեմ , արի : Կանգնեցաւ 15
և նստաւ մեռեալն , և սկսաւ խօսել . և ետ
զնա ցմայր իւր : Եւ ահ կալաւ զամենե- 16
սին , և փառաւոր առնէին զԱծ և ասէին ,
թէ Մարգարէ ոմն մեծ յարուցեալ է ՚ի մի-
ջի մերում . և թէ Այց արար Ած ժողովր-
դեան իւրում ՚ի բարութիւն : Եւ ել զրոյցս 17
այս ընդ ամ Հրէաստան վս նր . և ընդ ամ
կողմանս աշխարհին : Եւ պատմեցին Յով- 18
հաննու աշակերտքն իւր վս ամենայնի այ-

19 սորիկ ։ Եւ կոչեաց առ ինքն երկուս ո-
մանս յաշակերտացն իւրոց Յովհաննէս, ա-
ռաքեաց առ Տր՝ եւ ասէ . Դու ես որ գալոցն
20 ես , եթէ այլում ակն կալցուք ։ Եւ ե-
կեալ արքն առ նա՝ ասեն, Յովհաննէս մկր-
տիչ առաքեաց զմեզ առ քեզ՝ եւ ասէ , Դու
ես որ գալոցն ես՝ եթէ այլում ակն կալցուք ։
21 Եւ ՚ի նմին ժամու բժշկեաց զբազումս ՚ի
հիւանդութեանց եւ ՚ի հարուածոց եւ յայսոց
չարաց , եւ կուրաց բազմաց շնորհեաց տե-
22 սանել ։ Պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ . Եր-
թայք պատմեցէք Յովհաննու՝ զոր տեսէքդ
եւ լուայք . զի կոյրք տեսանեն , եւ կաղք
գնան , բորոտք սրբին , խուլք լսեն , մե-
ռեալք յառնեն , աղքատք աւետարանին ։
23 Եւ երանի իցէ որ ոչ գայթակղեսցի յիս ։
24 Եւ իբրեւ գնացին հրեշտակքն Յովհան-
նու , սկսաւ խօսել ընդ ժողովուրդսն վն Յով-
հաննու . Զի՞նչ ելէք յանապատն տեսա-
25 նել , եղէ՞գն շարժուն ՚ի հողմոյ ։ Այլ զի՞նչ
ելէք տեսանել , այր ՚ի հանդերձս փափկունս
զարդարեալ . ահաւանիկ որ ՚ի հանդերձս
երեւելիս եւ ՚ի փափկութեան են՝ յարքունիս են ։
26 Այլ զի՞նչ ելէք տեսանել , Մարգարէ՞ .
այո՛ , ասեմ ձեզ՝ Առաւել եւս քան զմարգա-
27 րէ ։ Զի սա է վասն որոյ գրեալն է , թէ
Ահա առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի քո՝ որ

յարդարեսցէ զճանապարհս քո առաջի քո։
Ամէն ասեմ ձեզ. Մեծ 'ի ծնունդս կա- 28
նանց մարգարէ քան զՅովհաննէս ոչ ոք է.
բայց փոքրիկն յարքայութեան այ մեծ է քան
զնա։ Եւ ամ ժողովուրդն իբրև լուաւ և 29
մաքսաւորքն, արդարացուցին զած. զի մը-
կրտեցան 'ի մկրտութիւն Յովհաննու։ Իսկ 30
փարիսեցիքն և օրինականք զխորհուրդն այ
անարգեցին յանձինս իւրեանց, զի ոչ մկր-
տեցան 'ի նմանէ։ Արդ ո՞ւմ նմանեցուցից 31
զմարդիկ ազգիս այսորիկ. և ո՞ւմ իցեն նը-
մանողք։ Նման են մանկտւոյ որ 'ի հրա- 32
պարակս նստիցին, կարդայցեն զմիմեանս և
ասիցեն. Փողս հարաք ձեզ՝ և ոչ կաքաւե-
ցէք, ողբացաք՝ և ոչ լացէք։ Եկն Յով- 33
հաննէս մկրտիչ՝ ոչ ուտէր և ոչ ըմպէր, և
ասէիք. Դեւ գոյ 'ի նմա։ Եկն Որդի մար- 34
դոյ՝ ուտէ և ըմպէ, և ասէք. Ահա այր կե-
րող և արբեցող՝ բարեկամ մաքսաւորաց և
մեղաւորաց։ Եւ արդարացաւ իմաստու- 35
թի յորդւոց իւրոց։ Աղաչէր զնա ոմն 'ի 36
փարիսեցւոցն՝ զի կերիցէ ճաշ ը̃ նմա. և
մտեալ 'ի տուն փարիսեցւոյն բազմեցաւ։
Եւ կին մի էր 'ի քաղաքին մեղաւոր. իբրև 37
գիտաց թէ բազմեալ է 'ի տան փարիսեցւոյն,
բերեալ շիշ մի իւղոյ ազնուի. Կայր յետոյ 38
առ ոտս նորա՝ լայր, և արտասուօքն սկսաւ

թանալ զոտսն, եւ հերովք գլխոյ իւրոյ ջըն-
ջէր՝ եւ համբուրէր զոտսն, եւ օծանէր իւ-
39 ղովն։ Եւ տեսեալ փարիսեցւոյն՝ որ կո-
չեացն զնա, ասէր ընդ միտս իւր. Սա՝ թէ մար-
գարէ ոք էր, ապա գիտէր թէ ով՝ եւ որպիսի
40 ոք կին մերձենայ ՚ի սա. զի մեղաւոր է։ Պա-
տասխանի ետ Յս՝ եւ ասէ ցնա, Սիմովն ու-
նիմ ինչ ասել քեզ. Եւ նա ասէ, Ասա՝ վար-
41 դապետ. եւ ասէ։ Երկու պարտապանք
էին ուրումն փոխատուի. միոյն պարտէր հինգ
42 հարիւր դահեկան, եւ միւսն՝ յիսուն։ Եւ
իբրեւ ոչ գոյր նոցա հատուցանել, երկոցունցն
շնորհեաց. արդ ասա՝ ո՞վ առաւել սիրեսցէ
43 զնա։ Ասէ Սիմովն. Ինձ այսպէս թուի՝
եթէ որում զբազումն շնորհեաց. Եւ նա ա-
44 սէ ցնա. Ուղիղ դատեցար։ Եւ դարձեալ
՚ի կինն կողմն, ասէ ցՍիմովն. Տեսանե՞ս
զայս կին՝ մտի ՚ի տուն քո, ջուր ոտից իմոց
ոչ ետուր, իսկ սա արտասուօք իւրովք ե-
թաց զոտս իմ, եւ հերով իւրով ջնջեաց։
45 Համբոյր մի դու ոչ ետուր ինձ, սա՝ աւա-
սիկ յորմէ հետէ մտեալ եմ, ոչ դադարեաց
46 ՚ի համբուրելոյ զոտս իմ։ Իւղով զգլուխ
47 իմ ոչ օծեր, սա իւղով անուշիւ օծ։ Վ̃ն
որոյ ասեմ քեզ. Թողեալ լիցին սմա մեղք
իւր բազում, զի յոյժ սիրեաց. զի որում շատ
թողուցու՝ շատ սիրէ, եւ որում սակաւ՝ սա-

կաւ։ Եւ ասէ ցնա. Թողեալ լիցին քեզ 48
մեղք քո։ Եւ սկսան՝ որ բազմեալն էին 49
ընդ նմա, ասել ընդ միտս իւրեանց. Ո՞վ է սա
որ զմեղս թողու։ Եւ նա ասէ ցկինն, 50
Հաւատքքո կեցուցին զքեզ, երթ ՚ի խա-
ղաղութի։

ԳԼ. Ը.

Եւ եղև յետ այնորիկ՝ և ինքն շրջէր ընդ 1
քաղաքս և ընդ գեօղս, քարոզէր և ա-
ւետարանէր զարքայութիւն Աստուծոյ. և երկոտա-
սանքն ընդ նմա. և կանայք ոմանք՝ որ բը- 2
ժշկեալ էին յայսոց չարաց և ՚ի հիւանդու-
թեանց, Մարիամ՝ որ կոչէր Մագդաղենացի,
յորմէ եօթն դեւ ելեալ էր. Եւ Յովաննա 3
կին Քուզայ հազարապետին Հերովդի, և
Շուշան, և այլք բազումք, որք պաշտէին զնա
յընչից իւրեանց։ Եւ ՚ի ժողովել բազում 4
ժողովրդոց, և ընդ քաղաքաց քաղաքաց եկե-
լոց առ նա, ասէ առակաւ։ Ել սերմա- 5
նացան սերմանել զսերմանիս իւր. և ՚ի սեր-
մանելն իւրում՝ էր որ անկաւ առ ճանա-
պարհաւ՝ և եղև կոխան, և թռչունք երկ-
նից կերան զնա։ Եւ այլն անկաւ յապա- 6
ռաժի. և ընդ բուսանելն՝ չորացաւ, առ ՚ի
չգոյէ հիւթոյ, Եւ այլն անկաւ ՚ի մէջ 7
փշոց. և ընդ նմին բուսեալ փշոցն՝ հեղձուցին

8 զնա ։ Եւ այլն անկաւ յերկիր բարի և պա-
րարտ, և բուսեալ՝ տայր պտուղ հարիւրա-
պատիկ ․ զայս իբրև խօսեցաւ, ասէ ․ Որ ու-
9 նիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ ։ Հարցանէին
զնա աշակերտքն, թէ զի՞նչ իցէ առակն ։
10 Եւ նա ասէ ․ Ձեզ տուեալ է գիտել ըզ
խորհուրդս արքայութեան ա̃յ, բայց այլոցն ա-
ռակօք ․ զի տեսցեն՝ և մի՛ տեսցեն, և լո-
11 ւիցեն՝ և մի՛ իմասցին ։ Բայց առակն այս
12 ինչ է ․ սերմն՝ բանն ա̃յ է ։ Եւ որք առ ճա-
նապարհաւն, այնոքիկ են որ լսենն ․ և ա-
պա գայ սատանայ՝ և հանէ զբանն 'ի սրտից
նոցա, զի մի՛ հաւատասցեն՝ և ապրեսցին ։
13 Եւ որք յապառաժին, որք յորժամ լսի-
ցեն՝ խնդու̃թ ընդունին զբանն, և արմատս
ոչ ունիցին ․ որք առ ժամանակ մի հաւա-
տան, և 'ի ժամանակի փորձութե̃ն հեռա-
14 նան ։ Իսկ որ 'ի մէջ փշոցն անկաւ՝ նոքա
են, որ իբրև լսեն զբանն՝ և 'ի հոգս և 'ի
մեծութ̃ի և 'ի ցանկութ̃ի աշխարհիս զբա-
15 ղեալ հեղձնուն՝ և անպտուղ լինին ։ Իսկ
որ յերկիրն պարարտ, որոց բարւոք և զու-
արթագին սրտիւ լուեալ զբանն՝ ընդունին,
16 և տան պտուղ համբերութ̃ ։ Ոչ ոք լուցա-
նէ ճրագ և թագուցանէ ընդ կարասեաւ՝
կմ̃ դնէ ը̃ մահճօք, այլ 'ի վերայ աշտանա-
կի դնէ ․ զի որ մտանենն՝ զլոյս տեսցեն ։

Ձիք ինչ ծածուկ որ ոչ յայտ լիցի. և ոչ 17
գաղտնի՛ որ ոչ ծանիցի, և եկեսցէ 'ի յայտ։
Տեսէք այսուհետև զիա՛րդ լսէքդ. զի 18
ո՛յր գուցէ՝ տացի նմա, և ո՛յր ոչն գուցէ և
զոր կարծենն թէ ունիցի՝ բարձցի 'ի նմանէ։
Եկին առ նա մայրն և եղբարք իւր, և 19
ոչ կարէին հասանել 'ի նա վն բազմուեն։
Ազդ եղև նմա և ասեն, Մայր քո և եղ- 20
բարք քո կան արտաքոյ՝ և կամին զքեզ տե-
սանել։ Նա ասէ ցնս. Մայր իմ և եղբարք 21
իմ սոքա են, որ զբանն այ լսեն և առնեն։
Եւ եղև 'ի միում աւուրց ինքն ել 'ի նաւ՝ 22
և աշակերտքն նր. և ասէ ցնս, Եկա՛յք անց-
ցո՛ւք յայնկոյս ծովակիս. և գնացին։ Եւ 23
մինչ դեռ նաւէին՝ 'ի քուն եմուտ. և էջ
մրրիկ հողմոյ 'ի ծովակն՝ և ուռնոյր, և տագ-
նապէին։ Մատուցեալ զարթուցին զնա 24
և ասեն, Վարդապետ վարդապետ՝ կորնչիմք
աւասիկ. և նա յարուցեալ սաստեաց հող-
մոյն և խռովութե ջուրցն՝ և հանդարտեցին,
և եղև խաղաղութի։ Ասէ ցնս, Ո՞ւր են 25
հաւատք ձեր. և զահի հարեալ զարմացան.
և ասէին ցմիմեանս, Ո՞վ արդեօք իցէ սա՝ զի
և հողմոց և ջրոց հրաման տայ, և հնազան-
դին սմա։ Եւ նաւեցին իջին յաշխարհն 26
գերգեսացւոց. որ է յայնկոյս հանդէպ գա-
լիլեայ Եւ ընդ ելանելն նր 'ի ցամաք, 27

պատահեաց այր մի 'ի քաղաքէն՝ յորում էին
դեւք. եւ բազում ժամանակս չէր հանդերձ
զգեցեալ՝ եւ ոչ 'ի տան բնակեալ, այլ 'ի գե-
28 րեզմանս: Եւ տեսեալ զՅս՟, աղաղակեաց
եւ անկաւ առաջի նր՟, եւ ասէ մեծաձայն.
Զի՞ կայ իմ եւ քո Յս՟ որդի Այ՟ բարձրելոյ,
29 աղաչեմ զքեզ՝ մի՛ տանջեր զիս: Քանզի
հրաման տայր այսոյն պղծոյ ելանել 'ի մար-
դոյ անտի. զի բազում ժամանակս յափշ-
տակեալ էր զնա, եւ կապէր 'ի շղթայս, եւ
պահէր յերկաթս, եւ խզէր զկապանսն, եւ
30 վարէր 'ի դիւէն յանապատս: Եհարց ցնա
Յս՟ եւ ասէ, Զի՞նչ անուն է քեզ. եւ նա ասէ,
Լեգէովն. զի դեւք բազումք մտեալ էին 'ի
31 նա: Եւ աղաչէին զնա՝ զի մի՛ հրաման տա-
32 ցէ նց՟ երթալ յանդունդս: Եւ էր անդ
երամակ մի խոզից բազմաց արօտական 'ի
լերինն, եւ աղաչեցին զնա զի հրաման տա-
ցէ նց՟ մտանել 'ի նոսա. եւ հրամայեաց նց՟:
33 Եւ ելեալ դեւքն յառնէն՝ մտին 'ի խո-
զեանն. եւ դիմեաց երամակն 'ի դահէ ան-
34 տի 'ի ծովակն՝ եւ հեղձաւ: Իբրեւ տեսին
խոզարածքն զիրսն որ եղեն՝ փախեան, եւ
35 պատմեցին 'ի քաղաքին եւ յագարակսն: Եւ
իբրեւ ելին տեսանել զգործսն, եւ եկին առ
Յս՟, եւ գտին զայրն՝ ուստի դեւքն ելեալ
էին, զգեցեալ եւ զգաստացեալ նստէր առ

ոտսն Յ̃ի , և երկեան ։ Պատմեցին նոցա 36
որոց տեսեալն էր՝ թէ զի՞արդ փրկեցաւ դի-
ւահարն ։ Եւ աղաչէր զնա ա̃մ բազմու- 37
թիւն շուրջ զկողմամբքն գերգեսացւոց՝ գը-
նալ 'ի սահմանաց նո̃ց , քանզի ահիւ մեծաւ
տագնապէին . և նա մտեալ 'ի նաւ՝ դարձաւ
անդրէն ։ Աղաչէր զնա այրն՝ ուստի դևքն 38
ելեալ էին, շրջել ը̃ն նմա . արձակեաց զնա՝
և ասէ . Դա՛րձ 'ի տուն քո , և պատմեա՛ 39
զոր միանգամ արար քեզ ա̃ծ . գնաց 'ի քա-
ղաքն՝ և քարոզէր զոր ինչ արար նմա Յ̃ս ։
Եւ իբրև դարձաւ անդրէն Յ̃ս , ընկալաւ 40
զնա ժողովուրդն . քանզի ամենեքեան ակն
ունէին նմա ։ Եւ ահա եկն այր մի՝ ո- 41
րում անուն էր Յայրոս, և նա էր իշխան ժո-
ղովրդեանն . անկեալ առ ոտսն Յ̃ի աղա-
չէր զնա մտանել 'ի տուն նորա . Զի դուստր 42
միամօր էր նո՝ ամաց իբրև երկոտասանից ,
և էր մերձ 'ի մահ . և ը̃ն երթալն նո՝ ժողո-
վուրդքն նեղէին զնա ։ Եւ կին մի էր 'ի 43
տեռատեսութե̃ արեան յամաց երկոտասա-
նից , որ 'ի բժիշկս ծախեալ էր զա̃մ ինչս
իւր . որում ոչ էր լեալ հնար յումեքէ բը-
ժշկել ։ Մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ 'ի 44
քղանցս հանդերձի նո̃ . և նոյն ժամայն ե-
կաց բղխումն արեանն նորա ։ Եւ ասէ Յ̃ս . 45
Ո՞վ է որ մերձեցաւն յիս . իբրև ամենեքեան

ուրանային , ասէ պետրոս՝ և որ ը̃ նմ̃ էին .
Վարդապետ՝ ժողովուրդք պնդեն և նեղեն
46 զքեզ : Եւ ասէ յս̃ . Ոմն մերձեցաւ յիս ,
քանզի գիտացի՝ եթէ զօրութի̃ ել յինէն :
47 Իբրև ետես կինն՝ եթէ ոչ ծածկեցաւ ՚ի
նմանէ , եկն դողալով՝ և անկաւ առաջի նր̃ ,
թէ վասն որո՛յ իրաց մերձեցաւ ՚ի նա՝ պատ-
մեաց առաջի ա̃մ ժողովրդեանն . և թէ ո՛ր-
48 պէս բժշկեցաւ առժամայն: Եւ նա ասէ ցնա.
Քաջալերեա՛ց դուստր՝ հաւատք քո կեցու-
49 ցին զ.քեզ , երթ ՚ի խաղաղութի̃ : Եւ մինչդեռ
նա խօսէր , գայ ոմն ՚ի տանէ ժողովրդապե-
տին՝ և ասէ ցնա . Մեռաւ դուստրն քո , մի՛
50 ինչ աշխատ առներ զվդ̃ : Իսկ յս̃ իբրև
լուաւ , պատասխանի ետ նմա՝ և ասէ . Մի՛
51 երկնչիր , միայն հաւատա՛ և կեցցէ : Եւ
մտեալ ՚ի տունն՝ ոչ զոք եթող մտանել ,
բայց միայն զպետրոս և զյակովբոս և ըզ
յովհաննէս , և զհայր մանկանն և զմայր
52 նր̃ : Լային ամենեքեան՝ և կոծէին զնա .
և նա ասէ . Մի՛ լայք՝ , զի չէ մեռեալ՝ այլ
53 ննջէ : Եւ նոքա ծաղր առնէին զնա , զի
54 գիտէին թէ մեռաւ : Եւ նր̃ հանեալ զա-
մենեսին արտաքս , կալաւ զձեռանէ նր̃՝
բարբառեցաւ և ասէ . Արի՛ կաց մանուկ դու .
55 Եւ դարձաւ ոգի նր̃ , և կանգնեցաւ վաղ-
վաղակի . և հրամայեաց տալ նմա ուտել :

Եւ զարմացան ծնողքն նր̃. և նա պատ- 56
ուիրէր մի՛ ումեք ասել՝ որ ինչ եղեն:

ԳԼ. Թ.

Եւ կոչեցեալ զերկոտասան առաքեալսն, 1
ետ նց̃ զօրութի̃ և իշխանութի̃ ՚ի վերայ
ամ̃ դիւաց, և բժշկել զհիւանդութիւս: Եւ 2
առաքեաց զն̃ քարոզել զարքայութին այ̃,
և բժշկել զախտաժէտս: Եւ ասէ ցն̃. 3
Մի՛ ինչ բառնայք ՚ի ճանապարհ, մի՛ գաւա-
զան և մի՛ մախաղ, մի՛ հաց և մի՛ արծաթ,
մի՛ երկուս հանդերձս ունիցիք: Եւ յոր 4
տուն մտանիցէք՝ անդ ագջիք, և անտի գը-
նայցէք: Եւ որք ոչ ընդունիցին զձեզ, 5
յորժամ ելանիցէք ՚ի քաղաքէն յայնմանէ,
զփոշի ոտից ձերոց թօթափեսջիք ՚ի վկայ-
ութի̃ նց̃: Եւ ելեալ շրջէին ընդ քաղաքս 6
և ը̃ գեօղս՝ աւետարանէին, և բժշկէին ը̃
ամ̃ տեղիս: Լուաւ հերովդէս չորրոր- 7
դապետ զգործսն ամ̃. և զարմանայր վասն
ասելոյն յոմանց, Թէ յովհաննէս յարեաւ 8
՚ի մեռելոց, և յոմանց՝ թէ Եղիա յայտնե-
ցաւ, և յայլոց՝ թէ Մարգարէ ոմն յառաջ-
նոցն յարեաւ: Եւ ասէ հերովդէս. Զյովհան- 9
նէս ես գլխատեցի. իսկ սա ո՞վ իցէ զորմէ
զայսպիսի իրս լսեմ. և խնդրէր տեսանել
զնա: Դարձան առաքեալքն, և պատմե- 10

ցին նմա զամ՛ զոր արարին ։ Եւ առեալ զն՛
խուսեաց առանձինն ՚ի տեղի անապատ քա-
ղաքի միոյ , որում անուն էր Բեթսայիդա ։
11 Եւ ժողովուրդքն իբրեւ գիտացին , գնացին
զհետ նր՛ . եւ ընկալեալ զն՛ խօսէր ը՛ նոսա
վս՛ արքայութեն՛ այ՛ , եւ որոց պէտք էին բժշ-
12 կութեն՛ բժշկէր ։ Եւ օրն սկսաւ տարա-
ժամել . մատեան երկոտասանքն եւ ասեն
ցնա , Արձակեա զժողովուրդդ . զի եր-
թեալ շուրջ ՚ի գիւղսն եւ յագարակս հան-
գիցեն , եւ գտցեն կերակուր , զի աստ յա-
13 նապատ տեղւոջ եմք ։ Ասէ ցնոսա , Տուք
դուք դոցա ուտել . Եւ նոքա ասեն , Ոչ գոյ
մեր աւելի քան զհինգ նկանակ եւ զերկուս
ձկունս,բայց եթէ երթիցուք գնեսցուք բա-
14 ւական ժողովրդեանդ կերակուր ։ Քան-
զի էին արք իբրեւ հինգ հազար . ասէ ցաշա-
կերտսն իւր , Բազմեցուցէք զդոսա դասս
15 դասս՛ յիսուն յիսուն։ Եւ արարին այնպէս,
16 եւ բազմեցուցին զամենեսեան ։ Եւ առեալ
զհինգ նկանակն եւ զերկուս ձկունսն հայե-
ցաւ յերկինս , օրհնեաց եւ եբեկ եւ տայր
ցաշակերտսն արկանել ժողովրդեանն ։
17 Կերան եւ յագեցան ամենեքեան . եւ բարձին
զնշխարս կոտորոցն երկոտասան սակառի ։
18 Եւ եղեւ ՚ի կալն նր՛ յաղօթս առանձինն ,
էին ը՛ նմա եւ աշակերտքն նր՛ . եհարց զն՛ եւ

ասէ . Զո՞ ոք ասեն զինէն ժողովուրդքն՝ թէ
իցեմ ։ Եւ նք պատասխանի տուեալ ասեն . 19
Զյովհաննէս մկրտիչ . և այլք՝ Զեղիա . իսկ
այլք՝ թէ Մարգարէ ոք յառաջնոցն յարեաւ ։
Ասէ ցնս . Դուք զո՞վ ոք ասէք զինէն , թէ 20
իցեմ . պատասխանի ետ պետրոս և ասէ .
Զքսն այ ։ Նա սաստեաց ՚ի նոսա, և պատ- 21
ուիրեաց մի՛ ումեք ասել զայն ։ Եւ ասէ , 22
թէ Պարտ է Որդւոյ մարդոյ բազում չար-
չարիլ և անարգիլ ՚ի քահանայապետից և ՚ի
ծերոց և ՚ի դպրաց , և սպանանիլ՝ և յերիր
աւուր յառնել ։ Եւ ասէր առ ամենեսին. 23
Եթէ ոք կամի զկնի իմ գալ , ուրասցի
զանձն՝ և առցէ զխաչ իւր հանապազ՝ և ե-
կեսցէ զհետ իմ ։ Զի որ կամիցի զանձն 24
իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա , և որ կո-
րուսցէ զանձն իւր վն իմ՝ կեցուսցէ զնա ։
Զի՞նչ օգուտ է մարդոյ՝ եթէ զաշխարհ 25
շահեսցի , և զանձն իւր կորուսցէ կամ տու-
ժեսցի ։ Զի որ ամօթ համարեսցի զիս՝ և 26
զբանս իմ , զնա և Որդի մարդոյ յամօթ ա-
րասցէ՝ յորժամ գայցէ փառօք իւրովք՝ և
հօր՝ և հրեշտակաց սրբոց ։ Բայց արդարև 27
ասեմ ձեզ , եթէ Են ոմանք ՚ի դոցանէ
որ այդր կան՝ որք մի՛ ճաշակեսցեն զմահ ,
մինչև տեսցեն զարքայութի այ ։ Եւ եղև 28
յետ այսց բանից իբրև աւուրք ութ , ա-

ռեալ զպետրոս և զյակովբոս և զյովհան-
29 նէս՝ ել 'ի լեառն կալ յաղօթս ։ Եւ 'ի կալ
նմա յաղօթս՝ եղև տեսիլ երեսաց նր այլա-
կերպ . և փոխեցաւ հանդերձ նորա՝ և եղև
30 սպիտակ փայլուն ։ Եւ ահա արք երկու
խօսէին ընդ նմա . որ էին մովսէս և եղիա ,
31 Երևեալ փառօք . և ասէին զելիցն նր՝ զոր
32 կատարելոց էր յեէմ ։ Իսկ պետրոս՝ և որ
ընդ նմայն էին՝ ծանրացեալք 'ի քնոյ զար-
թեան , տեսին զփառսն նորա՝ և զերկուս
33 արսն որ կային առ նմա ։ Եւ եղև 'ի մեկ-
նելն նց 'ի նմանէ , ասէ պետրոս ցյս . Վար-
դապետ՝ բարւոք է մեզ աստ լինել , և ա-
րասցուք երիս տաղաւարս . մի՛ քեզ և մի՛ մով-
սեսի, և մի՛ եղիայի . և ոչ գիտէր զինչ խօ-
34 սէր ։ Եւ իբրև զայս ասաց , եկն ամպ և
հովանի եղև 'ի վր նց . և երկեան 'ի մտա-
35 նելն նց ը̃ ամպոյն ։ Ձայն եղև յամպոյն
և ասէ . Դա է որդի իմ ընտրեալ , դմա
36 լուարո՛ւք ։ Եւ ը̃ լինել բարբառոյն՝ գը-
տաւ յս միայն . և ինքեանք լռեցին , և ոչ
ումեք պատմեցին յաւուրսն յայնոսիկ և ոչ
37 ինչ՝ յորոց տեսինն ։ Եւ եղև 'ի վաղիւն
մինչ իջանէին նոքա 'ի լեռնէ անտի, ը̃ առաջ
38 եղև նմ ժողովուրդ բզմ ։ Եւ ահա այր
մի 'ի ժողովրդենէ անտի աղաղակեաց և ասէ,
Վարդապետ՝ աղաչեմ զքեզ, հայեա՛ց յորդի

իմ, զի միամօր է ինձ։ Եւ ահա այս հար- 39
կանի 'ի նմա՛ և յանկարծ գոչէ, և զարկու-
ցանէ զնա և թաւալեցուցանէ և փրփրե-
ցուցանէ, և հազիւ մեկնի 'ի նմանէ խորտա-
կեալ զնա։ Եւ աղաչեցի զաշակերտսն քո 40
զի հանցեն զնա, և ոչ կարացին։ Պատաս- 41
խանի ետ Յս և ասէ. Ո՜վ ազգ անհաւատ և
թիւր, մինչև յե՞րբ եղէց ը՞ ձեզ՝ և անսայ-
ցեմ ձեզ. մատո՛ այսր զորդին քո։ Եւ 42
մինչ դեռ մատչէր, զարկոյց զնա դեւն և
շարժլեաց։ Սաստեաց Յս այսոյն պղծոյ, 43
և բժշկեաց զմանուկն. և ետ զնա ցհայր
իւր։ Եւ զարմանային ամենեքեան 'ի վր 44
մեծամեծացն այ. և 'ի զարմանալն ամենե-
ցուն 'ի վր ամի զոր առնէր, ասէ ցաշակերտ-
սն իւր. Դիք դուք 'ի լսելիս ձեր զբանս
զայսոսիկ. զի Որդի մարդոյ մատնելոց է 'ի
ձեռս մարդկան։ Եւ նոքա ոչ գիտէին ըզ 45
բանն, և էր ծածկեալ 'ի նոցանէ զի մի՛ գի-
տասցեն. և երկնչէին հարցանել ցնա վասն
բանին այնորիկ։ Եմուտ խորհուրդ 'ի նս 46
թէ ո՞ արդեօք մեծ իցէ 'ի նոցանէ։ Յս իբրև 47
ծանեաւ զխորհուրդս սրտից նց, առ մանուկ
մի կացոյց 'ի մէջ նց առ իւր։ Եւ ասէ ցնս. 48
Որ ոք ընկալցի զմանուկս զայս յանուն իմ՝
զիս ընդունի. և որ զիս ընդունիցի՝ ընդունի
զառաքիչն իմ. զի որ փոքրիկն է յամենեսին

49 ՚ի ձեզ՝ նա եղիցի մեծ։ Պատասխանի ետ Յով-
հաննէս եւ ասէ. Վարդապետ՝ տեսաք զոմն
որ յանուն քո դեւս հանէր՝ եւ արգելաք զնա, զի
50 ոչ շրջի ընդ մեզ։ Ասէ ցնա Յս. Մի՛ արգելուք,
զի որ ոչն է ձեր թշնամի՝ ՚ի ձեր կողմն է։
51 Եւ եղեւ ՚ի կատարել աւուրց վերանալոյ
նորա՝ եւ ինքն զերեսս հաստատեաց երթալ
52 յԵէմ։ Եւ առաքեաց հրեշտակս առաջի
երեսաց իւրոց. եւ իբրեւ չոգան՝ մտին ՚ի
գիւղ մի սամարացւոց պատրաստել ինչ նմ։
53 Եւ ոչ ընկալան զնա, զի դէմ եդեալ էր
54 նորա երթալ յԵէմ։ Իբրեւ տեսին աշա-
կերտքն Յակոբոս եւ Յովհաննէս, ասեն. Տէր
կամի՞ս զի ասասցուք, եւ իջցէ հուր յերկ-
55 նից՝ եւ սատակեսցէ զնս։ Դարձաւ սաս-
տեաց ՚ի նս եւ ասէ. Ոչ գիտէք՝ որոյ հոգւոյ
56 էք դուք։ Զի Որդի մարդոյ ոչ եկն զո-
գիս մարդկան կորուսանել՝ այլ կեցուցանել.
57 Եւ գնացին յայլ գեօղ։ Եւ մինչ դեռ եր-
թային նոքա ՚ի ճանապարհի, ասէ ոմն ցնա.
58 Եկից զկնի քո՝ ուր վայր եւ երթիցես։ Ասէ
ցնա Յս. Աղուեսուց որջք գոն. եւ թռչնոց
երկնից դադարք. եւ Որդւոյ մարդոյ ոչ գոյ
59 ուր դիցէ զգլուխ։ Ասէ ցմիւս եւս. Եկ
զկնի իմ. եւ նա ասէ. Տէր հրաման տուր
60 ինձ երթալ նախ թաղել զհայր իմ։ Ասէ
ցնա Յս. Թո՛ղ զմեռեալսն թաղել զմեռեալս

իւրեանց, և դու երթ՝ պատմեա՛ զարքայու-
թի՟ն ա՟յ: Ասէ և այլ ոմ՟ն. Եկից զկնի քո 61
Տէր, բայց նախ հրամա՛ն տուր ինձ հրաժա-
րել ՚ի տանէ իմմէ: Ասէ ցնա յ՟ս. Ոչ ոք 62
արկանէ ձեռն զմաճով՝ և հայիցի յետս, ե-
թէ յաջողեալ իցէ արքայութե՟ն ա՟յ:

ԳԼ. Ժ.

Յետ այսորիկ երևեցոյց տ՟ր և այլ ևս եօ- 1
թանասուն և երկուս. և առաքեաց զն՟ս
երկուս երկուս առաջի իւր յա՟մ քաղաքս և
՚ի տեղիս, ուր ինքն երթալոց էր: Եւ ա- 2
սէ ցն՟ս. Հունձք բազում են՝ և մշակք սա-
կաւ. արդ՝ աղաչեցէք զտէր հնձոց, զի հան-
ցէ մշակս ՚ի հունձս իւր: Երթայք, ա- 3
հա առաքեմ զձեզ իբրև զգառինս ՚ի մէջ
գայլոց: Մի՛ բառնայք քսակ, մի՛ մախաղ, 4
մի՛ կօշիկս, և ՚ի ճանապարհի ումեք ողջոյն
մի՛ տայցէք: Յոր տուն մտանիցէք՝ նախ 5
ասասջիք թէ Ողջոյն տանս այսմիկ: Եւ ե- 6
թէ իցէ անդ որդի ողջունի, հանգիցէ ՚ի վ՟ր
ն՟ր ողջոյնն ձեր. ապա թէ ոչ՝ ՚ի ձեզ դարձ-
ցի: Եւ ՚ի նմին տան ագանիջիք, ուտի- 7
ջիք և ըմպիջիք ՚ի նոցանէ. զի արժանի է
մշակն վարձու իւրոյ. մի՛ փոխիցիք տանէ ՚ի
տուն: Յոր քաղաք մտանիցէք՝ և ընդու- 8
նիցին զձեզ, ուտիջիք զինչ առաջի դնիցեն

9 ձեր ։ Եւ բժշկեսջիք որ ՚ի նմա հիւանդք
իցեն . և ասասջիք նց, Մերձեալ է ՚ի վերայ
10 ձեր արքայութի այ ։ Իսկ յոր քաղաք մտա-
նիցէք՝ և ոչ ընդունիցին զձեզ , իբրև ելա-
11 նիցէք ՚ի հրապարակս նր՝ ասասջիք . Եւ
զփոշիս որ կուեալ է ՚ի քաղաքէ ձերմէ յոտս
մեր՝ թօթափեսցուք ՚ի ձեզ . բայց զայս գի-
12 տասջիք՝ զի մերձեալ է արքայութի այ ։ Աս-
եմ ձեզ , Օ՛ի սոդոմացւոց ընդարձակագոյն
լիցի յաւուրն յայնմիկ՝ քան քաղաքին այն-
13 միկ ։ Վա՛յ քեզ քորազին . վա՛յ քեզ բեթ-
սայիդա . զի եթէ ՚ի տիւրոս և ՚ի սիդովն
եղեալ էին զօրութիւնն՝ որ եղեն ՚ի ձեզ , վա-
ղուց ևս արդեօք ՚ի խորգ և ՚ի մոխիր նստ-
14 եալ ապաշխարեալ էր ։ Բայց տիւրոսի
և սիդովնի ը արձակագոյն լիցի ՚ի դատաս-
15 տանի քան ձեզ ։ Եւ դու կափառնայում ,
որ մինչև յերկինս բարձրացեալ ես , մինչև ՚ի
16 դժոխս իջցես . Որ ձեզ լսէ՝ ինձ լսէ , և
որ զձեզ անարգէ՝ զիս անարգէ . և որ զիս
անարգէ՝ զառաքիչն իմ անարգէ . և որ ինձ
17 լսէ լսէ այնմիկ որ զիս առաքեաց ։ Դար-
ձան եօթանասունն և երկուքն խնդութ՝ և
ասեն . Տէր՝ և դևք հնազանդին մեզ յա-
18 նուն քո ։ Եւ ասէ ցնս . Տեսանէի զսա-
տանայ անկեալ յերկնից իբրև զփայլակն ։
19 Ահա ետու ձեզ իշխանութի կոխել զօձս

և զկարիճս՝ և զամենայն զօրութիւն թշնամւոյն. և
ձեզ ոչինչ մեղանչիցեն: Բայց ընդ այն 20
մի՛ խնդայք՝ եթէ այսք հնազանդին ձեզ, այլ
խնդացէք՝ զի անուանք ձեր գրեալ են յեր֊
կինս: ՚Ի նմին ժամու ցնծացաւ Յիսուս հոգ֊ 21
ւովն սրբով՝ և ասէ. Գոհանամ զքէն Հայր՝
Տէր երկնից և երկրի, զի ծածկեցեր զայս
յիմաստնոց և ՚ի գիտնոց՝ և յայտնեցեր զայս
տղայոց. այո՛ Հայր, զի այսպէս հաճոյ եղև
առաջի քո: Ամենայն ինչ տուաւ ինձ ՚ի 22
Հօրէ իմմէ. և ոչ ո՛ք գիտէ թէ ո՛վ է որդի,
եթէ ոչ Հայր, և ո՞ է Հայր՝ եթէ ոչ՝ որդի,
և ում կամիցի որդին յայտնել: Եւ դար֊ 23
ձեալ առանձինն առ աշակերտսն ասէ, Ե֊
րանի աչացն՝ որ տեսանիցեն զոր տեսանէքդ:
Ասեմ ձեզ. Զի բազում մարգարէք և թագա֊ 24
ւորք կամեցան տեսանել զոր դուքդ տեսա֊
նէք, և ո՛չ տեսին. և լսել զոր լսէքդ, և ո՛չ
լուան: Եւ ահա յարեաւ ոմն օրինական՝ 25
փորձէր զնա և ասէր, Վարդապետ՝ զի՞նչ
գործեցից՝ զի զկեանս յաւիտենականս ժա֊
ռանգեցից: Եւ նա ասէ ցնա. Յօրէնս զի՞նչ 26
գրեալ է, ո՞րպէս ընթեռնուս: Նա պա֊ 27
տասխանի ետ և ասէ, Սիրեսցես զՏէր Աստուած քո
յամենայն սրտէ քումմէ, և յամենայն անձնէ քումմէ,
և յամենայն զօրութենէ քումմէ, և յամենայն մտաց քոց.
և զընկեր քո իբրև զանձն քո: Եւ ասէ ցնա. 28

Ուղիղ ետուր զպատասխանիդ · զայդ արա՛
29 եւ կեցցես : Նա իբրեւ կամեցաւ զանձն
արդարացուցանել՝ ասէ ցյս՟ · Եւ ո՞վ է իմ ըն-
30 կեր : Պատասխանի ետ յս՟ եւ ասէ · Այր մի
իջանէր յեէ՟մէ յԵրիքով , եւ անկաւ 'ի ձեռս
աւազակաց , որք մերկացուցին զնա՝ եւ վէրս
'ի վր՟ եդին , թողին կիսամահ եւ գնացին :
31 Դէպ եղեւ քահանայի միոջ իջանել ընդ
նոյն ճանապարհ , եւ տեսեալ զնա՝ զանց ա-
32 րար : Նոյնպէս եւ ղեւտացի մի եկեալ ընդ
33 նոյն տեղի՝ ետես եւ զանց արար : Սամա-
րացի ոմն ճանապարհորդեալ եկն ընդ նոյն
34 առնովաւ , եւ տեսեալ զնա՝ գթացաւ : Եւ
մատուցեալ պատեաց զվէրս նր՟ , արկեալ 'ի
վր՟ ձէթ եւ գինի . եւ եդեալ 'ի վերայ գրաս-
տուիւրոյ՝ ած զնա 'ի պանդոկի մի , եւ դար-
35 մանեաց զնա : Եւ 'ի վաղիւ անդր իբրեւ
ելանէր անտի, հանեալ ետ ցպանդոկապետն
երկուս դահեկանս՝ եւ ասէ . Դարման տար
դմա , եւ զոր ինչ ծախեսցես 'ի դա՝ 'ի միւ-
անգամ գալստեան իմում հատուցից քեզ :
36 Արդ՝ ո՞ յերեցունց 'ի նոցանէ թուի քեզ
մերձաւոր լեալ անկելոյն 'ի ձեռս աւազա-
37 կաց : Եւ նա ասէ . Որ արար զողորմութին
'ի վր՟ նր՟ . ասէ ցնա յս՟ . Երթ եւ դու արա
38 նոյնպէս : Եւ եղեւ 'ի գնալն նց՟ , եւ ինքն
եմուտ 'ի գեօղ մի . եւ կին ոմն անուն Մար-

թա ընկալաւ զնա 'ի տան իւրում ։ Եւ նր՟ 39
էր քոյր մի, որում անուն էր մարիամ. որ և
եկն նստաւ առ ոտսն տն՟, և լսէր զբանս
նր՟ ։ Եւ մարթա զբաղեալ էր 'ի բազում 40
սպասու. եկն եկաց առ նմա և ասէ. Տէ՛ր
ոչինչ է փոյթ քեզ, զի քոյր իմ միայն ե-
թող զիս 'ի սպասու. արդ՝ ասա դմա զի
օգնեսցէ ինձ ։ Պատասխանի ետ յս՟ և ասէ, 41
Մարթա՛ մարթա՛ դու հոգաս և զբազում
իւիք զբաղեալ ես, բայց աստ սակաւ ինչ 42
պիտոյ է. մարիամ մասն բարի ընտրեաց,
որ ոչ բարձցի 'ի նմանէ ։

ԳԼ. ԺԱ.

Եւ եղև 'ի տեղւոջ ուրեք կալ յաղօթս. 1
և իբրև դադարեաց՝ ասէ ցնա ոմն յաշա-
կերտացն իւրոց. Տէ՛ր ուսո՛ մեզ յաղօթս
կալ, ոպ՟ և յովհաննէս ուսոյց աշակերտաց
իւրոց ։ Ասէ ցնոսա, Յորժամ կայցէք 2
յաղօթս՝ ասասջիք. Հայր մեր՝ սբ՟ եղի-
ցի անուն քո. եկեսցէ արքայութիւն քո ։
Զհաց մեր հանապազորդ տուր մեզ զօր- 3
ըստօրէն ։ Եւ թո՛ղ մեզ զմեղս մեր, զի և 4
մեք թողումք ամենայնի՝ որ պարտիցի մեզ.
և մի՛ տանիր զմեզ 'ի փորձութի՟ ։ Եւ ա- 5
սէ ցնս՟. Ո՞վ է 'ի ձէնջ՝ որոյ իցէ բարեկամ,
և երթիցէ առ նա 'ի մէջ գիշերի, և ասի-

ցէ ցնա . Բարեկամ՝ տո՛ւր ինձ փոխ երիս նը-
6 կանակս . Զի բարեկամ իմ եկն առ իս
յուղւոյ , և ոչինչ ունիմ դնել առաջի նր̄ ։
7 Եւ նա ՚ի ներքուստ տայցէ պատասխանի՝ և
ասիցէ . Մի՛ աշխատ առներ զիս , զի դուրքդ
փակեալ են , և մանկունքս ը̄ ինև կան յան-
8 կողնի . ո՛չ կարեմ յառնել՝ և տալ քեզ ։ Ա-
սեմ ձեզ , Եթէ ոչ յարուցեալ տայցէ նմ̄ վն̄
բարեկամութե̄ն , սակայն վն̄ ժտութե̄ն յա-
րուցեալ տայցէ նմա՝ զինչ և պիտոյ իցէ ։
9 Եւ ես ասեմ ձեզ , Խնդրեցէք՝ և տացի
ձեզ , հայցեցէք և գտջիք , բախեցէք՝ և
10 բացցի ձեզ ։ Զի ա̄մ որ խնդրէ՝ առնու .
և որ հայցէ՝ գտանէ , և որ բախէ՝ բացցի
11 նմ̄ ։ Ո՞ ոք ՚ի ձէնջ հայր՝ խնդրիցէ որդի
իւր ձուկն , միթէ փոխանակ ձկանն օձ տայ-
12 ցէ նմ̄ ։ Եւ կմ̄ խնդրիցէ ձու , միթէ կա-
13 րի՞ճ տայցէ նմ̄ ։ Իսկ եթէ դուք որ չարքդ
էք՝ գիտէք պարգևս բարիս տալ որդւոց ձե-
րոց , ո՞րչափ ևս առաւել հայր ձեր յերկնից
տացէ բարիս այնոցիկ* , որ խնդրենն ՚ի նը-
14 մանէ ։ Եւ հանէր դև մի համր , և եղև յել-
նել դիւին՝ խօսեցաւ համրն , և զարմացան
15 ա̄մ ժողովուրդքն ։ Եւ ոմանք ՚ի նոցանէ
ասեն . Բէեղզեբուղաւ իշխանաւն դիւաց

---

* ՚Ի Յոյնն , Տացէ զս̄բ հոգին այնոցիկ ։

հանէ դա զդեւս ։ Եւ այլք փորձէին՝ եւ 16
նշան յերկնից խնդրէին ’ի նմանէ ։ Իսկ նր̃ 17
գիտացեալ զխորհուրդս նց̃ , ասէ ցն̃ս . Ամ̃
թագաւորութի̃ բաժանեալ յանձն՝ աւերի,
եւ տուն բաժանեալ յանձն՝ կործանի ։ Ա- 18
պա եթէ եւ սատանայ բաժանեցաւ յանձ-
նէ , զիա՞րդ կայցէ թագաւորութի̃ նր̃ . զի
ասէք զինէն եթէ Բէեղզեբուղաւ իշխա-
նաւն դիւաց հանէ դա զդեւս ։ Եթէ ես 19
բէեղզեբուղաւ հանեմ զդեւս , որդիքն ձեր
ի՞ւ հանիցեն . վասն այդորիկ նոքին եղիցին
ձեր դատաւորք ։ Իսկ եթէ մատամբ այ̃ 20
հանեմ զդեւս, ապա հասեալ է ’ի վերայ ձեր
արքայութի̃ այ̃ ։ Յորժամ հզօր վառեալ՝ 21
պահիցէ զտուն իւր , ’ի խաղաղութե̃ են ինչք
նորա ։ Բայց եթէ հզօրագոյն քան զնա ’ի 22
վր̃ եկեալ յաղթեսցէ նմա , զսպառազինու-
թի̃ն հանէ՝ յոր յուսացեալ էր, եւ զաւար նր̃
բաշխեսցէ ։ Որ ոչ է ը̃ իս՝ հակառակ իմ 23
է , եւ որ ոչ ժողովէ ընդ իս , ցրուէ ։ Յոր- 24
ժամ այսն պիղծ ելանիցէ ’ի մարդո̃յ՝ շրջի ը̃
անջրդին տեղիս , խնդրէ հանգիստ . եւ իբ-
րեւ ոչ գտանէ , ասէ . Դարձայց անդրէն ’ի
տուն իմ ուստի ելի ։ Եւ գայ գտանէ մաք- 25
րեալ եւ յարդարեալ ։ Յայնժամ երթայ 26
եւ առնու եօթն այլ այսս չար եւս ք̃ զինքն՝
եւ մտանէ բնակէ անդ . եւ լինի յետինն մար-

27 գոյն այնորիկ չար քան զառաջինն ։ Եւ
եղև մինչդեռ խօսէր զայս, ձայն եբարձ կին
մի 'ի ժողովրդենէ անտի՝ և ասէ. Երանի է
որովայնին՝ որ կրեաց զքեզ, և ստեանցն՝
28 որ դիեցուցին զքեզ ։ Եւ նա ասէ. Այո՛ ե-
րանի այնոցիկ է, որ լսեն զբանն այ՟, և պա-
29 հեն ։ Եւ 'ի դիզանել 'ի վերայ նր՟ ժողո-
վրդոցն՝ սկսաւ ասել. Ազգս այս ազգ չար
է. նշան խնդրէ, և նշան յերկնից ոչ տացի
30 նմա՝ բայց նշանն յովնանու ։ Զի որպէս
եղև յովնան նշան նինուէացւոց, այնպէս
եղիցի և Որդի մարդոյ՝ ազգիս այսմիկ ։
31 Դշխոյն հարաւոյ յարիցէ 'ի դատաստա-
նի ընդ արս ազգիս այսորիկ՝ և դատապար-
տեսցէ զսոսա, զի եկն 'ի ծագաց երկրի լը-
սել զիմաստութիւն սողոմոնի. և ահա առա-
32 ւել քան զսողոմոն է աստ ։ Արք նինուէա-
ցիք յարիցեն 'ի դատաստանի ընդ ազգիս
այսմիկ՝ և դատապարտեսցեն զսա, զի ա-
պաշխարեցին 'ի քարոզութիւն յովնանու. և
33 ահա առաւել քան զյովնան է աստ ։ Ոչ
ուրուք լուցեալ ճրագ՝ դնէ՝ 'ի թաքստեան,
և ոչ ընդ գրուանաւ. այլ 'ի վերայ աշտա-
նակի, զի որ մտանենն՝ լոյս տեսանիցեն ։
34 Ճրագ մարմնոյ ակն է. յորժամ ակնն
առատ է, ամ՟ մարմինն լուսաւոր եղիցի. և
երբ ակն չար է, և մարմինն խաւարին ե-

ղիցի ։ Արդ զգոյշ լեր՝ գուցէ լոյսդ որ 'ի 35
քեզ է խաւար իցէ ։ Իսկ եթէ մարմինդ քո 36
ամ՟ լուսաւոր է՝ և չգուցէ մասն ինչ խաւա-
րին, եղիցի լուսաւոր ամ՟ . որպէս յորժամ
ճրագն նշուլիւք լուսաւորեսցէ զքեզ ։ Եւ 37
մինչդեռ խօսէր զայս, աղաչէր զնա ոմն փա-
րիսեցի՝ զի ճաշ կերիցէ առ նմա . և նա մը-
տեալ բազմեցաւ ։ Իբրև ետես փարիսե- 38
ցին՝ զարմացաւ, զի նախ ոչ մկրտեցաւ յա-
ռաջ քան զճաշ ։ Ասէ ցնա տր՟ . Այժմ 39
դուք փարիսեցիք զարտաքին բաժակին և
զպնակին սրբէք . և ներքինն ձեր լի է յա-
փշտակութբ՟ և չարութբ՟ ։ Անմիտք՝ ոչ 40
ապաքէն որ զարտաքինն արար՝ և զներքինն
նոյն արար ։ Բայց աղէ զարժանն իսկ՝ 41
տուք ողորմութի՟, և ահա ամ՟ սբ՟ է ձեր ։
Այլ վայ ձեզ փարիսեցւոց . զի տասա- 42
նորդէք զանանուխ և զփեգենայ և զամե-
նայն բանջար, և անցանէք զիրաւամբք և
զսիրովն այ՟ . զայս արժան էր առնել՝ և զայ-
նու ոչ անցանել ։ Վայ ձեզ փարիսեցւոց. 43
զի սիրէք զբարձրագահս 'ի ժողովուրդս, և
զնախողջոյնս 'ի հրապարակս ։ Վայ ձեզ, 44
զի էք դուք իբրև զգերեզմանս անյայտս, և
մարդիկ գնան 'ի վերայ՝ և ոչ գիտեն ։ Պա- 45
տասխանի ետ ոմն յօրինականացն՝ և ասէ
ցնա . Վարդապետ՝ զայս բանս ասելով և ըզ

46 մեզ թշնամանես ։ Եւ նա ասէ . Եւ ձեզ
վայ օրինականացդ . զի բառնայք մարդ-
կան բեռինս դժուարակիրս , եւ դուք մա-
տամբ միով 'ի բեռինսն ոչ մերձենայք ։
47 Վայ ձեզ , զի շինէք զշիրիմս մարգարէիցն .
48 եւ հարքն ձեր սպանին զն՟ս ։ Ապա ուրեմն
վկայէք՝ եթէ կամակից էք գործոց հարցն
ձերոց . զի նոքա կոտորեցին զն՟ս , եւ դուք
49 զգերեզմանս նոցա շինէք ։ Վ՟ա այնորիկ ի-
մաստութիւն ա՟յ ասաց . Առաքեցից 'ի նոսա
մարգարէս եւ առաքեալս , եւ 'ի նոցանէ սպա-
50 նանիցեն եւ հալածիցեն ։ Զի խնդրեսցի
արիւն ա՟մ մարգարէից հեղեալ 'ի սկզբանէ
51 աշխարհի՝ յազգէ յայսմանէ ։ Յարենէն
աբելի մինչեւ յարիւնն զաքարիայ կորուսե-
լոյ ը՟ մէջ սեղանն եւ ը՟ տաճարին , այո՛ ասեմ ձեզ՝
52 խնդրեսցի յազգէ յայսմանէ ։ Վայ ձեզ
օրինականացդ , զի թափուցանէք զփականս
գիտութեան . դուք ոչ մտանէք , եւ որ մտա-
53 նելոցն էն արգելուք ։ Եւ 'ի խօսելն զայս
ա՟մ առ նոսա առաջի ա՟մ ժողովրդեանն ,
զամօթի հարկանէին . եւ* սկսան դպիրքն եւ
փարիսեցիք զչարել՝ եւ գրգռել ը՟ նմա վասն

---

* 'Ի Յոյնն ոչ գոյ , Առաջի ա՟մ ժողո-
վրդեանն , զամօթի հարկանէին . եւ ։

բզմ՟ իրաց. Եւ սպասել որսալ ինչ բանս 54
ի բերանոյ նր՟, զի չարախօսեսցեն զնմանէ։

ԳԼ · ԺԲ ·

Որովք ի կուտել բիւրաւորաց ժողովր- 1
դեանն՝ մինչեւ կոխել զմիմեանս, սկսաւ
ասել ցաշակերտսն իւր, Նախ՝ զգո՛յշ լերուք
անձանց ի խմորոյ փարիսեցւոցն, որ է կեղ-
ծաւորութիւն։ Ոչ ինչ է ի ծածուկ 2
որ ոչ յայտնեսցի, եւ գաղտնի՝ որ ոչ ծանի-
ցի։ Վ՟ զի զոր ինչ ասիցէք ի խաւարի, 3
լուեալ լիցի ի լոյս. եւ զոր յունկանէն խօսե-
ցարուք ի շտեմարանս, քարոզեսցի ի վր՟
տանեաց։ Բայց ձեզ ասեմ սիրելեաց ի- 4
մոց. Մի՛ զարհուրիցիք յայնցանէ՝ որ սպա-
նանեն զմարմին, եւ յետ այնորիկ աւելի ինչ
ոչ ունիցին առնել։ Այլ ցուցից ձեզ յում- 5
մէ երկնչիցիք. Երկնչիջիք յայնմանէ՝ որ յետ
սպանանելոյ ունի իշխանութիւն արկանել ի
գեհեն. այո՛ ասեմ ձեզ՝ Յայնմանէ երկնչի-
ջիք։ Ո՞չ ապաքէն հինգ ձագ երկուց դան- 9
գաց վաճառի, եւ մի ի նոցանէ ո՛չ է մոռա-
ցեալ առաջի այ՟։ Այլ ձեր եւ ամ՟ իսկ հեր 7
գլխոյ թուեալ է. մի՛ երկնչիք, զի քան զբա-
զում ձագս լաւ էք դուք։ Ասեմ ձեզ. 8
զի Ամ՟ որ խոստովանեսցի յիս առաջի մարդ-
կան, եւ Որդի մարդոյ խոստովանեսցի զնմա-

9 նէ առաջի հրեշտակաց այ: Եւ որ ուրաս-
ցի զիս առաջի մարդկան, ուրացեալ լիցի
10 առաջի հրեշտակաց այ: Եւ ամ որ ասէ
բան զՈրդւոյ մարդոյ՝ թողցի նմ. բայց որ
11 զհոգին սբ հայհոյիցէ, մի թողցի նմ: Այլ
յորժամ տանիցին զձեզ 'ի ժողովուրդս և 'ի
պետութիս և յիշխանութիս, մի հոգայցէք՝
ոպ թէ զինչ պատասխանի տայցէք, կամ
12 զինչ ասիցէք: Զի հոգին սբ ուսուսցէ
ձեզ 'ի նմին ժամու՝ զինչ պարտ իցէ խօսել:
13 Ասէ ոմն 'ի ժողովրդենէն ցնա. Վարդա-
պետ՝ ասա՛ ցեղբայր իմ բաժանել ը̃ իս ըզ
14 ժառանգութիւն: Եւ նա ասէ ցնա. Այր
դու՝ ո՞ կացոյց զիս դատաւոր կամ բաժանա-
15 րար 'ի վր ձեր: Եւ ասէ ցնս. Տեսէք և
զգո՛յշ լերուք յամ ագահութենէ. զի ոչ եթէ
'ի մթերից ընչից ուրուք իցեն կեանք նորա:
16 Խօսեցաւ առ նս առակ մի՝ և ասէ. Առն
ուրումն մեծատան ետուն անդք տոհմակա-
17 նս: Եւ խորհէր 'ի միտս իւր և ասէր. Զի՞
գործեցից՝ զի ոչ գոյ տեղի, ուր ժողովեցից
18 զարդիւնս իմ: Եւ ասէ. Գիտեմ զինչ ա-
րարից. քակեցից զշտեմարանս իմ, և ևս մե-
ծամեծս շինեցից. և անդր ժողովեցից ըզ
19 ցորեան՝ և զամ բարութիւնս իմ. Եւ ասացից
ցանձն իմ. Անձն՝ ունիս բզմ բարութիս համ-
բարեալ ամաց բազմաց. հանգիր՝ կեր արբ՝

և ուրախ լեր։ Ասէ ցնա՝ ա̃ծ. Անմիտ՝ 20
յայսմ գիշերի զոգիդ ՚ի քէն ՚ի բաց պահան-
ջիցեն, իսկ զոր պատրաստեցերն՝ ում լինի-
ցի։ Այնպէս և որ գանձէ անձին, և ոչ 21
յա̃ծ մեծանայցէ։ Ասէ ցաշակերտսն իւր. 22
Վս̃ այդորիկ ասեմ ձեզ, մի՛ հոգայք ը̃ ոգ-
ւոյ՝ թէ զինչ ուտիցէք. և մի՛ ընդ մարմնոյ՝
թէ զինչ զգենուցուք։ Զի ոգի առաւել 23
է քան զկերակուր, և մարմին՝ քան զհան-
դերձ։ Հայեցարո՛ւք ընդ ագռաւս, զի ոչ 24
սերմանեն և ոչ հնձեն, որոց ոչ գոն շտե-
մարանք՝ և ոչ համբարանոցք, և ա̃ծ կերակ-
րէ զնս̃. որչափ ևս առաւել զձեզ՝ որ լաւ
էք քան զթռչունս։ Ո՞վ ՚ի ձէնջ առ հո- 25
գալ՝ կարիցէ յաւելուլ ՚ի հասակ իւր կան-
գուն մի։ Իսկ արդ՝ եթէ ՚ի փոքուն չէք 26
բաւական, վս̃ այլոցն զի՞ հոգայցէք։ Հայե- 27
ցարո՛ւք ընդ շուշանն՝ որպէս աճէ, ոչ ջա-
նայ՝ և ոչ նիւթէ. ասեմ ձեզ՝ Եւ ոչ սողոմոն
յա̃մ ՚ի փառսն իւր՝ զգեցաւ իբրև զմի ՚ի նո-
ցանէ։ Իսկ եթէ զխոտն՝ որ այսօր ՚ի բա- 28
ցի է՝ և վաղիւ ՚ի հնոց արկանելի, ա̃ծ այն-
պէս զգեցուցանէ. որչափ ևս առաւել զձեզ
թերահաւատք։ Եւ դուք մի՛ խնդրէք 29
զինչ ուտիցէք կա̃մ զինչ ըմպիցէք, և մի՛ ըզ-
բաղնուք. Զի զայն ա̃մ հեթանոսք աշխար- 30
հի խնդրեն. այլ ձեր հայր գիտէ զի պիտոյ

31 է այն ա՟մ ։ Բայց խնդրեցէք զարքայութի՟
32 ա՟յ , և այն ա՟մ յաւելցի ձեզ ։ Մի երկնչիր
հօտ փոքրիկ · զի հաճեցաւ հայր ձեր տալ
33 ձեզ զարքայութի՟։ Վաճառեցէք զինչս ձեր ,
և տուք ողորմութի՟ · և արարէք ձեզ քսակս
առանց հնանալոյ,գանձ անպակաս յերկինս·
ուր ոչ գող մերձենայ , և ոչ ցեց ապականէ ։
34 Զի ուր գանձն ձեր է , անդ և սիրտք ձեր ե-
35 ղիցին ։ Եղիցին գօտիք ձեր պնդեալ ընդ
36 մէջս, և ճրագունք լուցեալք ։ Եւ դուք նմա-
նողք մարդկան՝ որ ակն ունիցին տ՟ն իւրեանց՝
թէ երբ դառնայցէ 'ի հարսանեաց · զի յոր-
ժամ գայցէ և բախիցէ ,վաղվաղակի բանայ-
37 ցեն ն՟մ ։ Երանի իցէ ծառայիցն այնոցիկ՝ զորս
եկեալ տ՟րն գտցէ արթունս · ա՟մէն ասեմ
ձեզ , զի Գօտի ը՟ մէջ ածցէ և բազմեցուսցէ
38 զն՟ս , և անցեալ պաշտիցէ զն՟ս ։ Եւ եթէ
յերկրորդ կամ յերրորդ պահու եկեսցէ և
գտցէ այնպէս , երանելի են ծառայքն այ-
39 նոքիկ ։ Բայց զայն գիտասջիք , եթէ
գիտէր տանուտէրն յորում ժամու գող գայ՝
հսկէր , և չտայր թողլ ականս հատանել 'ի
40 տան իւրում ։ Եւ դուք եղերո՛ւք պատ-
րաստք , զի յորում ժամու ոչ կարծիցէք՝
41 գայ Որդի մարդոյ ։ Ասէ պետրոս · Տէր՝
առ մե՞զ ասացեր զառակդ զայդ , եթէ առ
42 ամենեսեան ։ Եւ ասէ տ՟ր · Ո՞վ իցէ հա-

ւատարիմ տնտես եւ իմաստուն, զոր կացոյց
տէր իւր ՚ի վ՟ր գերդաստանի իւրոյ տալ ՚ի
ժամու զկերակուրս: Երանի իցէ ծառային 43
այնմիկ՝ զոր եկեալ տէր իւր գտանիցէ ա֊
րարեալ այնպէս: Ճշմարիտ ասեմ ձեզ, զի 44
՚Ի վ՟ր ա՟մ ընչից իւրոց կացուսցէ զնա: Ա֊ 45
պա եթէ ասիցէ ծառայն այն ՚ի սրտի իւ֊
րում. Յամէ տէր իմ ՚ի գալ. եւ սկսանիցի
հարկանել զծառայսն եւ զաղախնայս, ու֊
տել եւ ըմպել եւ արբենալ: Եկեսցէ տէր 46
ծառային այնորիկ՝ յաւուր յորում ակն ոչ
ունիցի, եւ ՚ի ժամու յորում ոչ գիտիցէ. ը՟
մէջ կտրեսցէ զնա, եւ զմասնն ն՟ր ընդ անհա֊
ւատս դիցէ: Իւ ծառայ՝ որ գիտիցէ զզ 47
կամս տ՟ն իւրոյ՝ եւ ոչ պատրաստեսցէ ը՟ս կա֊
մացն ն՟ր, արբցէ գան բազում: Իւ որ ոչն 48
գիտիցէ՝ եւ արժանի գանի ինչ գործիցէ,
արբցէ գան սակաւ. ամենայնի որում շատ
տուաւ, շատ խնդրեսցի ՚ի նմանէ. եւ որում
բ՟զմ աւանդեցաւ, առաւել եւս պահանջեսցեն
՚ի նմանէ: Հուր եկի արկանել յեր֊ 49
կիր. եւ զի՞նչ, կամիմ թէ արդէն իսկ բոր֊
բոքէր: Իւ մկրտութ՟ի մի ունիմ մկրտիլ, 50
եւ զի՞արդ փութամ մինչեւ կատարեսցի: Հա֊ 51
մարիք եթէ խաղաղութ՟ի եկի տալ յերկիր, ոչ՝
ասեմ ձեզ, այլ բաժինս: Զի եղիցին յայսմ֊ 52
հետէ հինգ ՚ի տան միում բաժանեալք, երե֊

53 քն յերկուց, և երկուքն յերից։ Բաժանես-
ցի հայր յորդւոյ՝ և որդի ՚ի հօրէ, մայր ՚ի
դստերէ և դուստր ՚ի մօրէ, սկեսուր ՚ի
54 հարսնէ և հարսն ՚ի սկեսրէ իւրմէ։ Ա-
սաց և ժողովրդեանն. Յորժամ տեսանիցէք
ամպ ծագեալ յարեւմտից, իսկոյն ասէք՝ թէ
55 Անձրեւ գայ, և լինի այնպէս. Եւ յորժամ
հարաւ շնչեալ, ասէք՝ թէ Խորշակ լինի, և
56 լինի այնպէս։ Կեղծաւորք՝ զերեսս երկնի
և երկրի գիտէք փորձել, իսկ զժամանակս
57 զայս զիա՞րդ ո՛չ փորձէք։ Ընդէ՞ր և յան-
58 ձանց իսկ ո՛չ ընտրէք զարժանն։ Յոր-
ժամ երթայցես ը̄ ոսոխի քում առ իշխան,
՚ի ճանապարհի տո՛ւր զհաշիւն զերծանել ՚ի
նմանէ. զի գուցէ քարշիցէ զքեզ առ դա-
տաւորն, և դատաւորն մատնիցէ դահճի,
59 և դահիճն արկանիցէ ՚ի բանտ։ Ասեմ
քեզ, Ո՛չ ելանիցես անտի մինչև հատուցա-
նիցես զյետին բնիոնն։

ԳԼ · ԺԳ ։

1 Եկին ոմանք ՚ի նմին ժամանակի, և պատ-
մեցին նմա վ̄ն գալիլեացւոցն, որոց զա-
րիւնն պիղատոս խառնեաց ընդ զոհս նոցա։
2 Պատասխանի ետ և ասէ ցն̄ս. Համարի՞ք
եթէ այն գալիլեացիք եղեն մեղաւոր քան
զա̄մ գալիլեացիս, զի զայնպիսի անցս կրե-

ցին ։ Ոչ՝ ասեմ ձեզ, Այլ եթէ ոչ ապաշ- 3
խարիցէք՝ ամենեքին նոյնպէս կորնչիջիք ։
Կամ նք ութուտասանքն, յորոց վերայ 4
աշտարակն անկաւ ՚ի Սելովամ, և սպան ըզ-
նս . համարի՞ք եթէ նոքա պարտապանք է-
ղեն քան զամենայն մարդիկ որ բնակեալ
են յեմ ։ Ոչ՝ ասեմ ձեզ, Այլ եթէ ոչ 5
ապաշխարիցէք՝ ամենեքեան նոյնպէս կո-
րընչիջիք ։ Ասաց և զառակս զայս . Թզենի 6
մի էր ուրումն տնկեալ յայգւոջ իւրում . և
եկն խնդրել պտուղ ՚ի նմանէ և ոչ եգիտ ։
Ասէ ցայգեգործն . Ահա երեք ամք են՝ 7
յորմէ հետէ գամ խնդրել պտուղ ՚ի թզեն-
ւոջդ՝ և ոչ գտանեմ . արդ՝ կտրեա զդա,
ընդէ՞ր և զերկիրդ խափանէ ։ Նա պատաս- 8
խանի ետ և ասէ . Տէր՝ թող զդա յայս ամ
ևս, մինչև շուրջ զդովաւ բրեցից՝ և արկից
աղբ . Թերևս արասցէ պտուղ . ապա թէ 9
ոչ՝ յամէ ևս հատցես զդա ։ Եւ ուսուցանէր ՚ի 10
միում ժողովրդանոցացն ՚ի շաբաթս ։ Եւ 11
ահա կին մի զոր ունէր այս հիւանդութե
ամս ութուտասան . և էր կարկամեալ, և ոչ
կարէր ամենևին ՚ի վեր հայել ։ Եւ տեսեալ 12
յսի կոչեաց առ ինքն, և ասէ ցնա . Կին դու՝
արձակեալ ես ՚ի հիւանդութենէ քումմէ ։ Եւ 13
եդ ՚ի վերայ ձեռն, և առ ժամայն ուղղեցաւ,
և փառաւոր առնէր զած ։ Պատասխանի ետ 14

ժողովրդապետն ցասուցեալ՝ թէ ընդէր 'ի
շաբաթու բժշկեաց Յս՟, և ասէ ցժողովուր-
դըն. Վեց օր է յորս արժան է գործել, յայնս
եկայք բժշկեցարուք, և մի՛ յաւուր շաբա-
15 թու: Պատասխանի ետ նմա Տր՟՝ և ասէ.
Կեղծաւորք՝ իւրաքանչիւրոք 'ի ձէնջ 'ի շա-
բաթու ո՞չ արձակէ զեզն իւր կամ զէշ 'ի մըս-
16 րոյ և տանի տայ ջուր: Իսկ սա՛ դուստր
աբրահամու էր. զոր կապեաց սատանայ ա-
հաւասիկ ութուտասն ամ, ո՞չ էր արժան
արձակել 'ի կապանաց անտի 'ի շաբաթու:
17 Եւ զայս իբրև ասէր, յամօթ լինէին ա-
մենեքին որ հակառակն կային նմա. և ամ՟
ժողովուրդն ուրախ լինէր 'ի վերայ ամ՟ փա-
18 ռաւորութեացն որ գործէին 'ի նմանէ: Եւ
ասէր. Ո՞ւմ նման է արքայութի՟ այ՟, և ո-
19 րում նմանուե՟ նմանեցուցից զնա: Նը-
ման է հատոյ մանանխոյ, զոր առեալ մար-
դոյ արկ 'ի պարտէզ իւր, աճեաց և եղև
ծառ, և թռչունք երկնից բնակեալ էին
20 յոստսն նր՟: Եւ դարձեալ ասէ. Ո՞ւմ նմա-
21 նեցուցից զարքայութի՟ այ՟. Նման է խմո-
րոյ զոր առեալ կնոջ թաքոյց յալեր երից
22 գրուից՝ մինչև խմորեցաւ ամ՟: Եւ շրջէր ը՟
քաղաքս և ը՟ գեօղս՝ ուսուցանէր. և ճանապարհ
23 արարեալ յեմ՟. Եւ ասէ ոմն ցնա. Տէր՝ եթէ
սակաւք իցեն, որ ապրելոց իցեն. և նա ասէ

ցնս ։ Ջանացարո՛ւք մտանել ը̄ դուռնն նեղ · 24
ասեմ ձեզ, զի բազումք խնդրեսցեն մտա֊
նել՝ և ո՛չ կարասցեն ։ Յորմէ հետէ մտցէ 25
տանուտէրն՝ և փակեսցէ զդուռնն, և սկսա֊
նիցէք կալ արտաքոյ՝ և բախել զդուռնն, և
ասել · Տէր տէր բա՛ց մեզ · և պատասխանի
տուե̄լ ասիցէ ձեզ · Ոչ գիտեմ զձեզ ուստի
էք ։ Յայնժամ սկսանիջիք ասել · Կերաք ա֊ 26
ռաջի քո և արբաք, և 'ի հրապարակս մեր ու֊
սուցեր ։ Եւ ասիցէ · Ասեմ ձեզ, ո՛չ գիտեմ 27
զձեզ ուստի էք · 'ի բա՛ց կացէք յինէն ա̃մ
մշակք անիրաւութե̃ ։ Անդ եղիցի լալ և 28
կրճել ատամանց, յորժամ տեսանիցէք
զաբրահամ և զիսահակ և զյակոբ և զա̃մ
մարգարէս յարքայութե̃ ա̃յ՝ և զձեզ հան֊
եալ արտաքս ։ Եւ եկեսցեն յարևելից և յա֊ 29
րևմտից և 'ի հիւսիսոյ և 'ի հարաւոյ, և
բազմեսցին յարքայութե̃ ա̃յ ։ Եւ ահա 30
իցեն յետինք՝ որ եղիցին առաջինք · և իցեն
առաջինք՝ որ լինիցին յետինք ։ 'Ի նմին ա֊ 31
ւուր մատեան ոմանք փարիսեցիք, և ասեն
ցնա · Ել և գնա՛ աստի, զի հերովդէս կամի
սպանանել զքեզ ։ Եւ ասէ ցնս · Երթա՛յք՝ 32
ասացէք աղուեսուն այնմիկ · ահաւասիկ
հանեմ դևս, և բժշկութիւնս կատարեմ այ֊
սօր և վաղիւ, և յերիր աւուր կատարիմ ։
Բայց պարտ է այսօր և վաղիւ և 'ի միւ֊ 33

սում աւուր գնալ. զի ոչ է մարթ մարգա-
34 րէի կորնչել արտաքոյ քան զԵ̃էմ: Եէ̃մ
եէ̃մ՝ որ կոտորէիր զմարգարէս, և քարկոծ
առնէիր զառաքեալսն առ քեզ. քանի՜ցս ան-
գամ կամեցայ ժողովել զորդիսքո. ոպ̃ հաւ
զձագս իւր ը̃ թեւովք, և ոչ կամեցարուք:
35 Ահա թողեալ լիցի ձեզ տուն ձեր. բայց
ասեմ ձեզ. եթէ Ոչ ես տեսանիցէք զիս,
մինչև ասիցէք՝ օրհնեալ եկեալն յանուն տն̃:

ԳԼ. ԺԴ.

1 Եւ եղեւ ՚ի մտանելն նր̃ ՚ի տուն ուրումն̃
իշխանացն փարիսեցւոց ՚ի շաբաթու ու-
2 տել հաց. և նոքա սպասէին նմա: Եւ ա-
հա այր ոմն̃ էր անդ ջրգողեալ առաջի նր̃:
3 Պատասխանի ետ յս̃ և ասէ ցօրինաւորսն
և ցփարիսեցիս. եթէ Արժա՞ն իցէ ՚ի շաբա-
4 թու բժշկել: Եւ նոքա լուռ եղեն. և
բուռն հարեալ զնմանէ՝ բժշկեաց զնա, և
5 արձակեաց: Եւ ասէ ցն̃ս. Ո՞յր ուրուք ՚ի
ձէնջ էշ կամ եզն անկանիցի ՚ի ջրհոր, և
ո՞չ վաղվաղակի հանիցէ զնա յաւուր շաբա-
6 թու: Եւ ոչ կարացին տալ նմա պատաս-
7 խանի առ այն: Ասաց և առ կոչնականսն
առակ մի, հայեցեալ թէ զիա՛րդ բարձրըն-
8 տիր լինէին, ասէ ցն̃ս: Յորժամ կոչի-
ցէ ոք զքեզ ՚ի հարսանիս՝ կամ ՚ի կոչունս,

մի՛ բազմիցիս յառաջին բարձին. գուցէ պատ-
ուականագոյն ևս քան զքեզ իցէ կոչեցեալն
՚ի նմանէ: Եւ եկեալ՝ որ զքեզն և զնա կո- 9
չեաց, ասիցէ ցքեզ. Տո՛ւր սմա տեղի. և ա-
պա սկսանիցիս ամօթով զյետին տեղին ու-
նել: Այլ յորժամ կոչիցիս, երթիցի՛ր 10
բազմեսջի՛ր ՚ի յետին տեղւոջ. զի յորժամ
գայցէ որ կոչեացն զքեզ, ասիցէ ցքեզ.
Բարեկամ՝ ՚ի վե՛ր մատիր. յայնժամ եղի-
ցին քեզ փառք առաջի բարձակցացն քոց:
Զի ամ որ բարձրացուցանէ զանձն, 11
խոնարհեսցի, և որ խոնարհեցուցանէ զան-
ձն, բարձրասցի: Ասէ և ցկոչնատէրն. 12
Յորժամ առնիցես ճաշ կամ ընթրիս, մի՛ կո-
չեր զբարեկամս քո, և մի՛ զեղբարս քո, և
մի՛ զազգականս քո, և մի՛ զդրացիս քո, և
մի՛ զմեծամեծս. զի մի՛ և նոքա փոխարէն
կոչեսցեն զքեզ, և լինիցի քեզ հատուցումն:
Այլ յորժամ առնիցես ընդունելութի, 13
կոչեա՛ զաղքատս և զխեղս և զկաղս և զ
կոյրս: Եւ երանելի լինիցիս. զի ո՛չ ու- 14
նին փոխարէն հատուցանելոյ քեզ. և հա-
տուսցի քեզ փոխարէն ՚ի յարութն արդա-
րոց: Իբրև լուաւ զայս ոմն ՚ի բազմակա- 15
նացն՝ ասէ ցնա. Երանի որ կերիցէ ճաշ յար-
քայութն այ: Եւ նա ասէ. Այր ոմն գոր- 16
ծեաց ընթրիս, և հրաւիրեաց զբազումս:

17 Եւ առաքեաց զծառայ իւր 'ի ժամու ընթ-
րեացն կոչել զհրաւիրեալսն՝ թէ եկա՛յք,
18 զի ահաւասիկ պատրաստ է ամ՛ ինչ։ Եւ
սկսան մի ըստ միոջէ ամենեքեան հրաժարել.
առաջինն ասէ, Ագարակ գնեցի, եւ հարկ
է ելանել տեսանել զնա. աղաչեմ զքեզ՝
19 կա՛լ զիս հրաժարեալ։ Եւ միւսն ասէ.
Լուծս հինգ եզանց գնեցի, եւ երթամ փոր-
ձել զն՛ս. աղաչեմ զքեզ՝ կա՛լ զիս հրաժա-
20 րեալ։ Եւ միւսն ասէ. Կին առի, եւ վասն
21 այնորիկ ոչ կարեմ գալ։ Եւ եկեալ ծա-
ռայն պատմեաց զայն տ՛ն իւրում։ Յայն-
ժամ բարկացեալ տանուտէրն՝ ասէ ցծա-
ռայն իւր. Ել վաղվաղակի 'ի հրապարակս
եւ 'ի փողոցս քաղաքիդ, եւ զաղքատս եւ ըզ-
22 խեղս եւ զկաղս եւ զկոյրս մոյծ այսր։ Եւ
ասէ ծառայն. Տէր՝ եղեւ զոր հրամայեցերն,
23 եւ կայ եւս տեղի։ Եւ ասէ տ՛րն ցծառայն,
Ել 'ի ճանապարհս եւ 'ի ցանգս, եւ արա՛ այսր
24 մտանել, զի լցցի տուն իմ։ Ասեմ ձեզ,
զի Ոչ ոք յայնց կոչեցելոց ճաշակեսցէ յըն-
25 թրեաց իմոց։ Եւ երթային ընդ նմա ժողո-
վուրդք բազումք. դարձաւ եւ ասէ ցնոսա։
26 Եթէ ոք գայ առ իս՝ եւ ոչ ատեայ զհայր իւր
եւ զմայր՝ եւ զկին եւ զորդիս՝ եւ զեղբարս եւ ըզ-
քորս, նա եւ զանձն եւս իւր, ոչ կարէ իմ
27 աշակերտ լինել։ Օ՛վ որ ոչ բառնայ ըզ-

խաչ իւր՝ և գայ զկնի իմ, ո՛չ կարէ իմ աշա-
կերտ լինել: Ո՞վ ոք 'ի ձէնջ կամիցի շի- 28
նել աշտարակ, և ո՛չ նախ նստեալ համարի-
ցի զծախսն՝ եթէ ունիցի բաւական 'ի կա-
տարումն: Զի գուցէ իբրև արկանիցէ 29
հիմն՝ և ո՛չ կարիցէ կատարել, ամենեքին որ
տեսանիցեն, սկսանիցին ծաղր առնել զնա,
Եւ ասել, թէ Այս այր սկսաւ շինել, և ո՛չ 30
կարաց կատարել: Կամ ո՞ր թագաւոր եր- 31
թեալ տայցէ պատերազմ ընդ այլում թա-
գաւորի. և ո՛չ նստեալ նախ խորհիցի, ե-
թէ կարող իցէ տասն հազարաւ զդէմ ու-
նել զայնորիկ՝ որ գայցէ 'ի վի̄ նր̄ քսան հա-
զարաւ: Ապա թէ ոչ՝ մինչ դեռ հեռագոյն 32
իցէ, հրեշտակութի̄ առաքեալ՝ աղաչեսցէ
'ի խաղաղութի̄: Արդ՝ այսպէս ա̄մ ոք 'ի 33
ձէնջ՝ որ ո՛չ հրաժարեսցէ յա̄մ ընչից իւրոց,
ո՛չ կարէ իմ աշակերտ լինել: Բարւոք է 34
աղ. ապա թէ աղն անհամեսցի, իւ համե-
մեսցի: Ոչ յերկիր՝ և ո՛չ յաղբ է պիտա- 35
նացու. այլ ընկենուլ զնա արտաքս. որ
ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ:

ԳԼ. ԺԵ.

Եւ էին մերձ առ նա ա̄մ մաքսաւորք և 1
մեղաւորք՝ լսել 'ի նմանէ: Տրտնջէին 2
փարիսեցիքն և դպիրք՝ և ասէին. Ընդէ՞ր

սա զմեղաւորս ընդունի՝ եւ ուտէ ը՟ նոսա ։
3 Ասաց առ նոսա զառակս զայս ։ Ո՞վ
4 ոք իցէ ՚ի ձէնջ մարդ՝ որոյ իցէ հարիւր ոչ-
խար , եւ կորուսանիցէ մի ՚ի նոցանէ · ո՞չ
թողուցու զիննսուն եւ զինն յանապատի , եւ
երթայցէ զհետ կորուսելոյն մինչեւ գտանի-
5 ցէ զնա ։ Եւ իբրեւ գտանէ , դնէ զնա ՚ի
6 վ՟ ուսոց իւրոց խնդալով , Եւ երթայ ՚ի
տուն · կոչէ զբարեկամս եւ զդրացիս , եւ ասէ
ցնոսա · Ուրախ եղերուք ընդ իս , զի գտի
7 զոչխարն իմ զկորուսեալ ։ Ասեմ ձեզ , զի
Այսպէս է ուրախութիւն յերկինս վ՟ միոյ մե-
ղաւորի որ ապաշխարիցէ , քան վ՟ իննսուն
եւ ինն արդարոց՝ որոց չիցէ պիտոյ ապաշխա-
8 րութիւն ։ Կամ ո՞վ իցէ կին , որոյ իցեն
դրամք տասն · եւ եթէ կորուսանիցէ դրամ
մի , ո՞չ լուցանիցէ ճրագ , եւ ածիցէ աւել ՚ի
տան եւ խնդրիցէ ստէպ՝ մինչեւ գտանիցէ ։
9 Եւ իբրեւ գտանէ , կոչէ զբարեկամս եւ
զդրացիս՝ եւ ասէ · Ուրախ լերուք ընդ իս
10 զի գտի զդրամն իմ զոր կորուսի ։ Այն-
պէս՝ ասեմ ձեզ , ուրախութիւն եղիցի առա-
ջի հրեշտակաց այ՟ ՚ի վ՟ միոյ մեղաւորի որ
11 ապաշխարիցէ ։ Եւ ասէ · Առն միոջ էին
12 երկու որդիք · Ասէ կրտսերն ՚ի նոցանէ
ցհայրն · Հայր՝ տուր ինձ բաժին , որ անկա-
նի յընչիցդ · եւ նա բաժանեաց նց՟ զկեանսն ։

Եւ յետ ոչ բազում աւուրց՝ ժողովեալ 13
զա՟մ կրտսեր որդւոյն՝ գնաց յաշխարհ հե-
ռի . և անդ վատնեաց զինչս իւր , զի կեայր
անառակութ՟բ ։ Եւ իբրև սպառեաց զա- 14
մենայն , եղև սով սաստիկ յաշխարհին
յայնմիկ , և սկսաւ ինքն չքաւորել ։ Եւ 15
գնացեալ յարեցաւ ՚ի մի ոմն ՚ի քաղաքացւոց
աշխարհին այնորիկ . և յղեաց զնա յագա-
րակ իւր արածել խոզս ։ Եւ ցանկայր լը- 16
նուլ զորովայն իւր յեղջերէն զոր խոզքն ու-
տէին , և ոչ ոք տայր նմա ։ Եւ եկեալ ՚ի 17
միտս իւր՝ ասէ . Քանի՞ վարձկանք իցեն ՚ի
տան հօր իմոյ հացալիցք , և ես աստ սովա-
մահ կորնչիմ ։ Յարուցեալ գնացից առ 18
հայր իմ , և ասացից ցնա . Հայր՝ մեղայ յեր-
կինս՝ և առաջի քո . Եւ ո՛չ եւս եմ արժանի 19
կոչիլ որդի քո , արա՛ զիս իբրև զմի ՚ի վարձ-
կանաց քոց ։ Եւ յարուցեալ եկն առ հայր 20
իւր . և մինչ դեռ հեռագոյն էր , ետես
զնա հայրն՝ և գթացաւ , յարեաւ և ընթա-
ցաւ ընդ առաջ , անկաւ զպարանոցաւ նր՟ ,
և համբուրեաց զնա ։ Եւ ասէ ցնա որ- 21
դին . Հայր՝ մեղայ յերկինս՝ և առաջի քո ,
ո՛չ եւս եմ արժանի կոչիլ որդի քո ։ Ասէ 22
հայրն ցծառայս իւր . Վաղվաղակի հանէք
զպատմուճանն առաջին , և ագուցէք նմա ,
և տո՛ւք զմատանին ՚ի ձեռն նորա՝ և կօշիկս

23 յոտս նր՟. Եւ ածէք զեզն պարարակ, զե-
24 նէք, կերիցո՛ւք՝ և ուրա՛խ լիցուք. Զի այս
որդի իմ մեռեալ էր՝ և եկեաց, կորուսեալ
25 էր՝ և գտաւ. և սկսան ուրախ լինել: Եւ
էր երէց որդին նր՟ յագարակի. և մինչ դեռ
գայր՝ և մերձ եղև 'ի տունն, լուաւ զձայն
26 երգոց և զպարուց. Եւ կոչեցեալ առ ինքն
զմի 'ի ծառայիցն, հարցանէր թէ զի՞նչ իցէ
27 այն: Եւ նա ասէ ցնա. զի Եղբայր քո ե-
կեալ է, և եզեն հայր քո զեզն պարարակ,
28 զի ողջամբ ընկալաւ զնա: Բարկացաւ՝ և
ո՛չ կամէր մտանել. և հայրն ելեալ արտաքս՝
29 աղաչէր զնա: Պատասխանի ետ և ասէ
ցհայրն. Այսքանի՞ ամք են՝ զի ծառայեմ
քեզ, և երբէք զպատուիրանաւ քով ո՛չ ան-
ցի. ուլ մի երբէք ո՛չ ետուր ինձ՝ զի ուրախ
30 եղէց ընդ բարեկամս իմ: Յորժամ եկն
որդիդ քո այդ, որ եկեր զկեանս քո ը՟ պոռ-
31 նիկս, զենէր դմա զեզն պարարակ: Եւ
ասէ ցնա, Որդեա՛կ դու հանապազ ընդ իս
32 ես, և ամ՟ որ ինչ իմ է՝ քո է: Այլ ուրախ
լինել և խնդալ պարտ էր, զի եղբայր քո
այս մեռեալ էր՝ և եկեաց, կորուսեալ էր՝
և գտաւ:

ԳԼ. ԺԶ.

Եւ ասէր առ աշակերտսն. Այր մի էր մե- 1
ծատուն, որոյ էր տնտես. եւ եղեւ զնմա-
նէ ամբաստանութիւն, որպէս թէ վատնիցէ
զինչս նր̃: Կոչեաց եւ ասէ ցնա, Զի՞նչ 2
է այս զոր լսեմ զքէն, տո՛ւր զհամար տնտե-
սութեան քո. զի ո՛չ եւս կարես լինել տնտես:
Ասէ ընդ միտս իւր տնտեսն. Զի՞նչ գոր- 3
ծեցից, զի տէր իմ հանէ զտնտեսութիւնս.
գործել ո՛չ կարեմ՝ մուրանալ ամաչեմ:
Գիտեմ զինչ արարից. զի յորժամ ՚ի բաց 4
լինիցիմ ՚ի տնտեսութենէս՝ ընկալցին զիս
՚ի տունս իւրեանց: Եւ կոչեցեալ առ ինքն 5
մի ը̃ միոջէ ՚ի պարտապանաց տն̃ իւրոյ, ա-
սէ ցառաջինն. Քանի՞ ինչ պարտիս տեառն
իմում: Եւ նա ասէ. Հարիւր մար ձիթոյ. 6
ասէ ցնա, Ա՛ռ զգիր քո, եւ նիստ գրեա՛ վաղ-
վաղակի յիսուն: Ապա ասէ ցմիւսն. 7
Դու քանի՞ ինչ պարտիս. եւ նա ասէ. Հա-
րիւր քոռ ցորենոյ. եւ ասէ ցնա. Ա՛ռ զգիր
քո՝ եւ նիստ գրեա՛ ութսուն: Եւ գովեաց 8
տէրն զտնտեսն անիրաւութե̃, զի իմաստութ̃
արար. զի որդիք աշխարհիս այսորիկ ի-
մաստնագոյն են քան զորդիս լուսոյ յազգս
իւրեանց: Եւ ես ձեզ ասեմ. Արարէք ձեզ 9
բարեկամս ՚ի մամոնայէ անիրաւութե̃. զի

յորժամ պակասիցէ այն՝ ընկալցին զձեզ 'ի
10 յարկսն յաւիտենականս ։ Որ 'ի փոքուն
հաւատարիմ է, և 'ի բազմին հաւատարիմ
է. և որ 'ի փոքուն անիրաւ է, և 'ի բազմին
11 անիրաւ է ։ Իսկ արդ՝ եթէ յանիրաւ մա-
մոնային չեղէք հաւատարիմք, զճշմարիտն
12 ձեզ ո՞ հաւատասցէ ։ Եւ եթէ յօտարին
չեղէք հաւատարիմք, զձերն ո՞ տացէ ձեզ ։
13 Ո՛չ ոք ծառայ կարէ երկուց տերանց ծա-
ռայել. զի եթէ զմին ատիցէ, և զմիւսն սի-
րիցէ. կամ զմին մեծարիցէ, և զմիւսն ար-
համարհիցէ. ո՛չ կարէք ա̅յ ծառայել և մա-
14 մոնայի ։ Լսէին զայս ա̅մ փարիսե-
ցիքն՝ քանզի արծաթասէրք էին, և անգոս-
15 նէին զնա ։ Եւ ասէ ցն̅ս. Դուք էք՝ որ ար-
դարացուցանէք զանձինս առաջի մարդկան,
սակայն ա̅ծ գիտէ զսիրտս ձեր. զի որ առա-
ջի մարդկան բարձր է՝ պիղծ է առաջի ա̅յ ։
16 Օրէնքն և մարգարէք մինչև ց յովհան-
նէս. յայնմ հետէ արքայութ̅ի ա̅յ աւետա-
17 րանի, և ա̅մ ոք զնա բռնաբարէ ։ Դիւ-
րին իցէ երկնից և երկրի անցանել, քան յօ-
18 րինացն միոյ նշանախեցի անկանել ։ Ա-
մենայն որ արձակէ զկին իւր՝ և առնէ այլ,
19 շնայ. և որ զարձակեալն առնէ, շնայ ։ Այր
ոմն էր մեծատուն, և ագանէր բեհեզս և
ծիրանիս, և ուրախ լինէր հանապազ առա-

տապէս ։ Եւ աղքատ ոմն անուն Ղազարոս 20
անկեալ դնէր առ դրան նր̃ վիրաւորեալ ·
Եւ ցանկայր յագել ՚ի փշրանացն որ անկա– 21
նէին ՚ի սեղանոյ մեծատանն · այլ և շունք
ևս գային , և լեզուին զվէրս նր̃ ։ Եւ ե– 22
ղև մեռանել աղքատին , և տանել հրեշտա–
կաց զնա ՚ի գոգն աբրահամու · մեռաւ և
մեծատունն, և թաղեցաւ ։ Եւ ՚ի դժոխ– 23
սըն ամբարձ զաչս իւր մինչ ՚ի տանջանսն էր,
ետես զաբրահամ ՚ի հեռաստանէ , և զղա–
զարոս ՚ի գոգ նր̃ հանգուցեալ ։ Եւ նա 24
աղաղակեաց և ասէ · Հա՛յր աբրահամ՝ ո–
ղորմեա՛ց ինձ , և առաքեա՛ զղազարոս , զի
թացցէ զծագ մատին իւրոյ ՚ի ջուր , և զո–
վացուսցէ զլեզու իմ · զի պապակիմ ՚ի տա–
պոյ աստի ։ Եւ ասէ ցնա աբրահամ , Որ– 25
դեակ՝ յիշեա՛ զի ընկալար անդէն զբարիս
քո ՚ի կեանսն քում , և ղազարոս նոյնպէս
զչարչարանս · արդ՝ սա աստ մխիթարի , և
դու այդր պապակիս ։ Եւ ՚ի վր̃ այսր ա̃մ 26
վիհ մեծ է ընդ մեզ և ընդ ձեզ · եթէ կա–
միցին աստի առ ձեզ անցանել՝ ո՛չ կարեն , և
ոչ այտի ոք առ մեզ անցանել ։ Եւ ասէ · 27
Արդ աղաչեմ զքեզ հա՛յր , զի արձակեսցես
զդա ՚ի տուն հօր իմոյ ։ Են իմ անդ եղբարք 28
հինգ , ոպ̃ զի տացէ նց̃ վկայութի̃ · զի մի՛ և
նոքա գայցեն յայս տեղի տանջանաց ։ Եւ 29

ասէ աբրահամ. Ունին զմովսէս և զմարգա-
30 րէս, նո՛ լուիցեն: Եւ նա ասէ. Ո՛չ՝ հա՛յր
աբրահամ, բայց եթէ ’ի մեռելոց ոք երթի-
31 ցէ առ նոսա, և ապաշխարեսցեն: Եւ ա-
սէ ցնա. Եթէ մովսեսի և մարգարէիցն ոչ
լսեն, և ոչ եթէ ’ի մեռելոց ոք յառնիցէ հա-
ւատասցեն:

ԳԼ. ԺԷ:

1 Ասաց և առ աշակերտսն իւր, Ո՛չ է մարթ
չգալ գայթագղութե՛ն. բայց վա՛յ այնմիկ
2 է՛ յո՛յր ձեռն գայցէ: Լաւ էր նմա՝ թէ
վէմ երկանաքար կախէր զպարանոցէ նորա՝
և ընկանէր ’ի ծով, քան թէ գայթակղե-
ցուցանէ զմի ոք ’ի փոքրկանցս յայսցանէ:
3 Զգո՛յշ կացէք անձանց. եթէ մեղիցէ
եղբայր քո, սաստեա՛ նմ՛. և եթէ ապաշխա-
4 րիցէ, թո՛ղ նմա: Եւ եթէ եօթն անգամ
մեղիցէ քեզ, և եօթն անգամ դարձցի ’ի
քեզ՝ և ասիցէ, Ապաշխարեմ, թողցես նմա:
5 Եւ ասեն առաքեալքն ցտ՛ր. Յաւե՛լ մեզ
6 հաւատս: Եւ ասէ տ՛ր. Եթէ ունիցիք
հաւատս քան զհատ մանանխոյ, և ասիցէք
թթենւոյս այսմիկ. Խլեա՛ց և տնկեա՛ց ’ի
7 ծովու, և հնազանդեսցի ձեզ: Իսկ ո՞վ
ոք ’ի ձէնջ, որ ունիցի ծառայ հողագործ
կամ հովիւ, որ իբրև մտանիցէ յագարակէ

ասիցէ ցնա վաղվաղակի. թէ Ե՛կ բազմեաց:
Եւ ո՞չ ասիցէ ցնա. թէ Պատրաստեա՛ 8
զինչ ընթրելոց իցեմ, եւ գօտի ածեալ պաշտ-
եա՛ զիս մինչեւ կերայց եւ արբից, եւ ապա
կերիցես եւ արբցես դու: Մինթէ շնորհ 9
ինչ ունիցի՞ ծառային այնմիկ, զի արար
զամենայն հրամանսն: Այնպէս եւ դուք՝ 10
յորժամ առնիցէք զա̃մ հրամայեալսն ձեզ,
ասասջիք թէ Ծառայք անպիտանք եմք,
զոր պարտէաքն առնել՝ արարաք: Եւ եղեւ 11
մինչեւ երթայր նա յե̃մ, եւ ինքն անցանէր
ընդ մէջ սամարիայ եւ գալիլեացւոց: Եւ 12
մինչդեռ մտանէր՝ ի գեօղ ուրեմն, պատա-
հեցին նմա տասն այր բորոտ՝ որք կացին՝ ի
հեռաստանէ, Բարձին զձայնս՝ եւ ասեն. 13
Յիսուս վարդապետ՝ ողորմեաց մեզ: Եւ 14
իբրեւ ետես զն̃ս, ասէ ցն̃ս. Երթայք ցու-
ցէք զանձինս քահանայիցն. եւ եղեւ իբրեւ
գնացին, առժամայն սրբեցան: Մի ոմ̃ն 15
՚ի նոցանէ իբրեւ ետես՝ եթէ բժշկեցաւ,
դարձաւ անդրէն՝ ՚ի ձայն մեծ փառաւոր
առնէր զա̃ծ. Անկաւ՝ ՚ի վերայ երեսաց իւ- 16
րոց առ ոտս ն̃ր, եւ գոհանայր զնմանէ. եւ
ինքն էր սամարացի: Պատասխանի ետ յ̃ս 17
եւ ասէ. ո՞չ տասն սոքա սրբեցան, իսկ արդ
ինունքն ո՞ւր են. Օի ո՛չ գտան դառնալ 18
տալ փառս ա̃յ, բայց միայն այլազգիս այս:

19 Եւ ասէ ցնա . Արի՛ գնա՛ . զի հաւատք քո
20 կեցուցին զքեզ : Իբրեւ հարցաւ ՚ի փարիսեցւ-
ւոցն թէ Երբ գայցէ արքայութիւն այ . պատաս-
խանի ետ նոցա եւ ասէ . Ոչ գայ արքայութիւն
21 այ խորանօք . Եւ չասիցեն թէ Ահաւասիկ
աստ է կամ անդ . զի ահա արքայութիւն այ ՚ի
22 ներքս ՚ի ձեզ է : Ասաց եւ առ աշակերտսն .
Եկեսցեն աւուրք ցանկանալոյ ձեզ մի յա-
ւուրցն Որդւոյ մարդոյ տեսանել՝ եւ ոչ տե-
23 սանիցէք : Եւ եթէ ասիցեն ձեզ՝ եթէ Ահա-
ւասիկ է կամ անդ, մի՛ երթայցէք զհետ :
24 Զի որպէս փայլակն փայլատակեալ ՚ի ներքոյ
երկնից՝ ընդ երկնիւք ծագիցէ , նոյնպէս եւ
25 Որդի մարդոյ յաւուրն իւրում : Բայց նախ
պարտ է նմա բազում չարչարիլ՝ եւ խոտիլ
26 յազգէս յայսմանէ : Եւ որպէս եղեւ յա-
ւուրսն նոյի, նոյնպէս եղիցի եւ յաւուրս Որդ-
27 ւոյ մարդոյ : Ուտէին՝ ըմպէին՝ կանայս
առնէին՝ եւ արանց լինէին՝ մինչեւ յօրն յո-
րում եմուտ նոյ ՚ի տապանն , եւ եկն ջրհե-
28 ղեղն՝ եւ կորոյս զամենեսին : Նոյնպէս՝
եւ որպէս յաւուրսն ղովտայ եղեւ , ուտէին
ըմպէին գնէին վաճառէին, տնկէին շինէին .
29 Եւ յորում աւուր ել ղովտ ՚ի սոդոմայ, տե-
ղաց հուր եւ ծծումբ յերկնից՝ եւ կորոյս
30 զամենեսին . Ըստ նմին օրինակի եղիցի եւ յա-
ւուրն , յորում Որդի մարդոյ յայտնելոց է :

Յայնմ աւուր որ կայցէ ՚ի տանիս՝ և կա- 31
րասի իւր ՚ի տան, մի՛ իջցէ առնուլ զայն.
և որ յանդի իցէ, նոյնպէս մի՛ դարձցի յետս։
Յիշեցէք զկինն Ղովտայ։ Որ խնդրիցէ 32
զանձն իւր ապրեցուցանել, կորուսցէ զնա. 33
և որ կորուսցէ, ապրեցուսցէ զնա։ Ա- 34
սեմ ձեզ. Յայնմ գիշերի՝ թէ եղիցին երկու
՚ի մի մահճի, մին առցի և միւսն թողցի։
Եւ եթէ եղիցին երկու* աղալ ՚ի միասին, 35
մին առցի և միւսն թողցի. և եթէ իցեն եր-
կու յանդի, մին առցի և միւսն թողցի։
Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա. Յո՞ Տ͞ր։ 36
Եւ նա ասէ ցն͞ս. Ուր մարմին է, անդր և 37
արծուիք ժողովեսցին։

ԳԼ· ԺԸ ։

Ասաց և առակ մի նոցա առ այն, թէ պարտ 1
է յամ ժամ կալ նոցա յաղօթս և մի՛
ձանձրանալ։ Ասէ. Դատաւոր մի էր ՚ի քա- 2
ղաքի ուրեմն, յա͞յ ոչ երկնչէր՝ և ՚ի մարդ-
կանէ ոչ ամաչէր։ Եւ այրի մի էր ՚ի նմին 3
քաղաքի, գայր առ նա և ասէր, Դատ արա
ինձ յոսոխէ իմմէ։ Եւ ոչ կամէր ՚ի բ͞զմ 4
ժամանակս. յետ այնորիկ ասէ ՚ի միտ իւ-
րում, Թէ և յա͞յ ոչ երկնչիմ, և ՚ի մարդ-

---

* ՚Ի Յոյնն. Երկու կանայք ։

5 կանէ ոչ ամաչեմ, Վասն զի աշխատ առ-
նելոյ զիս այրւոյն արարից նմա դատ, զի մի՛
6 իսպառ եկեալ թախանձիցէ զիս։ Եւ ա-
սէ Տր. Լուարուք զինչ դատաւորն անիրա-
7 ւութեն ասէր։ Իսկ ած ոչ առնիցէ վրէժ-
խնդրութի ծառայից իւրոց, որ աղաղակեն
առ նա 'ի տուէ և 'ի գիշերի. և երկայնա-
8 միտ միայն լինիցի առ նս։ Ասեմ ձեզ.
զի Արասցէ վրէժխնդրութի նց վաղվաղակի.
իսկ Որդի մարդոյ եկեալ գտանիցէ արդեօք
9 հաւատս յերկրի։ Ասաց և առ ոմանս
պանծացեալս յանձինս, թէ արդարք իցեն՝
և խոտիցեն զբազումս, զառակս զայս։
10 Երկու եղեն 'ի տաճարն կալ յաղօթս,
11 մին փարիսեցի՝ և միւսն մաքսաւոր։ Փա-
րիսեցին կայր մեկուսի, և զայս առանձին
աղօթս մատուցանէր. Ած իմ՝ գոհանամ
զքէն, զի ոչ եմ իբրև զայլս 'ի մարդկանէ,
զյափշտակողս՝ և զանիրաւս՝ և զշունս, կամ
12 իբրև զայս մաքսաւոր։ Պահեմ եր-
կիցս 'ի շաբաթու, և տամ տասանորդս
13 յամ ստացուածոց իմոց։ Եւ մաքսաւորն
կայր մեկուսի, և ոչ կամէր և ոչ զաչսն ընդ-
երկինս ամբառնալ. այլ կոծէր զկուրծս իւր՝
14 և ասէր. Ած քաւեա՛ զիս զմեղաւորս։ Ա-
սեմ ձեզ. Էջ սա արդարացեալ 'ի տուն իւր
քան զնա. զի ամ որ բարձրացուցանէ զան-

ձըն իւր, խոնարհեսցի. և որ խոնարհեցու-
ցանէ զանձն, բարձրասցի: Մատուցա- 15
նէին առ նա և մանկտի՛ զի մերձենայցէ 'ի
նս՟, Իբրև տեսին աշակերտքն՝ սաստէին
նց՟: Իսկ յս՟ կոչեցեալ զնոսա առ ինքն՝ 16
ասէ, Թո՛յլ տուք մանկտւոյդ գալ առ իս,
և մի՛ արգելուք զդոսա. զի այդպիսեացդ է
արքայութի՟ այ՟: Ամէն ասեմ ձեզ, Որ ոչ 17
ընդունիցի զարքայութի՟ այ՟ իբրև զմանուկ,
ոչ մտցէ 'ի նա: Եւ եհարց զնա ոմն իշ- 18
խան և ասէ, Վարդապետ բարի՝ զի՞նչ
գործեցից, զի զկեանսն յաւիտենականս
ժառանգեցից: Ասէ ցնա յս՟, Զի՞ ասես 19
զիս բարի. չիք ոք բարի՝ բայց մի այ՟:
Զպատուիրանս գիտես. մի՛ շնար, մի՛ 20
սպանաներ, մի՛ գողանար, մի՛ սուտ վկայեր,
պատուեա՛ զհայր քո և զմայր: Եւ նա ա- 21
սէ, Զայդ ամ՟ պահեցի 'ի մանկուէ՟ իմմէ:
Իբրև լուաւ զայն յս՟ ասէ ցնա. Միւս ևս 22
պակաս է քեզ. զամ՟ ինչ զոր ունիս, վաճա-
ռեա՛ և տուր աղքատաց, և ունիցիս գանձս
յերկինս. և եկ զկնի իմ: Նա իբրև լուաւ 23
զայս՝ տրտմեցաւ. քանզի էր մեծատուն
յոյժ: Իբրև ետես զնա յս՟ տրտմեա՟լ, ասէ. 24
Որպէս դժուարաւ որ ինչս ունիցին՝ մտա-
նիցեն յարքայութի՟ այ՟: Դիւրագոյն իցէ 25
մալխոյ ընդ ծակ ասղան անցանել, քան

26 մեծատան յարքայութի̅ն ա̅յ մտանել։ Եւ
որ լուանն՝ ասէին. Եւ ո՞ կարիցէ ապրել։
27 Եւ նա ասէ. Անհնարինք առ ՚ի մարդկա-
28 նէ, հնարաւորք են յա̅յ։ Եւ ասէ պետ-
րոս. Ահաւասիկ մեք թողաք զա̅մ ինչ ըզ
29 մեր, և եկաք զկնի քո։ Եւ նա ասէ ցն̅ս,
Ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչո՛ք է՝ որ եթող ըզ
տունս կա՛մ զծնողս կա՛մ զեղբարս կա՛մ զկին կա՛մ
30 զորդիս՝ վ̅ն արքայութե̅ն ա̅յ, Եթէ ոչ առ-
նուցու բազմապատիկ ՚ի ժամանակի յայս-
միկ. և յաշխարհին որ գալոցն է՝ զկեանսն
31 յաւիտենականս ժառանգեսցէ։ Եւ ա-
ռեալ զերկոտասանսն առանձինն՝ ասէ ցն̅ս.
Ահաւասիկ ելանեմք յեր̅մ. և կատարեսցին
ա̅մ գրեալքն մարգարէիւք վ̅ն Որդւոյ մար-
32 դոյ։ Զի մատնեսցի հեթանոսաց և կա-
33 տակեսցի։ Եւ հարկանիցեն և սպանանի-
34 ցեն զնա, և յերիր աւուր յարիցէ։ Եւ
նոքա ոչինչ իմացան յայնցանէ, այլ էր
բանն ծածկեալ ՚ի նոցանէ, և ո՛չ գիտէին
35 զասացեալսն։ Եւ եղև ՚ի մօտելն նորա
յերիքով, կոյր ոմն նստէր առ ճանապար-
36 հաւն մուրացիկ։ Իբրև լուաւ զանցանել
ժողովրդեանն, հարցանէր՝ թէ զի՞նչ իցէ
37 այն։ Եւ պատմեցին նմա, թէ յ̅ս նազով-
38 րեցի անցանէ։ Աղաղակեաց և ասէ. Յ̅ս
39 որդի դաւթի՛ ողորմեա՛ց ինձ։ Եւ որ ա-

ռաջին երթային՝ սաստէին նմ՟ զի լռեսցէ. և
նա ևս առաւել աղաղակէր, Որդի՛ Դաւթի՛
ողորմեա՛ց ինձ: Զտեղի առ յս, և հրամայ- 40
եաց ածել զնա առ իւր. և իբրև մերձ
եղև առ նա, եհարց զնա և ասէ. Զի՞նչ 41
կամիս դու՝ զի արարից քեզ. և նա ասէ.
Տէ՛ր՝ զի բացցին աչք իմ, և տեսից: Եւ յս 42
ասէ ցնա. Հայեա՛ց, հաւատք քո կեցուցին
զքեզ: Եւ առժամայն ետես, երթայր 43
զհետ նր՝ և փառաւոր առնէր զա՟ծ. և ա՟մ
ժողովրդեանն տեսեալ, տայր օրհնու-
թիւն ա՟յ:

ԳԼ. ԺԹ:

Եւ մտեալ շրջէր ընդ երիքով: Եւ ահա 1
այր մի անուն կոչեցեալ զաքէոս, և նա 2
էր մաքսապետ, և ինքն մեծատուն: Եւ 3
խնդրէր տեսանել՝ եթէ ո՞վ իցէ յս, և ո՛չ
կարէր 'ի բազմութենէն, զի կարճ էր հասա-
կաւ: Եւ ընթացեալ յառաջս, ել 'ի ժան- 4
տաթզենին՝ զի տեսանիցէ զնա. քանզի ը՟
այն իսկ անցանելոց էր: Իբրև եկն 'ի տե- 5
ղին, հայեցաւ 'ի վեր յս և ասէ ցնա. Զա՛քէ
փութա՛ էջ այտի, զի այսօր 'ի տան քում
արժան է ինձ ագանել: Փութացաւ և էջ՝ 6
և ընկալաւ զնա ուրախութբ: Իբրև տե- 7
սին ամենեքին, տրտնջէին և ասէին՝ թէ

8 առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել ։ Եկն՝
եկաց զաքէոս, և ասէ ցտ̃ր. Տէր՝ ահա ըզ
կէս ընչից իմոց տաց աղքատաց. և եթէ
9 զոք զրկեցի, հատուցից չորեքկին ։ Եւ ա-
սէ ցնա յ̃ս. Այսօր եղև փրկութ̃ի տանս այս-
միկ. քանզի և սա որդի աբրահամու է ։
10 Զի եկն Որդի մարդոյ խնդրել և կեցու-
11 ցանել զկորուսեալն ։ Եւ մինչդեռ նոքա
զայն լսէին, յաւել առակ մի և ասէ վասն
մերձենալոյ նր̃ յեէ̃մ, և համարելոյ նց̃ եթէ
առժամայն յայտնելոց է արքայութ̃ի ա̃յ ։
12 Ասէ. Այր ոմ̃ ազնուական գնաց յաշխարհ
հեռի՝ առնուլ իւր թագաւորութ̃ի, և
13 դառնալ ։ Եւ կոչեցեալ զծառայս իւր՝
ետ նց̃ տասն մ̃նաս, և ասէ ցնոսա. Յարդե-
14 ցէք զայդ՝ մինչև եկից ։ Եւ քաղաքացիքն
նր̃ ատէին զնա. առաքեցին հրեշտակս զկնի
նր̃ և ասեն, թէ Ոչ կամիմք թագաւորել
15 դմա ՚ի վ̃ր մեր ։ Եւ եղև դառնալ նմ̃՝ ա-
ռեալ զթագաւորութ̃ին, և կոչեալ զծառայ-
սըն՝ որոց տուեալ էր զարծաթն, զի գիտաս-
16 ցէ թէ ո՞ զինչ շահեցաւ ։ Եկն առաջինն
և ասէ. Տէր մ̃նասն քո՛ տասն մ̃նաս արար ։
17 Եւ ասէ ցնա. Ազնիւ ծառայ և բարի, զի
՚ի փոքուդ հաւատարիմ եղեր, լիջիր իշխա-
18 նութ̃ի ունել ՚ի վ̃ր տասն քաղաքի ։ Եկն
երկրորդն և ասէ. Մնասն քո արար հինգ

մնաս: Ասէ և ցնա. Եւ դու լինիջիր 'ի վերայ 19
հինգ քաղաքաց: Եկն միւսն և ասէ. Տէ՛ր 20
ահա մնասն քո՛ զոր ունէի ծրարեալ 'ի վար-
շամակի: Երկնչէի 'ի քէն, զի այր ստամ- 21
բակ ես. բառնաս՛ զոր ոչ եդիր, և հնձես՛
զոր ոչ սերմանեցեր: Եւ ասէ ցնա. 'Ի բե- 22
րանոյ քումմէ դատեցայց զքեզ ծառայ ան-
հաւատ. գիտէիր թէ ես այր մի ստամբակ
եմ, բառնամ՝ զոր ոչ եդի, և հնձեմ՝ ուր
ոչ սերմանեցի: Եւ ընդէ՞ր ոչ ետուր զար- 23
ծաթն իմ 'ի սեղանաւորս, և եկեալ ես տո-
կոսեօք պահանջէի: Եւ ասէ ցպաստաւոր- 24
սն. Առէք 'ի դմանէ զմնասն, և տարայք
տո՛ւք այնմ որ ունիցի զտասն մնասն: Եւ 25
ասեն ցնա. Տէ՛ր ունի տասն մնաս: Ասեմ 26
ձեզ, եթէ Ամ̃ի որ ունիցի, տացի. և յայն-
մանէ որ ոչն ունիցի, և զոր ունիցին՝ բարձցի
'ի նմանէ: Բայց զթշնամիսն իմ զայնո- 27
սիկ, որ ոչն կամէին զիս թագաւորել 'ի
վ̃ր նոցա, ածէք այսր և սպանէք առաջի
իմ: Եւ իբրև զայս ասաց, գնաց յառաջ՝ 28
ելանել յերուսաղէմ: Եւ եղև իբրև 29
մերձեցաւ 'ի բեթփագէ և 'ի բեթանիա մօտ
'ի լեառն՝ որ կոչի ձիթենեաց, առաքեաց
երկուս յաշակերտացն իւրոց՝ և ասէ: Եր- 30
թայք դուք 'ի գեօղն՝ որ հանդէպ մեր կայ,
յոր իբրև մտանէք՝ գտանիցէք յաւանակ

կապեալ, յորում ոք ՚ի մարդկանէ երբէք
31 ոչ նստաւ. լուծէք զնա և ածէք: Եւ եթէ
ոք հարցանիցէ զձեզ՝ թէ ընդէ՞ր լուծա-
նէք, այսպէս ասասջիք ցնա, թէ Տ̃ն իւրում
32 պիտոյ է: Իբրև չոգան որ առաքեցանն,
գտին որպ̃ ասացն ցն̃ս, կայր յաւանակն:
33 Եւ մինչդեռ լուծանէին զյաւանակն, ասեն
տեարքն նորա ցն̃ս, Զի՞ լուծանէք զյաւա-
34 նակդ: Եւ նոքա ասեն. Տ̃ն իւրում պիտոյ է.
35 Եւ ածին զնա առ յ̃ս. և արկին զնովաւ
36 հանդերձս, և հեծուցին զյ̃ս: Եւ մինչ դեռ
երթայր, զհանդերձս իւրեանց տարածա-
37 նէին զճանապարհաւն: Եւ իբրև այն ինչ
մերձ եղև ՚ի զառ ՚ի վայր լերինն ձիթենեաց,
սկսաւ ա̃մ բազմութի̃ աշակերտացն ուրա-
խութե̃ օրհնել զա̃ծ ՚ի ձայն մեծ վ̃ս ա̃մ եղե-
38 լոց զօրութեանցն՝ զոր տեսին: Եւ ասէին.
Օրհնեալ որ գայ թագաւորդ յանուն տ̃ն.
խաղաղութի̃ յերկինս, և փառք ՚ի բարձունս:
39 Եւ ոմանք ՚ի փարիսեցւոցն յամբոխէ ան-
տի ասեն ցնա. Վարդապետ՝ սաստեա աշա-
40 կերտացդ քոց: Պատասխանի ետ և ասէ.
Ասեմ ձեզ՝ զի եթէ դոքա լռեսցեն, քա-
41 րինքդ աղաղակեսցեն: Եւ իբրև մերձե-
ցաւ, տեսեալ զքաղաքն՝ ելաց ՚ի վ̃ր նր̃, և
42 ասէ: Եթէ գիտէիր դու. գոնէ յաւուրս
յայսմիկ զխաղաղութի̃ն քո. բայց այժմ

ծածկեցաւ յերեսաց քոց: Զի եկեսցեն 43
աւուրք 'ի վր̃ քո, եւ պատեսցեն զքեւ թշ-
նամիք քո պատնէշ. եւ պաշարեսցեն զքեզ,
եւ նեղեսցեն զքեզ յա̃մ կողմանց: Եւ յա- 44
տակեսցեն զքեզ, եւ զորդիս քո 'ի քեզ. եւ
ոչ թողուցուն քար 'ի քարի վր̃ յա̃մ 'ի քեզ.
փոխանակ զի ոչ ծաներ զժամանակ այցե-
լութե̃ քո: Եւ մտեալ 'ի տաճարն սկսաւ 45
հանել զաղաւնեվաճառսն, եւ զգնողս. եւ
զսեղանս հատավաճառացն ցրուեաց: Եւ 46
ասէ ցնոսա. Գրեալ է՝ եւ եղիցի տուն իմ
տուն աղօթից, եւ դուք արարէք զդա այրս
աւազակաց: Եւ ուսուցանէր զնս̃ հանա- 47
պազ 'ի տաճարին. իսկ քահանայապետքն
եւ դպիրք՝ եւ գլխաւորք ժողովրդեանն խնդ-
րէին զնա կորուսանել, Եւ ոչ գտանէին՝ 48
թէ զինչ արասցեն. զի ժողովուրդն ա̃մ կա-
խեալ կային զնմանէ 'ի լսել:

ԳԼ. Ի:

Եւ եղեւ 'ի միում աւուրցն յայնցանէ, 1
մինչ դեռ ուսուցանէր զժողովուրդն 'ի
տաճարի անդ՝ եւ աւետարանէր, հասին 'ի
վերայ քահանայապետքն եւ դպիրք ծերովքն
հանդերձ, Եւ ասեն ցնա, Ասա մեզ՝ որո̃վ 2
իշխանութբ̃ զործես դու զայդ, կամ ո̃վ է
որ ետ քեզ զայդ իշխանութի̃: Պատաս- 3

խանի ետ և ասէ ցնս՟, Հարցից և ես ցձեզ
4 բան մի, և ասացէք ինձ: Մկրտութիւն
Յովհաննու յերկնի՞ց էր՝ եթէ ՚ի մարդկա-
5 նէ: Եւ նք՟ խորհեցան ՚ի միտս իւրեանց
6 և ասեն: Եթէ ասեմք յերկնից, ասէ. Իսկ
ընդէ՞ր ոչ հաւատացէք նմ՟. և եթէ ասեմք
՚ի մարդկանէ, ամ՟ ժողովուրդն քարկոծ առ-
նենն զմեզ. զի հաստատեալ է ՚ի միտս զՅով-
7 հաննէ, թէ մարգարէ է: Եւ պատասխանի
8 ետուն չգիտել թէ ուստի իցէ: Եւ յս՟ ասէ
ցնս՟. Եւ ոչ ես ասեմ ձեզ, որով իշխանութ՟բ
9 առնեմ զայս: Սկսաւ ասել առ ժողովուրդն՝
զառակս զայս. Այր ոմն տնկեաց այգի, և ետ
զնա մշակաց. և ինքն գնաց ՚ի ճանապարհ
10 ժամանակս բազումս: Եւ ՚ի ժամու առա-
քեաց առ մշակսն ծառայ, զի ՚ի պտղոյ այգ-
ւոյն տացեն նմ՟. և մշակքն զան հարին ըզ-
11 նա, և արձակեցին ունայն: Եւ յաւել
միւս ևս ծառայ յղել. նոքա և զնա ևս զան՟
հարին՝ անարգեցին, և առաքեցին ունայն:
12 Եւ յաւել զերրորդն առաքել. նոքա և
13 զնա վիրաւորեցին, և հանին արտաքս: Ա-
սէ տէր այգւոյն. Զի՞նչ արարից, առաքեցից
զորդի իմ սիրելի, թերևս ՚ի սմանէ պատ-
14 կառեսցեն: Իբրև տեսին զնա մշակքն,
խորհեցան ը՟ միմեանս՝ և ասեն. Սա է ժա-
ռանգն. սպանցուք զսա, զի մեր լինիցի ժա-

ռանգութիւն: Եւ հանին զնա արտաքս քան 15
զայգին և սպանին. արդ՝ զի՞նչ արասցէ ընդ
նոսա տէր այգւոյն: Ո՞չ ապաքէն գայցէ և 16
կորուսանիցէ զմշակսն զայնոսիկ, և տացէ
զայգին այլոց. իբրև լուան՝ ասեն. Քա՛ւ մի՛
լիցի: Եւ նա հայեցեալ ընդ նոսա՝ ասէ. Իսկ 17
զի՞նչ իցէ այն՝ որ գրեալն է. թէ Վէմն զոր
անարգեցին շինողքն, նա եղև գլուխ ան-
կեան: Ամենայն որ ընդհարցի ընդ վէմս 18
ընդ այս՝ խորտակեսցի, և յորոյ վերայ անկ-
ցի՝ հոսեսցէ զնա: Եւ խնդրէին դպիրքն 19
և քահանայապետք արկանել 'ի նա ձեռս 'ի
նմին ժամու, և երկեան 'ի ժողովրդենէն.
զի գիտացին՝ թէ առ նոսա ասաց զառակն
զայն: Եւ ապա սպասեցին, և առաքե- 20
ցին դաւաճանս կեղծաւորեալս զանձինս առ
արդարս ունել. զի ըմբռնեսցեն զնա բա-
նիւք, առ 'ի մատնել զնա պետութեան և իշ-
խանութեան դատաւորին: Հարցին ցնա և 21
ասեն, Վարդապետ՝ գիտեմք եթէ ուղիղ
խօսիս և ուսուցանես, և ոչ առնուս ակն՝
այլ ճշմարտութեամբ զճանապարհն Աստուծոյ ուսու-
ցանես: Արժա՞ն է մեզ կայսեր հարկս 22
տալ՝ թէ ոչ: Եւ նա հայեցեալ ընդ խորաման- 23
կութիւն նոցա՝ ասէ ցնոսա: Ցուցէք ինձ զդահե- 24
կանն. և նոքա ցուցին. և ասէ. Զո՞յր պատ-
կեր և զգիր ունի. պատասխանի ետուն և

25 ասեն՝ Զկայսեր ։ Եւ նա ասէ ցնս̃ , Արդ
երթայք տուք զկայսերն կայսեր , և զա̃յն
26 ա̃յ ։ Եւ ոչ կարացին զնա ըմբռնել բա-
նիւք առաջի ժողովրդեանն . և զարմացեալ
27 ընդ պատասխանի նր̃՝ լռեցին ։ Մատու-
ցեալ ոմանք 'ի սադուկեցւոցն , որք հակա-
ռակէին չլինել յարութն̃ , հարցին զնա՝
28 Եւ ասեն, Վարդապետ՝ Մովսէս գրեաց մեզ ,
եթէ ուրուք՝ եղբայր մեռանիցի , որոյ իցէ
կին՝ և անորդի իցէ, զի առնուցու եղբայր նր̃
զկինն , և յարուսցէ զաւակ եղբօր իւրում ։
29 Արդ՝ եօթն եղբարք էին . և առաջինն ա-
30 ռեալ կին՝ մեռաւ անորդի ։ Առ զնա և երկ-
31 րորդն, մեռաւ և նա անորդի ։ Առ զնա և եր-
րորդն . նոյնպէս և եօթանեքին . և ոչ թողին
32 որդիս ։ Մեռաւ և կինն ։ Արդ՝ 'ի յարութե-
33 ան՝ 'ի նոցանէ լինիցի կին . զի եօթանեքին
34 կալան զնա կին ։ Պատասխանի ետ նոցա յս̃
և ասէ . Որդիք աշխարհիս այսորիկ կանայս
35 առնեն՝ և արանց լինին ։ Իսկ որ արժանի
լինիցին այնմ աշխարհի հասանել՝ և յարու-
թեն որ 'ի մեռելոց , ոչ կանայս առնեն , և
36 ոչ արանց լինին ։ Քանզի և ոչ մեռանել
ևս կարեն , զի հաւասար հրեշտակաց են՝ և
որդիք ա̃յ . քանզի յարութեան որդիք են ։
37 Այլ զի յառնեն մեռեալք , և Մովսէս ցու-
ցանէր 'ի մորենւոջն , ո̃պ ասէ զտ̃ր ա̃յ

աբրահամու եւ զա̃յ սահակայ եւ զա̃յ յակով-
բայ : Եւ ա̃ծ չէ մեռելոց՝ այլ կենդա- 38
նեաց , զի ամենեքին նմա կենդանի են :
Պատասխանի ետուն ոմանք 'ի դպրացն եւ 39
ասեն , Վա՛րդապետ՝ բարւոք ասացեր : Եւ 40
ո՛չ եւս ոք իշխէր հարցանել զնա եւ ոչինչ :
Ասէ եւ առ նս̃ , Զիա՞րդ ասեն զքս̃՝ թէ 41
որդի է դաւթի : Զի ինքն դաւիթ ասէ 'ի 42
գիրս սաղմոսաց . Ասաց տ̃ր ցտ̃ր իմ , նիստ
ը̃ աջմէ իմմէ , Մինչեւ եդից զթշնամիս քո 43
պատուանդան ոտից քոց : Իսկ արդ՝ եթէ 44
դաւիթ զնա տ̃ր կոչէ , զիա՞րդ որդի նր̃ ի-
ցէ : Եւ լսելով ա̃մ ժողովրդեանն ասէ 45
ցաշակերտսն : Զգո՛յշ լերուք 'ի դպ- 46
րացն, որ կամին պատմուճանօք շրջել , եւ սի-
րեն ողջոյնս 'ի հրապարակս եւ զնախաթոռս
'ի ժողովուրդս եւ զբարձերէցս յընթրիս :
Որ ուտեն զտունս այրեաց , եւ պատճա- 47
ռանօք յերկարեն զաղօթս. նոքա ընկալցին
աւելի դատաստանս :

ԳԼ. ԻԱ :

Եւ հայեցեալ ետես զմեծատունսն՝ որ 1
արկանէին զտուրս իւրեանց 'ի գանձա-
նակն : Ետես եւ զկին ոմն այրի աղքատ , 2
որ արկ անդր երկուս լումայս : Եւ ասէ . 3
Արդարեւ ասեմ ձեզ , զի այրին այն աղքատ

4 աւելի արկ քան զամենեսին: Ամենեքին
նոքա ՚ի մթերից իւրեանց արկին յընծայսն
այ · բայց նա ՚ի կարօտութէ իւրմէ զամ
5 զկեանս իւր զոր ունէր՝ արկ: Եւ յասել
ոմանց զտաճարէն՝ թէ գեղեցիկ վիմօք
և աշտարակօք զարդարեալ է, ասէ ·
6 Զայդ ամ զոր տեսանէք, եկեսցեն ա-
ւուրք՝ յորս ո՛չ թողցի այդր քար ՚ի քարի
7 վն, որ ո՛չ քակտեսցի: Հարցին ցնա և
ասեն · Վարդապետ՝ երբ լինիցի այդ, և
զի՞նչ նշան իցէ յորժամ այդ լինելոց իցէ:
8 Եւ նա ասէ · Զգո՛յշ կացէք, մի՛ խաբիցիք ·
զի բազումք գայցեն յանուն իմ և ասիցեն՝
թէ Ես եմ · և մերձեցաւ ժամանակ, մի՛ եր-
9 թայցէք զկնի նոցա: Եւ յորժամ լսիցէք
պատերազմունս և խռովութիւն՝ մի՛ զարհու-
րիցէք, զի պարտ է նախ այնմ լինել · այլ
10 ո՛չ առ ժամայն կատարած: Յայնժամ ա-
սէ ցնս · Յարիցէ ազգ յազգի վերայ, և թա-
11 գաւորութի ՚ի թագաւորութե վերայ: Եւ
շարժմունք մեծամեծք · և ՚ի տեղիս տեղիս
սովք և սրածութիք, եղիցին արհաւիրք և
12 նշանք մեծամեծք յերկնից: Բայց յա-
ռաջ քան զայս ամենայն մխեսցեն զձեռս
իւրեանց ՚ի ձեզ՝ և հալածեսցեն · մատնես-
ցեն ՚ի ժողովուրդս և ՚ի բանտս, և տանի-
ցին առաջի դատաւորաց և թագաւորաց վն

անուան իմոյ ։ Եւ լինիցի ձեզ այն ՚ի վը- 13
կայութի ։ Արդ դի՛ք ՚ի սիրտս ձեր՝ մի՛ յա- 14
ռաջագոյն կրթել տալոյ պատասխանի ։
Զի ես տաց ձեզ բերան և իմաստութի , 15
որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ կա՛մ տալ
պատասխանի ամ հակառակորդքն ձեր ։
Մատնեսջի՛ք և ՚ի ծնողաց և յեղբարց և 16
յազգականաց և ՚ի բարեկամաց , և սպա-
նանիցեն ՚ի ձէնջ ։ Եւ եղիջի՛ք ատեցեալք 17
յամենեցունց վասն անուան իմոյ . Եւ մազ 18
մի ՚ի գլխոյ ձերմէ ոչ կորիցէ . Եւ համբե- 19
րութ ձերով ստասջի՛ք զոգիս ձեր ։ Այլ 20
յորժամ տեսանիցէք շուրջ պատեալ զօրօք
զԵմ , յայնժամ գիտասջի՛ք թէ մերձ է ա-
ւեր նր ։ Յայնժամ որ ՚ի Հրէաստանի ի- 21
ցեն՝ փախիցեն ՚ի լերինս . և որ ՚ի միջի նր
իցեն՝ խուսեսցեն . և որ ՚ի գաւառսն իցեն՝
մի՛ մտցեն ՚ի նա ։ Զի աւուրք վրէժխնդ- 22
րութե են այնոքիկ՝ առ ՚ի կատարելոյ ամ
գրելոց ։ Բայց վա՜յ իցէ յղեաց և ստըն- 23
տուացն յաւուրսն յայնոսիկ . զի եղիցի տագ-
նապ մեծ ՚ի վերայ երկրի , և բարկութիւն
ժողովրդեանն այնմիկ ։ Եւ անկցին ՚ի սուր 24
սուսերի , և գերեսցին յամ հեթանոսս . և
եէմ եղիցի կոխան յազգաց՝ մինչև կատա-
րեսցին ժամանակք հեթանոսաց ։ Եւ 25
եղիցին նշանք յարեգական և ՚ի լուսին և

յաստեղս , և յերկրի տագնապ հեթանո-
սաց՝ յահեղ բարբառոյ իբրև ծովու և խռո-
26 վութե , Ցելանելոյ ոգւոց մարդկան յեր-
կիւղէ և ՚ի կարծեաց եկելոց ՚ի վ̃ր տիեզե-
27 րաց , զի զօրութիւնք երկնից շարժեսցին : Եւ
յայնժամ տեսցեն զՈրդի մարդոյ եկեալ
28 ամպովք՝ զօրութ̃ և փառօք բազմօք : Եւ
յորժամ սկսանիցի այս լինել , ամբարձջիք
և բարձրացուսջիք զգլուխս ձեր . զի մերձ
29 է փրկութ̃ ձեր : Եւ ասաց առակ մի նց̃ :
30 Տեսէք զթզենիդ և զա̃մ ծառ . Յորժամ
ցուցանիցեն զպտուղ իւրեանց , տեսանէք՝
և ՚ի նոցանէ ճանաչէք եթէ մերձ է ամառն :
31 Նոյնպէս և դուք՝ յորժամ տեսանիցէք
զայս ա̃մ եղեալ՝ գիտասջիք թէ մերձ է ար-
32 քայութի̃ն ա̃յ : Ամէն ասեմ ձեզ . թէ Ոչ
անցցէ ազգս այս , մինչև այս ա̃մ լինիցի :
33 Երկինք և երկիր անցցեն , և բանք իմ ոչ
34 անցանիցեն : Զգոյշ լերուք անձանց , գու-
ցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութ̃
և արբեցութ̃՝ և հոգովք աշխարհականօք ,
և յանկարծակի հասանիցէ ՚ի վ̃ր ձեր օրն
35 այն . Զի իբրև զորոգայթ հասանիցէ ՚ի վ̃ր
ամենեցուն , որ բնակեալ են ՚ը̃ ա̃մ երեսս
36 երկրի : Արթուն կացէք այսուհետև ,
յա̃մ ժամ աղօթս արարէք . զի արժանի
լինիջիք զերծանել յայնմ յա̃մէ որ լինելոց

է, և կալ առաջի Որդւոյ մարդոյ ։ Եւ 'ի 37
տուէ 'ի տաճարին ուսուցանէր, և զգիշերս
ելեալ ագանէր 'ի լերինն՝ որ կոչէր ձիթե-
նեաց ։ Եւ ամենայն ժողովուրդն կանխէր 38
ընդ առաւօտս առ նա 'ի տաճարն լսել 'ի
նմանէ ։

ԳԼ. ԻԲ ։

Մերձեցաւ տօն բաղարջակերացն՝ որ կո- 1
չէր պասքա ․ Եւ խնդրէին քահանայա- 2
պետքն և դպիրք՝ թէ ո՞պ սպանանիցեն ըզ
նա ․ բայց երկնչէին 'ի ժողովրդենէ անտի ։
Ապա եմուտ սատանայ 'ի Յուդա 'ի կո- 3
չեցեալն իսկարիովտացի, որ էր 'ի թուոյ
երկոտասանիցն ։ Չոգաւ եդ բանս ընդ 4
քահանայապետսն և ընդ դպիրս՝ և ը̃ իշ-
խանս ժողովրդեանն, զի մատնեսցէ զնա
Յս̃ ։ Եւ խնդացին, և խոստացան տալ նմ̃ 5
արծաթ ։ Եւ յանձն առ, և խնդրէր պա- 6
րապ մատնել զնա Յս̃՝ մեկուսի յամբոխէն ։
Եկն օր բաղարջակերացն, յորում օրէն 7
էր զենուլ զպասեքն ։ Եւ առաքեաց ըզ 8
պետրոս, և զյովհաննէս՝ և ասէ ․ Երթայք
պատրաստեցէք մեզ զպասեքն՝ զի կերիցուք ։
Եւ նոքա ասեն ․ Ո՞ւր կամիս զի պատրաս- 9
տեսցուք ։ Եւ ասէ ցնս̃ ․ Ահա իբրև մը- 10
տանիցէք 'ի քաղաքն, պատահեսցէ ձեզ այր

մի բարձեալ սափոր ջրոյ. երթիջիք զհետ
11 նորա ՚ի տունն, յոր մտանիցէ. Եւ ասասջիք
ցտանուտէր տանն. Վարդապետ ասէ քեզ՝
ո՞ւր են վանքն իմ, յորում զպասեքն ուտի-
12 ցեմ աշակերտօքս հանդերձ: Եւ նա ցուց-
ցէ ձեզ վերնատուն մի մեծ զարդարեալ, և
13 անդ պատրաստեսջիք: Եւ գնացեալ գը-
տին որպէս և ասացն նոցա, և պատրաստեցին
14 զպասեքն: Եւ իբրև ժամ եղև՝ բազ-
մեցաւ, և երկոտասան առաքեալքն ընդ նմա:
15 Եւ ասէ ցնոսա, Ցանկանալով ցանկացայ
զայս պասեք ուտել ընդ ձեզ՝ մինչև չար-
16 չարեալ իցեմ: Բայց ասեմ ձեզ, թէ Ոչ
ևս կերայց ՚ի սմանէ մինչև լցցի յարքայու-
17 թեան այ: Եւ ընկալեալ բաժակ՝ գոհացաւ
և ասէ. Առէք զայդ՝ և բաժանեցէք ՚ի ձեզ:
18 Ասեմ ձեզ՝ թէ Այսուհետև ոչ արբից ՚ի
բերոյ որթոյ մինչև եկեսցէ արքայութիւն այ:
19 Եւ առեալ հաց գոհացաւ, եբեկ և ետ
նոցա՝ և ասէ. Այս է մարմին իմ, որ վն բազ-
մաց տուեալ, զայս արասջիք առ իմոյ յիշա-
20 տակի: Նոյնպէս և զբաժակն յետ ընթ-
րեացն առ՝ և ասէ. Այս բաժակ է նոր ուխտ
21 իմով արեամբ վն ձեր հեղեալ: Բայց ա-
հաւասիկ ձեռն մատնչի իմոյ ընդ իս ՚ի սեղանս:
22 Եւ Որդի մարդոյ ըստ սահմանելոյն եր-
թայ, բայց վայ մարդոյն այնմիկ յոյր ձեռն

մատնիցի: Եւ նք սկսան խնդրել ընդ մի- 23
մեանս, թէ ո՞վ է 'ի նոցանէ՝ որ զայն գոր-
ծելոց իցէ: Եւ եղև հակառակութի 'ի 24
մէջ նց, թէ ո 'ի նոցանէ համարիցի մեծ.
Եւ նա ասէ ցնոսա. Թագաւորք ազգաց 25
տիրեն նց, և որ իշխենն նց՝ բարերարք կո-
չին. Այլ դուք ոչ այնպէս. այլ որ մեծն 26
է 'ի ձեզ՝ եղիցի իբրև զկրտսերն, և առաջ-
նորդն իբրև զսպասաւորն: Ո՞վ է մեծ, 27
բազմեալն՝ եթէ սպասաւորն. ո՞չ ապաքէն
բազմեալն. բայց ես եմ 'ի միջի ձերում իբ-
րև սպասաւոր: Եւ դուք էք՝ որ ցանդ 28
կայիք ընդ իս 'ի փորձութիւնս իմ: Եւ ես 29
ուխտեմ ձեզ՝ ոպ և հայր իմ ուխտեաց ինձ
զարքայութի. Զի ուտիցէք և ըմպիցէք 'ի 30
սեղան իմ յարքայութեան իմում, և նստի-
ջիք յերկոտասան աթոռ՝ դատել զերկոտա-
սան ազգ իսրայելի: Եւ ասէ տր. Սիմոն 31
սիմոն՝ ահա սատանայ խնդրեաց զձեզ
խարբալել իբրև զցորեան: Այլ ես 32
աղաչեցի վս քո՝ զի մի պակասեսցեն
հաւատք քո. և դու երբեմն դարձցիս՝
և հաստատեսցես զեղբարս քո: Եւ 33
նա ասէ ցնա. Տէր՝ ը քեզ պատրաստ
եմ և 'ի բանտ և 'ի մահ երթալ: Եւ նա 34
ասէ ցնա. Ասեմ քեզ պետրէ, Չիցէ այսօր
հաւու խօսեալ՝ մինչև երիցս ուրասցիս զիս

35 չգիտել։ Եւ ասէ ցնս. Յորժամ առաքե-
ցի զձեզ առանց քսակի և մախաղի և կօշ-
36 կաց, միթէ կարօտացարո՞ք ինչ։ Եւ նո-
քա ասեն. Եւ ո՛չ ինչ. ապա ասէ. Այլ այժմ
որ ունիցի քսակ՝ բարձցէ, նոյնպէս և մա-
խաղ. և որ ոչն ունիցի, վաճառեսցէ զձորձս
37 իւր՝ և գնեսցէ իւր սուսեր։ Բայց ասեմ
ձեզ. Զի այս ևս որ գրեալ է պարտ է զի
կատարեսցի յիս, թէ Ընդ անօրէնս համա-
րեցաւ. զի որ վասն իմ ինչ է՝ վճարեալ է։
38 Եւ նոքա ասեն. Տէ՛ր՝ ահաւասիկ են աստ
երկու սուրք, և նա ասէ ցնոսա. Բաւական
39 են։ Եւ ելեալ գնաց ըստ սովորութեն ՚ի
լեառն ձիթենեաց. գնացին զհետ նորա և ա-
40 շակերտքն։ Իբրև եհաս ՚ի տեղին՝ ասէ
ցնս. Յաղօթս կացէք չմտանել ՚ի փորձութիւն։
41 Եւ ինքն մեկնեցաւ ՚ի նոցանէ իբրև
քարընկէց մի. եդ ծունր՝ կայր յաղօթս,
42 Եւ ասէր. Հա՛յր՝ եթէ կամիս, անցո զբա-
ժակս զայս յինէն. բայց ո՛չ իմ կամք՝ այլ
43 քոյդ լիցին։ Եւ երևեցաւ նմա հրեշտակ
յերկնից՝ և զօրացուցանէր զնա. և էր ՚ի
տագնապի, և մտադիւրութեամբ ևս կայր յա-
44 ղօթս։ Եւ հոսէին ՚ի նմանէ քրտունք
իբրև զկայլակս արեան՝ ոլոռն ոլոռն, հե-
45 ղեալ յերկիր։ Եւ յարուցեալ յաղօթիցն
եկն առ աշակերտսն, եգիտ զնոսա ՚ի քուն

'ի տրտմութենէն . Եւ ասէ ցն՟ս. Զի՞ ննջէք , 46
արիք կացէք յաղօթս՝ զի մի՛ մտանիցէք 'ի
փորձութի՟ : Եւ մինչ դեռ խօսէր , ահա֊ 47
ւասիկ ամբոխ . և որ կոչէրն Յուդա՝ մի յեր֊
կոտասանիցն՝ առաջնորդէր ն՟ց : Եւ մեր֊
ձեցաւ առ յ՟ս՝ համբուրել զնա . քանզի
զայն նշան տուեալ էր ն՟ց , թէ ը՟ որում ես
համբուրեցից , նա է՝ զնա ունիցիք* : Ասէ 48
ցնա յ՟ս, Յուդա՝ համբուրելո՞վ մատնես զՈր֊
դի մարդոյ : Իբրև տեսին որ զնովաւն էին՝ 49
որ ինչ եղեն , ասեն ցնա , Տէ՛ր՝ հարցո՞ւք
զն՟ս սրով : Եւ եհար մի ոմն 'ի նոցանէ ըզ 50
քահանայապետին ծառայ , և 'ի բաց եհան
զաջոյ ունկն ն՟ր : Պատասխանի ետ յ՟ս և 51
ասէ , Թո՛յլ տուք մինչև ցայդ վայր . և մա֊
տուցեալ յունկնն՝ բժշկեաց զնա : Եւ ա֊ 52
սէ ցեկեալսն 'ի վ՟ր ն՟ր՝ ցքահանայապետսն
և ցիշխանս տաճարին և ցծերս . Իբրև 'ի
վ՟ր աւազակի ելիք սուսերօք և բրօք: Հա֊ 53
նապազ ը՟ ձեզ էի 'ի տաճարին , և ո՛չ ձգե֊
ցիք ձեռս յիս . այլ այս է ձեր ժամ , և իշ֊
խանութի՟ խաւարի : Եւ կալեալ զնա 54
ածին և մուծին 'ի տուն քահանայապետին .

---

* 'Ի Յոյնն ոչ կայ , Քանզի զայն նշան տուեալ էր ն՟ց , թէ ը՟ որում ես համբուրե֊ցից , նա է՝ զնա ունիցիք :

և պետրոս երթայր զկնի նորա հեռագոյն։
55 Իբրև լուցին կրակ ՚ի մէջ գաւթին՝ և
նստան շուրջ, նստաւ և պետրոս ՚ի մէջ նո-
56 ցա։ Տեսեալ զնա աղախին ոմ՟ն՝ զի նստէր
առ լոյսն. հայեցաւ ը՟ նա և ասէ. Եւ սա ը՟
57 նմ՟ էր՝ որ ը՟ նմայն էին։ Իսկ պետրոս ու-
րացաւ և ասէ. Ո՛չ գիտեմ զնա կին դու։
58 Եւ յետ սակաւ միոյ այլ ոմ՟ն ետես զնա,
և ասէ. Եւ դու ՚ի նոցանէ ես. և պետրոս
59 ասէ. Ա՛յր դու՝ չեմ ՚ի նոցանէ։ Եւ իբ-
րև ժամ միանց՚ի վ՟ր, այլ ոմ՟ն վիճէր և ա-
սէր. Ստոյգ և սա ընդ նմ՟ էր, քանզի գա-
60 լիլեացի է։ Ասէ պետրոս. Ա՛յր դու՝ չգի-
տեմ զինչ խօսիս. և առժամայն մինչ դեռ
61 նա զայն ասէր, խօսեցաւ հաւ։ Դարձաւ
տ՟ր՝ և հայեցաւ ՚ի պետրոս. և յիշեաց պետ-
րոս զբանն տ՟ն՝ զոր ասաց ցնա. Մինչչև
հաւու խօսեալ իցէ, երիցս ուրասցիս չգի-
62 տել զիս։ Եւ ելեալ արտաքս՝ ելաց դառ-
63 նապէս։ Եւ արքն՝ որ պահէին զնա,
այպն առնէին զնովաւ, և հարկանէին։
64 Ծածկէին զերեսս նորա և տանջէին. և
հարցանէին ցնա և ասէին. Մարգարէաց՝ ո՞վ
65 է որ եհարն զքեզ։ Եւ այլ բազում ինչ
66 հայհոյութ՟ խօսէին ՚ի նա։ Եւ իբրև
այգ եղև, ժողովեցաւ ծերակոյտ ժողո-
վրդեանն՝ քահանայապետքն և դպիրք,

19

և հանին ածին զնա յատեանն իւրեանց՝
և ասեն, Եթէ դու ես Քն՟. ասա՛ մեզ:
Ասէ ցնոսա. Եթէ ասացից ձեզ, սա- 67
կայն ոչ հաւատայք. Եւ եթէ հարցից 68
ինչ զձեզ, չտայք ինձ պատասխանի՝ կմ՟ ար-
ձակիցէք: Բայց յայսմ հետէ նստցի Որդի 69
մարդոյ ընդ աջմէ զօրութե՟ն այ՟: Եւ ա- 70
սեն ամենեքեան. Ուրեմն դու ես որդին այ՟.
Եւ նա ասէ ցնոսա. Դուք ասէք, թէ ես եմ:
Եւ նք՟ ասեն. Զի՞նչ ևս պիտոյ է մեզ վը- 71
կայութի՟, զի մեզէն իսկ լուաք ՚ի բերանոյ
դորա:

ԳԼ. ԻԳ.

Եւ յարուցեալ ամ՟ բազմութիւն նց՟, ածին 1
զնա առ պիղատոս: Եւ սկսան չարա- 2
խօս լինել զնմանէ և ասել. Գտաք զսա՝ զի
թիւրէր զազգս մեր, և արգելոյր ՚ի տալոյ
հարկս կայսեր, և ասէր զանձնէ՝ եթէ Քն՟
իցէ թագաւոր: Իսկ պիղատոս եհարց 3
զնա և ասէ. Դո՞ւ ես թագաւորն հրէից.
Նա պատասխանի ետ նմ՟ և ասէ. Դու ասա-
ցեր: Ասէ պիղատոս ցքահանայապետսն 4
և ցժողովուրդսն. Չգտանեմ ինչ վնաս յառ-
նըս յայսմիկ: Եւ նոքա պնդէին և ասէին. 5
եթէ Խռովէ զժողովուրդս, ուսուցանէ ը՟
ամ՟ հրէաստան՝ սկսեալ ՚ի գալիլեէ մինչև

6 ցայսր ։ Իսկ պիղատոս իբրև լուաւ զգա-
լիլեէ , եհարց եթէ գալիլեացի իցէ այրն ։
7 Եւ իբրև գիտաց թէ յիշխանութենէ Հե-
րովդի է , ետ տանել զնա առ Հերովդէս .
քանզի և նա յե̃մ էր յաւուրսն յայնոսիկ։
8 Եւ Հերովդէս իբրև ետես զյս̃ , ուրախ
եղև յոյժ . զի ցանկայր 'ի բազում ժամա-
նակաց տեսանել զնա . քանզի լսէր բազում
անգամ զնմանէ , և ակն ունէր նշան ինչ
9 լեալ՝ տեսանել 'ի նմանէ ։ Հարցանէր ըզ-
նա բանիւք բազմօք . և նա ոչինչ ետ նմա
10 պատասխանի ։ Կային քահանայապետքն
և դպիրք՝ և պնդագոյնս չարախօսէին զնը-
11 մանէ ։ Արհամարհեաց զնա և Հերովդէս
հանդերձ իւրովք զօրականօքն . և այպն ա-
րարեալ , արկ զնովաւ հանդերձս սպիտակս ,
12 և ետ տանել անդրէն առ պիղատոս ։ Եւ
եղեն բարեկամք պիղատոս և Հերովդէս յա-
ւուր յայնմիկ . քանզի յառաջ թշնամիք էին
13 միմեանց ։ Կոչեաց պիղատոս զքահանայա-
14 պետսն և զիշխանս և զժողովուրդն . Ա-
սաէ ցնս̃ , Ածիք մատուցիք ինձ զայրս զայս
իբրև զխոտորեցուցիչ ժողովրդեանն . և ա-
հաւասիկ առաջի ձեր դատեցայ , և վնաս
ինչ ոչ գտի յառնս յայսմիկ՝ զորոյ դուք չա-
15 րախօսէքդ զդմանէ ։ Այլ և ոչ Հերով-
դէս , քանզի ետու տանել զդա առ նա . և

արդ՝ ոչինչ մահու արժանի է գործեալ դո-
րա։ Խրատեցից զդա, և արձակեցից ։ 16
Զի հարկ էր մի մի ը՟ տօնի արձակել նց՟։ 17
Եւ նոքա աղաղակէին ամ՟ բազմութբ՟ն 18
և ասէին. Բարձ զդա՝ և արձակեա մեզ ըզ
բարաբբա։ Որ էր վս՟ խռովութե իրիք ե- 19
ղելոյ ՚ի քաղաքին և սպանութե մտեալ ՚ի
բանտ։ Դարձեալ պիղատոս սկսաւ խօ- 20
սել. քանզի կամէր արձակել զյս՟։ Եւ նո- 21
քա անդրէն աղաղակէին և ասէին. Ի խաչ
հան զդա։ Եւ նա երիցս ասէ ցնս՟, Զի՞նչ 22
չար արար սա. ոչինչ վնաս մահու գտի ՚ի
սմա. խրատեցից զսա և արձակեցից։ Եւ 23
նք՟ ստիպէին մեծաձայն՝ և խնդրէին զնա
՚ի խաչ հանել. և զօրանային բարբառք նց՟
և քահանայապետիցն։ Եւ պիղատոս հա- 24
ւանեցաւ առնել զհայցուածս նց՟։ Արձա- 25
կեաց նց՟ զբարաբբայն՝ զոր վս՟ խռովութե և
սպանութե արկեալ էր ՚ի բանտ, զոր և խնդ-
րէինն իսկ. և զյս՟ մատնեաց կամաց նոցա։
Իբրև առին գնացին զնա, ըմբռնեցին զոմն 26
սիմոն կիւրենացի որ գայր յանդէ. եդին
՚ի վր՟ նր՟ զխաչն բերել զկնի յս՟ի ։ Եւ 27
երթայր զհետ նր՟ բազմութի ժողովրդեանն,
և կանանց՝ որ կոծէին և աշխարէին զնա։
Դարձաւ յս՟ և ասէ ցնս՟, Դստերք եէմի 28
մի լայք ՚ի վր՟ իմ, այլ լացէք ՚ի վր՟ անձանց

29 եւ 'ի վ՟ր որդւոց ձերոց : Զի եկեսցեն ա-
ւուրք , յորս ասիցեն՝ թէ Երանի ամլոց եւ
որովայնից՝ որ ոչ ծնան , եւ ստեանց՝ որ ոչ
30 դիեցուցին : Յայնժամ սկսանիցին ասել
լերանց՝ թէ Անկերո՛ւք 'ի վ՟ր մեր , եւ բլրոց՝
31 թէ Ծածկեցէք զմեզ : Զի եթէ ը՟ փայտ
դալար զայս առնեն , ը՟ չորն զի՞նչ լինիցի :
32 Ածին եւ այլ երկուս չարագործս՝ սպանա-
33 նել ը՟ նմ : Իբրեւ չոգան 'ի տեղին՝ կո-
չեցեալ գագաթն , անդ հանին զնա 'ի խաչ .
եւ զչարագործսն զոմն ը՟ աջմէ՝ եւ զոմն ընդ
34 ձախմէ խաչեցին : Եւ յ՟ս ասէ . Հայր՝ թո՛ղ
դոցա , զի ո՛չ գիտեն՝ զինչ գործեն : Եւ 'ի
բաժանել զհանդերձս նր՟ , արկին վիճակս :
35 Եւ կայր ժողովուրդն հայեցեալ . անգոս-
նէին զնա իշխանքն հանդերձ նոքօք՝ եւ ա-
սէին . Զայլս ապրեցոյց , ապրեցուսցէ եւ
զանձն՝ եթէ դա է ք՟ս որդի ա՟յ ընտրեալն :
36 Այպն առնէին զնա եւ զինուորքն , եկեալ
37 առաջի՝ մատուցանէին նմա քացախ : Եւ ա-
սէին . Եթէ դու ես թագաւորն հրէից՝ փրր-
38 կեա՛ զանձն քո : Եւ էր գիր գրեալ 'ի վե-
րայ նր՟՝ յունարէն եւ դաղմատերէն եւ եբ-
րայեցերէն գրով , եթէ Սա՛ է արքայն հր-
39 րէից : Իսկ մի ոմն 'ի կախելոց չարագոր-
ծացն հայհոյէր զնա , եւ ասէր . Ո՞չ դու ես
40 ք՟ս՝ փրկեա՛ զանձն քո եւ զմեզ : Պատաս-

խանի ետ ընկերն սաստելով նմա և ասէ .
Ոչ երկնչի՞ս դու յայ՝ զի 'ի նմին պատժի կաս :
Եւ մեք յիրաւի , զի արժանի՛ որոց գոր- 41
ծեցաքն՝ առնումք զհատուցումն . և սա ա-
պիրատ ինչ ոչ գործեաց : Եւ ասէ ցյս . 42
Յիշեա՛ զիս տէ՛ր յորժամ գայցես արքայութ
քով : Եւ ասէ ցնա յս . Ամէն ասեմ քեզ . 43
այսօր ընդ իս իցես 'ի դրախտին : Եւ էր 44
իբրև վեցերորդ ժամ . և խաւար եղև 'ի վր
ամ երկրի մինչև ցիններորդ ժամ . խաւա-
րեցաւ արեգակն : Եւ հերձաւ վարագոյր 45
տաճարին ը մէջ : Եւ կարդաց յս 'ի ձայն 46
մեծ՝ և ասէ . Հայր՝ 'ի ձեռս քո աւանդեմ
զհոգի իմ . զայս իբրև ասաց , եհան զոգի :
Եւ տեսեալ հարիւրապետին՝ զոր ինչ ե- 47
ղեն , փառաւոր արար զած՝ և ասէ . Արդա-
րև այրս այս արդար էր : Եւ ամ ժողո- 48
վուրդքն որ եկեալ էին , և տեսանէին զտե-
սիլն զայն՝ և զգործ , բախէին զկուրծս՝ և
դառնային : Կային և ամ ծանօթքն նր 'ի 49
հեռաստանէ . և կանայք որ եկեալ էին ընդ
հետ նր 'ի գալիլեէ՝ տեսանէին զայն : Եւ 50
ահա այր մի անուն յովսէփ , որ էր նախա-
րար՝ այր բարեգործ և արդար : Սա չէր 51
միաբանեալ ը խորհուրդս և ը գործս
նց , յարիմաթեայ քաղաքէ հրէից . որ և
ինքն իսկ ակն ունէր արքայութե այ : Սա 52

մատուցեալ առ պիղատոս՝ խնդրեաց զմար-
53 մինն յսի : Եւ իջուցեալ զնա՝ պատեաց
պաստառակալաւ, եւ եդ ՚ի կոփածոյ գերեզ-
54 մանին, ուր չէր բնաւ զոք եդեալ : Եւ օրն
55 էր ուրբաթ, եւ շաբաթ լուսանայր : Եւ
երթային զհետ նր կանայքն՝ որ եկեալ էին
ը նմ ՚ի գալիլեէ. տեսին զգերեզմանն, եւ
56 որպ եդաւ մարմին նր : Դարձան, եւ պատ-
րաստեցին խունկս եւ իւղս. եւ ՚ի շաբաթուն
հանդարտեցին ըստ պատուիրանին :

ԳԼ. ԻԴ.

1 Բայց ՚ի միաշաբաթուն վաղ քաջ ընդ ա-
ռաւօտն եկին ՚ի գերեզմանն. բերին
զխունկսն զոր պատրաստեցին. եւ այլ կա-
2 նայք ընդ նս : Եւ գտին զվէմն թաւալե-
3 ցուցեալ ՚ի գերեզմանէ անտի : Եւ մտեալ
4 ՚ի ներքս՝ ոչ գտին զմարմինն տն յսի : Եւ
եղեւ ընդ հիանալն նց ըս այնորիկ, եւ ահա
արք երկու հասին առ նս ՚ի հանդերձս լու-
5 սաւորս : Եւ իբրեւ զահի հարան, եւ խո-
նարհեցուցին զերեսս իւրեանց յերկիր, ա-
սեն ցնս. Զի՞ խնդրէք զկենդանին ընդ մե-
6 ռեալս : Չէ աստ՝ այլ յարեաւ. յիշեցէք
որպ խօսեցաւ ը ձեզ մինչ էրն ՚ի գալիլեա.
7 Եւ ասէր՝ թէ Պարտ է Որդւոյ մարդոյ
մատնիլ ՚ի ձեռս մարդոց մեղաւորաց, եւ ՚ի

խաչ ելանել՝ և յերրորդ աւուր յառնել ։
Եւ յիշեցին զբանսն ն՟ր ։ Եւ դարձան 8
պատմեցին զայս ա՟մ մետասանիցն , և այ- 9
լոցն ամենեցուն ։ Եւ էին մարիամ մագ- 10
դաղենացի և յովհաննա և մարիամ յակով-
բայ , և այլք ը՟ն ն՟ն՝ որ պատմեցին զայս առա-
քելոցն ։ Եւ երևեցան առաջի ն՟ց շաղփաղ- 11
փութի բանքն ն՟ց , և չհաւատային ն՟ց ։ Բայց 12
պետրոս յարուցեալ ընթացաւ ՚ի գերեզ-
մանն , և հայեցեալ տեսանէ զկտաւսն լոկ՝
զի կային . և գնաց ը՟ն միտս զարմացեալ՝ թէ
զինչ եղև ։ Եւ ահա երկուք ՚ի նոցանէ եր- 13
թային ՚ի նմին աւուր ՚ի գեօղ մի , որ հեռի
էր յե՟էմէ հարիւր և վաթսուն ասպարիսաւ .
և էր անուն ն՟ր եմմաւուս ։ Եւ ն՟ք խօսէին 14
ընդ միմեանս վ՟ս ա՟մ անցիցն անցելոց ։ Եւ 15
եղև ը՟ն խօսելն ն՟ց և ը՟ն վիճել՝ և ինքն իսկ յ՟ս
մերձեցաւ՝ և երթայր ը՟ն ն՟ս ։ Եւ ն՟ց աչք կա- 16
լեալ էին առ ՚ի չճանաչելոյ զնա ։ Եւ ա- 17
սէ ց՟նս , Զինչ են բանքդ՝ վ՟ս որոց վիճիքդ
ը՟ն միմեանս՝ մինչ դեռ գնայքդ , և տրտմեալ
էք ։ Պատասխանի ետ մի ոմն ՚ի նոցանէ՝ ո- 18
րում անուն էր կղէովպաս , և ասէ ց՟նա .
Դ՟ու միայն կաս յե՟էմ , որ ոչ գիտացեր զինչ
գործեցաւ ՚ի նմ՟ա յաւուրսս յայսոսիկ ։ Եւ 19
ասէ ց՟նս , Զինչ . և նոքա ասեն . Զյ՟սէ
նազովրեցւոյ , որ եղև այր մարգարէ՝ հզօր

արդեամբք եւ բանիւք առաջի այ՟, եւ ամ՟ ժո-
20 ղովրդեանն։ Որպէս մատնեցին զնա քա-
հանայապետքն եւ իշխանքն մեր 'ի դատաս-
21 տան մահու՝ եւ հանին զնա 'ի խաչ։ Եւ մեք
ակնունէաք՝ թէ նա է որ փրկելոցն իցէ զիս-
րայէլ. այլ եւ հանդերձ այսու ամենայնիւ,
այս երրորդ օր է՝ յորմէ հետէ այն գործե-
22 ցաւ։ Այլ եւ կանայք ոմանք 'ի մէնջ զար-
մացուցին զմեզ. որք կանխեալ է՟ առաւօտա
23 չօդան 'ի գերեզմանն, Եւ ոչ գտին զմար-
մինն նր՟. եկին եւ ասեն, թէ եւ տեսիլ եւս
հրեշտակաց տեսին, որք ասէին զնմանէ՝ թէ
24 կենդանի է։ Եւ գնացին ոմանք 'ի մէնջ
'ի գերեզմանն. եւ գտին նոյնպէս ոպ՟ եւ կա-
25 նայքն ասացին. բայց զնա ոչ տեսին։ Եւ
նա ասէ ցնս՟. Ո՜վ անմիտք եւ հեղգամիտք 'ի
հաւատալ յամ՟մի, զոր խօսեցան մարգարէքն։
26 Ո՞չ զնոյն պարտ էր չարչարել քսի՟, եւ մը-
27 տանել 'ի փառս իւր։ Եւ սկսեալ 'ի Մով-
սեսէ՝ եւ յամ՟ մարգարէից, մեկնէր նոցա՝ որ
28 ինչ յամ՟ գիրս գրեալ է զնմանէ։ Եւ
մերձեցան 'ի գեօղն յոր երթային, եւ նա
պատճառէր հեռագոյն եւս ուրեք երթալ։
29 Եւ բռնադատեցին զնա՝ եւ ասեն. Առ
մեզ ագի՛ր, զի ը՟ երեկս է՝ եւ տարաժամեալ
30 է օրս. եւ եմուտ ագանել անդ ը՟ նն՟։ Եւ
եղեւ 'ի բազմելն նր՟ ընդ նոսա, առեալ զհ

հացն՝ օրհնեաց, եբեկ և ետ նոցա: Եւ նոցա 31
բացան աչք՝ և ծանեան զնա. և նա եղև 'ի
նոցանէ աներևոյթ: Եւ ասեն ցմիմեանս. 32
Ո՞չ իսկ և սիրտք մեր ճմլէին 'ի մեզ՝ մինչ
խօսէրն ընդ մեզ զճանապարհայն. և որպէս
բանայր մեզ զգիրս: Եւ յարուցեալ նոյն- 33
ժամայն՝ դարձան յերուսաղէմ, և գտին
ժողովեալ զմետասանսն՝ և զորս ընդ նոսայն
էին: Եւ ասեն՝ թէ Արդարև յարեաւ 34
տէր՝ և երևեցաւ սիմոնի: Եւ նոքա պատ- 35
մէին զայն որ զճանապարհայնն, և թէ
զիա՛րդ ետ ծանօթս նոցա 'ի բեկանել հացին:
Մինչ դեռ զայն խօսէին, ինքն իսկ Յիսուս 36
եկաց 'ի մէջ նոցա՝ և ասէ ցնոսա. Խաղա-
ղութիւն ընդ ձեզ. ես եմ՝ մի՛ երկնչիք*: Եւ 37
զահի հարեալ երկնչէին. և համարէին ոգի
ինչ տեսանել: Եւ ասէ ցնոսա. Զի՞ խռո- 38
վեալ էք՝ և ընդէ՞ր խորհուրդք ելանեն 'ի
սիրտս ձեր: Տեսէք զձեռս իմ և զոտս, զի 39
ես նոյն եմ. շօշափեցէք զիս և տեսէք. զի
ոգի՛ մարմին և ոսկերս ո՛չ ունի, որպէս զիս
տեսանէք զի ունիմ: Եւ զայս ասացեալ՝ 40
եցոյց նոցա զձեռսն և զոտս: Եւ մինչ 41
դեռ տակաւին չհաւատային 'ի խնդու-
թենէն՝ և զարմացեալ էին, ասէ ցնո-

---

* 'Ի Յոյնն ոչ գոյ, Ես եմ՝ մի՛ երկնչիք:

42 սա. Ունի՞ք ինչ կերակուր աստ: Եւ նոքա
ետուն նմա ձկան խորովելոյ մասն, և խո-
43 րիսխ մեղու: Եւ առ՝ եկեր առաջի նո-
44 ցա, և զմնացորդսն ետ նոցա*: Եւ ասէ
ցնոսա. Այս բանք են՝ զոր խօսեցայ ը՟ ձեզ,
մինչ առ ձեզն էի, թէ պարտ է լնուլ ամե-
նայն գրելոցն յօրէնսն Մովսիսի և 'ի Մար-
45 գարէս և 'ի սաղմոսսն վասն իմ: Յայն-
ժամ եբաց զմիտս նոցա իմանալ զգիրս:
46 Եւ ասէ ցնոսա, թէ Այսպէս պարտ էր
չարչարիլ ք՟ի, և յառնել 'ի մեռելոց յա-
47 ւուր երրորդի. Եւ քարոզել յանուն ն՟ր
ապաշխարութ՟ի և թողութի մեղաց յամե-
48 նայն ազգս՝ սկսեալ յերուսաղեմէ: Եւ
49 դուք էք վկայք այսոցիկ Եւ ահա ես ա-
ռաքեմ զաւետիս հօր իմոյ 'ի ձեզ. և դուք
նստարո՛ւք 'ի քաղաքիս յերուսաղէմ, մինչև
50 զգենուցուք զօրութ՟ի 'ի բարձանց: Եւ հան
զնոսա մինչև 'ի բեթանիա, և ամբարձեալ
51 ձեռս իւր՝ օրհնեաց զնոսա: Եւ եղև
յօրհնելն նորա զնոսա, մեկնեցաւ 'ի նոցանէ,
52 և վերանայր յերկինս: Եւ նոցա երկիր-
պագեալ նմա՝ դարձան յերուսաղէմ ուրա-
53 խութ՟բ մեծաւ: Եւ էին հանապազ 'ի
տաճարին, գովէին և օրհնէին զա՟ծ:

---

* 'Ի Յոյնն չէ, Եւ զմնացորդսն ետ նոցա

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ։

ԳԼ. Ա։

Ի ՍԿԶԲԱՆԷ էր Բանն. եւ Բանն էր 1
առ ա՟ծ. եւ ա՟ծ էր Բանն: Սա էր ՚ի 2
սկզբանէ առ ա՟ծ: Ամենայն ինչ նովաւ 3
եղեւ, եւ առանց նորա եղեւ եւ ոչինչ՝ որ ինչ
եղեւն: Նովաւ կեանք էր, եւ կեանքն 4
էր լոյս մարդկան. Եւ լոյսն ՚ի խա- 5
ւարի անդ լուսաւորէ, եւ խաւար նմա
ոչ եղեւ հասու: Եղեւ այր մի առա- 6
քեալ յա՟յ. անուն նմ՟ Յովհաննէս: Սա 7
եկն ՚ի վկայութիւն զի վկայեսցէ վ՟ն լուսոյն.
զի ամենեքին հաւատասցեն նովաւ: Ոչ 8
էր նա լոյսն. այլ զի վկայեսցէ վ՟ն լուսոյն:
Էր լոյսն ճշմարիտ, որ լուսաւորէ 9
զա՟մ մարդ որ գալոց է յաշխարհ: Յաշ- 10
խարհի էր, եւ աշխարհ նովաւ եղեւ. եւ աշ-
խարհ զնա ոչ ծանեաւ: Յիւրսն եկն, եւ 11
իւրքն զնա ոչ ընկալան: Իսկ որք ընկա- 12
լանն զնա, ետ ն՟ց իշխանութիւն որդիս ա՟յ լի-

13 նել՝ որոց հաւատասցեն յանուն նր՟ ․ Որք
ոչ յարենէ՛ և ոչ ՚ի կամաց մարմնոյ՝ և ոչ ՚ի
14 կամաց առն , այլ յԱյ՟ ծնան ։ Եւ բանն
մարմին եղե՛ և բնակեաց ՚ի մեզ ․ և տե-
սաք զփառս նր՟՝ զփառս իբրև զմիածնի առ
15 ՚ի հօրէ , լի շնորհօք և ճշմարտութ՟ ։ Յով-
հաննէս վկայէ վս՟ նր՟ , աղաղակեաց և ա-
սէ ․ Սա՛ է զորմէ ասէի ․ որ զկնի իմ գալոցն
էր՝ առաջի իմ եղև ․ զի նախ քան զիս էր ։
16 Զի ՚ի լրութ՟է անտի նր՟ մեք ամենեքին
17 առաք շնորհս փոխանակ շնորհաց ։ Զի
օրէնքն ՚ի ձեռն մովսեսի տուան , շնորհքն
և ճշմարտութիւն ՚ի ձեռն յս՟ի քս՟ի եղեն ։
18 Զա՟ծ ոչ ոք ետես երբէք , բայց միա-
ծինն որդի որ է ՚ի ծոց հօր՝ նա պատմեաց ։
19 Եւ այս է վկայութիւն յովհաննու , յորժամ
առաքեցին առ նա հրեայքն յեմ՟ քահա-
նայս և ղևտացիս , զի հարցցեն ցնա՝ թէ դու
20 ո՞ ես ։ Եւ խոստովան եղև , և ոչ ուրա-
ցաւ ․ խոստովան եղև , եթէ Ես ոչ եմ Քս՟ն ։
21 Եւ հարցին ցնա ․ Իսկ ո՞վ ես դու , եղիա՞
ես ․ և ասէ ․ Ոչ եմ ։ Իսկ մարգարէ՞ն ես դու ․
22 պատասխանի ետ՝ թէ ոչ ։ Իսկ ասա՛ մեզ՝
դու ո՞վ ես , զի պատասխանի տարցուք՝ որոց
23 առաքեցինն զմեզ ․ զի՞ ասես վս՟ քո ։ Ա-
սէ ․ Ես՝ ձայն բարբառոյ յանապատի ․ ու-
ղի՛ղ արարէք զճանապարհս տն՟ , որպ՟ ասաց

եսայի մարգարէ։ Եւ որք առաքեցանն՝ 'ի 24
փարիսեցւոց անտի էին։ Հարցին զնա՝ և 25
ասեն. Իսկ զի՞ մկրտես՝ եթէ դու չես Քսն,
և ո՛չ եղիա, և ո՛չ մարգարէն։ Պատաս- 26
խանի ետ նոցա յովհաննէս՝ և ասէ. Ես մկր-
տեմ զձեզ ջրով. 'ի միջի ձերում կայ, զոր
դուքն ո՛չ գիտէք։ Որ զկնի իմ գալոց է, 27
որում չեմ արժանի եթէ լուծից զխրացս
կօշկաց նր։ Այս 'ի բեթաբրա եղև յայն 28
կոյս յորդանանու, ուր էրն յովհաննէս՝ և
մկրտէր։ 'Ի վաղիւանդր տեսանէ զՅս զի գայր 29
առնա, և ասէ. Ահաւասիկ գառնն այ որ բառ-
նայ զմեղս աշխարհի։ Սա է վն որոյ եսն 30
ասէի, Զկնի իմ գայ այր՝ որ առաջի իմ ե-
ղև, զի յառաջ իսկ էր քան զիս։ Եւ ես 31
ո՛չ գիտէի զնա. այլ զի յայտնի լինիցի իս-
րայէլի, վն այնորիկ եկի ես ջրով մկրտել։
Վկայեաց յովհաննէս և ասէ. Թէ Տե- 32
սանէի զհոգին զի իջանէր իբրև զաղաւնի
յերկնից, և հանգչէր 'ի վր նր։ Եւ ես 33
ո՛չ գիտէի զնա, այլ որ առաքեացն զիս մկր-
տել ջրով՝ նա ասաց ցիս. Յոր վր տեսանի-
ցես զհոգին, զի իջանիցէ՝ և հանգչիցէ 'ի
վերայ նր, նա է՝ որ մկրտէ հոգւովն սրբով։
Եւ ես տեսի և վկայեցի եթէ Սա է որդին այ։ 34
'Ի վաղիւ անդր կայր յովհաննէս, և յա- 35
չակերտաց անտի նր երկու։ Եւ նայեցեալ 36

ընդ յ՟սի՝ զի գնայր, ասէ. Ահաւասիկ ք՟ս
37 գառն ա՟յ ։ Լուան ՚ի նմանէ երկու աշա-
կերտքն՝ զի խօսէր, և գնացին զհետ յ՟սի ։
38 Իբրև դարձաւ յ՟ս, և ետես զնոսա՝ զի եր-
թային զհետ ն՟ր, ասէ ցն՟ս. Զի՞նչ խնդրէք.
ն՟ք ասեն ցնա. Ռաբբի, որ թարգմանեալ
կոչի վարդապետ, ու՞ր են օթեվանք ք՟ո ։
39 Ասէ ցն՟ս. Եկա՛յք և տեսէք. եկին և տե-
սին՝ ուր էին օթեվանք ն՟ր. և առ նմ՟ ագան
այն օր, զի ժամ էր իբրև տասներորդ ։
40 Էր անդրէաս եղբայր սիմովնի վիմի՝ մի
յերկուց անտի, որ լուանն ՚ի յովհաննէ և
41 գնացին զկնի ն՟ր ։ Գտանէ սա նախ զեղ-
բայր իւր զսիմոն, և ասէ ցնա. Գտաք ըզ
42 Մեսիա՝ որ թարգմանի ք՟ս ։ Եւ ած զնա
առ յ՟ս. հայեցեալ ընդ նա յ՟սի՝ ասէ. Դու ես
սիմոն որդի յովնանու, դու կոչեսցիս կե-
43 փաս, որ թարգմանի պետրոս ։ Ի վաղիւ-
անդր կամեցաւ ելանել ՚ի գալիլեա. գտա-
նէ զփիլիպպոս, և ասէ ցնա յ՟ս. Եկ
44 զկնի իմ ։ Եւ էր փիլիպպոս ՚ի բեդ-
սայիդա՝ ՚ի քաղաքէ անդրեայ և պետրո-
45 սի ։ Գտանէ փիլիպպոս զնաթանայէլ,
և ասէ ցնա. Զորմէ գրեաց մովսէս յօրէն-
սն՝ և մարգարէքն, գտաք զյ՟ս զորդի յով-
46 սեփայ ՚ի նազարեթէ ։ Ասէ ցնա նաթա-
նայէլ. Իսկ ՚ի նազարեթէ մարթ ի՞նչ իցէ

բարւոյ ինչ լինել. ասէ ցնա Փիլիպպոս.
Եկ և տես։ Իբրև ետես Յս զՆաթանայէլ 47
զի գայր առ նա, ասէ վն նր. Ահա արդարև
Իսրայելացի յորում նենգութիւն ոչ գոյ։ Ա- 48
սէ ցնա Նաթանայէլ. Ուստի՞ ճանաչես զիս.
պատասխանի ետ Յս և ասէ ցնա. Մինչչև էր
Փիլիպպոսի կոչեցեալ զքեզ՝ զի էիր ՚ի ներ-
քոյ թզենւոյ, տեսի զքեզ։ Պատասխա- 49
նի ետ նմա Նաթանայէլ և ասէ. Ռաբբի՛ դու
ես որդի այ, դու ես Թագաւորն Իսրայելի։
Պատասխանի ետ նմա Յս և ասէ. Փոխա- 50
նակ զի ասացի քեզ՝ թէ տեսի ՚ի ներքոյ թզ-
զենւոյն, հաւատաս, մեծամեծս ևս քան
զսոյն տեսցես։ Եւ ասէ ցնա. Ամէն ամէն 51
ասեմ ձեզ. տեսանիցէք զերկինս բացեալ՝
և զհրեշտակս այ, զի ելանիցեն և իջանիցեն
՚ի վերայ Որդւոյ մարդոյ։

ԳԼ. Բ։

Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք էին ՚ի 1
Կանա Գալիլեացւոց. և անդ էր մայրն
Յսի։ Կոչեցաւ և Յս և աշակերտքն նորա 2
՚ի հարսանիսն։ Եւ ՚ի պակասել գինւոյն, 3
ասէ մայրն Յսի. Գինի ոչ ունին։ Եւ ասէ 4
ցնա Յս, Զի՞ կայ իմ և քո՛ կին դու, չէ՛ է
հասեալ ժամանակ իմ։ Ասէ մայրն նորա 5
ցսպասաւորսն. Որ զինչ ասիցէ ձեզ՝ արաս-

6 չէք ։ Անդ էին թակոյկք կճեայք վեց ՟Զ
սրբութեան հրէից․ տանէին մի մի 'ի նոցանէ
7 մարս երկուս կամ երիս ։ Ասէ ցնոսա յս․
Լցէք զթակոյկսդ ջրով․ և լցին զնս մինչև 'ի
8 վեր ։ Եւ ասէ ցնս, Արդ՝ առէք և բերէք
9 տաճարապետիս․ և նոքա բերին ։ Եւ իբ-
րև ճաշակեաց տաճարապետն զջուրն գինի
եղեալ, և ոչ գիտէր ուստի իցէ․ բայց սպա-
սաւորքն գիտէին՝ որք արկին զջուրն․ խօսի
10 ընդ փեսային տաճարապետն, Եւ ասէ․ Ամ
մարդ զանոյշ գինին յառաջագոյն պաշտէ․
և յորժամ արբենան, յայնժամ զյոռին․
դու պահեցեր զանոյշ գինիդ մինչև ցայժմ․
11 Զայս արար սկիզբն նշանաց յս 'ի կանա
գալիլեացւոց, և յայտնեաց զփառս իւր․ և
12 հաւատացին 'ի նա աշակերտքն նորա ։ Յետ
այսորիկ էջ յս 'ի կափառնաում, ինքն
և մայր իւր և եղբարք իւր*․ և անդ լինէր
13 ոչ բզմ ինչ աւուրս ։ Եւ էր մերձ զա-
14 տիկն հրէից, և ել յս յեմ ։ Եւ եգիտ 'ի
տաճարին զի վաճառէին զարջառս և զոչ-
խարս և զաղաւնիս, և զլումայափոխսն՝ որ
15 նստէին ։ Եւ արար խարազան չուաննեայ,
և եհան զամենեսին 'ի տաճարէն, զոչխար-
սըն և զարջառս, և զպղինձս հատավաճա-

* Յոյնն յաւելու, Եւ աշակերտքն իւր ։

ռացն ցրուեաց , և զսեղանսն կործանեաց :
Եւ որ զաղաւնիսն վաճառէին՝ ասէ ցնս , 16
Բարձէք զայդ աստի , և մի՛ առնէք զտուն Հօր
իմոյ՝ տուն վաճառի : Յայնժամ յիշեցին աշա- 17
կերտքն նր , թէ գրեալ է . Նախանձ տան
քո կերիցէ զիս : Պատասխանի ետուն 18
Հրէայքն և ասեն ցնա . Զի՞նչ նշան ցուցա-
նես դու մեզ՝ զի զայդ առնես: Պատասխանի 19
ետ յս՝ և ասէ ցնս . Քակեցէք զտաճարդ
զայդ , և զերիս աւուրս կանգնեցից զդա :
Ասեն ցնա Հրէայքն . Քառասուն և ըզ 20
վեց ամ շինեցաւ տաճարս , և դու զերիս ա-
ւուրս կանգնեսցես զդա : Բայց նա ասէր վն 21
տաճարի մարմնոյն իւրոյ : Իսկ յորժամ 22
յարեաւն ՚ի մեռելոց , յիշեցին աշակերտքն
նր , թէ այս է զոր ասացն . և հաւատացին
գրոյն , և բանին՝ զոր ասաց յս : Եւ իբրև 23
էր յԵմ ՚ի զատկին ՚ի տօնի , բզմք հաւա-
տացին յանուն նր . զի տեսանէին զնշանսն՝
զոր առնէր : Բայց ինքն յս ոչ հաւատայր 24
զանձն նց , քանզի ինքն գիտէր զմ : Եւ 25
զի ոչ էր պիտոյ եթէ ոք վկայեսցէ վն մար-
դոյ . զի ինքն իսկ գիտէր՝ զինչ կայր ՚ի
մարդն :

ԳԼ. Գ.

1 Եւ էր այր մի 'ի փարիսեցւոց անտի՝ Նիկո-
2 դեմոս անուն նորա՝ իշխան Հրէից։ Սա-
եկն առ նա գիշերի՝ և ասէ ցնա. Ռաբբի՝
գիտեմք եթէ յայ՟ եկեալ ես վարդապետ.
զի ոչոք կարէ զայդ նշանսդ առնել՝ զոր դուդ
3 առնես, եթէ ոչ ած՟ իցէ ընդ նմա։ Պա-
տասխանի ետ յս՟ և ասէ ցնա. Ամէն ամէն
ասեմ քեզ, եթէ ո՛չ ոք ծնցի վերստին՝ ո՛չ
4 կարէ տեսանել զարքայութիւն այ՟։ Ասէ
ցնա Նիկոդեմոս. Զիա՞րդ կարէ մարդ ծնա-
նել՝ որ ծերն իցէ. միթէ մարթ ի՞նչ իցէ
անդրէն յորովայն մօր իւրոյ կրկին մտանել՝
5 և ծնանել։ Պատասխանի ետ յս՟ և ասէ.
Ամէն ամէն ասեմ քեզ, եթէ ոչ ոք ծնցի 'ի
ջրոյ և 'ի Հոգւոյ, ո՛չ կարէ մտանել յարքայ-
6 ութիւն այ՟։ Զի ծնեալն 'ի մարմնոյ՝ մար-
7 մին է, և ծնեալն 'ի Հոգւոյ՝ հոգի է։ Դու
մի՛ զարմանար, թէ ասացի քեզ՝ Պարտ է
8 ձեզ ծնանել վերստին։ Զի Հողմ ուր կա-
մի՝ շնչէ. և զձայն նր՟ լսես. այլ ո՛չ գիտես՝
ուստի գայ, կամ յո՛ երթայ. սոյնպէս է
9 ամ՟ ծնեալն 'ի Հոգւոյն։ Պատասխանի
ետ Նիկոդեմոս և ասէ ցնա, Զիա՞րդ մարթի
10 այդմ լինել։ Պատասխանի ետ յս՟ և ասէ
ցնա. Դու ես վարդապետ իլի՟ և զայդ ո՞չ

գիտես ։ Ամէն ամէն ասեմ քեզ. զի Զոր 11
ինչ գիտեմք՝ խօսիմք , և զոր տեսաք՝ վը-
կայեմք. և զվկայութիւն մեր ո՛չ ընդունիք ։
Իսկ արդ՝ եթէ զերկրաւորս ասացի ձեզ՝ 12
և ո՛չ հաւատայք. զիա՞րդ եթէ զերկնաւոր-
սըն ասացից՝ հաւատայցէք ։ Եւ ոչ ո՛ք ել 13
յերկինս , եթէ ոչ՝ որ էջն յերկնից՝ Որդին
մարդոյ , որ էն յերկինս ։ Եւ ո՞պ մովսէս 14
բարձրացոյց զօձն յանապատին , նոյնպէս
բարձրանալ պարտ է Որդւոյ մարդոյ, Զի 15
ամ որ հաւատայ 'ի նա՝ մի՛ կորիցէ , այլ
ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս ։ Զի 16
այնպէս սիրեաց ած զաշխարհ՝ մինչև զորդին
իւր միածին ետ. զի ամ որ հաւատայ 'ի նա՝
մի՛ կորիցէ , այլ ընկալցի զկեանսն յաւիտե-
նականս ։ Զի ոչ առաքեաց ած զորդի իւր 17
յաշխարհ՝ թէ դատեսցի զաշխարհ , այլ զի
փրկեսցի աշխարհ նովաւ ։ Որ հաւատայ 'ի 18
նա , ո՛չ դատապարտեսցի. և որ ո՛չ հաւա-
տայ 'ի նա՝ արդէն իսկ դատապարտեալ է.
զի ո՛չ հաւատաց յանուն միածնի որդւոյն
այ ։ Եւ այս իսկ է դատաստան. զի լոյս եկն 19
յաշխարհ՝ և սիրեցին մարդիկ զխաւար ա-
ռաւել քան զլոյս. զի էին գործք իւրեանց
չարութեան։ Զի ամ որ զչար գործէ՝ ատեայ 20
զլոյս. և ո՛չ գայ առ լոյսն , զի մի՛ յանդիմա-
նեսցին գործք նր, Իսկ որ առնէ զճշմար- 21

տութի՝ գայ առ լոյսն, զի յայտնի լիցին
22 գործքն նր, թէ աստուծով գործեցան։ Յետ
այսորիկ եկն յս եւ աշակերտքն նորա յեր-
կիրն Հրէաստանի. եւ անդ շրջէր նոքօք
23 Հանդերձ՝ եւ մկրտէր։ Մկրտէր եւ յով-
Հաննէս 'ի յայենովն մերձ առ սաղիմ, զի
ջուրք բզմ էին անդ. եւ գային եւ մկրտէին։
24 Զի չեւ եւս էր արկեալ յովՀաննէս 'ի բանտ։
25 Եւ եղեւ խնդիր յաշակերտացն յովՀան-
26 նու ընդ Հրէից վասն սրբութն։ Եկին առ
յովՀաննէս եւ ասեն ցնա. Ռաբբի՝ որ էրն
ընդ քեզ յայնկոյս յորդանանու, որում դու
վկայեցեր, աՀաւանիկ նա մկրտէ եւ ամե-
27 նեքին գան առ նա։ Պատասխանի ետ
յովՀաննէս՝ եւ ասէ. Ոչ կարէ մարդ առնուլ
յանձնէ եւ ոչինչ՝ եթէ ոչ իցէ տուեալ նմա
28 յերկնից 'ի վերուստ։ Դուք ձեզէն վկա-
յէք ինձ, զի ասացի ձեզ՝ թէ Չեմ ես
քս, այլ թէ առաքեալ եմ առաջի նորա։
29 Որ ունի Հարսն՝ նա է փեսայ. իսկ բարեկամ
փեսային՝ որ կայ եւ լսէ նմ, ուրախութբ
ուրախ լինի վս ձայնի փեսային. արդ՝ այս
30 ուրախութի որ իմս է, լցեալ է։ Նմա պարտ
31 է աճել, եւ ինձ մեղմանալ։ Որ 'ի վերուստն
գայ՝ 'ի վերոյ է քան զամ. որ յերկրէ աստի
32 է, յերկրէ է՝ եւ յերկրէ խօսի։ Որ յերկ-
նից գայ, զոր ինչ ետես եւ զոր լուաւ՝ վկայէ.

և զվկայութ̃ի նորա ոչ ոք ընդունի։ Որ ըն- 33
դունի զվկայութ̃ի նորա՝ կնքեաց, թէ ա̃ծ
ճշմարիտ է։ Զի զոր ա̃ծն առաքեաց՝ 34
զբանս ա̃յ խօսի. զի ոչ եթէ չափով տայ ա̃ծ
զհոգին։ Հայր սիրէ զորդի, և զա̃մ ինչ 35
ետ ՚ի ձեռս ն̃ր։ Որ հաւատայ յորդի, 36
ընդունի զկեանսն յաւիտենականս. և որ
ոչ հնազանդի որդւոյ, ոչ տեսցէ զկեանս.
այլ բարկութ̃ի ա̃յ մնայ ՚ի վերայ նորա։

ԳԼ. Դ.

Իբրև գիտաց յս̃, եթէ լուան փարիսեցիքն՝ 1
եթէ յս̃ բազում աշակերտս առնէ և
մկրտէ քան զյովհաննէս. Քանզի ոչ եթէ 2
յս̃ ինքնին մկրտէր՝ այլ աշակերտքն նորա,
Եթող զհրէաստան երկիր. և եկն միւս- 3
անգամ ՚ի գալիլեա։ Եւ էր նմա անցա- 4
նել ընդ սամարիա։ Գայ նա ՚ի քաղաք 5
մի սամարացւոց՝ որում անուն էր սիւքար,
մերձ ՚ի գեօղն զոր ետ յակովբ որդւոյ իւ-
րում յովսեփայ։ Եւ անդ էր աղբիւր մի 6
յակոբայ. և յս̃ վաստակեալ ՚ի ճանապար-
հէն, նստէր ՚ի վ̃ր աղբերն. և էր ժամ իբ-
րև վեցերորդ։ Գայ կին մի ՚ի սամարեայ 7
հանել ջուր. ասէ ցնա յս̃, Տուր ինձ ըմ-
պել. Զի աշակերտքն ն̃ր երթեալ էին ՚ի 8
քաղաք անդր՝ զի կերակուրս գնեսցեն։ Ա- 9

սէ ցնա կինն սամարացի․ Դու՝ որ հրեայդ
ես, զիա՞րդ յինէն ըմպել խնդրես ՚ի կնոջէ
սամարացւոյ․ զի ո՛չ երբէք խառնակին հր-
10 րէայք ընդ սամարացիս։ Պատասխանի
ետ նմա յս̃ և ասէ․ Եթէ գիտէիր դու ըզ
պարգևսն այ̃, և ո՞վ է որ ասէդ ցքեզ՝ թէ
տուր ինձ ըմպել, դու արդեօք խնդրէիր ՚ի
11 նմանէ՛ և տայր քեզ ջուր կենդանի։ Ասէ
ցնա կինն․ Տէ՛ր՝ դու քանզի և դոյլ իսկ ո՛չ
ունիս, և ջրհորս խոր է․ իսկ արդ՝ ուստի՞
12 ունիցիս զջուրն կենդանի։ Միթէ դու
մեծ ինչ ո՞ք իցես քան զհայրն մեր յակոբ՝
որ զայս ջրհոր ետ մեզ, և ինքն աստի արբ՝
13 և որդիք նր̃, և խաշինք նր̃։ Պատասխա-
նի ետ նմա յս̃ և ասէ․ Ամ̃ որ ըմպէ ՚ի ջրոյ
յայդմանէ՛ միւսանգամ ծարաւէ․ բայց որ
ըմպէ ՚ի ջրոյն՝ զոր ես տացնմա, մի՛ ծարա-
14 ւեսցէ յաւիտեան։ Այլ ջուրն զոր ես
տացնմա, եղիցի նմա աղբիւր ջրոյ բղխելոյ
15 ՚ի կեանսն յաւիտենականս։ Ասէ ցնա
կինն․ Տէ՛ր՝ տո՛ւր ինձ զջուրն զայն, զի մի՛
ծարաւեցից․ և մի՛ եկից այսր՝ հանել ջուր։
16 Ասէ ցնա յս̃, Երթ կոչեա՛ զայր քո՝ և եկ
17 այսր։ Պատասխանի ետ նմա կինն և ա-
սէ․ Չիք իմ այր․ ասէ ցնա յս̃, Բարւոք ա-
18 սացեր՝ թէ չիք իմ այր։ Զի հինգ այր
փոխեալ է քո, և զոր այժմ ունիս՝ չէ քո այր․

զայդ արդար ասացեր : Ասէ ցնա կինն . 19
Տէր՝ թուի ինձ, թէ մարգարէ իցես դու :
Հարքն մեր 'ի լերինս յայսմիկ երկիրպա- 20
գին . և դուք ասէք՝ եթէ Յեէ՟մ և եթ է
տեղի , ուր արժան իցէ երկիրպագանել :
Ասէ ցնա յս՟ , Կին դու՝ հաւատա ինձ , զի 21
եկեսցէ ժամանակ՝ յորժամ ո՛չ 'ի լերինս
յայսմիկ և ո՛չ յեէ՟մ երկիրպագանիցեն Հօր:
Դուք երկիր պագանէք՝ որում ո՛չն գի- 22
տէք , մեք երկիր պագանեմք որում գի-
տեմքն . զի փրկութի՟ 'ի Հրէից է : Այլ 23
եկեսցէ ժամանակ՝ և այժմ իսկ է . յորժամ
ճշմարիտքն երկրպագուք երկիր պագանի-
ցեն Հօր՝ Հոգւով և ճշմարտուբ՟ . քանզի և
Հայր այնպիսի երկրպագուս իւր խնդրէ :
Հոգի է ա՟ծ , և երկրպագուաց նր՟ Հոգ- 24
ւով և ճշմարտութբ՟ պարտ է երկիրպագա-
նել : Ասէ ցնա կինն , Գիտեմք զի Մեսիա 25
գայ անուանեալն քս՟ . յորժամ եկեսցէ նա,
պատմեսցէ մեզ զա՟մ : Ասէ ցնա յս՟ , Ես 26
եմ՝ որ խօսիմս ընդ քեզ : Եւ յայն բան 27
եկին աշակերտքն նր՟ , և զարմանային՝ զի ը՟
կնոջն խօսէր . բայց ոչ ո՛ք ասաց 'ի նոցանէ,
թէ զի՞նչ խնդրես , կամ զի՞նչ խօսիս ընդ
դմա : Եթող կինն զսափորն իւր՝ և չո- 28
քաւ 'ի քաղաքն , և ասէ ցմարդիկն : Ե- 29
կա՛յք տեսէք զայր մի , որ ասաց ինձ զա՟մ՝ որ

ինչ իմ գործեալ է . միթէ նա՞ իցէ քն :
30 Ելին 'ի քաղաքէն՝ և գային առ նա : Եւ
31 մինչև եկեալ էին նոքա , աղաչէին զնա ա-
շակերտքն և ասէին . Ռա՛բբի՝ հա՛ց կեր :
32 Եւ նա ասէ ցնոսա . Ես կերակուր ունիմ ու-
33 տել , զոր դուքն ո՛չ գիտէք : Ասէին աշա-
կերտքն ընդ միմեանս . Միթէ եբե՞ր ինչ որ
34 դմա ուտել : Ասէ ցնս յս , Իմ կերակուր
այն է՝ զի արարից զկամս այնորիկ՝ որ առա-
քեացն զիս , և կատարեցից զգործն նորա :
35 Ո՛չ դուք ասէք՝ եթէ այլ ևս չորք ամիսք
են , և հունձք գան , ահաւասիկ ես ասեմ
ձեզ . Ամբարձէք զաչս ձեր , և տեսէք զար-
տորայսն , զի սպիտակացեալ են՝ և 'ի
36 հունձս հասեալ : Եւ որ հնձէն՝ վարձս
առնու , և ժողովէ զպտուղ 'ի կեանսն յա-
ւիտենականս . զի որ սերմանէն՝ և որ հնձէ՝
37 համարակ ցնծասցեն : Յայսմ իսկ է բանն
ճշմարիտ . զի այլ է որ սերմանէ , և այլ է
38 որ հնձէ : Ես առաքեցի զձեզ հնձել՝ զոր
ո՛չ դուք վաստակեցէք . այլք վաստակեցին,
39 և դուք 'ի վաստակս նց մտէք : Եւ 'ի քա-
ղաքէն յայնմանէ սամարացւոց՝ բազումք
հաւատացին 'ի նա վն բանի կնոջն վկայե-
լոյ՝ եթէ ասաց ինձ զամ , որ ինչ իմ գործեալ
40 էր : Իսկ իբրև եկին առ նա սամարացիքն,
աղաչէին զնա լինել առ նս . և եղև անդ ա-

ւուրս երկուս ։ Եւ եւս բազումք հաւա- 41
տացին ՚ի նա վն բանին նր ։ Եւ ասէին 42
ցկինն, թէ Ոչ այսուհետեւ վասն քո խօսիցդ
հաւատամք , զի մեզէն իսկ լուաք ՚ի դմա-
նէ . եւ գիտեմք եթէ դա է ճշմարիտ փր-
կիչ աշխարհաց ։ Եւ յետ երկուց աւուրց ել 43
անտի եւ գնաց ՚ի գալիլեա ։ Զի ինքն իսկ յս 44
վկայեաց եթէ Մարգարէ յիւրում գաւառի
պատիւ ոչ ունի ։ Իսկ յորժամ եկն ՚ի 45
գալիլեա , ընկալան զնա գալիլեացիքն . զի
տեսեալ եւս էր զամ նշանսն, զոր արար յեմ
՚ի տօնին . քանզի եւ նոքա եկեալ էին ՚ի տօնն։
Եկն դարձեալ ՚ի կանա գալիլեացւոց՝ ուր 46
արար զջուրն գինի . եւ անդ էր թագաւո-
րազն մի , որոյ որդի նր հիւանդ կայր ՚ի կա-
փառնայում ։ Նա իբրեւ լուաւ եթէ յս ե- 47
կեալ է ՚ի հրէաստանէ ՚ի գալիլեա , եկն առ
նա՝ եւ աղաչէր , զի իջցէ եւ բժշկեսցէ զորդի
նր . քանզի մերձ էր ՚ի մեռանիլ ։ Ասէ 48
ցնա . Եթէ ոչ նշանս ինչ եւ արուեստս տե-
սանէք՝ ոչ հաւատայք ։ Ասէ ցնա թագա- 49
ւորազն . Տէր՝ էջ մինչեւ մեռեալ իցէ մա-
նուկն իմ ։ Ասէ ցնա յս . Երթ՝ որդին քո 50
կենդանի է . եւ հաւատաց այրն բանին՝ զոր
ասաց նմ յս , եւ գնաց ։ Եւ մինչդեռ իջա- 51
նէր , ընդ առաջ եղեն նմ ծառայքն նր . ա-
ւետիս ետուն եւ ասեն , թէ Մանուկն նորա

52 կենդանի է ։ Հարցանէր ցնս՟ զն՟ ժամուն՝
յորում ապաքինեցաւ , և ասեն ցնա · Երէկ
յեօթներորդ ժամու եթող զնա ջերմն ։
53 Գիտաց հայրն նր՟՝ եթէ յայնմ ժամու՝ յո-
րում ասաց ցնա Յս՟՝ թէ որդին քո կենդա-
նի է · և հաւատաց ինքն և ամ՟ տուն իւր ։
54 Զայս դարձեալ երկրորդ նշանս արար
Յս՟ եկեալ ՚ի Հրէաստանէ ՚ի գալիլեա ։

ԳԼ · Ե ։

1 Յետ այսորիկ տօն էր Հրէից · և ել Յս՟
2 յեր՟մ ։ Եւ էր յեր՟մ ՚ի պրոբատիկէ
աւազանին · որ կոչէր եբրայեցերէն բեթ-
3 հեզդա , հինգ սրահ , Յորս անկեալ դնէր
բազմութի՟ յոյժ հիւանդաց՝ կուրաց՝ կաղաց՝
գօսացելոց , որ ակն ունէին ջրոյն յուզելոյ ։
4 Եւ հրեշտակ տն՟ իջանէր ըստ ժամանակի
յաւազանն՝ և յուզէր զջուրսն · և որ նախ
՚ի շարժումն ջուրցն իջանէր , բժշկէր՝ ոչ ու-
5 նելով նշան հիւանդութե՟ ։ Եւ անդ էր այր
մի , որոյ երեսուն և ութ ամ էր ՚ի հիւան-
6 դութե՟ իւրում ։ Զնա իբրև ետես Յս՟՝ զի
անկեալ դնէր , և գիտաց եթէ բզմ՟ ժամա-
նակք են այնուհետև , ասէ ցնա · Կամի՞ս
7 ողջ լինել ։ Պատասխանի ետ նմ՟ հիւանդն ·
Տէր՝ ոչ զոք ունիմ՝, թէ յորժամ ջուրքն յու-
զիցին՝ արկցէ զիս յաւազանն · և մինչ ես

դանդաղիմ, այլ ոք քան զիս յառաջագոյն
իջանէ։ Ասէ ցնա Յս̄. Արի՛ առ զմահիճս 8
քո՛ եւ գնա՛։ Եւ ողջացաւ այրն, եւ յա- 9
րուցեալ առ զմահիճս իւր՝ եւ շրջէր. եւ էր շա-
բաթ յաւուրն յայնմիկ։ Ասեն Հրէայքն 10
ցբժշկեալն. Շաբաթ է եւ ոչ է արժան քեզ
առնուլ զմահիճս քո։ Պատասխանի ետ 11
նոցա եւ ասէ. Որ բժշկեացն զիս՝ նա ասաց
ցիս, առ զմահիճս քո՛ եւ գնա՛։ Հարցին 12
ցնա եւ ասեն. Ո՛վ է այրն՝ որ ասաց ցքեզ
առ զմահիճս քո՛ եւ շրջեա՛ց։ Եւ բժշկեալն 13
ոչ գիտէր թէ ո՛վ իցէ. քանզի Յս̄ խոյս ետ
վասն ամբոխին՝ ՚ի տեղւոջէ անտի։ Յետ 14
այսորիկ գտանէ զնա Յս̄ ՚ի տաճարին, եւ ա-
սէ ցնա. Ահաւադիկ ողջացար՝ մի՛ եւս մե-
ղանչեր, զի մի՛ չար եւս ինչ լինիցի քեզ։
Գնաց այրն՝ եւ պատմեաց Հրէիցն, եթէ 15
Յս̄ էր՝ որ բժշկեացն զիս։ Եւ վս̄ այնորիկ 16
հալածէին զՅս̄ Հրէայքն, զի զայն առնէր
՚ի շաբաթու։ Եւ Յս̄ պատասխանի ետ նց̄. 17
Հայր իմ մինչեւ ցայժմ գործէ, եւ ես գոր-
ծեմ։ Վասն այնորիկ առաւել խնդրէին 18
Հրէայքն սպանանել զնա. զի ոչ միայն
լուծանէր զշաբաթս, այլ եւ Հայր իւր կոչէր
զած̄, եւ հաւասար առնէր զանձն այ̄։
Պատասխանի ետ Յս̄ եւ ասէ ցնս̄, Ամէն ա- 19

մէն ասեմ ձեզ. ոչ կարէ Որդի մարդոյ* առ-
նել յանձնէ և ոչինչ, եթէ ոչ տեսանիցէ
զՀայրն զի առնէ. զի զոր նայն առնէ, զնոյն
20 և որդին նմին նման գործէ: Զի Հայր սի-
րէ զորդի, և զա̃մ ինչ ցուցանէ նմա՝ զոր
ինքն առնէ. և մեծամեծս ևս քան զոյնս
ցուցանէ նմ̃ զգործս, ը̃ որ դուք զարմա-
21 նայք: Զի որպէս Հայր յարուցանէ զմե-
ռեալս և կենդանի առնէ, նոյնպէս և որ-
22 դի՝ զորս կամի կենդանի առնէ: Եւ ոչ ե-
թէ Հայր դատի զոք՝ այլ զա̃մ դատաստան
23 ետ որդւոյ իւրոյ. Զի ամենեքեան պատ-
ուեսցեն զորդի՝ ո̃պ պատուեն զՀայր. որ ոչ
պատուէ զորդին, ոչ պատուէ զՀայր զառա-
24 քիչն նր̃: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի Որ
զբանն իմ լսէ, և հաւատայ այնմ որ առա-
քեաց զիս, ընդունի զկեանսն յաւիտենա-
կանս, և 'ի դատաստան ոչ մտանէ. այլ
25 փոխեցաւ 'ի մահուանէ 'ի կեանս: Ամէն
ամէն ասեմ ձեզ. զի Գայ ժամանակ՝ և ար-
դէն իսկ է, յորժամ մեռեալք լսիցեն ձայնի
26 որդւոյն ա̃յ. և որք լսիցենն՝ կեցցեն: Զի
ո̃պ Հայր ունի կեանս յանձին իւրում, նոյն-
պէս ետ և որդւոյ ունել կեանս յանձին իւ-

* Ի Յոյնն ոչ գոյ, Մարդոյ:

րում ։ Եւ իշխանութիւն ետ նմա դատաստան 27
առնել. եւ զի Որդի մարդոյ է։ Ընդ այն զի՞ 28
զարմանայք. զի եկեսցէ ժամանակ՝ յորում
ամենեքին որ 'ի գերեզմանս կայցեն, լուի-
ցեն ձայնի նորա, Եւ եկեսցեն արտաքս. ո- 29
րոց բարիս գործեալ իցէ՝ 'ի յարութիւն կենաց.
եւ որոց զչար արարեալ՝ 'ի յարութիւն դա-
տաստանաց։ Ոչ կարեմ ես յանձնէ առնել 30
եւ ոչինչ. այլ որպէս լսեմ՝ դատեմ, եւ դատաս-
տանն իմ արդար է. զի ոչ խնդրեմ զկամս
իմ, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս։
Եթէ ես վկայեմ վասն իմ, վկայութիւն իմ 31
չէ ճշմարիտ ։ Այլ է որ վկայէ վասն իմ. 32
եւ դուք գիտէք, եթէ ճշմարիտ է վկայութիւն
զոր վկայեաց վասն իմ ։ Դուք առաքեցիք 33
առ յովհաննէս՝ եւ վկայեաց ճշմարտութեան ։
Այլ ես ոչ եթէ 'ի մարդկանէ առնում 34
վկայութիւն. այլ զայս ասեմ՝ զի դուք ապ-
րեսջիք ։ Նա էր ճրագն՝ որ լուցեալ էր եւ 35
ծագէր. եւ դուք կամեցարուք ցնծալ առ
ժամանակ մի 'ի լոյս նորա ։ Այլ ես ունիմ 36
վկայութիւն մեծ եւս քան զյովհաննու. ըզ
գործս՝ զորս ետ ցիս Հայր՝ զի կատարեցից
զնոսա. նոքին իսկ գործքն՝ զոր գործեմ, վը-
կայեն վասն իմ, եթէ Հայր առաքեաց զիս.
Եւ որ առաքեացն զիս Հայր՝ նա վկայեաց 37
վասն իմ։ Դուք ոչ զձայն նորա երբէք լուա-

38 րուք. և ոչ զտեսիլ նր̅ տեսէք: Եւ ոչ ըզ-
բան նր̅ ունիք 'ի ձեզ բնակեալ. զի զոր նա
39 առաքեաց՝ դուքն՝ ոչ հաւատայք: Քըն-
նեցէք զգիրս. զի դուք համարիք նոքօք ու-
նել զկեանսն յաւիտենականս. և նոքին իսկ
են՝ որ վկայեն վ̅ս̅ իմ, որովք համարիք ու-
40 նել կեանս*: Եւ դուք ոչ կամիք գալ առ իս՝
41 զի զկեանսն ունիցիք: Ես փառս 'ի մարդ-
42 կանէ ոչ առնում: Այլ գիտեմ զձեզ՝ թէ
43 զսէրն ա̅յ ոչ ունիք յանձինս: Ես եկի յա-
նուն հօր իմոյ՝ և ոչ ընդունիք զիս. եթէ այլ
ոք եկեսցէ յիւր անուն, զնա ընդունիցիք:
44 Զիա̂րդ կարէք դուք հաւատալ. զի փառս
'ի միմեանց առնուք, և զփառս զառ 'ի
45 միոյն ա̅յ ոչ խնդրէք: Մի՛ համարիք՝ եթէ
ես չարախօս ինչ իցեմ զձէնջ առ հօր. գո՛յ
որ չարախօս կայ զձէնջ՝ մովսէս, յոր դուքն
46 յուսացեալ էք: Զի եթէ հաւատայիք
դուք մովսեսի, հաւատայիք արդեօք և ինձ.
47 զի նա վ̅ս̅ իմ իսկ գրեաց: Զի եթէ նր̅
գրոցն ոչ հաւատայք, զիա̂րդ իմոց բանից
հաւատայցէք:

---

* Ի Յոյնն չէ՛, Որովք համարիք ունել
կեանս:

ԳԼ. Զ.

Յետ այսորիկ գնաց Յս յայնկոյս ծովուն 1
Գալիլեացւոց Տիբերեայ: Եւ զհետ եր- 2
թայր նորա ժողովուրդ բզմ. զի տեսանէին
զնշանսն զոր առնէր ՚ի վերայ հիւանդաց:
Ել ՚ի լեառն Յս, և անդ նստէր աշակեր- 3
տօքն հանդերձ: Եւ էր մերձ զատիկ տօնն 4
հրէից: Ամբարձ ՚ի վեր զաչս իւր Յս և ե- 5
տես, զի ժողովուրդ բազում գայր առ նա.
ասէ ցփիլիպպոս. Ուստի՞ գնեսցուք հաց զի
կերիցեն դոքա: Զայս ասէր փորձելով 6
զնա. այլ ինքն գիտէր զինչ առնելոցն էր:
Պատասխանի ետ նմա փիլիպպոս. Երկե- 7
րիւր դահեկանի հաց չէ դոցա բաւական,
թէպէտ և իւրաքանչիւրոք սակաւ ինչ առ-
նուցու: Ասէ ցնա մի յաշակերտացն նորա 8
Անդրէաս՝ եղբայր սիմոնի պետրոսի. Ա՛յ աստ 9
պատանեակ մի, որ ունի հինգ նկանակ գա-
րեղէն՝ և երկուս ձկունս. այլ այն զինչ է
առ այդչափ մարդիկ: Ասէ Յս. Բազմե- 10
ցուցէք զմարդիկդ. և էր խոտ յոյժ ՚ի տեղ-
ւոջն. և բազմեցան մարդիկն թուով իբրև
հինգ հազար: Եւ առ զհացն Յս և գոհա- 11
ցաւ՝ և բաշխեաց բազմականացն. նոյնպէս
և ՚ի ձկանցն որչափ և կամեցան: Եւ իբ- 12
րև յագեցան, ասէ ցաշակերտսն. Ժողովե-

ցէք զնշխարեալ կոտորսդ՝ զի մի՛ ինչ կորի-
13 ցէ։ Ժողովեցին, և լցին երկոտասան սա-
կառի զկոտորոցն ՚ի հինգ գարեղէն նկանա-
14 կէ անտի, որ յաւելաւ ՚ի կերողացն։ Իսկ
մարդիկն իբրև տեսին զնշանսն զոր արար՝
ասէին, եթէ Սա՛ է ճշմարիտ մարգարէն, որ
15 գալոց էր յաշխարհ։ Յս՟ իբրև գիտաց եթէ
գալոց են յափշտակել զնա՝ զի արասցեն
զնա թագաւոր, գնաց դարձեալ ՚ի լեառն
16 միայն։ Եւ իբրև երեկոյ եղև, իջին աշա-
17 կերտքն նր՟ ՚ի ծովեզրն։ Եւ մտեալ ՚ի նաւ՝
գային յայնկոյս ծովուն ՚ի կափառնայում.
և իբրև նսեմացաւ, և չև ևս եկեալ էր առ
18 նս՟ յս՟։ Եւ ծովն ՚ի սաստիկ հողմոյ շնչելոյ
19 յուզէր։ Եւ վարեալ իբրև ասպարէզս
քսան և հինգ՝ կա՛մ երեսուն, տեսանէին
զյս՟ զի գնայր ՚ի վր՟ ծովուն՝ և մերձ էր ՚ի
20 նաւն, զարհուրեցան յոյժ։ Նա ասէ
21 ցնոսա. Ես եմ՝ մի՛ երկնչիք։ Եւ կամէին
ընդունել զնա ՚ի նաւն. և վաղվաղակի
22 եհաս նաւն յերկիրն՝ յոր երթային։ Ի
վաղիւ անդր ժողովուրդն՝ որ կայր յայն-
կոյս ծովուն, տեսանէր թէ այլ նաւ ո՛չ
գոյր անդ բայց միայն ՚ի միոյն, յոր մտին
աշակերտքն յս՟ի. և զի չէր մտեալ յս՟ ը՟ աշա-
կերտսն իւր ՚ի նաւն. բայց միայն աշակերտ-
23 քըն նր՟ գնացին։ Իբրև այլ նաւք գային

'ի տիբերեայ մօտ յայն տեղին՝ ուր զհացն
կերան ։ Իսկ իբրև ետես ժողովուրդն ե֊ 24
թէ յս ոչ է անդ և ոչ աշակերտքն նր, առին
նոքա զնաւսն, և եկին 'ի կափառնայում
խնդրել զյս ։ Եւ իբրև գտին զնա յայն֊ 25
կոյս ծովուն, ասեն ցնա. Ռաբբի՛ ե՞րբ եկիր
այսր ։ Պատասխանի ետ նց յս և ասէ. 26
Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. խնդրէք զիս, իբր
ոչ եթէ զի նշանս ինչ տեսէք, այլ զի կերայք
'ի հացէ անտի և յագեցարուք ։ Երթա՛յք 27
գործեցէք մի՛ զկորստական կերակուրն, այլ
զկերակուրն՝ որ մնայ 'ի կեանսն յաւիտե֊
նականս, զոր Որդին մարդոյ տացէ ձեզ.
քանզի զնա Հայր կնքեաց ած ։ Ասեն 28
ցնա. Զի՞նչ առնիցեմք՝ զի զգործն այ գոր֊
ծեսցուք ։ Պատասխանի ետ յս՝ և ասէ 29
ցնս. Այս է գործն այ, զի հաւատասջիք
յայն՝ որ առաքեաց զիս ։ Ասեն ցնա. 30
Զի՞նչ նշան առնիցես՝ զի տեսցուք և հաւա֊
տասցուք, զի՞նչ գործիցես ։ Հարքն մեր 31
կերան զմանանայն յանապատի անդ՝ որպ և
գրեալ է. Հաց յերկնից ետ նոցա ուտել ։
Ասէ ցնս յս, Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. ե֊ 32
թէ ոչ մովսէս ետ ձեզ զհացն յերկնից, այլ
Հայրն իմ տայ ձեզ զհացն յերկնից զճշմա֊
րիտ ։ Զի հաց այ է, որ իջանէ յերկնից՝ 33
և կեանս տայ աշխարհի ։ Ասեն ցնա. Տէ՛ր 34

35 յա̃մ ժամ տուր մեզ զհացն զայն։ Ասէ
ցնս̃ յս̃, Ես եմ հացն կենաց. որ գայ առ իս՝
ոչ քաղցիցէ, եւ որ հաւատայ յիս՝ ոչ երբէք
36 ծարաւեսցի։ Այլ ասացի ձեզ՝ թէ տեսէք
37 զիս, եւ ոչ հաւատայք։ Զամենայն զոր
տայ ինձ Հայր, առ իս եկեսցէ. եւ որ գայ
38 առ իս, ոչ հանից արտաքս։ Զի իջի ես
յերկնից՝ ոչ զի զկամս իմ արարից, այլ զկ
39 կամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս։ Այս
են կամք Հօր իմոյ, որ առաքեացն զիս. զի
զա̃մ զոր ետ ցիս Հայր՝ ոչ կորուսից ՚ի
նմանէ, այլ յարուցից զնա յաւուրն յետ-
40 նում։ Այս են կամք Հօր իմոյ. զի ա̃մ որ
տեսանիցէ զորդի՝ եւ հաւատայցէ ՚ի նա,
ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս. եւ ես
41 յարուցից զնա յաւուրն յետնում։ Տրտն-
ջէին զնմանէ Հրէայքն, զի ասաց թէ ես
42 եմ հացն իջեալ յերկնից։ Եւ ասէին, Ո՞չ
սա է յս̃ որդին Յովսեփու, զորոյ մեք գի-
տեմք զհայրն եւ զմայր. իսկ արդ՝ զիա̃րդ ա-
43 սէ՝ թէ ես յերկնից իջի։ Պատասխանի
ետ յս̃, եւ ասէ ցնոսա. Մ՛ի քրթմնջէք ը̃ մի-
44 մեանս։ Ոչ ո՛ք կարէ գալ առ իս, եթէ ոչ
Հայրն՝ որ զիս առաքեաց, ձգեսցէ զնա. եւ
ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում։
45 Գրեալ է ՚ի մարգարէս, Եւ եղիցին ամենե-
քեան ուսեալք յա̃յ. ա̃մ որ լսէ ՚ի Հօրէ՝ եւ

ուսանի, գայ առ իս: Իբրև ոչ եթէ զհայր 46
ուրուք տեսեալ իցէ. եթէ ոչ՝ որ էն յայ,
նա ետես զհայր: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի 47
Որ հաւատայ յիս, ընդունի զկեանսն յաւի-
տենականս: Ես եմ հացն կենաց: Հար- 48
քըն ձեր կերան զմանանայն յանապատին՝ 49
և մեռան: Այս է հացն, որ յերկնից իջեալ 50
է. զի որ ուտիցէ ոք 'ի սմանէ՝ մի՛ մեռանի-
ցի: Ես եմ հացն կենդանի, որ յերկնից 51
իջեալ: Եթէ ոք ուտիցէ 'ի հացէ յայս- 52
մանէ՝ կեցցէ 'ի յաւիտեան. և հացն զոր ես
տաց՝ մարմին իմ է, զոր ես տաց վն կենաց
աշխարհի: Մարտնչէին ընդ միմեանս 53
հրէայքն՝ և ասէին. Զիա՞րդ կարէ սա տալ
մեզ զմարմին իւր յուտել: Ասէ ցնոսա 54
յն, Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ կերի-
ջիք զմարմին Որդւոյ մարդոյ՝ և արբջիք զա-
րիւն նորա, ոչ ունիք կեանս յանձինս: Որ 55
ուտէ զմարմին իմ՝ և ըմպէ զարիւն իմ, ու-
նի զկեանս յաւիտենականս. և ես յարու-
ցից զնա յաւուրն յետնում: Զի մարմին 56
իմ ճշմարիտ կերակուր է, և արիւն իմ ճըշ-
մարիտ ըմպելի է: Որ ուտէ զմարմին իմ 57
և ըմպէ զարիւն իմ, յիս բնակեսցէ, և ես
'ի նմա: Որպէս առաքեաց զիս կենդանին 58
հայր, և ես կենդանի եմ վն հօր. և որ ու-
տէն զիս, և նա կեցցէ վասն իմ: Այս է 59

Հացն՝ որ յերկնից իջեալ. ոչ որպէս կերան
հարքն ձեր զմանանայն և մեռան. որ ուտէ
60 զհացս զայս՝ կեցցէ յաւիտեան: Զայս ա-
սաց ՚ի ժողովրդեանն՝ յուսուցանելն՝ ՚ի կա-
61 փառնայում: Իսկ բազումք յաշակերտացն
իբրև լուան՝ ասեն. Խիստ է բանդ այդ,
62 ո՞ կարէ լսել դմա: Իբրև գիտաց Յս յանձն
իւր՝ եթէ տրտնջեն վասն այնորիկ աշա-
կերտքն, ասէ ցնս. Այդ գայթագղեցուցա-
63 նէ զձեզ: Իսկ արդ՝ եթէ տեսանիցէք
զՈրդի մարդոյ, զի ելանիցէ ուր էր զառա-
64 ջինն: Հոգին է կենդանարար, մարմին
ինչ ոչ օգնէ. զբանն զոր ես խօսեցայ ընդ
65 ձեզ՝ հոգի է և կեանք: Այլ են ոմանք ՚ի
ձէնջ՝ որ ոչ հաւատան. քանզի գիտէր Յս ՚ի
սկզբանէ, ո՞վ են այնոքիկ որ ոչն հաւա-
տան, և ո՞վ է այն՝ որ մատնելոցն է զնա. և
66 ասէր. Վսն այնորիկ ասացի ձեզ՝ թէ ոչոք
կարէ գալ առիս, եթէ ոչ իցէ տուեալ նմ՛
67 ՚ի Հօրէ իմմէ: Յայսմանէ բազումք յաշա-
կերտացն նր չոգան յետս, և ոչ ևս շրջէին
68 ը նմա: Ասէ Յս ցերկոտասան աշակերտ-
69 սն. Միթէ և դուք կամիք երթալ: Պա-
տասխանի ետ նմ՛ Սիմոն պետրոս. Տէր՝ առ
ո՞վ երթիցուք. բանս կենաց յաւիտենակա-
70 նաց ունիս: Եւ մեք հաւատացաք՝ և
71 ծանեաք՝ եթէ Դու ես քն որդի այ: Պա-

տասխանի ետ նց՟ յս՟. Ոչ ես զձեզ զերկոտա-
սանսդ ընտրեցի, և միդ 'ի ձէնջ սատանայ
է ։ Եւ ասէր զսիմովնեան յուդայէ իսկա- 72
րիովտացւոյ. զի նա իսկ մատնելոց էր զնա.
և մի էր յերկոտասանիցն ։

ԳԼ. Է ։

Եւ յետ այսորիկ շրջէր յս՟ 'ի գալիլեա. 1
քանզի ոչ կամէր 'ի հրէաստանի շրջել,
զի խնդրէին զնա հրէայքն սպանանել ։ Եւ 2
էր մերձ տօնն հրէից տաղաւարահարաց ։
Ասեն ցնա եղբարքն նորա. Գնա՛ աստի և 3
երթ 'ի հրէաստան, զի և աշակերտքն քո
տեսցեն զգործսդ քո՝ զոր գործես ։ Զի 4
ոչ ո՛ք է որ 'ի ծածուկ ինչ գործէ՝ և խնդրէ
ինքն համարձակ լինել. եթէ զայդ գործես,
յայտնեա՛ զանձն քո աշխարհի ։ Քանզի 5
և եղբարքն իսկ չէին հաւատացեալ 'ի նա ։
Ասէ ցնս՟ յս՟. Ժամանակ իմ չև՛ է հասեալ 6
բայց ձեր ժամանակ յա՟մ ժամու պատրաստ
է ։ Ոչ կարէ աշխարհս ատել զձեզ. բայց 7
զիս ատեայ, զի ես վկայեմ վասն նր՟՝ եթէ
գործքն իւր չարութե՟ են ։ Դուք երթա՛յք 8
'ի տօնն յայն, ես ոչ երթամ 'ի տօնն յայն.
զի իմ ժամանակ չև՛ է լցեալ ։ Զայս իբ- 9
րև ասաց՝ ինքն մնաց անդէն 'ի գալիլեա ։
Իբրև ելին եղբարքն նր՟, ապա և ինքն 10

եւ ’ի տօնն, ո՛չ յայտնի այլ իբրեւ ’ի ծա-
11 ծուկ: Իսկ Հրէայքն խնդրէին զնա ’ի տօ-
12 նի անդ՝ և ասէին, Ո՞ւր իցէ նա: Եւ
քրթմնջիւն էր զնմանէ ’ի ժողովուրդսն.
կէսքն ասէին՝ թէ Բարի է. այլքն ասէին,
13 Ո՛չ՝ այլ մոլորեցուցանէ զժողովուրդն: Եւ
ոչ ոք համարձակ խօսէր զնմանէ վասն եր-
14 կիւղին Հրէից: Իբրեւ տօնն ընդմիջեցաւ,
15 ել յ̃ս ’ի տաճարն և ուսուցանէր: Զար-
մանային Հրէայքն և ասէին. Զիա՞րդ գիրս
16 գիտէ սա, զի ուսեալ ընաւ չէ: Պատաս-
խանի ետ ն̃ց յ̃ս և ասէ. Իմ վարդապետու-
թիւնս չէ իմ, այլ այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս:
17 Եթէ ոք կամի զկամս նորա առնել՝ գիտասցէ
վասն վարդապետութեանս, յա̃յ իցէ արդեօք՝
18 եթէ ես ինչ յանձնէ իմմէ խօսիմ: Որ
յանձնէ իւրմէ խօսի՝ զփառս անձին իւրում
խնդրէ. իսկ որ խնդրէ զփառս այնորիկ՝ որ
առաքեացն զնա՝ նա ճշմարիտ է, և անիրա-
19 ւութիւն ո՛չ գոյ ’ի նմա: Ո՞չ Մովսէս ետ
ձեզ զօրէնսն, և ոչ ո՛ք ’ի ձէնջ առնէ զօ-
20 րէնսն: Զի՞ խնդրէք զիս սպանանել.
պատասխանի ետ ժողովուրդն և ասէ. Դեւ
գոյ ’ի քեզ. ո՞վ խնդրէ զքեզ սպանանել:
21 Պատասխանի ետ ն̃ց յ̃ս և ասէ. Գործ մի
գործեցի, և ամենեքին զարմացեալ էք:
22 Վասն այնորիկ Մովսէս ետ ձեզ զթլփա-

տուեալ · զի ո՛չ եթէ 'ի Մովսիսէ էր , այլ
'ի հարց անտի · եւ 'ի շաբաթու թլփատէք
զմարդ : Իսկ արդ՝ եթէ թլփատութիւն առ- 23
նու մարդ 'ի շաբաթու , զի մի՛ օրէնքն Մով-
սէսի լուծցին · ընդ իս ցասուցեալ էք՝ զի
ողջոյն իսկ մարդ բժշկեցի 'ի շաբաթու :
Մի՛ ըստ աչս դատէք , այլ ուղիղ դա- 24
տաստան արարէք : Ասէին ոմանք յԵրու- 25
սաղեմացւոց անտի · Ո՞չ նա է սա՝ զոր խնդ-
րէին սպանանել · Եւ ահաւասիկ յայտնապէս 26
խօսի , եւ չասեն ինչ ընդ դմա · գուցէ արդեօք
եւ իշխանքն գիտացին՝ թէ սա իցէ Քս :
Այլ զսա գիտեմք ուստի է · իսկ Քս յոր- 27
ժամ գայցէ , ո՛չ ոք գիտէ ուստի է : Աղա- 28
ղակեաց յն 'ի տաճարին , ուսուցանէր՝ եւ
ասէր · Եւ զիս գիտէք , եւ ուստի եմ գիտէք.
եւ յանձնէ իմմէ ո՛չ եմ եկեալ , այլ է ճշմա-
րիտ որ առաքեացն զիս՝ զոր դուքն ո՛չ գի-
տէք : Ես գիտեմ զնա · զի 'ի նմանէ իսկ 29
եմ , եւ նա առաքեաց զիս : Խնդրէին զնա 30
ունել՝ եւ ել 'ի ձեռաց նց* · եւ ո՛չ ոք արկ 'ի նա
ձեռն , զի չեւ եւ էր հասեալ ժամ նորա : Եւ 31
բազումք 'ի ժողովրդենէն հաւատացին 'ի
նա , եւ ասէին · Քս յորժամ գայցէ միթէ
աւելի՞ ինչ նշանս առնիցէ քան զոր սայս

* 'Ի Յոյնն ո՛չ գոյ , Եւ ել 'ի ձեռաց նց :

32 առնէ: Լուան փարիսեցիքն զտրտունջ
ժողովրդեանն զնմանէ. և առաքեցին քա-
հանայապետքն և փարիսեցիք սպասաւորս՝
33 զի կալցին զնա: Ասէ Յս. փոքր մի ևս
ժամանակ ընդ ձեզ եմ. և երթամ առ այն՝
34 որ առաքեացն զիս: Խնդրիցէք զիս՝ և
ո՛չ գտանիցէք. և ուր եսն երթամ, դուք
35 ո՛չ կարէք գալ: Ասեն հրեայքն ընդ մի-
մեանս. Իսկ յո՞ երթայցէ դա՝ զի մեք ո՛չ գը-
տանիցեմք զդա. միթէ ՚ի սփիւռս հեթա-
նոսաց երթայցէ և ուսուցանիցէ զհեթա-
36 նոսս: Զի՞նչ է բանն այն՝ զոր ասաց.
Խնդրիցէք զիս՝ և ո՛չ գտանիցէք. և ուր եսն
37 երթամ, դուք ո՛չ կարէք գալ: ՚Ի վերջ-
նում աւուր մեծի տօնին կայր Յս աղաղակէր
և ասէր. Եթէ ոք ծարաւի իցէ եկեսցէ առ
38 իս, և արբցէ: Որ հաւատայ յիս՝ ոպ և
ասեն գիրք, Գետք յորովայնէ նորա բղխես-
39 ցեն ջրոց կենդանութեան: Զայս ասէր վասն
հոգւոյն՝ զոր ընդունելոց էին որ հաւատային
՚ի նա. զի չև՛ էր հոգի, քանզի Յս չև՛ էր փա-
40 ռաւորեալ: Ոմանք ՚ի ժողովրդենէն իբրև
լսէին զբանս զայս, ասէին. Սա է ճշմարիտ
41 մարգարէն: Այլքն ասէին՝ Սա է քսն. իսկ
կէսքն ասէին՝ Մի՞թէ ՚ի գալիլեէ՝ գալոց իցէ
42 քսն: Ո՞չ գիրք ասեն, եթէ ՚ի զաւակէ դաւ-
թի, և ՚ի բեթղեհեմ գեղջէ ուր դաւիթն

էր , գալոց է քս̃ ։ Եւ եղև հերձուած 'ի 43
մէջ ժողովրդեանն վասն նր̃ ։ Եւ ոմանք 44
'ի նոցանէ կամէին ունել զնա . այլ ոչ ոք
մխեաց 'ի նա ձեռս ։ Եւ եկին անդրէն 45
սպասաւորքն առ քահանայապետսն և փա-
րիսեցիս , և ասեն սոքա ցնոսա . Ընդէ՞ր ո՛չ
ածէք զնա այսր ։ Պատասխանի ետուն 46
սպասաւորքն՝ և ասեն . Ոչ երբէք այնպէս
խօսեցաւ մարդ՝ ո՛չ այրն այն։ Պատասխանի 47
ետուն փարիսեցիքն՝ և ասեն. Միթէ և դո՞ւք
մոլորեցարո՞ւք ։ Միթէ ոք յիշխանաց՝ 48
հաւատա՞ց 'ի նա՝ կա՞մ 'ի փարիսեցւոց ։ Այլ 49
այն խաժամուժ ամբոխ , որ ո՛չ գիտէ զօ-
րէնս , և նզովեալ են ։ Ասէ նիկոդեմոս 50
ցնոսա՝ որ եկեալն էր առ նա գիշերի յա-
ռաջագոյն՝ և մի էր 'ի նոցանէ ։ Միթէ 51
օրէնքն մեր դատի՞ն զմարդ՝ եթէ ոչ լսեն
ինչ նախ 'ի նմանէ . կամ գիտեն զինչ գոր-
ծէ ։ Պատասխանի ետուն նմա և ասեն . 52
Միթէ և դու ևս 'ի գալիլեէ՞ իցես . քննեա՝
և տե՛ս . զի մարգարէ 'ի գալիլեէ ո՛չ յառ-
նէ ։ Եւ գնացին իւրաքանչիւրոք 'ի տե- 53
ղի իւր ։

ԳԼ. Ը.

Իսկ յս̃ գնաց 'ի լեառն ձիթենեաց ։ Եւ 1
Ը̅ առաւօտն դարձեալ եկին 'ի տաճարն. 2

և գայր առ նա ամենայն ժողովուրդն. և
3 նստեալ ուսուցանէր զնոսա: Ածին առ
նա դպիրքն և քահանայապետքն և փարի
սեցիք՝ կին մի ըմբռնեալ 'ի շնութ̅ն. և կա-
4 ցուցեալ զնա առաջի, Ասեն ցնա. Վար-
դապետ, կինս այս ըմբռնեալ՝ ինքն յայտ-
5 նապէս շնացեալ է: Եւ յօրէնս մովսէս
մեզ պատուիրեաց զայսպիսիս քարկոծել.
6 արդ՝ դու զի՞նչ ասես վասն դորա: Զայս
ասէին փորձելով զնա՝ զի ունիցին ամբաս-
տանութ̅ զնմանէ. իսկ յ̅ս 'ի խոնարհ նայե-
7 լով գրէր մատամբն յերկրի: Իսկ իբրև
ստիպեցին հարցանելով ցնա, հայեցեալ 'ի
վեր՝ ասէ ցնոսա. Անմեղն 'ի ձէնջ՝ նախ նա
8 ընկեսցէ քար 'ի վ̅ր դորա: Եւ դարձեալ
9 'ի խոնարհ նայելով՝ գրէր յերկրի: Եւ
լուեալ ելանէին մի ըստ միոջէ սկսեալ յա-
ռաջնոցն մինչև 'ի վերջինս. և մնաց միայն
10 յ̅ս, և կինն կայր առաջի ն̅ր: Պատասխա-
նի ետ յ̅ս՝ և ասէ ցնա. Կին դու՝ ո՞ւր են.
11 ոչ ոք զքեզ դատապարտեաց: Եւ ասէ,
Ոչ տ̅ր. և ասէ յ̅ս. Եւ ո՛չ ես դատապարտեմ
զքեզ. երթ՝ յայսմ հետէ մի՛ մեղանչեր:
12 Դարձեալ խօսեցաւ ը̅ նոսա յ̅ս, և ասէ.
Ես եմ լոյս աշխարհի. որ գայ զկնի իմ, ը̅
խաւար մի՛ գնասցէ. այլ ընկալցի զլոյսն կե-
13 նաց: Ասեն ցնա փարիսեցիքն. Դու վասն

անձին քո վկայես՝ և վկայութիւն քո չէ ճշ-
մարիտ ։ Պատասխանի ետ յս և ասէ ցնո- 14
սա ․ Թէպէտ և ես վկայեմ վասն անձին ի-
մոյ՝ վկայութիւն իմ ճշմարիտ է, զի գիտեմ
ուստի եկի և յո՛ երթամ․ բայց դուք ո՛չ
գիտէք, ուստի գամ՝ կամ յո՛ երթամ։ Դուք 15
ըստ մարմնոյ դատիք․ ես ո՛չ դատիմ և ո՛չ
զոք ։ Թէպէտ և դատիմ ես զոք՝ դատաս- 16
տանն իմ ճշմարիտ է․ զի չեմ միայն, այլ
ես՝ և որ առաքեացն զիս Հայր ։ Եւ յօ- 17
րէնսն ձեր գրեալ է՝ թէ Երկուց մար-
դոց վկայութիւն ճշմարիտ է ։ Ես եմ որ 18
վկայեմ վասն իմ, և վկայէ վասն իմ որ ա-
ռաքեացն զիս Հայր ։ Ասէին ցնա, Ո՞ւր է 19
Հայր քո․ պատասխանի ետ յս և ասէ ցնոսա․
Ո՛չ զիս գիտէք՝ և ո՛չ զՀայրն իմ․ եթէ զիս
գիտէիք, և զՀայրն իմ թերևս գիտէիք ։
Զայս բան խօսեցաւ ՚ի տան գանձին՝ յոր- 20
ժամ ուսուցանէր ՚ի տաճարի անդ․ և ո՛չ ոք
կալաւ զնա, զի չև և՛ս հասեալ էր ժամ նո։
Ասէ դարձեալ ցնոսա յս․ Ես երթամ, և 21
խնդրիցէք զիս․ և ՚ի մեղս ձեր մեռանիցիք․
զի ուր եսն երթամ՛, դուք ո՛չ կարէք գալ ։
Ասէին հրէայքն․ Միթէ զիւրովի՛ն երթայ- 22
ցէ, զի ասէ՝ Թէ ուր եսն երթամ՝ դուք ո՛չ
կարէք գալ։ Եւ ասէ ցնոսա․ Դուք ՚ի ներ- 23
քուստ աստի էք, և ես ՚ի վերուստ անտի

եմ· դուք յաշխարհէ աստի էք, ես չեմ
24 յայսմ աշխարհէ։ Բայց ասացի ձեզ՝ թէ
՚ի մեղս ձեր մեռանիցիք· զի թէ ոչ հաւա-
տայցէք թէ ես եմ, մեռանիցիք ՚ի մեղս ձեր։
25 Ասեն ցնա, Դու ո՞վ ես· ասէ ցնոսա յս·
26 Նախ զի խօսիմ իսկ ընդ ձեզ։ Բազում
ինչ ունիմ վն ձեր խօսել եւ դատել· այլ որ
առաքեացն զիս՝ ճշմարիտ է· եւ ես զոր
լուայ ՚ի նմանէ, զայն խօսիմ յաշխարհի։
27 Եւ ոչ գիտացին՝ թէ զՀօրէ ասէր ցնոսա։
28 Ասէ ցնս յս· Յորժամ բարձրացուցանի-
ցէք զՈրդի մարդոյ, յայնժամ գիտասջիք՝
թէ ես եմ, եւ յանձնէ իմմէ ինչ ոչ առնեմ,
այլ որպ ուսոյց զիս Հայրն իմ, զայն խօսիմ։
29 Եւ որ առաքեացն զիս՝ ընդ իս է· ոչ ե-
թող զիս միայն, զի ես զհաճոյս նր առնեմ
30 հանապազ։ Զայս խօսեցաւ՝ բազումք
31 հաւատացին ՚ի նա։ Եւ ասէր յս առ հրէ-
այսն հաւատացեալս· Եթէ դուք կայցէք ՚ի
բանի իմում, ճշմարիտ աշակերտք իմ էք։
32 Եւ ծանիջիք զճշմարտութիւն, եւ ճշմար-
33 տութիւն ազատեսցէ զձեզ։ Պատասխանի
ետուն նմա եւ ասեն. Զաւակ աբրահամու եմք,
եւ ոչ ումեք երբէք ծառայեցաք· զիա՞րդ
34 ասես թէ ազատք լինիջիք։ Պատասխանի
ետ նց յս, Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ամ
35 որ առնէ զմեղս, ծառայ է մեղաց։ Եւ ծա-

ռայն ոչ յաւիտեան կայ 'ի տան, իսկ որդին
յաւիտեան կայ: Իսկ արդ՝ եթէ որդին զձեզ 36
ազատեսցուսցէ, ճշմարիտ ազատք լինիջիք:
Գիտեմ զի զաւակ աբրահամու էք. այլ 37
խնդրէք սպանանել զիս, զի բանին իմոյ չէք
տեղի 'ի ձեզ: Ես՝ զոր տեսի առ հօր ի- 38
մում, խօսիմ. և դուք՝ զոր լուարուք 'ի հօ-
րէն ձերմէ՝ առնէք: Պատասխանի ետուն 39
նմ և ասեն. Հայր մեր աբրահամ է. ասէ
ցնս յս. Եթէ որդիք աբրահամու էիք՝ ըզ
գործսն աբրահամու գործէիք: Այլ այժ- 40
միկ խնդրէք սպանանել զիս՝ զայր մի, որ
ձեզ զճշմարտութի խօսեցայ՝ զոր լուայ 'ի
հօրէ իմմէ. զայդ աբրահամ ոչ արար:
Դուք առնէք զգործս հօրն ձերոյ. ասեն 41
ցնա. Մեք 'ի պոռնկութէ չեմք ծնեալ. մի
է հայր մեր ած: Ասէ ցնս յս. Եթէ ած 42
էր հայր ձեր, սիրէիք արդեօք զիս. զի ես
յայ ելի՝ և եկի. և ոչ եթէ յանձնէ ինչ եկի,
այլ նա առաքեաց զիս: Ընդէ՞ր զխօսս 43
իմ ոչ գիտէք դուք. վն զի ոչ կարէք լսել
զբանն իմ: Դուք 'ի հօրէ 'ի սատանայէ 44
էք. և զցանկութիս հօրն ձերոյ կամիք առ-
նել. զի նա մարդասպան էր 'ի սկզբանէ,
և 'ի ճշմարտութն ոչ եկաց. զի ոչ գոյ ճըշ-
մարտութի 'ի նմ. յորժամ խօսիցի սուտ՝ յիւ-
րոց անտի խօսի. զի սուտ է և հայր նորա:

45 Իսկ ես զի զճշմարտութիւն խօսիմ, ո՛չ հա-
46 ւատայք ինձ ։ Ո՞ ’ի ձէնջ յանդիմանէ զիս
վասն մեղաց . եթէ զճշմարիտն ասեմ ձեզ՝
47 ընդէ՞ր ո՛չ հաւատայք ինձ ։ Որ էն յԱյ՝
զբանս Այ լսէ . և դուք վն այնորիկ ո՛չ լսէք,
48 զի չէք յԱյ ։ Պատասխանի ետուն հրէայքն՝
և ասեն ցնա . Ո՞չ բարւոք ասեմք մեք՝ եթէ,
49 սամարացի ես դու, և դև գոյ ’ի քեզ ։ Պա-
տասխանի ետ յս և ասէ . Յիս դև ո՛չ գոյ՝
այլ պատուեմ զհայր իմ, և դուք անարգէք
50 զիս ։ Ես ո՛չ խնդրեմ զփառս իմ . է որ
51 խնդրէն՝ և դատի ։ Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ, եթէ որ զբանն իմ պահեսցէ՝ զմահ
52 մի տեսցէ ’ի յաւիտեան . Ասեն ցնա հրէայ-
քըն . Արդ՝ գիտացաք թէ դև գոյ ’ի քեզ .
աբրահամ մեռաւ՝ և մարգարէքն . և դու
ասես՝ եթէ որ զբանն իմ պահեսցէ, մի՛ ճա-
53 շակեսցէ զմահ ’ի յաւիտեան ։ Մի թէ դու
մեծ ինչ ո՞ք իցես քան զհայր մեր աբրահամ,
որ մեռաւ, և մարգարէքն մեռան . արդ՝
54 դու զո՞ առնես զքեզ ։ Պատասխանի ետ
յս . Եթէ ես փառաւորեմ զանձն իմ, փառ-
քըն իմ ոչինչ են . է հայր՝ որ փառաւորէ զիս,
55 զորմէ դուքն ասէք՝ թէ Ած մեր է ։ Եւ ո՛չ
ճանաչէք զնա . բայց ես գիտեմ զնա . և թէ
ասեմ, թէ ո՛չ գիտեմ զնա՝ ձեզ նման սուտ
լինիմ . այլ գիտեմ զնա, և զբան նորա պա-

հեմ: Աբրահամ հայր ձեր ցանկայր տե- 56
սանել զօր իմ, ետես՝ եւ ուրախ եղեւ: Ա- 57
սեն ցնա Հրէայքն. Յիսուն ամ չեւ ե՛ս քո,
եւ զԱբրահամ տեսեր: Ասէ ցն̄ս յ̄ս, Ա- 58
մէն ամէն ասեմ ձեզ. յառաջ քան զլինելն
Աբրահամու եմ ես: Վէմս առին, զի 59
արկցեն ՚ի վ̄ն ն̄ր. եւ յ̄ս խոյս ետ, եւ ել գնաց
՚ի տաճարէ անտի:

ԳԼ. Թ.

Եւ մինչ դեռ անցանէր՝ ետես այր մի կոյր 1
՚ի ծնէ: Եւ հարցին ցնա աշակերտքն 2
նորա՝ եւ ասեն. Ռաբբի՝ ո՞յր վնաս է, սորա՞
թէ հօր եւ մօր իւրոյ, զի կոյր ծնցի: Պա- 3
տասխանի ետ յ̄ս. Ոչ դորա վնաս է, եւ ո՛չ
հօր եւ մօր իւրոյ. այլ զի յայտնի լիցին
գործքն ա̄յ ՚ի դմա: Ինձ պարտ է գոր- 4
ծել զգործս այնորիկ որ առաքեացն զիս,
մինչ տուր կայ. գայ գիշեր՝ յորժամ ոչ ո՛ք
կարէ գործել: Մինչդեռ յաշխարհի եմ, 5
լոյս եմ աշխարհի: Զայս իբրեւ ասաց, 6
եթուք ՚ի գետին՝ եւ արար կաւ ՚ի թքոյն, եւ
ծեփեաց զկաւն ՚ի վ̄ր աչաց կուրին: Եւ 7
ասէ ցնա. Երթ՝ լուա՛ յաւազանին սելովմայ.
որ թարգմանի առաքեալ. չոքաւ լուացաւ,
եկն եւ տեսանէր: Իսկ դրացիքն՝ եւ որոց 8
տեսեալն էր զնա յառաջագոյն՝ թէ մուրա-

ցին էր, ասէին. Ո՞չ սա էր՝ որ նստէրն և
9 մուրանայր. կէսքն ասէին, Նա է: Այլքն
ասէին. Ո՛չ՝ այլ նման է նմա. և ինքն ասէր՝
10 թէ Ես եմ: Ասեն ցնա. Իսկ զիա՞րդ բա-
11 ցան աչք քո: Նա ետ պատասխանի. Այր մի՝
որում Յիսուսն ասեն, կաւ արար՝ և ծե-
փեաց զաչս իմ, և ասէ ցիս. Երթ 'ի սելո-
վամ, և լուա. չոգայ լուացայ՝ և տեսա-
12 նեմ: Ասեն ցնա. Ո՞ւր է նա. ասէ ցնոսա.
13 Ոչ գիտեմ: Ածին առ փարիսեցիսն զնա,
14 որ երբեմն կոյրն էր: Եւ էր շաբաթ յոր-
ժամ զկաւն արար յս̃. և եբաց զաչս կու-
15 րին: Դարձեալ հարցանէին զնա փարի-
սեցիքն, թէ Զիա՞րդ տեսանես. և նա ասէ
ցնս̃. Կաւ եդ 'ի վր̃ աչաց իմոց, և լուացայ
16 և տեսանեմ: Ասեն ոմանք 'ի փարիսեց-
ւոցն. Ոչ է այրն այն յԱյ̃, զի զշաբաթս ոչ
պահէ. կէսքն ասէին. Իսկ զիա՞րդ կարէ
մարդ մեղաւոր այսպիսի նշանս առնել. և
17 էին հերձուածք 'ի մէջ նց̃: Ասեն դար-
ձեալ ցկոյրն. Դու զի՞ ասես վն̃ նր̃՝ զի եբաց
18 զաչս քո. և նա ասէ՝ թէ Մարգարէ է: Եւ
ոչ հաւատային հրէայքն զնմանէ՝ թէ կոյր
էր՝ և բացաւ, մինչև կոչեցին զծնօղս բա-
19 ցելոյն: Հարցին ցնս̃ և ասեն՝ Սա՞ է որդին
ձեր, զորմէ դուքն ասէիք, եթէ կոյր ծնաւ.
20 արդ՝ զիա՞րդ տեսանէ: Պատասխանի ե-

տուն նց՟ ծնօղքն նր՟ և ասեն . Գիտեմք զի
սա է որդին մեր , և զի կոյր ծնաւ : Բայց 21
զիա՞րդ այժմ տեսանէ՝ ոչ գիտեմք . կամ
թէ ո՞ եբաց զաչս դորա՝ մեք ոչ գիտեմք .
զդա իսկ հարցէք , ինքնին ՚ի չափ հասեալ
է . ինքն իսկ խօսեսցի վս՟ իւր : Զայս ա- 22
սացին ծնօղքն նր՟ , զի երկնչէին ՚ի Հրէից .
քանզի ուխտ եդեալ էր Հրէից , եթէ որ
խոստովանեսցի զնա Քս՟ ՚ի բաց կացցէ ՚ի ժո-
ղովրդենէն : Վս՟ այնորիկ ասացին ծնօղքն 23
նր՟ , թէ ինքնին ՚ի չափ հասեալ է , զնա իսկ
հարցէք : Դարձեալ կրկին անգամ կոչե- 24
ցին զայրն՝ որ կոյրն էր , և ասեն ցնա . Տուր
փառս այ՟ , մեք գիտեմք՝ զի այրն այն մե-
ղաւոր է : Նա ասէ . Թէ մեղաւոր իցէ՝ 25
ես ոչ գիտեմ . բայց զայս գիտեմ , զի կոյր
էի՝ և արդ տեսանեմ : Դարձեալ ասեն 26
ցնա . Զի՞նչ արար քեզ , զիա՞րդ եբաց զաչս
քո : Պատասխանի ետ նց՟ . Այժմ ասա- 27
ցի ձեզ՝ և ոչ լուարուք . զի՞ կամիք միւսան-
գամ լսել . միթէ և դո՞ւք կամիք աշակեր-
տել նմա : Նոքա հայհոյէին զնա՝ և ա- 28
սէին . Դու լիջիր նորա աշակերտ . մեք մով-
սէսի աշակերտք եմք : Մեք գիտեմք՝ զի 29
ընդ մովսէսի խօսեցաւ ած՟ . զսա ոչ գիտեմք
ուստի իցէ : Պատասխանի ետ այրն և ա- 30
սէ ցնս՟ . Այդ իսկ են սքանչելիք . զի դուք

ոչ գիտէք՝ ուստի իցէ, և զիմ զաչս եբաց:
31 Գիտեմք՝ զի ա̃ծ մեղաւորաց ոչ լսէ. բայց
եթէ ա̃ծապաշտ ոք իցէ՝ և զկամս նր̃ առնիցէ,
32 նմա լսէ: ՚Ի յաւիտենից ոք ոչ լուաւ՝ եթէ
եբաց ոք զաչս կուրի ՚ի ծնէ կոյր ծնելոյ:
33 Եթէ ոչ յա̃յ էր այն՝ ոչ կարէր առնել ինչ:
34 Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա. ՚Ի մեղս
իսկ ծնեալ ես ամենևին, և դու վարդապետե՞ս
35 լինիս մեր. և հանին զնա արտաքս: Լուաւ
յս̃՝ եթէ հանին զնա արտաքս, և իբրև եգիտ
զնա՝ ասէ ցնա. Դու հաւատա՞ս յորդի ա̃յ:
36 Նա պատասխանի ետ և ասէ. Տէ՛ր ո՞վ է զի
37 հաւատացից ՚ի նա: Ասէ ցնա յս̃. Եւ տեսեր
38 զնա, և որ խօսիդ ընդ քեզ՝ նա է: Եւ նա
ասէ. Հաւատամ տէր, և երկիր եպագ նմա:
39 Եւ ասէ յս̃. ՚Ի դատաստան եկի յաշ-
խարհս յայս, զի որ ոչն տեսանեն՝ տեսա-
40 ցեն, և որք տեսանենն՝ կուրասցին: Լուան
ոմանք ՚ի փարիսեցւոցն՝ որք ը̃ նմա էին, և
41 ասեն ցնա. Միթէ և մեք կո՞յրք իցեմք: Ա-
սէ ցնս̃ յս̃, Եթէ կոյրք էիք՝ ո՛չ էր ձեր մեղ.
բայց արդ ասէք՝ եթէ տեսանեմք, և մեղքն
ձեր ՚ի ձեզ հաստատեալ են:

ԳԼ. Ժ.

1 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. Որ ոչ մտանէ ընդ
դուռն ՚ի գաւիթ ոչխարաց, այլ ը̃ այլ

ելանէ նա գող է , եւ աւազակ : Իսկ որ 2
մտանէ ընդ դուռն , հովիւ է ոչխարաց :
Սմա դռնապանն բանայ , եւ ոչխարքն ձայ- 3
նի նորա լսեն . եւ զիւր ոչխարսն կոչէ յանուա-
նէ , եւ հանէ զնոսա : Եւ յորժամ զիւրն 4
զամենայն* հանիցէ , առաջի նոցա երթայ՝
եւ ոչխարքն զհետ նորա երթան , զի ճանաչեն
զձայն նորա : Զօտարի զհետ ո՛չ երթիցեն , 5
այլ փախիցեն ՚ի նմանէ , զի ո՛չ ճանաչեն
զձայն օտարաց : Զայս առակ ասաց նոցա 6
Յս , եւ նոքա ո՛չ գիտէին՝ եթէ զինչ էր որ խօ-
սէրն ընդ նս : Դարձեալ ասէ ցնս Յս . Ա- 7
մէն ամէն ասեմ ձեզ , զի ես եմ դուռն ոչ-
խարաց : Ամենեքեան՝ որ յառաջ քան զիս 8
եկին , գողք էին եւ աւազակք . այլ ո՛չ լուան
նց ոչխարքն : Ես եմ դուռն . ըն իս եթէ 9
ոք մտանիցէ , կեցցէ՝ մտցէ եւ ելցէ , եւ ճա-
րակ գտցէ : Գող ո՛չ գայ՝ եթէ ոչ՝ զի գո- 10
ղասցի եւ սպանցէ եւ կորուսցէ . ես եկի զի
զկեանս ունիցին , եւ առաւել եւս ունիցին :
Ես եմ հովիւն քաջ . հովիւ քաջ զանձն 11
իւր դնէ ՚ի վր ոչխարաց : Իսկ վարձկանն՝ 12
որ ոչ է հովիւ , որոյ ոչ իւր են ոչխարքն .
իբրեւ տեսանէ զգայլն զի գայ՝ թողու զոչ-
խարսն եւ փախչի . եւ գայլն յափշտակէ զնս

---

* Ի Յոյնն , Զիւր ոչխարսն :

13 եւ ցրուէ: Վասնզի վարձկան է, եւ չէ փոյթ
14 նմա՛ վն̅ ոչխարացն: Ես եմ հովիւն քաջ,
եւ ճանաչեմ զիմսն՝ եւ ճանաչիմ յիմոցն:
15 Որպէս գիտէ զիս Հայր, գիտեմ եւ ես
զՀայր. եւ զանձն իմ դնեմ ՚ի վն̅ ոչխարաց:
16 Նաեւ՝ այլ եւս ոչխարք են իմ, որ ո՛չ են
յայսմ գաւթէ. եւ զայն եւս պարտ է ինձ ա-
ծել այսր, եւ ձայնի իմում լուիցեն, եւ եղի-
17 ցին մի հօտ՝ եւ մի հովիւ: Վս̅ այնորիկ սի-
րէ զիս Հայր իմ, զի ես դնեմ զանձն իմ.
18 զի միւսանգամ առից զնա: Ոչո՛ք հանէ
զնա յինէն. այլ ես դնեմ զնա անձամբ ի-
մով. իշխանութի̅ ունիմ դնել զնա, եւ իշ-
խանութի̅ ունիմ միւսանգամ առնուլ զնա.
19 զայս պատուէր առի ՚ի Հօրէ իմմէ: Դար-
ձեալ հերձուած լինէր ՚ի մէջ հրէից վն̅ բա-
20 նիցս այսոցիկ: Եւ ասէին բազումք ՚ի նո-
ցանէ. Դեւ գոյ ՚ի նմա՝ եւ մոլեգնի, զի՞ բնաւ
21 լսէք նմա: Այլքն ասէին. Այսպիսի բանք
ո՛չ դիւահարի են. միթէ դեւ կարէ՞ զաչս
22 կուրի բանալ: Եղեն յայնժամ Նաւակա-
23 տիքն յԵ̃մ, եւ ձմեռն էր: Եւ շրջէր Յս̅ ՚ի
24 տաճարին՝ ՚ի սրահին Սողոմոնի: Շուրջ
եղեն զնովաւ հրէայքն եւ ասեն. Մինչեւ յե՞րբ
թափես զոգիս մեր, եթէ դու ես Քս̅՝ ասա՛
25 մեզ համարձակ: Պատասխանի ետ նոց Յս̅ եւ
ասէ. Ասացի ձեզ՝ եւ ո՛չ հաւատայք ինձ.

զգործսն զոր ես գործեմ յանուն Հօր իմոյ՝
նոքին իսկ վկայեն վասն իմ ։ Այլ դուք ոչ 26
հաւատայք, զի չէք յոչխարաց անտի իմոց։
Ոչխարք իմ ձայնի իմում լսեն, և ես ճանա– 27
չեմ զնոսա, և զկնի իմ գան ։ Եւ ես տամ նոցա 28
զկեանսն յաւիտենականս . և մի՛ կորիցեն
յաւիտեան . և մի՛ ոք յափշտակեսցէ զնոսա ՚ի
ձեռաց իմոց ։ Հայրն իմ՝ որ ետ ինձ զնոսա, 29
մեծ է քան զամ, և ոչ ո՛ք կարէ յափշտակել
՚ի ձեռաց Հօր իմոյ ։ Ես և Հայր իմ մի եմք ։ 30
Վէմս առին Հրէայքն՝ զի քարկոծ արասցեն 31
զնա ։ Պատասխանի ետ նց Յս, Բազում 32
գործս բարիս ցուցի ձեզ ՚ի Հօրէ իմմէ . վասն
որո՞յ գործոյ ՚ի նոցանէ քարկոծ առնէք զիս։
Պատասխանի ետուն նմ Հրէայքն . Վասն 33
բարւոյ գործոյ ոչ առնեմք զքեզ քարկոծ,
այլ վասն հայհոյութեան . և զի դու մարդ ես, և
զանձն քո ած առնես ։ Պատասխանի ետ 34
նց Յս . Ոչ յօրէնս ձեր գրեալ է . Ես ասացի
թէ աստուածք իցէք ։ Իսկ եթէ զնոսա աստ– 35
ուածս ասէ, առ որս բանն այ եղև . և չէ
մարթ եղծանել գրոյն ։ Իսկ զոր Հայր սըր– 36
բեաց՝ և առաքեաց յաշխարհ, դուք ասէք՝
թէ հայհոյես . զի ասացի՝ թէ որդի այ եմ ։
Եթէ ոչ գործեմ զգործս Հօր իմոյ, մի՛ 37
հաւատայք ինձ ։ Ապա թէ գործեմ, թէ 38
և ինձ ոչ հաւատայք, սակայն գործոցն հա–

հաւատացէք . զի գիտասջիք և ծանիջիք՝ եթէ
39 Հայր յիս և ես ՚ի Հայր ։ Դարձեալ խնդ֊
40 րէին զնա ունել , և ել ՚ի ձեռաց նց ։ Եւ
գնաց միւսանգամ յայնկոյս յորդանանու՝
՚ի տեղին , ուր էր յովհաննէս զառաջինն և
41 մկրտէր . և անդ լինէր ։ Եկին բազումք
առ նա՝ և ասէին . զի Յովհաննէս նշան ինչ
42 ոչ արար ։ Բայց զամ , զոր ասաց յովհան֊
նէս վն նր , ճշմարիտ էր . և բազումք հա֊
ւատացին ՚ի նա անդ ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Եւ էր ոմն հիւանդ ղազարոս ՚ի բեթա֊
նիայ , ՚ի գեղջէ մարեմայ , և մարթայի
2 քեռ նր ։ Այս այն մարիամ էր որ օծ
զտրն իւղով՝ և ջնջեաց զոտս նր հերով ի֊
րով . որոյ եղբայրն ղազարոս հիւանդ էր ։
3 Առաքեցին առ նա քորքն նր՝ և ասեն .
Տէր՝ ահաւասիկ զոր դուն սիրէիր՝ հիւան֊
4 դացեալ է ։ Իբրև լուաւ յս , ասէ . Այն
հիւանդութի չէ ՚ի մահ , այլ վն փառացն
այ . զի փառաւոր լիցի որդի այ այնուիկ ։
5 Եւ սիրէր յս զմարթա և զքոյր նր զմա֊
6 րիամ , և զղազար ։ Իբրև լուաւ թէ հիւան֊
դացեալ է , զտեղի կալաւ անդէն ուր էրն
7 աւուրս երկուս ։ Ապա յետ այնորիկ ասէ
ցշն , Եկայք երթիցուք միւսանգամ ՚ի Հրէ֊

տեսան ։ Ասեն ցնա աշակերտքն · Ռաբբի՛ 8
այժմ ևս խնդրէին զքեզ Հրէայքն քարկոծ
առնել · և դարձեա՞լ երթաս անդրէն ։
Պատասխանի ետ յս՟ · Ո՞չ երկոտասան ժամ 9
է աւուր · եթէ ոք գնայ 'ի տունջեան՝ ո՛չ
գայթակղի , զի զլոյս աշխարհիս այսորիկ
տեսանէ ։ Ապա թէ ոք գնայ գիշերի՝ գայ- 10
թակղի , զի լոյս ո՛չ գոյ ը՟ նմա ։ Զայս 11
իբրև ասաց , յետ այսորիկ ասէ ցնս՟ , Ղա-
զարոս բարեկամ մեր ննջեաց , այլ երթամ
զի զարթուցից զնա ։ Ասեն ցնա աշակերտ- 12
քըն , Տէ՛ր՝ եթէ ննջեաց՝ ապա ապրի ։ Այլ 13
յս՟ վն՟ մահուն նր՟ ասէր · նք՟ այսպէս թը-
ւեցաւ՝ թէ վն՟ ննջելոյ քնոյն ասէ ։ Յայն- 14
ժամ ասէ ցնոսա յս՟ յայտնապէս · Ղազարոս
մեռաւ ։ Եւ ես ուրախ եմ վն՟ ձեր , զի դուք 15
հաւատասջիք ինձ , զի ես չէի անդ · բայց
արդ՝ եկա՛յք երթիցուք առ նա ։ Ասէ Թով- 16
մաս անուանեալն երկուորեակ՝ ցաշակեր-
տակիցսն · Ո՛ն՝ եկա՛յք և մեք՝ զի ը՟ նմա մեռ-
ցուք ։ Եկն յս՟ եգիտ զնա չորեքօրեայ 'ի 17
գերեզմանի ։ Եւ էր բեթանիա մերձ յե- 18
րուսաղէմ , իբրև ասպարիսօք հնգետասան ։
Բազումք 'ի հրէից անտի եկեալ էին առ 19
մարթա և մարիամ , զի մխիթարեսցեն զնս՟
վն՟ եղբօրն ։ Մարթա իբրև լուաւ՝ թէ 20
յս՟ գայ , ընդ առաջ գնաց նր՟ · բայց մարիամ

21 Նստէր անդէն 'ի տան ։ Ասէ մարթա ցյս՟,
Տէր՝ եթէ աստ լեալ էիր, եղբայրն իմ չէր
22 մեռեալ։ Այլ և արդ գիտեմ, եթէ զոր ինչ
23 խնդրեսցես յայ՟՝ տացէ քեզ ած՟։ Ասէ ցնա
24 յս՟. Յարիցէ եղբայրն քո ։ Ասէ ցնա մար-
թա. Գիտեմ զի յարիցէ 'ի յարութեան՝ յա-
25 ւուրն յետնում ։ Ասէ ցնա յս՟. Ես իսկ եմ
յարութի՟ և կեանք. որ հաւատայ յիս, թէ-
26 պէտ և մեռանի՝ կեցցէ ։ Եւ ամ՟ որ կենդա-
նի է և հաւատայ յիս, մի՛ մեռցի 'ի յաւի-
27 տեան. հաւատա՞ս այսմիկ ։ Ասէ ցնա.
Այո՛ տէր՝ ես հաւատացի՝ եթէ դու ես քն՟
28 որդի այ՟, որ յաշխարհ գալոց էիր ։ Եւ
զայս իբրև ասաց, գնաց և կոչեաց զմարիամ
զքոյր իւր լռելեայն՝ և ասէ. Վարդապետ
29 եկեալ է և կոչէ զքեզ ։ Նա իբրև լուաւ՝
30 յարեաւ վաղվաղակի, և եկն առ նա ։ Չև
ևս էր եկեալ յս՟ 'ի գեօղն. այլ էր անդէն
'ի տեղւոջն՝ ուր ընդառաջ եղև նմ՟ մարթա։
31 Իսկ հրէայքն՝ որ էին ը՟ նմա 'ի տան անդ՝
և մխիթարէին զնա, իբրև տեսին զմարիամ՝
թէ յարեաւ վաղվաղակի և գնաց, գնացին
և նոքա զհետ նորա. համարէին թէ 'ի գե-
32 րեզմանն երթայ՝ զի լացցէ անդ ։ Իսկ մա-
րիամ իբրև եկն ուր էրն յս՟ և ետես զնա,
անկաւ առ ոտս նր՟ և ասէ, Տէր՝ եթէ աստ
էիր դիպեալ՝ ո՛չ էր մեռեալ եղբայրն իմ ։

Յս՟ իբրեւ ետես զնա զի լայր, եւ որ ը՟ նմա 33
էին Հրէայքն՝ լային, խռովեցաւ յոգի իւր
իբրեւ զայրացեալ. Եւ ասէ. Ո՞ւր եդիք զդ 34
նա. ասեն ցնա, Տէ՛ր եկ եւ տես: Եւ ար- 35
տասուեաց յս՟: Ասէին Հրէայքն. Տեսէ՛ք 36
որչափ սիրէր զնա: Կէսքն 'ի նոցանէ ա- 37
սէին. Ո՛չ կարէր սա, որ եբաց զաչս կու-
րին, առնել՝ զի եւ սա մի՛ մեռցի: Յս՟ դար- 38
ձեալ զայրացեալ ը՟ միտս իւր, գայ 'ի գե-
րեզմանն. եւ էր այր մի, եւ վէմ մի եդեալ
'ի վը՟ նորա: Եւ ասէ յս՟. 'Ի բա՛ց արարէք 39
զվէմդ. ասէ ցնա մարթա՝ քոյր մեռելոյն.
Տէ՛ր արդ հոտեալ իցէ, քանզի չորեքօրեայ
է: Ասէ ցնա յս՟, Ո՞չ ասացի քեզ՝ եթէ 40
հաւատասցես, տեսցես զփառսն ա՟յ: Եւ 41
իբրեւ 'ի վեր առին զվէմն, յս՟ ամբարձ զաչս
իւր 'ի վեր, եւ ասէ. Հա՛յր գոհանամ զքէն,
զի լուար ինձ: Եւ ես գիտէի՝ զի յա՟մ ժամ 42
լսես ինձ. այլ վս՟ ժողովրդեանս որ շուրջ
կան՝ առնեմ, զի հաւատասցեն՝ թէ դու
առաքեցեր զիս: Զայս իբրեւ ասաց, 'ի 43
ձայն մեծ աղաղակեաց եւ ասէ. Ղա՛զարէ՝
արի՛ եկ արտաքս: Եւ ել մեռեալն ոտիւք 44
կապելովք, եւ ձեռօքն երիզապնդօք, եւ երե-
սօքն վարշամակապատօք, եւ ասէ ցնոսա յս՟.
Լուծէ՛ք զդա՝ եւ թողէ՛ք երթալ: Բազումք 45
'ի Հրէից՝ որ եկեալ էին առ մարեմանս,

իբրև տեսին զոր արարն՝ հաւատացին 'ի նա:
46 Եւ ոմանք 'ի նոցանէ գնացին առ փարի-
սեցիսն, և պատմեցին նոցա՝ զոր արարն յս̃:
47 Ժողովեցին քահանայապետքն և փարի-
սեցիք ատեան, և ասեն. Զի՞նչ արասցուք,
48 զի այրն այն բազում նշանս առնէ: Եթէ
թողումք զնա այնպէս, ամենեքին հաւա-
տան 'ի նա. և գայցեն հոռոմք՝ և բառնայ-
49 ցեն զազգս մեր՝ և զտեղի: Մի ոմն 'ի
նոցանէ՝ անուն Կայիափա, որ քահանայա-
պետ էր տարւոյն այնորիկ, ասէ ցնս̃. Դուք
50 ոչինչ գիտէք: Եւ ո՛չ բնաւ խորհել իսկ,
թէ լաւ է մեզ՝ զի այր մի մեռանիցի 'ի վ̃ր
ժողովրդեանս, և մի՛ ա̃մ ազգս կորիցէ:
51 Զայս ո՛չ յանձնէ ինչ ասաց. այլ զի քա-
հանայապետ էր տարւոյն այնորիկ, մարգա-
րէացաւ՝ եթէ մեռանելոց էր յս̃ 'ի վ̃ր ազ-
52 գին: Եւ ո՛չ 'ի վ̃ր ազգին միայն, այլ զի և
զորդիսն ա̃յ զցրուեալսն ժողովեսցէ 'ի մի:
53 Ապա յայնմ օրէ խորհուրդ արարին՝ զի
54 սպանցեն զնա: Եւ յս̃ այնուհետև ո՛չ ե-
թէ համարձակ շրջէր 'ի մէջ հրէիցն. այլ
գնաց անտի յերկիր մի՝ որ մերձ էր յանա-
պատ, 'ի քաղաք մի՝ որում անուն էր Եփ-
րայիմ, և անդ լինէր աշակերտօքն հան-
55 դերձ: Եւ էր մերձ զատիկն հրէից, և բա-
զումք ելին յէմ̃ 'ի գաւառէ անտի յառա-

ջադոյն քան զզատիկն, զի սրբեսցեն զան-
ձինս իւրեանց: Խնդրէին զՅս. եւ ասէին 56
ընդ միմեանս մինչ կային ՚ի տաճարին.
Զի՞նչ թուի ձեզ՝ եթէ ո՞չ գայցէ ՚ի տօն
այսր. պատուէր տուեալ էր քահանայա-
պետիցն եւ փարիսեցւոց, զի թէ ոք գիտասցէ
թէ ուր է, գուշակեսցէ զնմանէ զի կալցին
զնա:

ԳԼ. ԺԲ.

Իսկ յՅս վեց աւուրբ յառաջ քան զզատիկն 1
եկն ՚ի բեթանիա, ուր էր ղազար մե-
ռեալն, զոր յարոյց ՚ի մեռելոց: Եւ ա- 2
րարին անդ նմ ընթրիս. եւ ՚ի սպասու կայր
մարթա, եւ ղազար մի էր ՚ի բազմելոց ընդ
նմ: Իսկ մարեմայ առեալ լիտր մի իւղոյ 3
նարդեան ազնուի մեծագնոյ, օծ զոտսն յՅի,
եւ հերով իւրով մաքրէր զոտս նր. եւ տունն
լի եղեւ ՚ի հոտոյ իւղոյն: Ասէ մի ոմն յա- 4
շակերտաց անտի յուդա իսկարիովտացի,
որ մատնելոցն էր զնա: Ընդէ՞ր ոչ իւղդ 5
այդ վաճառեցաւ երեք հարիւր դենարի, եւ
տուաւ աղքատաց: Զայս ասաց ո՛չ զի 6
զաղքատաց ինչ փոյթ էր նմա. այլ զի գող
էր՝ եւ զարկղն ինքն ունէր. եւ որ ինչ անկա-
նէր՝ նա կրէր: Ասէ յՅս. Թո՛յլ տուր դմա, 7
զի յօրն պատանաց իմոց պահեսցէ զայդ:

8 Զաղքատս յա՟մ ժամ ընդ ձեզ ունիք.
9 զիս ոչ հանապազ ընդ ձեզ ունիք։ Իբրև
գիտաց ժողովուրդ բազում 'ի Հրէիցն թէ
անդ է՛ եկին, ոչ միայն վ՟ն Յ՟ի, այլ զի և
զՂազար տեսցեն, զոր յարոյց 'ի մեռելոց։
10 Խորհուրդ արարին քահանայապետքն՝ զի
11 և զՂազար սպանցեն. Քանզի բազումք 'ի
Հրէից երթային՝ * և հաւատային 'ի Յ՟ն։
12 'Ի վաղիւ անդր ժողովուրդ բազում որ
եկեալ էր 'ի տօնն, իբրև լուան թէ գայ
13 Յ՟ս յԵրուսաղէմ, Առին ոստս արմաւենեաց՝ և
ելին ընդառաջ ն՟ր, աղաղակէին և ասէին.
Ովսաննայ, օրհնեալ որ գայդ յանուն տ՟ն՝
14 Թագաւորդ Ի՟ղի։ Եւ գտեալ Յ՟ի էշ մի,
նստաւ 'ի վերայ նորա. որպէս և գրեալ է։
15 Մի՛ երկնչիր դուստր Սիովնի՝ ահաւադիկ
Թագաւոր քո գայ նստեալ 'ի վ՟ր յաւանակի
16 իշոյ։ Եւ զայն ինչ ոչ գիտացին աշակերտ-
քն ն՟ր զառաջինն, այլ յորժամ փառաւո-
րեցաւ Յ՟ս, յայնժամ յիշեցին, եթէ այն էր՝
որ գրեալն էր վ՟ն ն՟ր. և զայն արարին ն՟մ։
17 Եւ ժողովուրդն վկայէր՝ որ էր ը՟ նմա,
թէ զՂազար կոչեաց և եթ 'ի գերեզմանէն,
18 և յարոյց զնա 'ի մեռելոց. Եւ վ՟ն այնո-
րիկ ընդառաջ եղև նմա ժողովուրդն, զի

---

* 'Ի Յոյնն, Երթային վ՟ն ն՟ր։

լուան եթէ զայն նշանս արարեալ էր նորա։
Իսկ փարիսեցիքն ասէին ընդ միմեանս. 19
Տեսանէ՞ք՝ զի ոչինչ օգտիք. ահաւասիկ
աշխարհ ա̃մ զկնի նորա գնաց։ Էին անդ 20
ոմանք և հեթանոսք յելելոցն անդր, զի եր-
կիրպագանիցեն ՚ի տօնին։ Նոքա մատեան 21
առ փիլիպպոս՝ որ ՚ի բեթսայիդա գալի-
լեացւոցն էր, աղաչէին զնա և ասէին. Տէ՛ր
կամիմք զյս̃ տեսանել։ Գայ փիլիպպոս և 22
ասէ ցանդրէաս. անդրէաս և փիլիպպոս
ասեն ցյս̃։ Եւ յս̃ պատասխանի ետ նոցա և 23
ասէ. Եհաս ժամ զի փառաւորեսցի Որդի
մարդոյ։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. Եթէ ոչ 24
հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի,
Ինքն միայն կայ. ապա եթէ մեռանիցի՝ բա- 25
զում արդիւնս առնէ։ Որ սիրէ զանձն իւր՝
արձակէ զնա. և որ ատեայ զանձն իւր յաշ-
խարհիս յայսմիկ, ՚ի կեանսն յաւիտենա-
կանս պահեսցէ զնա։ Եթէ ոք զիս պաշ- 26
տիցէ, զկնի իմ եկեսցէ. և ուր եսն եմ, անդ
և պաշտօնեայն իմ եղիցի. եթէ ոք զիս պաշ-
տիցէ, պատուեսցէ զնա հայրն իմ։ Բայց 27
այժմ անձն իմ խռովեալ է. և զինչ ասա-
ցից, եթէ Հա՛յր՝ ապրեցո զիս ՚ի ժամէ աստի
յայսմանէ. այլ վասն այնորիկ եկի ՚ի ժամս
յայս։ Հա՛յր՝ փառաւորեա զանուն քո. եկն 28
բարբառ յերկնից. Եւ փառաւոր արարի,

29 Եւ դարձեալ փառաւոր արարից: Եւ ժո-
ղովուրդն որ կայր եւ լսէր՝ ասէին, Որոտումն
լինել. կէսքն ասէին. Հրեշտակ խօսեցաւ ը՟
30 նմա: Պատասխանի ետ յս՟ եւ ասէ. Ոչ վն՟
իմ ինչ եկն բարբառս այս, այլ վասն ձեր:
31 Այժմիկ դատաստան է աշխարհիս այսորիկ.
այժմիկ իշխան աշխարհիս այսորիկ ընկեսցի
32 արտաքս: Եւ ես յորժամ բարձրացայց
33 յերկրէ, զամենեսին ձգեցից առ իս: Զայս
ասէր, նշանակեալ՝ թէ որով մահու մեռա-
34 նելոց իցէ: Պատասխանի ետ նմա ժողո-
վուրդն. Մեք լուաք յօրինաց՝ եթէ քն՟ս յա-
ւիտեան կայ, եւ դու զիարդ ասես՝ թէ պարտ
է բարձրանալ Որդւոյ մարդոյ. ո՞վ է այն
35 Որդին մարդոյ: Ասէ ցն՟ս յս՟. փոքր միւս
եւս ժամանակ լոյս ը՟ ձեզ է. գնացէք մինչ-
դեռ զլոյսն ունիք, զի մի՛ խաւար զձեզ հասցէ.
զի որ գնայ ՚ի խաւարի, ո՛չ գիտէ յո՛ երթայ:
36 Մինչդեռ զլոյսն ը՟ ձեզ ունիք՝ հաւատացէք
՚ի լոյսն, զի որդիք լուսոյ եղիջիք. զայս խօ-
սեցաւ յս՟, եւ չոգաւ՝ թաքեաւ ՚ի նոցանէ:
37 Եւ այնչափ նշանս արարեալ էր առաջի նց՟.
38 եւ նոքա ո՛չ հաւատային ՚ի նա: Զի լցցի
բանն եսայեայ մարգարէի՝ զոր ասացն,
Տէ՛ր՝ ո՞ հաւատաց ՚ի լուր մեր, եւ բազուկ տն՟
39 ո՞ւմ յայտնեցաւ: Վս՟ այնորիկ ո՛չ կարէին
հաւատալ, զի միւսանգամ ասէ եսայի:

Թէ կուրացոյց զաչս նոցա , և ապշեցոյց 40
զսիրտս նց , զի մի տեսցեն աչօք , և իմասցին
սրտիւք , և դարձցին՝ և բժշկեցից զնոսա :
Զայս ասաց Եսայի՝ զի ետես զփառս նր , և 41
խօսեցաւ վն նր : Բայց սակայն և յիշխա- 42
նաց անտի բազումք հաւատացին ՚ի նա ,
այլ վն փարիսեցւոցն ոչ յայտնէին , զի մի
՚ի ժողովրդենէն ելանիցեն : Քանզի սի- 43
րեցին զփառս մարդկան՝ առաւել քան ըզ
փառսն այ : Իսկ յս աղաղակէր՝ և ասէր · 44
Որ հաւատայ յիս՝ ոչ հաւատայ յիս , այլ
յայն՝ որ առաքեացն զիս : Եւ որ տեսանէ 45
զիս , զայն տեսանէ՝ որ առաքեացն զիս : Ես 46
լոյս յաշխարհ եկի , զի ամ որ հաւատայ
յիս՝ ՚ի խաւարի մի մնասցէ : Եւ եթէ ոք 47
լուիցէ բանից իմոց , և ոչ պահեսցէ , ես ոչ
դատիմ զնա , քանզի ոչ եկի՝ թէ դատե-
ցայց զաշխարհ , այլ զի փրկեցից զաշխարհ :
Որ անարգէ զիս , և ոչ ընդունի զբանս իմ , 48
գոյ՝ որ դատի զնա · բանն զոր ես խօսեցայ ,
նա դատի զնա յաւուրն յետնում : Զի 49
ես յանձնէ իմմէ ոչ խօսեցայ , այլ որ առա-
քեացն զիս հայր , նա ետ ինձ պատուէր
զինչ ասացից՝ և զինչ խօսեցայց : Եւ գի- 50
տեմ՝ եթէ պատուէրն այն կեանք են յաւի-
տենականք · արդ՝ զոր ես խօսիմ , որպս
ասաց ինձ հայրն այնպէս խօսիմ :

ԳԼ. ԺԳ.

1 Յառաջագոյն քան զտօնն զատկի, գի-
տաց Յս՟, թէ հասեալ է ժամ նր՟ զի փո-
խեսցի յաշխարհէ աստի առ Հայր, սիրեաց*
զիւրսն՝ որ յաշխարհի աստ են. իսպառ սի-
2 րեաց զնոսա: Եւ 'ի լինել ընթրեացն,
սատանայի իսկ արկեալ էր 'ի սիրտ՝ զի մատ-
նեսցէ զնա յուդա սիմովնի իսկարիովտաց-
3 ւոյ: Գիտաց Յս՟ զի զամ՟ ինչ ետ Հայր 'ի
ձեռս նր՟, եւ թէ յԱյ՟ ել՝ եւ առ Ած՟ երթայ,
4 Յառնէ յընթրեաց անտի, եւ դնէ զհան-
դերձսն, եւ առեալ զենջակ մի՝ սփածաւ:
5 Եւ ապա առեալ ջուր՝ արկ 'ի կոնք, եւ
սկսաւ լուանալ զոտս աշակերտացն. եւ սրբ-
6 բէր զենջակաւն՝ զոր սփածեալ էր: Գայ
առ սիմովն պետրոս. եւ նա ասէ ցնա, Տէր՝
7 դո՞ւ զիմ զոտս լուանաս: Պատասխանի
ետ նմա Յս՟ եւ ասէ. Զոր ինչ ես գործեմ,
դու այժմ ո՛չ գիտես. բայց ապա գիտասջիր:
8 Ասէ ցնա պետրոս. Մի լուասցես զոտս իմ
յաւիտեան. պատասխանի ետ նմ՟ Յս՟, Եթէ
9 ո՛չ լուացից զքեզ՝ ո՛չ ունիս ը՟ իս մասն: Ա-
սէ ցնա սիմոն պետրոս. Տէր՝ մի՛ միայն զոտս

---

* 'Ի Յոյնն, Սիրեալ:

իմ, այլ և զձեռս և զգլուխ: Ասէ ցնա Յս, 10
Լուացելոյն չէ ինչ պիտոյ՝ բայց զի զոտսն
լուանայցէ, քանզի ամենևին սուրբ է. և
դուք սուրբ էք, այլ ոչ ամենեքին: Զի 11
գիտէր զայն՝ որ մատնելոցն էր զնա. վասն
այնորիկ ասաց՝ թէ ոչ ամենեքին սուրբ էք:
Եւ յորժամ լուաց զոտս նոցա, առ զհան- 12
դերձսն իւր և դարձեալ բազմեցաւ, և ասէ
ցնս. Գիտէք զինչ արարի ձեզ: Դուք 13
կոչէք զիս վարդապետ և Տր. և բարւոք ա-
սէք, քանզի եմ իսկ: Իսկ արդ՝ եթէ ես 14
լուացի զոտս ձեր՝ տէրս և վարդապետս, և
դուք պարտիք զմիմեանց ոտս լուանալ:
Զի օրինակ մի ետու ձեզ, զի որպէս ես ձեզ 15
արարի. և դուք առնիջիք: Ամէն ամէն 16
ասեմ ձեզ, ոչ է ծառայ մեծ քան զտէր
իւր. և ոչ առաքեալ՝ մեծ քան զայն՝ որ ա-
ռաքեացն զնա: Եթէ զայս գիտէք. երա- 17
նելի եւս էք՝ եթէ առնիցէք զայս: Ոչ վասն 18
ամենեցուն ձեր ասեմ. զի ես գիտեմ զորս
ընտրեցի. այլ զի լցցի գիրն, թէ Որ ու-
տէր ընդ իս հաց՝ արար ինձ խաբէութի:
Յայսմ հետէ իսկ ասեմ ձեզ մինչչև եղեալ, 19
զի յորժամ լինիցի՝ հաւատասջիք թէ ես
եմ: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, որ ընդունի 20
զոր ոք ես առաքեցից, զիս ընդունի. և որ

զիս ընդունի, ը̅ ունի զայն՝ որ առաքեացն
21 զիս։ Զայս իբրեւ ասաց յս̅, խռովեցաւ
յոգի իւր՝ վկայեաց եւ ասէ, Ամէն ամէն ա-
սեմ ձեզ, զի մի ոմ̅ն 'ի ձէնջ մատնելոց է զիս։
22 Հայէին ը̅ միմեանս աշակերտքն տարակու-
23 սեալք, թէ զումէ ասիցէ։ Եւ էր մի ոմ̅ն
յաշակերտացն բազմեալ առ յս̅իւ, զոր սի-
24 րէրն յս̅։ Ակնարկէ նմ̅ սիմովն պետրոս՝
25 հարցանել՝ ո՞վ իցէ, վ̅ որոյ ասէն։ Եւ նա
անկեալ զլանջօքն յս̅ի, ասէ ցնա. Տէր՝ ո՞վ
26 է։ Պատասխանի ետ յս̅ եւ ասէ. Այն է ո-
րում ես թացից զպատառն՝ եւ տաց. եւ թա-
ցեալ զպատառն տայ յուդայի սկարիովտ-
27 տացւոյ։ Եւ յետ պատառոյն՝ ապա եմուտ
'ի նա սատանայ. եւ ասէ ցնա յս̅. Զոր՝ զոր
28 ինչ առնելոց ես՝ արա վաղվաղակի։ Եւ
զայս ոչ ո՛ք իմացաւ 'ի բազմականաց անտի,
29 թէ առ ինչ ասաց ցնա։ Զի ոմանք հա-
մարէին, թէ՝ զի զարկղն ունէր յուդա, ա-
սաց նմա յս̅, Գնեա ինչ՝ որ պիտոյ իցէ մեզ
'ի տօնիս. եւ կամ՝ զի աղքատաց ինչ տացէ։
30 Իսկ նորա առեալ զպատառն՝ ել արտաքս
31 վաղվաղակի. եւ էր գիշեր։ Եւ իբրեւ ել,
ասէ յս̅. Այժմ փառաւորեցաւ Որդի մար-
32 դոյ. եւ ա̅ծ փառաւորեցաւ 'ի նմա։ Զի
եթէ ա̅ծ փառաւորեցաւ 'ի նմա, եւ ա̅ծ փա-

ռաւորեսցէ զնա յանձն իւր. և վաղվաղակի
փառաւորեսցէ զնա: Որդեակք իմ՝ փոքր 33
ինչ ժամանակ ը̅ ձեզ եմ. խնդրիցէք զիս.
և ոպ̃ ասացի ցհրէայսն, եթէ ուր եսն եր-
թամ, դուք ոչ կարէք գալ. և արդ ձեզ
ասեմ: Պատուիրան նոր տամ ձեզ, զի 34
սիրիցէք զմիմեանս. ոպ̃ սիրեցի ես զձեզ, զի
և դուք սիրեսջիք զմիմեանս: Չայսմ գի- 35
տասցեն ամենեքեան՝ եթէ իմ աշակերտք
էք, եթէ սիրիցէք զմիմեանս: Ասէ ցնա 36
սիմոն պետրոս, Տէ՛ր՝ յո՞ երթաս. պա-
տասխանի ետ յս̃, Ուր եսն երթամ՝ դու ո՛չ
կարես այժմ գալ զկնի իմ, բայց ապա ե-
կեսցես զկնի իմ: Ասէ ցնա պետրոս, Տէ՛ր՝ 37
ընդէ՞ր ոչ կարիցեմ գալ այժմ զկնի քո.
արդէն զանձն իմ իսկ եդից ՚ի վերայ քո:
Պատասխանի ետ յս̃. Զանձն քո դիցես ՚ի 38
վերայ իմ. ամէն ամէն ասեմ քեզ. չև՛ իցէ
հաւու խօսեալ, մինչ դու երիցս ուրասցիս
զիս:

ԳԼ. ԺԴ.

Մի՛ խռովեսցին սիրտք ձեր. այլ հաւա- 1
տացէք յա̃ծ, և յիս հաւատացէք: ՚Ի 2
տան հօր իմոյ օթեվանք բազում են. ապա
թէ ոչ՝ ասացեալ էր իմ ձեզ, թէ երթամ

3 պատրաստեմ ձեզ տեղի: Եւ եթէ եր-
թամ և պատրաստեմ ձեզ տեղի, դարձեալ
գամ, և առնում զձեզ առ իս. զի ուր եսն
4 իցեմ, և դուք անդ իցէք: Եւ ուր եր-
թամն՝ գիտիցէք, և զճանապարհն գիտի-
5 ցէք: Ասէ ցնա Թովմաս. Տէ՛ր՝ ոչ գի-
տեմք յո՞ երթաս, և զիա՞րդ զճանապարհն
6 կարասցուք գիտել: Ասէ ցնա յ̅ս. Ես եմ
ճանապարհ և ճշմարտութի̅ և կեանք. ոչո՛ք
7 գայ առ հայր՝ եթէ ոչ ինև: Եթէ զիս
գիտէիք՝ ապա և զհայրն իմ գիտէիք, և այ-
սուհետև գիտասջիք զնա, և տեսէք զնա:
8 Ասէ ցնա փիլիպպոս. Տէ՛ր՝ ցո՛յց մեզ զհայր՝
9 և շատ է մեզ: Ասէ ցնա յ̅ս. Այսչափ ժա-
մանակս ը̅ ձեզ եմ, և ո՞չ ծանեար զիս փի-
լիպպէ. որ ետեսն զիս՝ ետես զհայրն. և դու
10 զիա՞րդ ասես՝ եթէ ցո՛յց մեզ զհայր: Ո՞չ
հաւատաս՝ եթէ ես 'ի հայր, և հայր յիս է.
զբանս զոր ես խօսիմ ը̅ ձեզ, ո՛չ եթէ
յանձնէ ինչ խօսիմ, այլ հայրն՝ որ յիս
11 բնակեալ է, նա գործէ զգործսն: Հա-
ւատա՞յք ինձ, եթէ ես 'ի հայր՝ և հայր յիս:
12 Ապա թէ ոչ՝ գոնէ վ̅ն գործոցն հաւատացէք
ինձ. ամէն ամէն ասեմ ձեզ, թէ որ հաւա-
տայն յիս, զգործսն զոր ես գործեմ՝ և նա
գործեսցէ, և մեծամեծս ևս քան զնոյնս

գործեսցէ. զի ես առ Հայր երթամ: Եւ 13
զոր ինչ խնդրիցէք յանուն իմ, արարից
զայն. զի փառաւորեսցի Հայր յՈրդի:
Եթէ զոր ինչ խնդրիցէք յինէն * արա- 14
րից զայն: Եթէ սիրէք զիս՝ զպատուիրանս 15
իմ պահեսջիք: Եւ ես աղաչեցից զՀայր, 16
և այլ մխիթարիչ տացէ ձեզ. զի ը̅ ձեզ
բնակեսցէ 'ի յաւիտեան: Զհոգին ճշ- 17
մարտութեան, զոր աշխարհս ոչ կարէ ըն-
դունել. զի ոչ տեսանէ զնա, և ոչ ճա-
նաչէ զնա, բայց դուք ճանաչէք զնա, զի
առ ձեզ բնակեսցէ՝ և ը̅ ձեզ եղիցի: Ոչ 18
թողից զձեզ որբս. գամ առ ձեզ: Փոքր 19
միւս ևս՝ և աշխարհս ոչ ևս տեսանէ զիս,
բայց դուք տեսանիցէք զիս. զի ես կենդանի
եմ, և դուք կենդանի լինելոց էք: Յայնմ 20
աւուր գիտասջիք դուք, զի ես 'ի Հօր իմում՝
և դուք յիս՝ և ես 'ի ձեզ: Որ ունի զպատ- 21
ուիրանս իմ՝ և պահէ զն̅ս, նա է որ սիրէ
զիս. և որ սիրէն զիս՝ սիրեսցի 'ի Հօրէ իմմէ.
և ես սիրեցից զնա, և երևեցուցից նմա զիս:
Ասէ ցնա Յուդա ոչ Սկարիովտացին, Տէր՝ 22
զի՞ եղև՝ զի մեզ յայտնելոց ես զքեզ՝ և ոչ
աշխարհի: Պատասխանի ետ յ̅ս և ասէ 23

---

* 'Ի Յոյնն, Յանուն իմ:

ցնա, Եթէ ոք սիրէ զիս՝ զբանն իմ պահեսցէ,
և Հայր իմ սիրեսցէ զնա. և առ նա եկես-
24 ցուք՝ և օթևանս առ նմա արասցուք: Եւ
որ ոչն սիրէ զիս՝ զբանս իմ ոչ պահէ. և
բանն իմ զոր լուէք՝ ոչ է իմ, այլ Հօրն՝ որ
25 առաքեացն զիս: Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝
26 մինչ առ ձեզ եմ: Իսկ մխիթարիչն Հոգին
սբ՝ զոր առաքեսցէ Հայր յանուն իմ, նա
ուսուսցէ ձեզ զամ, և յիշեցուսցէ զամ՝
27 որինչ ասացի ձեզ: Խաղաղութի թողում
ձեզ, զխաղաղութի զիմ տամ ձեզ, ոչ որպ
աշխարհս տայ՝ տամ ես ձեզ. մի՛ խռովեսցին
28 սիրտք ձեր, և մի՛ զանգիտեսցեն: Լուայք,
զի ասացի ես ձեզ՝ թէ երթամ, և գամ առ
ձեզ. եթէ սիրէիք զիս՝ ապա ուրախ լեալ
էր ձեր՝ թէ ես առ Հայր երթամ, զի Հայր
29 իմ մեծ է քան զիս: Եւ այժմ ասացի ձեզ
մինչչև եղեալ. զի յորժամ լինիցի՝ Հաւա-
30 տասջիք: Ոչ ես այլ շատ խօսեցայց ընդ
ձեզ. գայ իշխան աշխարհիս այսորիկ, և յիս
31 ինչ ոչ գտանէ: Այլ զի ծանիցէ աշխարհ,
եթէ սիրեմ զՀայր. և որպ պատուիրեաց
ինձ Հայր՝ այնպէս առնեմ. Յարիք՝ գնաս-
ցուք աստի:

ԳԼ. ԺԵ.

Ես եմ որթն ճշմարիտ, և Հայր իմ մշակ 1
է: Զամենայն ուռ որ յիս է և ոչ բերէ 2
պտուղ, կտրէ զնա. և զա̃մ որ բերէ պտուղ՝
սրբէ զնա, զի առաւել ևս պտղաբեր լիցի:
Դուք արդէն իսկ սուրբ էք վ̃ն բանին՝ զոր 3
խօսեցայ ը̃ ձեզ: Կացէք յիս՝ և ես ՚ի ձեզ. 4
որպէս ուռն ոչ կարէ պտուղ բերել յանձ-
նէ իւրմէ, եթէ ոչ իցէ հաստատեալ յոր-
թըն, նոյնպէս և դուք՝ եթէ ոչ յիս հաստա-
տեալ իցէք: Ես եմ որթ՝ և դուք ուռ. 5
որ հաստատեալ է յիս՝ և ես ՚ի նա, նա բե-
րէ պտուղ յոյժ. զի առանց իմ ոչինչ կա-
րէք առնել: Եթէ ոք ոչ է հաստատեալ 6
յիս, ել նա արտաքս իբրև զուռն՝ և ցամա-
քեցաւ, և ժողովեն զնա և ՚ի հուր արկա-
նեն՝ և այրի: Եթէ կայցէք յիս՝ և բանք 7
իմ ՚ի ձեզ կայցեն, որինչ կամիցիք խնդրես-
ջիք՝ և լինիցի ձեզ: Յայսմիկ փառաւորե- 8
ցաւ Հայր իմ, զի պտուղ յոյժ բերիցէք. և
եղիջիք իմ աշակերտք: Որպէս սիրեաց 9
զիս Հայր, և ես սիրեցի զձեզ. հաստատուն
կացէք ՚ի սէր իմ: Եթէ պահիցէք զպատ- 10
ուիրանս իմ, կացջիք ՚ի սէր իմ. ո̃պ ես ըզ
պատուիրանս Հօր իմոյ պահեցի, և կամ ՚ի

11 սէր ն՟ր: Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ու-
րախութիւն իմ 'ի ձեզ իցէ, և ձեր ուրախու-
12 թիւն լցեալ եղիցի: Այս է պատուէր իմ,
զի սիրեսջիք զմիմեանս, ո՟պ և ես զձեզ սի-
13 րեցի: Մեծ ևս քան զայս սէր ոչ՛ոք ունի,
եթէ զանձն իւր դիցէ 'ի վ՟ր բարեկամաց
14 իւրոց: Դուք բարեկամք էք իմ, եթէ
15 առնիցէք՝ զոր ես պատուիրեմ ձեզ: Ոչ
ևս կոչեմ զձեզ ծառայս, զի ծառայն ոչ
գիտէ զինչ գործէ տէրն ն՟ր. այլ զձեզ կո-
չեցի բարեկամս, զի զա՟մ, զոր լուայ 'ի
16 հօրէ իմմէ՝ ծանուցի ձեզ: Ոչ եթէ դուք
ընտրեցիք զիս. այլ ես ընտրեցի զձեզ, և ե-
դի զձեզ. զի դուք երթայցէք՝ և պտղաբերք
լինիցիք. և պտուղն ձեր կացցէ. և զոր ինչ
խնդրիցէք 'ի հօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ
17 ձեզ: Զայս պատուիրեմ, զի սիրեսջիք
18 զմիմեանս: Եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ,
19 գիտասջիք զի նախ զիս ատեաց: Եթէ
յաշխարհէ աստի էիք՝ աշխարհ զիւրսն սի-
րէր արդեօք. բայց զի չէք յաշխարհէ. այլ
ես ընտրեցի զձեզ յաշխարհէ, վ՟ն այնորիկ
20 ատեայ զձեզ աշխարհ: Յիշեցէք զբանն
զոր ասացի ձեզ, թէ ոչ է ծառայ մեծ քան
զտէր իւր. եթէ զիս հալածեցին, ապա և
զձեզ հալածեսցեն. եթէ զբանն իմ պահե-

ցին, ապա և զձերն պահեսցեն: Այլ ըզ 21
նոյնս արասցեն ընդ ձեզ վասն անուան իմոյ. զի
ոչ գիտեն զայն՝ որ առաքեացն զիս: Իմ 22
եթէ չէր եկեալ՝ և խօսեցեալ ընդ նոսա, մեղ
ինչ ոչ գոյր նոցա. բայց արդ չիք պատճառք
վասն մեղաց իւրեանց: Որ զիս ատեայ՝ և 23
զհայրն իմ ատեայ: Եթէ զգործսն չէր 24
գործեալ 'ի նոսա, զոր ոչ այլ ոք գործեաց,
մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա. բայց արդ տեսին՝ և ա-
տեցին՝ և զիս և զհայր իմ: Այլ զի լցցի 25
բանն, որ յօրէնս նոցա գրեալ է, թէ Ատեցին
զիս տարապարտուց: Բայց յորժամ ե- 26
կեսցէ մխիթարիչն՝ զոր ես առաքեցից ձեզ
'ի հօրէ՝ զհոգին ճշմարտութեան, որ 'ի հօրէ ե-
լանէ, նա վկայեսցէ վասն իմ: Եւ դուք վը- 27
կայէք՝ զի 'ի սկզբանէ ընդ իս էք:

ԳԼ. ԺԶ.

Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի մի՛ գայթակ 1
ղեսջիք: 'Ի ժողովրդոց իւրեանց հա- 2
նիցեն զձեզ. այլ եկեսցէ ժամանակ՝ զի ամենայն
որ սպանանիցէ զձեզ, համարիցի պաշտօն
մատուցանել Աստուծոյ: Եւ զայն արասցեն ընդ 3
ձեզ. քանզի ոչ ծանեան զհայր՝ և ոչ զիս:
Այլ և զայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի յորժամ 4
եկեսցէ ժամանակն՝ յիշիցէք՝ թէ ես ասացի

5 ձեզ։ Զայս ՚ի սկզբանէ ոչ ասացի ձեզ,
քանզի ընդ ձեզ էի։ Բայց արդ երթամ
ես առ առաքիչն իմ. եւ ոչ ոք ՚ի ձէնջ հար-
6 ցանէ ցիս, թէ յո՞ երթաս։ Այլ զի զայս
խօսեցայ ընդ ձեզ, տրտմութիւն ելից զսիրտս
7 ձեր։ Այլ ես զճշմարիտն ասեմ ձեզ. լաւ
է ձեզ եթէ ես երթամ. զի եթէ ես ոչ եր-
թայց՝ մխիթարիչն ոչ եկեսցէ առ ձեզ. ա-
պա եթէ երթամ, առաքեցից զնա առ ձեզ։
8 Եւ նա եկեալ յանդիմանեսցէ զաշխարհ
վասն մեղաց՝ եւ վասն արդարութեան՝ եւ վասն
9 դատաստանի։ Վասն մեղաց՝ զի ոչ հա-
10 ւատան յիս։ Վասն արդարութեան՝ զի առ
հայր իմ երթամ, եւ ոչ եւս տեսանէք զիս։
11 Վասն դատաստանի՝ զի իշխան աշխարհիս
12 այսորիկ դատապարտեալ է։ Եւս բազում
ինչ ունիմ ասել ձեզ՝ այլ ոչ կարէք հան-
13 դարտել այժմիկ։ Յորժամ եկեսցէ նա
հոգին ճշմարտութեան, առաջնորդեսցէ ձեզ
ամ ճշմարտութեամբ. զի ոչ եթէ յանձնէ ինչ
խօսիցի, այլ զոր լուիցէ խօսիցի, եւ զգալոցն
14 պատմեսցէ ձեզ։ Նա զիս փառաւորեսցէ,
զի յիմմէ անտի առնուցու՝ եւ պատմեսցէ
15 ձեզ։ Զամ ինչ զոր ունի հայր՝ իմ է. վն
այնորիկ ասացի ձեզ, թէ յիմմէ անտի առ-
16 նուցու՝ եւ պատմեսցէ ձեզ։ Փոքր մի, եւ ոչ

եւս տեսանէք զիս, և ապա սակաւիկ մի՝ և
տեսանիցէք զիս. և զի ես երթամ առ Հայր:
Ասէին ոմանք յաշակերտաց անտի ցմիմեա- 17
նըս, Զի՛նչ է այս՝ զոր ասէ ցմեզ, թէ փոքր
մի՝ և ոչ տեսանէք զիս, և դարձեալ սակաւիկ
մի՝ և տեսանիցէք զիս. և թէ ես առ Հայր
երթամ: Եւ ասէին, Զի՛նչ իցէ այն փոքր 18
միւս ևս, չգիտեմք զի՛նչ խօսի: Գիտաց 19
Յ՟ս եթէ կամէին ցնա հարցանել, և ասէ ցն՟ս.
Վ՟ս այդորիկ խնդրէք ը՟ միմեանս՝ զի ասացի
թէ փոքր մի՝ և ոչ տեսանէք զիս, և դարձեալ
սակաւիկ միւս ևս, և տեսանիցէք զիս: Ա- 20
մէն ամէն ասեմ ձեզ, զի լայջիք և ող-
բայջիք դուք, և աշխարհ խնդասցէ. դուք
տրտմեսջիք, այլ տրտմութիւն ձեր յուրա-
խութի՟ եղիցի: Կին յորժամ ծնանիցի՝ 21
տրտմութի՟ է նմա, զի հասեալ է ժամ ն՟ր.
այլ յորժամ ծնցի զմանուկն, ոչ ևս յիշէ
զնեղութիւն վ՟ս խնդութեն, զի ծնաւ մարդ
յաշխարհ: Եւ դուք այժմ տրտմութի՟ ու- 22
նիք. այլ դարձեալ տեսից զձեզ, և ուրախ
լիցին սիրտք ձեր. և զուրախութիւն ձեր
ոչո՛ք հանիցէ ՚ի ձէնջ: Եւ յայնմ աւուր 23
զիս ինչ ոչ հարցանիցէք: Ամէն ամէն ա-
սեմ ձեզ՝ զի զոր ինչ խնդրիցէք ՚ի Հօրէ
իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ: Մինչև 24

ցայժմ ոչինչ խնդրեցէք յանուն իմ. խնդ֊
րեցէք, եւ առնուցուք, զի ուրախութիւն
25 ձեր լցեալ իցէ։ Զայս առակօք խօսեցայ
ը̅ ձեզ. եկեսցէ ժամանակ յորժամ ոչ եւս
առակօք խօսեցայց ը̅ ձեզ. այլ յայտնապէս
26 զՀօրէ պատմեցից ձեզ։ Յայնմ աւուր
խնդրեսջիք յանուն իմ. եւ ոչ ասեմ ձեզ՝
27 եթէ ես աղաչեցից զՀայր վասն ձեր։ Զի
ինքն իսկ Հայր սիրէ զձեզ՝ զի դուք զիս սի֊
րեցիք, եւ հաւատացիք՝ եթէ ես յԱ̅յ ելի։
28 Ելի 'ի Հօրէ եւ եկի յաշխարհ, դարձեալ
թողում զաշխարհ, եւ երթամ առ Հայր։
29 Ասեն ցնա աշակերտքն. Ահա արդ յայտ֊
նութեամբ խօսիս. եւ առակ եւ ոչ մի ինչ ասես։
30 Այժմիկ գիտեմք՝ եթէ գիտես զա̅մ. եւ
ոչինչ պիտոյ է եթէ որ հարցանիցէ զքեզ.
31 յայսմիկ հաւատամք՝ եթէ յԱ̅յ ելեր։ Պա֊
տասխանի ետ ն̅ց յ̅ս, եւ ասէ. Այժմ հաւա֊
32 տայք։ Ահա եկեսցէ ժամ, եւ եկեալ իսկ
է, զի ցրուեսջիք յիւրաքանչիւր տեղիս,
եւ զիս միայն թողուցուք. եւ չեմ միայն, զի
33 Հայր ընդ իս է։ Զայս խօսեցայ ը̅ ձեզ,
զի ը̅ իս խաղաղութիւն ունիցիք. յաշխարհի
աստ նեղութիւն ունիցիք, այլ քաջալերեցա֊
րուք, զի ես յաղթեցի աշխարհի։

ԳԼ. ԺԷ.

Զայս իբրև խօսեցաւ Յ̃ս, ամբարձ զաչս 1
իւր յերկինս և ասէ. Հա՛յր՝ հասեալ է
ժամ, փառաւորեա՛ զորդի քո, զի և որդի
քո փառաւորեսցէ զքեզ: Որպէս ետուր 2
նմա իշխանութիւն ա̃մ մարմնոյ. զի ամենայնի,
զոր ետուր նմա, տացէ զկեանսն յաւիտե-
նականս: Այս են յաւիտենական կեանք, 3
զի ծանիցեն զքեզ միայն ճշմարիտ ա̃ծ և
զոր առաքեցեր զՅ̃ս Ք̃ս: Ես զքեզ փառա- 4
ւորեցի յերկրի. զգործն կատարեցի, զոր
ետուր ցիս՝ զի արարից: Եւ այժմ փառա- 5
ւորեա՛ զիս Հայր՝ առ ՚ի քէն փառօքն՝ զոր
ունէի յառաջ քան զլինելն աշխարհի առ ՚ի
քէն: Յայտնեցի զանուն քո մարդկան՝ 6
զորս ետուր ինձ յաշխարհէ. քո էին, և ինձ
ետուր զնոսա. և զբանն քո պահեցին: Արդ 7
գիտացին՝ եթէ զա̃մ ինչ զոր ետուր ինձ,
առ ՚ի քէն են: Զի զբանն՝ զոր ետուր ինձ, 8
ետու նոցա. և նոքա ընկալան, և ծանեան
ճշմարտութ̃՝ թէ առ ՚ի քէն ելի. և հաւատա-
ցին՝ եթէ դու առաքեցեր զիս: Արդ՝ ես 9
վասն ն̃ց աղաչեմ, և ոչ վ̃ս աշխարհի աղա-
չեմ. այլ վ̃ս նոցա՝ զորս ետուրն ինձ, զի քո
են: Եւ որ ինչ իմ է, ա̃մ քո է. և որ ինչ 10

քո է, այն իմ է. և փառաւորեալ եմ 'ի նոսա։
11 Եւ ես ոչ ևս եմ յաշխարհի, և նոքա յաշ-
խարհի են, և ես առ քեզ գամ. Հայր ս̃բ՝
պահեա՛ զնս̃ յանուն քո, որով ետուր ինձ.
12 զի եղիցին մի, որպէս և մեք մի եմք։ Մինչ էի
յաշխարհի ը̃ նս̃, ես պահէի զնս̃ յանուն
քո՛ որով ետուր ինձ, և պահեցի*. և ոչ ո՛ք
'ի նոցանէ կորեաւ, բայց որդին կորստեան,
13 զի գիրն լցցի։ Բայց արդ առ քեզ գամ. և
զայս խօսիմ յաշխարհի, զի ունիցին զու-
րախութիւն իմ լիով յանձինս իւրեանց։
14 Ես ետու նոցա զբանն քո. և աշխարհս ա-
տեաց զնս̃, զի չե՛ն յաշխարհէ, որպէս և ես չեմ
15 յաշխարհէ։ Ոչ զայս աղաչեմ, զի բարձ-
ցես զնս̃ յաշխարհէ. այլ զի պահեսցես զնս̃
16 'ի չարէ։ Յաշխարհէ աստի չեն, որպէս և
17 ես չեմ յաշխարհէ։ Սուրբ արա զնս̃ ճշ-
մարտութե̃բ քով. զի քո բանդ ճշմարտութի̃
18 է։ Որպէս զիս առաքեցեր յաշխարհ, և ես
19 առաքեցի զնս̃ յաշխարհ։ Եւ 'ի վր̃ նոցա
ես սուրբ առնեմ զանձն իմ, զի եղիցին և
20 նոքա սրբեալք ճշմարտութե̃բ։ Բայց ոչ
վս̃ նց̃ միայն աղաչեմ, այլ և վասն ա̃մ հաւա-
21 տացելոց բանիւն նց̃ յիս։ Զի ամենեքին

* 'Ի Յոյնն, Զորս ետուրն ինձ պահեցի։

մի իցեն, որպէս դու Հայր յիս եւ ես ՚ի քեզ, զի
եւ նոքա ՚ի մեզ իցեն. զի եւ աշխարհ հաւա-
տասցէ եթէ դու առաքեցեր զիս: Եւ ես 22
զփառսն զոր ետուր ինձ՝ ետու նոցա, զի
իցեն մի՝ որպէս եւ մեք մի եմք: Ես ՚ի նոսա՝ եւ 23
դու յիս, զի եղիցին կատարեալք ՚ի մի. եւ
գիտասցէ աշխարհ՝ եթէ դու առաքեցեր
զիս. եւ սիրեցի զնոսա որպէս դու զիս սիրե-
ցեր: Հայր՝ զորս ետուրն ինձ, կամիմ՝ զի 24
ուր եմն ես, եւ նոքա իցեն ընդ իս. զի տեսա-
նիցեն զփառսն իմ, զոր ետուրն ցիս. զի սի-
րեցեր զիս յառաջ քան զլինելն աշխարհի:
Հայր արդար՝ եւ աշխարհ զքեզ ոչ ծանեաւ. 25
այլ ես զքեզ ծանեայ, եւ նոքա ծանեան՝
եթէ դու առաքեցեր զիս: Եւ ծանուցի նոցա 26
զանուն քո, եւ ծանուցից. զի սէրն զոր սի-
րեցեր զիս՝ ՚ի նոսա իցէ, եւ ես ՚ի նոսա:

ԳԼ. ԺԸ.

Զայս իբրեւ ասաց Յիսուս, ել աշակերտօքն 1
հանդերձ յայնկոյս ձորոյն կեդրոնի,
ուր էր պարտէզ. յոր եմուտ ինքն եւ աշա-
կերտքն իւր: Գիտէր եւ Յուդա, որ զնա 2
մատնելոց էր՝ զտեղին. զի բազում անգամ
ժողովեալ էր անդր Յիսուս աշակերտօքն հան-
դերձ: Եւ Յուդայի առեալ ընդ իւր զգունդն- 3

դըն, և 'ի քահանայապետիցն և 'ի փարի-
սեցւոց սպասաւորս, գայ անդր ջահիւք և
4 լապտերօք և զինուք ։ Իսկ յս̃ իբրև ետես
զայն ամ̃ եկեալ 'ի վ̃ր նորա, ել և ասէ ցն̃ս,
5 Զո՞ խնդրէք ։ Պատասխանի ետուն նմա.
Զյս̃ նազովրեցի. ասէ ցն̃ս յս̃, Ես եմ. կայր
ընդ նոսա և յուդա՝ որ մատնէրն զնա ։
6 Իբրև ասաց՝ թէ ես եմ, յետս յետս չոգան՝
7 և զարկան զգետնի ։ Դարձեալ եհարց
զնոսա. Զո՞ խնդրէք. և նոքա ասեն, Զյս̃
8 նազովրեցի ։ Պատասխանի ետ նց̃ յս̃. Աս-
ացի ձեզ թէ ես եմ. արդ՝ եթէ զիս խնդրէք՝
9 թո՛յլ տուք դոցա երթալ ։ Զի լցցի բանն՝
զոր ասաց. թէ զոր ետուրն ցիս՝ ոչ կորուսից
10 'ի նոցանէ և ոչ զոք ։ Իսկ սիմոնն պետրոս
քանզի ունէր սուր, ձգեաց զնա՝ և եհար
զքահանայապետին ծառայ, և 'ի բաց առ
զունկն նորա զաջոյ. և էր անուն ծառային
11 մաղքոս ։ Ասէ յս̃ ցպետրոս. Արկ զսուրդ
արդ 'ի պատեանս իւր. զբաժակն զոր
12 ետ ինձ հայր՝ ո՞չ ըմպիցեմ զնա ։ Իսկ գուն-
դըն և հազարապետն և սպասաւորք հրէիցն
13 կալան զյս̃ և կապեցին ։ Ածին զնա
նախ առ աննա՝ որ էր աներ կայիափայի.
որ քահանայապետն էր տարւոյն այնորիկ ։
14 Այս այն կայիափայ էր՝ որ խրատն ետ-

Հրէից, եթէ լաւ է առն միում մեռանել
'ի վ՟ր ժողովրդեանն: Եւ երթայր զհետ 15
յ՟սի սիմոն պետրոս եւ միւս աշակերտն:
Եւ աշակերտն այն քանզի ծանօթ էր քա-
հանայապետին՝ եմուտ ընդ յ՟սի 'ի գաւիթ
քահանայապետին: Եւ պետրոս կայր առ 16
դրանն արտաքոյ: Եւ ել միւս աշակերտն որ էր
ծանօթ քահանայապետին՝ եւ ասաց դռնա-
պանն՝ եւ եմոյծ 'ի ներքս զպետրոս: Ա- 17
սէ աղջիկն որ դռնապանն էր՝ ցպետրոս.
Միթէ եւ դու յաշակերտաց առնն այնորիկ
իցես, եւ նա ասէ Ոչ եմ: Կային անդ ծա- 18
ռայքն եւ սպասաւորքն խարոյկ արկեալ՝
քանզի ցուրտ էր՝ եւ ջեռնուին. կայր ը՟ նոսա
եւ պետրոս եւ ջեռնոյր: Եւ քահանայապետն 19
եհարց զյ՟ս վ՟ն աշակերտացն՝ եւ վ՟ն վարդա-
պետութե՟ն նորա: Պատասխանի ետ նմա 20
յ՟ս. Ես յայտնապէս խօսեցայ յաշխարհի.
ես յ՟մ ժամ ուսուցի 'ի ժողովրդեանն, եւ
'ի տաճարի անդ՝ ուր ա՟մ հրէայք ժողովեալ
էին, եւ 'ի ծածուկ ինչ ոչ խօսեցայ: Զի 21
հարցանես զիս. հա՟րց զայնոսիկ որ լուանն,
թէ զինչ խօսեցայ ընդ նոսա. ահաւանիկ
նոքա գիտեն զինչ ասացի ես: Իբրեւ նա 22
զայն ասաց, մի ոմն 'ի սպասաւորացն որ անդ
կայր, ած ապտակ յ՟սի եւ ասէ. Այդպէս

23 պատասխանի տաս քահանայապետիդ: Եւ
յս̃ ասէ ցնա. Եթէ չար ինչ խօսեցայ՝ վկա-
յեա՛ վս̃ չարին, իսկ եթէ բարի, ընդէ՞ր
24 հարկանես զիս: Եւ առաքեաց զնա ան-
նա կապեալ առ կայիափա քահանայապետ:
25 Եւ սիմովն պետրոս կայր անդ՝ և ջեռնոյր.
ասեն ցնա՝ Միթէ և դո՞ւ յաշակերտաց նորա
26 ն̃ իցես: Նա ուրացաւ և ասէ՝ թէ Ո՛չ եմ: Եւ
ասէ մի ոմն 'ի ծառայից քահանայապետին՝
ազգական այնորիկ, զորոյ զունկն եհատ
պետրոս. Ո՞չ ես իսկ տեսի զքեզ 'ի պարտիզի
27 անդ ընդ նմա: Դարձեալ ուրացաւ
պետրոս. և վաղվաղակի հաւ խօսեցաւ:
28 Եւ ածեն զյս̃ 'ի վանացն կայիափայ յա-
պարանս դատաւորին. և էր այգուց, և նո-
քա ո՛չ մտին յապարանսն, զի մի պղծես-
29 ցին, այլ զի ուտիցեն զզատիկն: Ել ա-
ն̃ պիղատոս արտաքս՝ և ասէ. Զի՞նչ չարա-
խօսութի̃ մատուցանէք զառնէն զայնմանէ:
30 Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա. Եթէ
չէր չարագործ այրն այն, ապա ո՛չ մատնէաք
31 զնա քեզ: Ասէ ցն̃ պիղատոս. առէք զնա
դուք, և ը̃ ձերոց օրինացն դատեցարո՛ւք.
ասեն ցնա հրէայքն. Մեզ ո՛չ է արժան սպա-
32 նանել զոք: Զի լցցի բանն յս̃ի զոր ա-
սաց, նշանակեալ՝ թէ որով մահու մեռանե-

լոց իցէ: Մտաւ միւսանգամ յապարան- 33
տորն պիղատոս, կոչեաց զՅս՝ եւ ասէ ցնա.
Դու ես թագաւորն Հրէից: Պատասխանի 34
ետ Յս. Ինքնի՞ն ասես զայդ՝ եթէ այլք ասա-
ցին քեզ զինէն: Պատասխանի ետ պիղա- 35
տոս. Միթէ եւ ես Հրեա՞յ իցեմ. ազգն քո եւ
քահանայապետք մատնեցին զքեզ ինձ,
զի՞նչ գործ գործեալ է քո: Պատասխանի ետ 36
Յս, Իմ արքայութի չէ յայսմ աշխարհէ.
եթէ յաշխարհէ աստի էր արքայութիւնն իմ,
սպասաւորքն իմ մարտնչէին արդեօք՝ զի մի՛
մատնեցայց Հրէից. բայց արդ՝ թագաւո-
րութիւն իմ չէ աստի: Ասէ ցնա պիղա- 37
տոս, Ապա թէ այդպէս իցէ, թագաւոր
ոմն ես դու: Պատասխանի ետ Յս. Դու ա-
սես՝ թէ թագաւոր իցեմ. բայց ես յայդ իսկ
ծնեալ եմ, եւ ՚ի դոյն իսկ եկեալ եմ յաշ-
խարհ, զի վկայեցից ճշմարտութեն. ամ որ
՚ի ճշմարտութենէ է՝ լսէ բարբառոյ իմոյ:
Ասէ ցնա պիղատոս. Ո՞րն է ճշմարտու- 38
թի: Զայս իբրեւ ասաց, դարձեալ ել առ
Հրեայսն եւ ասէ ցնս. Ես՝ եւ ոչ մի ինչ պատ-
ճառս գտանեմ ՚ի նմա: Բայց է ձեր սո- 39
վորութի, զի զմի ոք արձակեցից ձեզ ՚ի զատ-
կիս, արդ՝ կամի՞ք զի արձակեցից ձեզ զԹ
թագաւորն Հրէից: Աղաղակեցին ամե- 40

նեքեան` և ասէին. Ո՛չ զդա, այլ զԲարաբ-
բա. և էր Բարաբբայն այն աւազակ։

ԳԼ. ԺԹ.

1 Յայնժամ առ Պիղատոս զՅս̃ և գան ե-
2 հար։ Եւ զինուորացն արարեալ պսակ
'ի փշոց` եդին 'ի գլուխ նր̃, և զգեցուցին
3 նմա հանդերձ ծիրանի։ Եւ գային առ նա,
և ասէին, Ո՛ղջ եր արքայ Հրէից, և հանէին
4 նմա ապտակս։ Ել դարձեալ Պիղատոս
արտաքս և ասէ ցնս̃, Ահա ածեմ զնա ար-
տաքս առ ձեզ, զի գիտասջիք թէ ես վնաս
5 ինչ 'ի նմա ոչ գտանեմ։ Ել Յս̃ արտաքս
և ունէր պսակ 'ի փշոց` և հանդերձ ծիրա-
6 նի. և ասէ ցնս̃. Ահա՛ այրդ ցձեզ *, Իբրև
տեսին զնա քահանայապետքն և սպասա-
ւորքն, զաղաղակ բարձին` և ասեն. 'Ի խա՛չ
հան` 'ի խա՛չ հան զդա։ Ասէ ցնոսա Պիղա-
տոս. Առէք զդա 'ի ձեզ, և ձեզէն հանէք 'ի
խաչ. զի ես 'ի դմա վնաս ինչ ոչ գտանեմ։
7 Պատասխանի ետուն նմա Հրէայքն. Մեք
օրէնս ունիմք. և ըստ օրինաց մերոց պարտի
մեռանել. զի զանձն իւր որդի Այ արար։
8 Իբրև լուաւ զբանս զայս Պիղատոս, ա-

---

* 'Ի Յոյնն ոչ գոյ. Ցձեզ։

ռաւել ևս երկեաւ : Եմուտ դարձեալ 9
անդրէն յապարանսն, և ասէ ցյս̃ . Ուստի՞
ես դու. և յս̃ ոչ ետ նմա պատասխանի :
Ասէ ցնա պիղատոս. Ընդ իս ո՞չ խօսիս, ո՞չ 10
գիտես եթէ իշխանութի̃ ունիմ հանել ըզ
քեզ 'ի խաչ, և իշխանութի̃ ունիմ արձա-
կել զքեզ : Պատասխանի ետ յս̃ . Ոչ ու- 11
նէիր դու իշխանութի̃ 'ի վերայ իմ և ո՛չ մի,
եթէ ոչ էր տուեալ քեզ 'ի վերուստ. վասն
այնորիկ որ մատնեացն զիս քեզ, նորա մեծ
մեղք են : Եւ յայնմանէ պիղատոս խնդ- 12
րէր արձակել զնա. և հրէայքն աղաղակէին
և ասէին. եթէ զդա արձակես՝ չես բարե-
կամ կայսեր. ամենայն ոք որ թագաւոր կո-
չէ զանձն իւր, հակառակ է կայսեր : Իսկ 13
պիղատոս իբրև լուաւ զբանս զայսոսիկ,ած
զյս̃ արտաքս. և նստաւ 'ի վր̃ բեմին, 'ի տեղ-
ւոջն որ կոչէր քարայատակ, և եբրայեցերէն
կապպաթա : Էր ուրբաթն զատկի. և էր 14
ժամ իբրև վեցերորդ, և ասէ ցհրէայսն.
Ահա՛ թագաւորդ ձեր ցձեզ : Եւ նոքա ա- 15
ղաղակէին, Բա՛րձ 'ի մէնջ բա՛րձ 'ի մէնջ՝ և
հա՛ն զդա 'ի խաչ. ասէ ցնս̃ պիղատոս. Ես
զթագաւորդ ձեր 'ի խա՞չ հանիցեմ. պա-
տասխանի ետուն քահանայապետքն. Չի՛ք
մեր թագաւոր բաց 'ի կայսերէ : Յայնժամ 16

ետ զնա 'ի ձեռս նոցա, զի 'ի խաչ ելանիցէ ։
17 Եւ նոքա առեալ տանէին զնա . եւ բար-
ձեալ էր ինքնին զխաչափայտն , եւ ելանէր
'ի տեղին՝ որ անուանեալ էր գագաթան ,
18 եւ կոչէր եբրայեցերէն գողգոթա ։ Ուր եւ
'ի խաչն իսկ հանին զնա . եւ ը̃ նմա երկուս
եւս այլս աստի եւ անտի , եւ 'ի միջի զյս̃ ։
19 Գրեաց եւ տախտակ մի պիղատոս , եւ եդ
'ի վր̃ խաչին . եւ էր գրեալ ։ Յս̃ նազովրե-
20 ցի՛ թագաւոր հրէից ։ Զայն տախտակ
ընթերցան բազումք 'ի հրէից , զի մօտ էր
'ի քաղաք անդր տեղին՝ ուր խաչեցաւն յս̃ .
եւ էր գրեալ՝ եբրայեցերէն , դաղմատերէն ,
21 եւ յունարէն ։ Ասեն ցպիղատոս քահանայա-
պետքն հրէից , Մի՛ գրեր թագաւոր
հրէից , այլ թէ նա ասաց՝ թագաւոր եմ
22 հրէից ։ Պատասխանի ետ պիղատոս . զոր
23 ինչ գրեցի՛ գրեցի ։ Իսկ զինուորքն իբրեւ
հանին 'ի խաչ զյս̃ , առին զհանդերձս նր̃ եւ
արարին չորս մասունս , իւրաքանչիւր զին-
ուորի մասն . իսկ զպատմուճանն՝ քանզի
էր առանց կարանի՛ 'ի վերուստ փորանկեալ
24 ամենեւին ։ Ասեն ցմիմեանս . Մի՛ պատառ-
եսցուք զայդ , այլ արկցուք վիճակս 'ի վր̃
դորա՝ ում եւ ելցէ . զի լցցի գիրն՝ որ ասէ .
Բաժանեցին զհանդերձս իմ յիւրեանս ,

և 'ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակս
արկին ։ Զինուորքն զայս ինչ գործեցին ։
Եւ կային առ խաչին յ͞սի մայրն նորա , և 25
քոյր մօրն նր՟ մարիամ կղէովպայ, և մարիամ
մագդաղենացի ։ Յ͞ս իբրև ետես զմայրն 26
և զաշակերտն՝ զոր սիրէր , զի կայր մօտ ․
ասէ ցմայրն , Կին դու՝ ահա՛ որդի քո ։ Ա- 27
պա ասէ ցաշակերտն ․ Ահա՛ մայր քո ․ և
յայնմ ժամանակէ առ աշակերտն զնա առ
իւր ։ Յետ այսորիկ իբրև գիտաց յ͞ս , ե- 28
թէ ահա ա͞մ ինչ կատարեալ է , զի կա-
տարեսցի գիրն , ասէ ․ Ծարաւի եմ ։ Եւ 29
անդ կայր աման ինչ լի քացախով ․ և նոցա
սպունգ լցեալ քացախով ը՟ լեղւոյ* շուրջ
եդեալ զմշտկաւ զոպայի՝ մատուցին 'ի բե-
րան նորա ։ Իբրև առ յ͞ս զքացախն հան- 30
դերձ լեղւովն՝ ասէ ․ Ա͞մ ինչ կատարեալ է ․
և խոնարհեցուցեալ զգլուխն՝ աւանդեաց
զոգին ։ Իսկ հրէայքն՝ քանզի ուրբաթ էր , 31
զի մի՛ անդէն 'ի խաչին ագանիցին մարմինքն
մինչև ցշաբաթն , զի էր օր մեծ շաբաթուն
այնորիկ ․ աղաչեցին զպիղատոս՝ զի խորտա-

---

* 'Ի Յոյնն ոչ գոյ , Ընդ լեղւոյն ։ Նոյն-պէս և 'ի յօրինակս հասարակին պակասի , Հանդերձ լեղւով ։

32 կեսցեն զբարձս նց, եւ բարձցին ։ Եկին
զինուորքն , եւ զառաջնոյն խորտակեցին
զբարձս, նոյնպէս եւ զմիւսոյն՝ որ ընդ նմա ՚ի
33 խաչն ելեալ էր ։ Բայց իբրեւ եկին առ
Յս՝ եւ տեսին զի այն ինչ մեռեալ էր, ոչ
34 խորտակեցին զբարձս նորա ։ Այլ մի ոմն
՚ի զինուորացն տիգաւ խոցեաց զկողս նր ·
35 եւ ել վաղվաղակի արիւն եւ ջուր ։ Եւ որ
տեսն՝ վկայեաց, եւ ճշմարիտ է վկայութի
նր ։ Եւ նա գիտէ թէ ճշմարիտ ասէ , զի եւ
36 դուք հաւատասջիք ։ Այս եղեւ՝ զի լցցի
37 գիրն , Ոսկր նր մի՛ փշրեսցի ։ Եւ
դարձեալ միւս գիր ասէ , եթէ Տեսցեն
38 ՚ի նա՝ յոր խոցեցինն ։ Յետ այսորիկ ա-
ղաչեաց զպիղատոս յովսէփ , որ յարիմա-
թեայ էր աշակերտ Յսի ՚ի ծածուկ՝ վս ահին
հրէից , զի բարձցէ զմարմինն Յսի . եւ հրա-
39 մայեաց պիղատոս, եկն եւ եբարձ զնա ։ Եկն
եւ Նիկոդեմոս՝ որ եկեալն էր առ Յս ՚ի գիշե-
րի զառաջինն . եւ եբեր զմուռս խառն ընդ
40 հալուէ՝ իբրեւ լտերս հարիւր ։ Առին զ
մարմինն Յսի ,եւ պատեցին կտաւովք խնկովք
հանդերձ , որպէս օրէն էր հրէից պատել ։
41 Եւ էր ՚ի տեղւոջն յորում խաչեցաւն՝ պար-
տէզ . եւ ՚ի պարտիզի անդ գերեզման նոր ,
42 յորում ոչ ոք երբէք էր եդեալ ։ Անդ վս

ուրբաթուն Հրէից՝ զի մօտ էր գերեզմանն եդին զՅս ։

ԳԼ. Ի.

Եւ ՚ի միաշաբաթօջն Մարիամ Մագդա- 1
ղենացի գայ առաւօտուն ընդ արշալոյ-
սըն ՚ի գերեզման անդր, եւ տեսանէ զվէմն
բարձեալ ՚ի դրաց գերեզմանին ։ Ապա 2
ընթանայ՝ եւ գայ առ Սիմոն Պետրոս եւ առ
միւս աշակերտն՝ զոր սիրէրն Յս, եւ ասէ ցնո-
սա, Բարձին զՏր ՚ի գերեզմանէ անտի, եւ
ոչ գիտեմ ուր եդին զնա ։ Ել Պետրոս եւ 3
միւս աշակերտն՝ եւ գային ՚ի գերեզմանն ։
Ընթանային երկոքեան ՚ի միասին. եւ միւս 4
աշակերտն յառաջեաց ընթացաւ վաղագոյն
քան զՊետրոս՝ եւ եկն նախ ՚ի գերեզմանն ։
Եւ խոնարհեալ տեսանէ զի կային անդ 5
կտաւքն, բայց ՚ի ներքս ոչ եմուտ ։ Եկն 6
եւ Սիմոն Պետրոս՝ որ գայրն զկնի նր. եւ
եմուտ ՚ի գերեզմանն, եւ տեսանէ զկտաւսն՝
զի կային անդ ։ Եւ վարշամակն որ էր ՚ի 7
գլուխ նր ոչ ը այլ կտաւսն կայր, այլ ու-
րոյն ծալեալ ՚ի մի կողմն ։ Յայնժամ ե- 8
մուտ եւ միւս աշակերտն, որ եկեալն էր յա-
ռաջագոյն ՚ի գերեզմանն, ետես եւ հաւա-
տաց ։ Զի չեւ եւս գիտէին զգիրս՝ թէ պարտ 9

10 էնմա՛ ՚ի մեռելոց յառնել : Չոգան դար-
11 ձեալ առ միմեանս աշակերտքն : Իսկ
մարիամ կայր արտաքոյ գերեզմանին՝ և
լայր, և մինչդեռ լայր՝ խոնարհեցաւ ՚ի գե-
12 րեզմանն, Եւ տեսանէ երկուս հրեշտակս
՚ի սպիտակս, զի նստէին մի ՚ի սնարից և մի
13 յանոտից՝ ուր կայր մարմինն յս̃ի : Եւ նո-
քա ասեն ցնա. Կին դու զի՞ լաս : ասէ ցնս̃.
Զի բարձին զտ̃րն իմ ՚ի գերեզմանէ աստի,
14 և ոչ գիտեմ ուր եդին զնա : Զայս իբ-
րև ասաց, դարձաւ ՚ի թիկունս կոյս, և
տեսանէ զյս̃ զի կայր. և ոչ գիտէր թէ յս̃
15 իցէ : Ասէ ցնա յս̃. Կին դու՝ զի՞ լաս, զո՞
խնդրես՝ նմա այսպէս թուեցաւ՝ թէ պար-
տիզպանն իցէ, ասէ ցնա. Տէ՛ր՝ եթէ դու
բարձեր զնա՝ ասա՛ ինձ ուր եդիր զնա, զի
16 ես առից զնա : Ասէ ցնա յս̃. Մարիամ.
և նա դարձաւ, և ասէ ցնա եբրայեցերէն.
17 Ռա՛բբունի, որ թարգմանի՝ վարդապետ : Ա-
սէ ցնա յս̃. Մի՛ մերձենար յիս, զի չև ևս ե-
լեալ եմ առ հայր իմ. այլ երթ դու առ եղ-
բարսն իմ, և ասա՛ ցնոսա. Ելանեմ ես առ
հայրն իմ՝ և առ հայր ձեր, և ա̃ծն իմ՝
18 և ա̃ծ ձեր : Գայ մարիամ մագդաղե-
նացի՝ և պատմէ աշակերտացն, եթէ
տեսի նա զտ̃ր, և զայս ինչ ասաց ցնա :

Եւ էր երեկոյ ՚ի միաշաբաթոջ աւուրն, 19
և դրօք փակելովք՝ ուր էին աշակերտքն ժո-
ղովեալ վ՟ս ահին հրէից, եկն յ՟ս և եկաց ՚ի
միջի ն՟ց, և ասէ ցն՟ս. Խղղ՟յն ը՟ ձեզ։ Իբ- 20
րև զայս ասաց՝ եցոյց նոցա զձեռսն և զկողս
իւր. և խնդացին աշակերտքն իբրև տեսին
զՏ՟ր։ Ասէ ցն՟ս դարձեալ. Խղղ՟յն ը՟ ձեզ, 21
որ՟պ առաքեաց զիս Հայր իմ, և ես առաքեմ
զձեզ։ Եւ զայս իբրև ասաց՝ փչեաց ՚ի 22
ն՟ս և ասէ. Առէք հոգի ս՟բ։ Եթէ ու- 23
մեք թողուցուք զմեղս՝ թողեալ լիցի նոցա.
եթէ զուրուք ունիցիք՝ կալեալ լիցի։ Իսկ 24
Թովմաս մի յերկոտասանիցն՝ անուանեալն
Երկուորեակ. ոչ էր ընդ նոսա՝ յորժամ եկն
յ՟ս։ Ասէին ցնա այլ աշակերտքն, եթէ 25
Տեսաք զՏ՟ր, և նա ասէ ցնոսա. Եթէ ոչ
տեսից ՚ի ձեռս ն՟ր զնշան բևեռացն, և ար-
կից զմատունս իմ ՚ի տեղիս բևեռացն, և
մխեցից զձեռս իմ ՚ի կողս նորա, ոչ հա-
ւատամ։ Եւ յետ ութ աւուր դարձեալ 26
էին ՚ի ներքս աշակերտքն. և Թովմաս ը՟ ն՟ս.
գայ յ՟ս դրօքն փակելովք. և եկաց ՚ի մէջ,
և ասէ. Խղղ՟յն ը՟ ձեզ։ Ապա ասէ ցԹովմաս. 27
Բե՛ր զմատունս քո և ա՛րկ այսր. և տես զձեռս
իմ. և բե՛ր զձեռն քո՝ և մխեա՛ ՚ի կողս իմ,
և մի՛ լինիր անհաւատ՝ այլ հաւատացեալ։

28 Պատասխանի ետ Թովմաս՝ և ասէ ցնա.
29 Տէր իմ՝ և Ած իմ։ Ասէ ցնա Յս. Այդ զի
տեսերդ զիս՝ և հաւատացեր, երանի որոց
30 ոչ իցէ տեսեալ՝ և հաւատասցեն։ Բա-
զում և այլ նշանս արար Յս առաջի աշակեր-
տացն իւրոց, որ ոչ է գրեալ 'ի գիրս յայսմիկ։
31 Այլ այս այնչափ ինչ գրեցաւ՝ զի հաւա-
տայցէք, եթէ Յս Քս է որդի Այ. և զի հա-
ւատայցէք, և զկեանսն յաւիտենականս
ընդունիցիք յանուն նր։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Յետ այսորիկ դարձեալ յայտնեաց զանձն
իւր Յս աշակերտացն իւրոց առ ծովե-
զերբն տիբերեայ. և յայտնեաց այսպէս։
2 Էին 'ի միասին սիմովն պետրոս. և Թով-
մաս անուանեալն երկուորեակ, և Նաթա-
նայէլ՝ որ 'ի կանայ գալիլեացւոց, և որդիքն
զեբեդեայ, և այլք յաշակերտաց անտի եր-
3 կու։ Ասէ ցնս սիմովն պետրոս. Երթամ
ձուկն որսալ. ասեն ցնա. Գամք և մեք ը
քեզ, գնացին և մտին 'ի նաւ, և յայնմ գի-
4 շերի կալան և ոչինչ։ Իբրև այգ եղև՝ կայր
Յս յեզր ծովուն, բայց ոչ ծանեան աշա-
5 կերտքն թէ Յս իցէ։ Ասէ ցնս Յս. Մա-
կունք՝ միթէ ունիք ինչ ուտելոյ, պատաս-

խանի ետուն և ասեն ցնա, Ոչ. Ասէ ցնո- 6
սա, արկէք յաջակողմն նաւին զուռկանդ,
և գտանիցէք. արկին, և ոչ կարէին ձգել
'ի բազմութենէ անտի ձկանցն։ Ասէ աշա- 7
կերտն այն, զոր սիրէրն յս՟ ցպետրոս. Տէր է
այն. սիմոն պետրոս իբրև լուաւ թէ տր՟ է,
արկաւ զիւրև զսփածանելին՝ քանզի մերկ
էր, և ընկեց զինքն 'ի ծովն։ Եւ այլ ա- 8
շակերտքն նաւաւն իսկ գային, քանզի չէին
հեռի 'ի ցամաքէն. այլ իբրև երկերիւր
կանգնաւ, քարշէին զգործին հանդերձ
ձկամբն։ Իբրև ելին 'ի ցամաք, տեսա- 9
նեն կրակետղ կայծականց, և ձուկն մի 'ի
վերայ, և հաց։ Ասէ ցնոսա յս՟. Բերէք 'ի 10
ձկանցդ այտի՝ զոր դուքդ կալարուք այժմիկ.
Ելմուտ սիմոն պետրոս. և ձգէր զգոր- 11
ծին 'ի ցամաք՝ լի մեծամեծ ձկամբք, հա-
րիւր յիսուն և երիւք. և այնչափ ինչ կայր,
և ոչ պատառեցաւ գործին։ Ասէ ցնոսա 12
յս՟. եկայք ճաշեցէք, և ոչ՛ք յաշակերտացն
իշխէր հարցանել՝ թէ դու ո՞վ ես, զի գի-
տէին թէ տրն՟ է։ Գայ յս՟ և առնու ըզ 13
հացն՝ և տայ նոցա, նոյնպէս և զձուկնն։
Զայս երիցս անգամ երևեցաւ յս՟ աշա- 14
կերտացն յարուցեալ 'ի մեռելոց։ Եւ 15
իբրև ճաշեցին, ասէ ցսիմոն պետրոս յս՟.

Սիմոն Յովնանու սիրե՞ս զիս առաւել քան
զդոսա, ասէ ցնա. Այո՛ Տէր, և դու գի-
տես՝ զի սիրեմ զքեզ. ասէ ցնա՝ Արածեա՛
16 զգառինս իմ: Դարձեալ ասէ ցնա, Սի-
մոն Յովնանու սիրե՞ս զիս, ասէ ցնա. Այո՛
Տէր և դու գիտես՝ զի սիրեմ զքեզ. ասէ
17 ցնա՝ Արածեա՛ զոչխարս իմ. Ասէ ցնա ե-
րիցս անգամ. Սիմոն Յովնանու սիրե՞ս զիս.
տրտմեցաւ Պետրոս, զի ասացն ցնա երիցս՝
թէ սիրես զիս. և ասէ ցնա. Տէ՛ր դու զամ
գիտես. և դու իսկ զամենայն ճանաչես, և
եթէ սիրեմ զքեզ. ասէ ցնա Յս. Արածեա՛
18 զոչխարս իմ: Ամէն ամէն ասեմ քեզ.
զի մինչ մանուկն էիր, անձամբ անձին գօ-
տի ածէիր՝ և երթայիր յո՛ և կամէիր. և յոր-
ժամ ծերասցիս, ձեռս ՚ի վեր կալցես և
այլք ածցեն քեզ գօտի, և տարցին՝ ուր ոչն
19 կամիցիս: Զայս ասաց՝ նշանակել թէ
որով մահու փառաւոր առնիցէ զԱծ. և
զայս իբրև ասաց, ասէ ցնա. Եկ զկնի իմ:
20 Դարձաւ Պետրոս՝ և տեսանէ զաշակեր-
տըն՝ զոր սիրէր Յս, զի երթայր զկնի: Որ
և անկաւ զլանջօքն նր՝ և ասէ, Տէր ո՞վ է
21 որ մատնելոց է զքեզ: Զնա տեսեալ
22 Պետրոսի, ասէ ցՅս. Տէ՛ր իսկ սա զի՞: Ա-
սէ ցնա Յս. Եթէ կամիմ, զի կայցէ դա՝

մինչև ես գամ․ քեզ զի՞ փոյթ է՝ դու եկ
զկնի իմ։ Ու ել բանս այս յեղբարս՝ և 23
համարեցան թէ աշակերտն այն ոչ մեռանի֊
ցի․ և ոչ ասաց նմա Յս եթէ ոչ մեռանիցի․
այլ թէ կամիմ եմ՝ թէ կացցէ դա՝ մինչև ես
գամ։ Այս աշակերտ է որ վկայէ վն այ֊ 24
սոցիկ, Որ և գրեացն իսկ զայսոսիկ․ և գի֊
տեմք, եթէ ճշմարիտ է վկայութիւն նորա։
Բայց է և այլ ինչ բազում զոր արար Յն, 25
զոր եթէ գրեալ էր մի ըստ միոջէ, կարծեմ
թէ և ոչ աշխարհս բաւական էր տանել
զգիրսն՝ որ թէ գրեալ էին։

[library stamp]